

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

—●—
CİLT : 37

—●—
116 ncı Birleşim
23 . 6 . 2000 Cuma

—●—
İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	4
II. - GELEN KÂĞITLAR	6
III. - YOKLAMALAR	103,105
IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	8,19
A) GÜNDEMĐŞİ KONUŞMALAR	8
1. - Niğde Milletvekili Mükerrerem Levent'in, enflasyonla mücadeleyle ilişkin gündemdişİ konuşması	8:9
2. - Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'nun, okullarda dağıtılan fındık ve incirden meydana gelen zehirlenmelere ilişkin gündemdişİ konuşması	9:10
3. - İzmir Milletvekili Kemal Vatan'ın, sivil toplum örgütlerinin demokratik yaşamdaki önemine ilişkin gündemdişİ konuşması	10:12
B) TEZKERELER VE ÖNERGELER	12,19
1. - Şanlıurfa Milletvekili Muzaffer Çarmıklı'nın, (6/718) esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi (4/212)	12
2. - TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut'un, Litvanya ve Letonya Parlamento Başkanlarının davetlerine, beraberinde bir parlamento heyetiyle icabetlerine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/610)	19:20

3. - TBMM Çevre Komisyonu Başkanı Ediz Hun'un, Avrupa Kıtası Habitat Global Parlamenterler Bölgesel Konsey Başkanı Peter Götz'ün davetine, beraberinde Çevre Komisyonu üyelerinden oluşan bir parlamento heyetiyle icabetlerine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/611) 20
- C) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ** 12
1. - Fazilet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, zorunlu tasarruf kesintileri konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/8) 12:13
- V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER** 13,21
1. - Konya Milletvekili Veyisel Candan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/506) (S. Sayısı : 465) 13:18
2. - Adana Milletvekili Recai Yıldırım'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/507) (S. Sayısı : 466) 18
3. - Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/508) (S. Sayısı : 467) 18:19
4. - Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurt Dışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) 21
5. - Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/640) (S. Sayısı : 503) 22:84, 133:156
6. - Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/700) (S. Sayısı : 504) 84:103
- VI. - GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ** 21
- A) GÖRÜŞMELER** 21
1. - 20 nci Yasama Döneminde Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 55 Arkadaşı Tarafından Verilen Denizcilik Müsteşarlığına Ait Bazı İşlerin İhalelerinde ve Personel Alımıyla İlgili Konularda Görevini Kötüye Kullanma, İhaleye Fesat Karıştırma ve Evrakta Sahtecilik Suçlarını İşlediği ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240, 339 ve 366 ncı Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Devlet Eski Bakanı Burhan Kara Hakkında Anayasanın 100 üncü ve İhtilâzının 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/29)(S. Sayısı : 501) 21
2. - 20 nci Yasama Döneminde İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 71 Arkadaşı Tarafından Verilen Başbakanlık Örtüfü Ödeneğini 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 77 nci Maddesine Aykırı Bir Şekilde Harcamak

Suretiyle Hazineyi Zarara Uğratarak Görevini Kötüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı Maddesine Uyduğu İddiasıyla Eski Başbakan Tansu Çiller ve Maliye Eski Bakanı İsmet Atilla Haklarında Anayasanın 100 üncü ve İhtilazın 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/27) (S. Sayısı: 502)

21

VII - SORULAR VE CEVAPLARI**106**

1. - Adana Milletvekili Ali Halaman'ın, Adana İli ve ilçelerinde yürütülen proje ve hizmetlere ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cumhur Ersümer'in cevabı (7/2036)

106:117

2. - Adana Milletvekili Ali Halaman'ın, Adana İli ve ilçelerinde yürütülen proje ve hizmetlere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/2056)

118:119

3. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Mavi Akım Projesine ve Türkiye'nin doğal gaz tüketimine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cumhur Ersümer'in cevabı (7/2073)

119:124

4. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Emet, Orhanlı, Çınarcık ve Ulubat projelerine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cumhur Ersümer'in cevabı (7/2091)

124:128

5. - Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Tunçbilek ilave santral projesinde yerli enerji kaynağı kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından (Recep Önal) sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cumhur Ersümer'in cevabı (7/2113)

128:129

6. - Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Tunçbilek TEAŞ'a 300 MW ilave santral projesine ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cumhur Ersümer'in cevabı (7/2114)

129:130

7. - Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, off-shore hesaplarda batan paraların ödenmesine ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın cevabı (7/2175)

131:132

I - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak üç oturum yaptı.

Bilecik Milletvekili Hüseyin Arabacı, Osmanlı İmparatorluğunun 700 üncü kuruluş yıldönümü nedeniyle Söğüt İlçesinde yapılacak kutlama törenlerine,

Kahramanmaraş Milletvekili Mustafa Kamalak, Meclis soruşturmalarının Anayasal durumuna, Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım, Bakanlar Kurulunun sınır ticaretiyle ilgili son kararının Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yarattığı sıkıntılara,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun (6/705) esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi okundu; sözlü sorunun geri verildiği bildirildi.

İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest (3/503) (S. Sayısı : 462) ve (3/504) (S. Sayısı : 463),

Giresun Milletvekili Hasan Akgün (3/505) (S. Sayısı : 464),

Haklarındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatlarının sona ermesine kadar ertelenmesine ilişkin Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon raporları okundu; 10 gün içerisinde itiraz edilmediği takdirde raporların kesinleşeceği açıklandı.

Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeleri 22.6.2000 Perşembe günü tamamlanacak olan Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planının ve Komisyon raporunun, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer almasına;

Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planının Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaki görüşmelerine, 30.10.1984 tarih ve 3067 sayılı Kanununun 2 nci maddesi gereğince, 24.6.2000 Cumartesi günü başlanmasına; I inci, II nci, III üncü, IV üncü, V inci ve VI ncı bölümlerinin görüşmelerinin bitimine kadar çalışma süresinin uzatılmasına; bu bölümler üzerinde siyasi parti gruplarının toplam konuşma sürelerinin 2'şer saat, Hükümet ve Komisyonun toplam süresinin 2 saat (Hükümetin sunuş konuşması dahil) kişisel konuşmaların 10'ar dakika olmasına; siyasi parti gruplarının sürelerinin en fazla 4'er konuşmacı tarafından kullanılmasına;

Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planının, VII nci, VIII inci, IX ve X uncu bölümleri üzerindeki görüşmelerin 25.6.2000 Pazar günü yapılmasına; bu bölümler üzerinde siyasi parti gruplarına toplam 2'şer saat süreyle söz verilmesine; Hükümet ve Komisyonun toplam süresinin 2 saat, kişisel konuşmaların 10'ar dakika olmasına ve bu bölümlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışma süresinin uzatılmasına; gruplar adına yapılacak konuşmaların en çok 4 konuşmacı tarafından kullanılmasına;

Planın Hükümete geri verilmesine ilişkin gerekçeli önergelerin, Başkanlığa, planın bölümleri üzerindeki görüşmelerin bitimine kadar 2'şer nüsha olarak verilmesine; önergeler üzerinde Komisyon, Hükümet ve önerge sahibi tarafından yapılacak konuşmaların 5'şer dakika olmasına;

İlişkin Danışma Kurulu önerileri kabul edildi.

Gündemin "Meclis Soruşturması Raporları" kısmının :

1 inci sırasında bulunan, 20 nci Yasama Döneminde Konya Milletvekili Hüseyin Arı ve 56 arkadaş tarafından verilen Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne 1996 yılında özürhümlerinin memurluğa alınması için açılan sınavda mevzuata aykırı ve usulsüz işlemler yapılmasına göz yumarak görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 ıncı maddelerine uyduğu iddiasıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı Mustafa Kul (9/34) (S. Sayısı : 410),

3 üncü sırasında bulunan, 20 nci Yasama Döneminde Konya Milletvekili Veysel Candan ve 57 arkadaşı tarafından verilen Petrolofisi A.Ş. (POAŞ)'nin özelleştirilmesinde ihaleye fesat karıştırdıkları ve usulsüzlük yapmak suretiyle görevlerini kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 339 ve 240 ıncı maddelerine uyduğu iddiasıyla Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz ve Devlet Eski Bakanı Işın Çelebi (9/32) (S. Sayısı : 481),

6 ncı sırasında bulunan, 20 nci Yasama Döneminde Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin ve 55 arkadaşı tarafından verilen İzmit Körfez Geçiş Projesi ihalesinde devletin zarara uğratılmasına göz yumarak görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesine uyduğu iddiasıyla Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz (9/33) (S. Sayısı : 495),

Haklarında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergeler ve Meclis soruşturması komisyonlarının Yüce Divana sevke gerek görülmediğine dair raporlarının görüşmelerini müteakip, İçtüzüğün 112 nci maddesinin beşinci fıkrası hükmü gereğince Yüce Divana sevke dair herhangi bir önerge de verilmemiş bulunduğundan, Meclis soruşturması komisyonları raporlarının benimsendiği;

2 nci sırasında bulunan 20 nci Yasama Döneminde Malatya Milletvekili Ayhan Fırat ve 54 arkadaşı tarafından verilen Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne 1996 Aralık ayında gerçekleştirilen personel sınavında usulsüzlük yapılmasına yol açarak görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesine uyduğu iddiasıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı Necati Çelik (9/31) (S. Sayısı : 442),

5 inci sırasında bulunan 20 nci Yasama Döneminde Kocaeli Milletvekili İsmail Kalkandelen ve 55 arkadaşı tarafından verilen İzmit'de SEKA'ya ait bir araziyi Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'ne bedelsiz vermek suretiyle görevlerini kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesine uyduğu iddiasıyla Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz ve Sanayi ve Ticaret Eski Bakanı Yalın Erez (9/28) (S. Sayısı : 485),

Haklarında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergeler ve Meclis soruşturması komisyonlarının Yüce Divana sevke gerek görüldüğüne dair raporlarının görüşmelerini müteakip, yapılan açık oylamalar sonucunda, Meclis soruşturması komisyonları raporlarının kabul edilmediği;

4 üncü sırasında bulunan, 20 nci Yasama Döneminde Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül ve 57 arkadaşı tarafından verilen Türk Ticaret Bankasının satışı ihalesiyle ilgili olarak ortaya atılan yolsuzluk iddiaları konusunda gerekli tedbirleri almayarak görevlerini kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesine uyduğu iddiasıyla Devlet Eski Bakanı Gülneş Taner ve Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz haklarında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önerge ve Meclis soruşturması komisyonunun Yüce Divana sevke gerek görülmediğine dair raporunun (9/43) (S. Sayısı : 483) görüşmelerini müteakip, Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç, Bursa Milletvekili Mehmet Altan Karapaşaoğlu ve Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz tarafından İçtüzüğün 112 nci maddesinin beşinci fıkrası hükmü gereğince verilen, Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz ve Devlet Eski Bakanı Gülneş Taner'in Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi uyarınca yargılanmak üzere Yüce Divana sevklerine ilişkin önerge ile,

7 nci sırasında bulunan, 20 nci Yasama Döneminde Şırnak Milletvekili Bayar Ökten ve 57 arkadaşı ve Karabük Milletvekili Hayrettin Dilekcan ve 71 arkadaşı tarafından verilen yasadışı örgütlerle ve mensuplarıyla birlikte hareket ettikleri, örgüt mensuplarının işledikleri suçların ortaya çıkarılmasını engelledikleri ve suçluları himaye ettikleri, Devlet ihalelerinde çetelerle işbirliği yaptıkları, Hükümetin çeteler ve mafya ile mücadelede izlediği politikanın başarıya ulaşmasını engelleyerek görevlerini kötüye kullandıkları ve bu eylemlerin Türk Ceza Kanununun 230, 240, 296 ve 314 üncü maddelerine uyduğu iddiasıyla Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz, Devlet Eski Baka-

nı Eyüp Aşık ve Bayındırlık ve İskân Eski Bakanı Yaşar Topçu haklarında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergeler ve Meclis soruşturması komisyonunun Yüce Divana sevke gerek görülmediğine dair raporunun (9/40, 41) (S. Sayısı : 496) görüşmelerini müteakip, Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak tarafından İçtüzüğün 112 nci maddesinin beşinci fıkrası hükmü gereğince verilen, Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz'ın Türk Ceza Kanununun 230, 240, 296 ve 314 üncü maddeleri uyarınca yargılanmak üzere Yüce Divana sevkine ilişkin önerenin,

Yapılan oylamaları sonucunda, kabul edilmedikleri ve Meclis soruşturması komisyonları raporlarının benimsendiği;

Açıklandı.

Alınan karar gereğince 23 Haziran 2000 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime 00.56'da son verildi.

Nejat Arseven

Başkanvekili

Melda Bayer

Ankara

Kâtip Üye

Mehmet Elkatmış

Nevşehir

Kâtip Üye

II. – GELEN KAĞITLAR

No : 161

23.6.2000 Cuma

Rapor

1.- Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planının Sunulduğuna Dair Başbakanlık Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (3/600) (S. Sayısı: 516) (Dağıtım tarihi: 23.6.2000) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergesi

1.- Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Samsun Türk Telekom Bölge Müdürlüğünün Trabzon'a nakledilmesine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi. (6/746) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, memurluk sınavını kazananlara ilişkin Devlet Bakanından (Şükrü Sina Gürel) yazılı soru önergesi (7/2258) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

2.- Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Osmanlı dönemine ait arşiv belgeleri hakkındaki haberlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2259) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

3.- Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize İkizdere HES satışına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/2260) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

4.- Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman Merkez Muratdede Köyü İlköğretim okulu inşaatına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/2261) (Bakanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

5.- Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Yıllık TEFİ ve TÜFE hesaplamalarına ilişkin Devlet Bakanından (Tunca Toskay) yazılı soru önergesi (7/2262) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

6.- Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Ankara'da serbest bölge kurulmasına ilişkin Devlet Bakanından (Recep Önal) yazılı soru önergesi (7/2263) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

7.- Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, İzmit Büyükşehir Belediyesince Yap-İşlet-Devret modeliyle yaptırılan İzmit-Yuvacık Barajına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2264) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

8.- Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Marmara depreminden sonra Halk Bankası'na Kocaeli'nde şoför esnafına verilen kredilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2265) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

Genel Görüşme Önergesi

1.- Fazilet partisi Grubu adına Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdullatif Şener'in, zorunlu tasarruf kesintileri konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/8) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.6.2000)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Sorular

1.- Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'nun, Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan kaynak aktarılan firmalara ilişkin Devlet Bakanından (Recep Önal) yazılı soru önergesi (7/1980)

2.- Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'nun, Şırnak, Mardin, Gaziantep, Şanlıurfa il-lerinde ticaret yapan firmalara Halk Bankası tarafından sağlanacak kredilere ilişkin Devlet Bakanından (H.Hüsamettin Özkan) yazılı soru önergesi (7/1982)

3.- Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'nun, Irak ile ticaret yapan firmalara Halk Bankası'na verilecek kredilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/1983)

4.- Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'nun, Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan kaynak aktarılan firmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/1984)

5.- Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'nun, Türkiye Halk Bankası'na Irak ile ticaret yapan firmalara verilecek kredilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi. (7/1985)

6.- İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, bozuk benzin satışına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/1994)

7.- Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, MİT görevlisi gazeteci olup olmadığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/2016)

8.- Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, kuduz ve tetanos aşısı stoklarına ve başıboş köpeklerin toplatılmasına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/2025)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

23 Haziran 2000 Cuma

BAŞKAN : Başkanvekilli Nejat ARSEVEN**KÂTİP ÜYELER : Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir), Melda BAYER (Ankara)**

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 116 ncı Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç arkadaşına gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Türkiye'nin enflasyonla mücadelesi hakkında söz isteyen Niğde Milletvekili Mükerrerem Levent'e aittir.

Buyurun Sayın Levent. (MHP sıralarından alkışlar)

IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. – Niğde Milletvekili Mükerrerem Levent'in, enflasyonla mücadeleye ilişkin gündem dışı konuşması

MÜKERREM LEVENT (Niğde) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; geçtiğimiz günlerde özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir ilke imza atılmıştır. Benim de mensubu olduğum, İhracatçılar Meclis Başkanı Sayın Okan Oğuz, MHP Grubunda, enflasyonla mücadeleyi "Türkiye, enflasyonu yeniyor" sloganıyla başlatmış bulunuyor.

Buradan kendisine teşekkürlerimizi sunuyoruz. Özellikle, Yüce Meclisin bu katkıya olumlu cevap vererek, Türkiye'nin uzun zamandır kronikleşen ekonomik sıkıntularına bir de son yıllarda yaşanan Uzakdoğu Asya ve Rusya kriziyle başlayıp global bir yapıya ulaşan krizin etkisi de eklenince, özellikle iki yıldır çekilen ciddi sıkıntıların kaynağı ortaya çıkmaktadır. Buna bir de 1999 yılında yaşadığımız deprem felaketini eklediğimizde, bugünkü tablo tamamıyla vahimdir. Durgunluk, işyerlerinin kapanması, işsizliğin artması, faizlerin yükselmesi gibi ekonomik sonuçların yanında, belki de en önemlisi, Türk insanının toplum olarak motivasyonunun kaybolmasına neden olmuştur. Kısa bir süre öncesine kadar ekonomik sıkıntılara rağmen, yüzü geleceğe dönük olan Türk insanı, bu dönemde geleceğe dönük umutlarını, güven duygusunu kaybetmiş, toplumsal moral çöküntüsül içerisinde düşmüştür. İş daha acı yanı, sorunların çözülebileceğine dönük ümitleri, önemli ölçüde törpülenmiş ve sonunda, 1999 yılı itibarıyla, Türkiye'de âdeta deniz bitmiştir.

Karaya oturmaya doğru gittiği uzun zamandır bilinen gemi, artık, iyice sığ sulara girmiş ve oturmaya da pek az, ramak kalmıştır. 1999 yılının son aylarında yaşanan gelişmeler, hükümetin aldığı kararlar ve yasama organının etkin bir biçimde çalışması için gösterdiği çaba, uygulamaları ve hedefleri, geleceğe dönük umutların biraz da olsa yeşermesini sağlamıştır; AGİT toplantıları, G-20 üyeliği, Avrupa Birliğine tam üyelik adaylığı bunu destekleyen unsurlardır. Yıllardır ağırlaşan ekonomik sorunlardan çıkışın gücü bir siyasî idare ve ilkel siyasî ekonomik politikalar olduğunun gerçek olduğu ortaya çıkmaktadır. Hükümet de, aralık ayında açıkladığı ekonomik programla, enflasyonun aşağıya çekilmesi, faizlerin düşürülmesi, kamunun borçlanması gereğinin azaltılması yolunda çok ciddi bir adım atmıştır ve ekonomiyi etkileyen kurumların hemen tümünün yöneticilerinin, bu programı sadece alkışlamak değil, sorumluluklarını yerine getirmelerinin gerekli olduğuna inanmıştır.

Herkesin elini taşın altına sokmasının gereğini bir defa daha vurgulamakta fayda vardır. Herkes çok iyi biliyordu ki, dünya örnekleri de gösteriyordu ki, enflasyonun aşağıya çekilmesine dönük uygulanan programlar, tek şarta bağlı olarak başarıya ulaşabiliyordu.

Milletin inanması, desteklemesiyle ve özellikle Yüce Meclisin enflasyonun yenilmesiyle ilgili gayret göstereceğine inanıyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Levent.

Gündem dışı ikinci söz, okullarda dağıtılan fındık ve incirden meydana gelen zehirlenmeler hakkında söz isteyen, Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Konukoğlu.

2. – *Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'nun, okullarda dağıtılan fındık ve incirden meydana gelen zehirlenmelere ilişkin gündem dışı konuşması*

İBRAHİM KONUKOĞLU (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmama başlarken, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Gündem dışı yaptığım bu konuşmayla, dikkatlerinizi önemli bir noktaya çekmek istiyorum. 24 Nisan tarihinden itibaren, 28 Nisana kadar, ülkemizin birçok ilinden, hergün, yüzlerce zehirlenme haberi geldi. Kamuoyu ve basını işgal eden bu haberlere rağmen, ilgili bakanlık ve kurumlardan, zehirlenmenin nedenine yönelik sağlıklı bir açıklama yapılmadı; hatta, çelişkili açıklamalarla olay örtbas edilmeye çalışıldı. Fındığın ve incirin çok kalorili olduğu, çok yenmesinden dolayı çocukların rahatsız olduğu gibi tuhaf açıklamalar yapıldı. Fındığın muhafaza edildiği depodaki tarım ilacının buna sebep olabileceği söylendi.

24 Nisandan itibaren Kütahya'da 35, Amasya'da 97, Malatya'da 70, İstanbul'da 112, Kayseri'de 140, Nevşehir'de 123, Kocaeli'de 41, Sakarya'da 250 öğrenci zehirlendi. Bu zehirlenmelere rağmen, okullarda fındık ve incir dağıtımı devam etti. Halbuki, yapılabilecek tetkiklerle, olay ortaya çıkarılabiliirdi. Bunun yerine, tuhaf ve çelişkili ifadelerle olay geçiştirilmeye çalışıldı; fındık ve incir dağıtımı devam etti.

28 Nisan günü, seçim bölgem olan Gaziantep'te dağıtılan fındık ve incirden dolayı 853 öğrenci zehirlendi. Bir anda, şehirdeki tüm hastaneler, zehirlenen öğrenci ve öğretmenlerle doldu. 853 kişinin aynı anda hastanelere götürüldüğü ortamı düşününüz; kendini kaybeden, kusan, çırpınan ve panik içindeki 853 yavrumuzu ve bunların yakınlarını düşünün. Çocukları okulda olan velileri düşününüz; çocuklarını arıyorlar, öldü mü, yaşıyor mu, neler oluyor, haber alamıyorlar. Çocukların bir kısmı ayakta tedavi ediliyor, bir kısmı hastanelere yatırılıyor, hatta, Kader Avcı adlı bir öğrenci, beş gün yoğun bakımda tutulmak zorunda kalıyor. Allah'a şükür, öğrencilerimizden kaybımız olmuyor.

Değerli milletvekilleri, ülke genelinde yaşanan bu zehirlenmelerin ardından, ne Millî Eğitim Bakanlığı ne de Sağlık Bakanlığı tam bir araştırma yapmamıştır. Elde kalmış ve stokları eritmek için yapılan bu fındık ve incirlerin dağıtımı, Millî Eğitim Bakanlığının görevi değildir. En azından, bu dağıtım yapılmadan önce, bu ürünler, ilgili kuruluşlar veya bakanlık tarafından kontrol ettirilmeliydi.

Gaziantep'te 853 öğrenci ve öğretmenlerin zehirlenmesinden sonra, okullardan elde edebildiğimiz incir ve fındığı kendi imkanımızla tahlil ettirdik. Elde ettiğimiz sonuç, gerçekten çok ciddiydi. İncirlerde, *Aspergillus Flavus* türü mantar küfünün üremesiyle ortaya çıkan aflatoxin adlı bir zehir tespit edildi. Avrupa standartlarında en yüksek aflatoxin oranı 2 ppd olması gerekirken, zehirlenmenin yaşandığı okullardan aldığımız incir numunelerinde bu oran, 4,2 olarak çıktı. Her ne ka-

dar Türkiye'de üst sınır 5 ise de, Avrupa'da, 2'nin üzerine çıkan ürünler imha edilmektedir. Avrupa Birliğine girme aşamasında olan ülkemizde de, Avrupa ülkelerindeki sınır dikkate alınmalıdır. Aflatoxin adı verilen bu toksinin, karaciğer kanserine neden olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, olayın ciddiyeti ortadadır. İlgililerden yeteri kadar fındık elde edemedik; dolayısıyla, fındıktaki aflatoxin oranını bilemiyorum.

Gaziantep'teki 1 000'e yakın zehirlenme vakasının ardından, hiçbir öğrenci velisine, çocuklarının neden bu hale geldiği konusunda ciddi bir açıklama yapılmamış ve kamuoyu aydınlatılmamıştır.

Değerli milletvekilleri, Sayın Millî Eğitim Bakanımıza bu konuda yazılı soru önergesi vermiştim. 10 Haziran tarihli bir gazeteden, Sivas'ın Zara İlçesi Şerifiye Beldesi İlköğretim okulunda da, Millî Eğitim Bakanlığının gönderdiği incirlerden 24 öğrencinin zehirlendiğini okudum.

Sayın Bakan, yazılı soru önergemi verdiği cevapta "bu olayın, Gaziantep'te 20 okulda aniden olduğunu, dağıtımın durdurulduğunu; ancak, hastaneye başvuranların, zehirlenme değil, soğuk algınlığı veya benzeri hastalıklardan rahatsız olduğunu" ifade ediyorlar.

Yine, Gaziantep'te İl Sağlık Müdürlüğünde yapılan tetkiklerde zehirlenme emaresi bulunamamış. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Konukoğlu, lütfen tamamlayın efendim.

Buyurun.

İBRAHİM KONUKOĞLU (Devamla) – Gaziantep'teki İl Sağlık Müdürlüğü laboratuvarlarının da zehir tespit edilmesi mümkün değil. Hıfzıssıhha Enstitüsünde de, sadece fındıkta araştırma yapılmış. Dikkatinizi çekiyorum, sadece fındıkta araştırma yapılmış. Bana göre, incirde yapılan tetkik, ya bizden gizleniyor ya bakandan gizleniyor.

Millî Eğitim Bakanlığının bunun hesabını vermesi gerekir. Elde kalmış ve imhası gereken ürün stoklarını eritmek bu bakanlığın görevi değildir.

Bu olay, eğer, Türkiye dışında bir medeni ülkede olsaydı, herhalde bu Millî Eğitim Bakanımız görevinde kalamazdı.

Yukarıda bahsettiğim ihmal ve hatalar zincirinin ülkemizde bir daha yaşanmaması dileğiyle, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Konukoğlu.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkan, bir konuda Sayın Hatibin söylediği şeye katılmıyorum; bunu da, kamuoyunun bilmesi gerekiyor: Fındıkta hiçbir zaman zehirlenme hadisesi olmamıştır. Bu kürsüden, incir ile fındığı birbirine karıştırıp, dünya üretiminin yüzde 80'ini karşıladığımız bir üründe, bu ürünün, yapılan reklam kampanyasındaki satış hızını kesmek için, birtakım çevrelerin oyunu vardır; dikkatinizi çekmek istedim.

BAŞKAN – Peki, Sayın Biçakçioğlu, teşekkür ederim.

Gündem dışı üçüncü söz, sivil toplum örgütlerinin önemi konusunda söz isteyen İzmir Milletvekili Kemal Vatan'a aittir.

Buyurun Sayın Vatan. (DSP sıralarından alkışlar)

3. – *İzmir Milletvekili Kemal Vatan'ın, sivil toplum örgütlerinin demokratik yaşamdaki önemine ilişkin gündem dışı konuşması*

KEMAL VATAN (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime başlarken, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sivil toplum örgütlerinin demokratik yaşamda önemi konusunda, şahsım adına gündem dışı konuşmamı sunmak üzere söz almış bulunuyorum.

Yeni binyıla birçok eksikle, birçok kirlenme ve hatta çürümeyle giriyoruz. Hemen her alanda bir kan değişimine, bir yeniden yapılanmaya muhtaç olduğumuz herkes tarafından ifade edilmektedir. Ulus olarak yaşadığımız elim depremler de, işte, bu yeniden yapılanmanın, bizim için olmak ya da olmamak meselesi haline geldiğini, acı ve ağır bir faturayla önlümüze koymuştur. Gereken ders alınmaz ve yeniden yapılanmayı tüm alanlarda gerçekleştiremezsek, hiç kuşkunuz olmasın, çok daha ağır faturalar ödemek zorunda kalabiliriz. Çare, inanç, fikir, strateji üçlüsünü hayata geçirmektedir. Buna yön verecek olan sivil toplum örgütleri, dolayısıyla halk, daha fazla devreye girerek, görevinin bilincinde olmalıdır. Deprem felaketinde AKUT ne idiye, ülkemizin geleceğinde de, kamu kuruluşlarının yanında, gönüllülük temelini dayanan sivil toplum örgütleri de odur. Siyaset dışında kalmaya bırakılmış bu büyük milletin, çaplı, yitrekli, üretken, iyiniyetli, yitregi ülke ve insan sevgisiyle dolu evlatlarının sivil toplum örgütlerini yaygınlaştırması beklenmektedir.

Atatürk'ün gösterdiği hedef olan çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmemiz ve onu aşmak için, 2000'li yıllara girerken, bilgi, teknoloji, düşünce özgürlüğü, tam demokrasi, insan haklarına saygı ve refah gibi yeni dünya değerlerine ulaşmak; ancak, halkın ülke yönetiminde daha fazla söz sahibi olmasıyla mümkün olabilecektir. Bunları gerçekleştirdiğimiz zaman, sorunların hızla çözüldüğünü, iğbarşın güçlendiğini, çağdaş uygarlık düzeyine çıktığımızı görürüz. Bunların gerçekleşebilmesi için de hiçbir ideolojinin, partinin ya da çıkarın peşinde olmadan, Atatürk ilkeleri etrafında, sadece halkın çıkarları doğrultusunda düşünen, araştıran, Türkiye'nin önünü açacak fikirleri üreten, sivil demokratik çalışmalara katılan ve bunları çekinmeden ortaya koyan, kamu yönetiminin daha iyi yürütülebilmesi için siyasi otoritelere düşünce üreten, demokratik sivil toplum örgütlerine ihtiyaç vardır. Bu kuruluşlar ne kadar artarsa, çözüm önerileri de her gün daha çok gündeme gelecektir ve böylelikle, devletin, kusurlarını görme ve düzeltme çabalarıyla, onun, kamusal sorumluluğunu yerine getirmesinde daha fazla ve etkin mesafe alınacaktır.

Yeryüzünde, kullandıkça, başkalarıyla paylaşıldıkça değeri artan tek nesne bilgidir. Yani, bilgiyi saklamadan, bencil olmadan gençlere aktarmak, bırakmak lazımdır. Dünya gençlere kalır; gençlerin önü açılmalıdır. Yüce Atatürk, cumhuriyetimizi gençlere emanet etmiştir. Görevinin bilincinde olan Türk gençleri, sivil toplum örgütlerindeki görevlerini de, kendilerinden beklendiği gibi, halkın mutluluğu doğrultusunda, en iyi şekilde yapacaktır.

Çağımız, bilgi ve akıl çağı olduğundan, teknolojik çalışmalar yapmak da, sivil toplum örgütlerinin amaçları arasındadır. Sivil toplum örgütleri, kurs, düşünce oluşturacak konferans, toplantı, sergi, seminer, konser, bilimsel toplantılar tertipleyerek, sosyal adalet ve çevre bilinciyle, serbest ve hür ekonomi anlayışının ve tüm insan hak ve özgürlüklerinin takipçisi olmalıdır.

21 inci Yüzyılda, katılımcı demokrasinin vazgeçilmez unsurlarından birisi olacak sivil toplum örgütlerinin amacı, Anayasamızda teminat altına alınan haklarla, sosyal, hukuk, laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti Devletinin üniter yapısını koruyarak, bin yılı aşkın bir tarih deneyimi bulunan ve 16 imparatorluğu kurmuşluğun tecrübe birikimi olan şanlı geçmişimizi değerlendirerek, gelecek için çalışmak olmalıdır.

Avrupa Birliğine adaylığımızın kabul edildiği şu günlerde, sivil toplum örgütleri için en dinamik süreç başlıyor. Özgüvenimizle Avrupa Birliğine adaylığımızın tam üyeliğe giden yolunu kısa sürede aşmak zorundayız.

Sözlerimi, Atatürk'ün sözleriyle noktalıyorum: "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." Türk Milletinin bir temsilcisi olarak, egemenliğin gerçek sahibi tüm vatandaşlarımıza ve Yüce Heyetimize saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Vatan.

Başkanlığın Genel Kurula diğer sunuşları vardır.

Hatibin, sunuşları oturarak yapması konusunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sözlü soru önergesinin geri alınmasına dair bir önerge vardır, okutuyorum:

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – *Şanlıurfa Milletvekili Muzaffer Çakmaklı'nın (6/718) esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi (4/212)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Gündemin "Sözlü Sorular" kısmınının 285 inci sırasında yer alan (6/718) esas numaralı sözlü soru önergemini geri alıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Muzaffer Çakmaklı

Şanlıurfa

BAŞKAN – Sözlü soru önergesi geri verilmiştir.

Bir genel görüşme önergesi vardır, okutuyorum:

C) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1. – *Fazilet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdullatif Şener'in, zorunlu tasarruf kesintileri konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/8)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

1 Nisan 1988 tarihinde "Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun" adı altında yasalaşan ve çalışanların iradesi dışında, maaşlarından yapılan kesintilerle oluşan Çalışanları Tasarruf Teşvik Fonu, kamuoyunda bilinen adıyla zorunlu tasarruf kesintilerinin durumu tam anlamıyla kördüğüm olmuştur. 1 Haziran 2000 tarihinde yürürlüğe giren işsizlik sigortası düzenlemesiyle, çalışanların tasarrufa teşvik hesabı için kesintilerin bundan böyle İşsizlik Sigortası Fonuna yapılmasının kararlaştırılmasıyla, fonun tasfiyesine yönelik tartışmalar had safhaya gelmiştir. Tüm çalışanlar, haksız olduğunu düşündükleri bu uygulamaya her platformda tepki göstermektedirler.

Bugün itibariyle 9 kişiden fazla eleman çalıştıran 350 000 özel ve kamu kuruluşunda çalışan yaklaşık 7,6 milyon kişi zorunlu tasarruf kapsamında bulunmaktadır. Zorunlu tasarruf oranları yıllar itibariyle değişiklikler göstermiştir. Son olarak ücretliden yüzde 2, işverenden yüzde 3 olarak yapılan kesintinin toplam anapara ve nema miktarı 31 Mart 2000 itibariyle, yaklaşık 5 katrilyon TL'dir. Bu kesintiler devlet muhasebe sistemi dışında tutulduğu için, bugüne dek toplanan anapara ve nema miktarının ne kadar olduğu tam olarak belirlenememektedir. Bugüne kadar amacı dışında kullanılan zorunlu kesintilerin nemalandırma oranları, hem enflasyonun ve hem de içborçlanma faiz oranlarının altında kalmıştır. Çalışanın emeği, tasarruf edileceği bahanesiyle çarçur edilmiştir.

Devlet, 1997 yılında 4,061 trilyon TL'yi ortalama yüzde 108 faiz oranıyla borçlanarak, 1,977 trilyon TL içborç faizi ödemiş ve enflasyon, yüzde 99,1 oranında gerçekleşmişken, fonda biriken paraların nema oranı ise yıllık 17,2'de kalmıştır. 1998 yılında 10,233 trilyon TL'yi ortalama yüz-

de 115,5 faiz oranıyla borçlanan ve 5,629 trilyon TL içborç faizi ödeyen devlet, enflasyonun yüzde 69,7 olduğu bir ortamda, zorunlu tasarruf kesintilerini yıllık yüzde 5,2 oranında nemalandırılmıştır. Yine, aynı şekilde, 1999 yılında 20.373 trilyon TL'yi ortalama yüzde 109,5 faiz oranıyla borçlanarak 9,824 trilyon içborç faizi ödeyen hükümet, nema oranını yıllık yüzde 1,6 olarak uygulamış ve enflasyon, yüzde 68,8 olarak gerçekleşmiştir.

Başlangıçta, çalışanların tasarruf yapması için düşünülmüş bu uygulama, bugün itibarıyla, çalışanların birikimlerinin zayi edilmesine dönüşmüştür. Bu vahim durum, sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmadığı gibi, Anayasada güvence altına alınmış mülkiyet hakkının gaspı anlamına gelmektedir. Bu durum, devlete olan güveni de sarsmıştır.

Yukarıda anlatılan gerekçelerden dolayı, çalışanların iradesi dışında yapılan zorunlu tasarruf uygulamasında anapara ve nemaların hak sahiplerine geri ödenmesi ve sistemin tasfiye edilmesiyle ilgili yöntemleri tespit etmek amacıyla, Anayasanın 98 inci, İhtüzüğün 102 nci ve 103 üncü maddeleri uyarınca FP Grubu adına bir genel görüşme açılmasını arz ederiz.

Abdullatif Şener

(Sivas)

FP Grup Başkanvekili

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemde yerini alacak ve genel görüşme açılıp açılmaması konusundaki öngörüşme sırası geldiğinde yapılacaktır.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmınının 1 ilâ 3 üncü sıralarında, Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu karma komisyonunun, bazı milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarına ilişkin raporları vardır; ayrı ayrı okutup, bilgilerinize sunacağım:

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – Konya Milletvekili VeySEL Candan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/506) (S. Sayısı: 465) (1)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlıkça, 24.3.2000 tarihinde karma komisyonumuza gönderilen Konya Milletvekili VeySEL Candan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi, İhtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık komisyonu, inceleme sonucunu özetleyen 27.4.2000 günlü raporuyla, görevi kötüye kullanma suçu isnat olunan Konya Milletvekili VeySEL Candan hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Konya Milletvekili VeySEL Candan, Komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile hazırlık komisyonu raporunu inceleyen karma komisyonumuz, bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi

(1) 465 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağıtsıklıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını; ancak, böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine, yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini gözönüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak, Kon-ya Milletvekili Veysel Candan hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan
Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa
ve Komisyon Üyeleri

Muhalefet gerekçem:

Yasama dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair karma komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır:

1. Anayasal gerekçe,
2. Belirli objektif kıstasların uygulanamaması.

Anayasal gerekçe:

Anayasamızın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme, Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenlemeyle çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi, bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddialarıyla ilgili olarak soruşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına, soruşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

Objektif ölçülerin bulunmamasına ilişkin gerekçe:

Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçütler belirtilmediği gibi, yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ilâ 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi Kararlarında da belirtildiği üzere; yasama dokunulmazlığının kaldırılması konusunda birtakım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte, eski Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi, bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

Sonuç:

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasi ekrere uygun ise yahut ülmenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise, yasama dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasa nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin Meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını, bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtılmasını önlemektir. Yoksa, kimilerinin, TBMM'yi yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi, milletvekiline, soruşturmada kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu "Milletvekili seçilme yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili seçilemeyecek olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nın "Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler" başlıklı ikinci kitabının, birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı, sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nın 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemler ile aynı yasanın 537 ncı maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar, milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı maddesine göre affedilmiş olsalar dahi, belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre yasama dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından, milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büttürmemek için, Anayasamızın 76 ncı maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının yasama dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygılığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların, bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayırımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki, ciddi olmamakla birlikte siyasî eylemlere aykırıdır. Öte yandan, öyle asılsız suç iddiaları vardır ki, üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddialarıyla ilgili olarak da yasama dokunulmazlığı kaldırılmalı, milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak, uygulamada, üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü maddesinde tanımlanan yasama dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi, kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddî ve manevî unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi, ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini, kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak, adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci maddesi, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurul kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde, ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenlemeyle, yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargıyla dengelenmesi, objektif kıstaslara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümünden, ilkesel olarak, yasama dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

Hüseyin Tayfun İçli

Ankara

Karşı oy gerekçemdir:

Karma Komisyon Başkanlığına

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımdan milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkemede veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak yasama dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşünceler ile kullanılan oyların suç sayılamayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre yasama dokunulmazlığı “TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden sorumlu tutulamaması” ile “seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamaması”dır.

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi, yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve "kannusuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz" şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı hukuk devleti ilkesi ile 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, yasama dokunulmazlığının "Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak" şeklinde düzenlenmesi, tarihi gelişmeye ve gereğe uygun olacaktır.

Fransa'da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenlemeyle, adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, yasama dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere'de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarna karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukuki olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış, eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle, yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenlemeyle, bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapıncaya kadar "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000
Osman Kılıç
İstanbul

Muhalefet şerhi:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyon Başkanlığına

Halkın egemenliğinin tesis edildiği Türkiye Büyük Millet Meclisinin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin, saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk Milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için sayın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının doğru olacağı düşüncesindeyim.

Karara bu anlamda muhalefet ediyorum, saygılar sunuyorum.

24.5.2000
Nazire Karakuş
İstanbul

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer raporu okutuyorum:

2. – Adana Milletvekili Recai Yıldırım'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/507) (S. Sayısı: 466) (1)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlıkça, 24.3.2000 tarihinde karma komisyonumuza gönderilen Adana Milletvekili Recai Yıldırım'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi, İçtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 27.4.2000 günlü raporuyla 298 sayılı Yasaya muhalefet suçu isnat olunan Adana Milletvekili Recai Yıldırım hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile hazırlık komisyonu raporunu inceleyen karma komisyonumuz, bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını; ancak, böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine, yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini göz önüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak, Adana Milletvekili Recai Yıldırım hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa
ve Komisyon üyeleri

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Ankara Milletvekili Tayfun İçli ve İstanbul Milletvekili Osman Kılıç, bu rapora da muhaliftirler. Gerekçeleri, aynı olduğundan, ayrıca okutmuyorum.

Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer raporu okutuyorum:

3. – Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/508) (S. Sayısı: 467) (2)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlıkça, 24.3.2000 tarihinde karma komisyonumuza gönderilen Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi, İçtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık komisyonu, inceleme sonucunu özetleyen 27.4.2000 günlü raporuyla, 298 sayılı Yasaya muhalefet suçu isnat olunan Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

(1) 466 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

(2) 467 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile hazırlık komisyonu raporunu inceleyen karma komisyonumuz, bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını; ancak, böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine, yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini göz önüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan
Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa
ve Komisyon üyeleri

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Sayın milletvekilleri, ayrıca, Ankara Milletvekili Tayfun İçli ve İstanbul Milletvekili Osman Kılıç bu rapora da muhaliftirler. Gerçekçeleri aynı olduğundan, ayrıca okutmuyorum.

Sayın milletvekilleri, bu raporların tümü, kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dairdir. On gün içerisinde itiraz olunmadığı takdirde, bu raporlar kesinleşmiş olacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının tezkereleri vardır; okutup, ayrı ayrı oylarınıza sunacağım:

IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER (Devam)

2. – *TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut'un, Litvanya ve Letonya Parlamento Başkanlarının davetlerine, beraberinde bir parlamento heyetiyle icabetlerine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1610)*

23 Haziran 2000

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Yıldırım Akbulut'un Litvanya ve Letonya Parlamento Başkanlarının vaki davetlerine icabetle, beraberinde bir Parlamento heyeti olduğu halde sırasıyla 4-5 Temmuz 2000 tarihleri arasında Litvanya'ya, 6-8 Temmuz 2000 tarihleri arasında ise Letonya'ya ziyaret etmesi öngörülmektedir.

Anılan ziyarete Sayın TBMM Başkanının beraberinde bir Parlamento heyetiyle birlikte katılması hususu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında 3620 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Nejat Arseven
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı Vekili

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Oylama yapacağım ve karar yetersayısı arayacağım.

Kabul edenler... Karar yetersayısı yoktur.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 14.42

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.55

BAŞKAN : Başkanvekili Nejat ARSEVEN**KÂTİP ÜYELER : Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir), Melda BAYER (Ankara)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 116 ncı Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Geçen oturumda, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tezkeresinin oylamasında karar yetersayısı bulunamamıştı.

IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) TEZKERELER VE ÖNERGELER**

2. – *TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut'un, Litvanya ve Letonya Parlamento Başkanlarının davetlerine, beraberinde bir parlamento heyetiyle icabetlerine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/610) (Devam)*

BAŞKAN – Şimdi, tezkereyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir; karar yetersayısı vardır. (DSP sıralarından alkışlar)

Diğer tezkereyi okutuyorum:

3. – *TBMM Çevre Komisyonu Başkanı Ediz Hun'un, Avrupa Kıtası Habitat Global Parlamenterler Bölgesel Konsey Başkanı Peter Götz'ün davetine, beraberinde Çevre Komisyonu üyelerinden oluşan bir parlamento heyetiyle icabetlerine ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/611)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

"URBAN 21-Kentsel Gelecek Global Konferansı" 4-6 Temmuz 2000 tarihleri arasında, Almanya'nın başkenti Berlin'de düzenlenecektir. Avrupa Kıtası Habitat Global Parlamenterler Bölgesel Konsey Başkanı Peter Götz, söz konusu toplantıya katılmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi Çevre Komisyonu Başkanı ve İstanbul Milletvekili Ediz Hun'a davette bulunmuştur.

Anılan toplantıya Türkiye Büyük Millet Meclisi Çevre Komisyonu üyelerinden oluşan parlamenter bir heyetle icabet edilmesi hususu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Nejat Arseven

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı Vekili

BAŞKAN – Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, gündemin "Meclis Soruşturması Raporları" kısmına geçiyoruz.

Bu kısmın 1 inci sırasında yer alan, 20 nci Yasama Döneminde Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 55 arkadaşı tarafından verilen Denizcilik Müsteğarlığına ait bazı işlerin ihalelerinde ve personel alımıyla ilgili konularda görevini kötüye kullanma, ihaleye fesat karıştırma ve evrakta sahtecilik suçlarını işlediği ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240, 339 ve 366 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyla Devlet eski Bakanı Burhan Kara hakkında Anayasanın 100 üncü, İçtüzüğü'nün 107 nci maddeleri uyarınca bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önerge ve (9/29) esas numaralı Meclis soruşturması komisyonu raporu üzerindeki görüşmelere başlayacağız.

**VI - GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE
MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

A) GÖRÜŞMELER

1. - 20 nci Yasama Döneminde Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 55 Arkadaşı Tarafından Verilen Denizcilik Müsteşarlığına Ait Bazı İşlerin İhalelerinde ve Personel Alımıyla İlgili Konularda Görevini Kötüye Kullanma, İhaleye Fesat Karıştırma ve Evrakta Sahtecilik Suçlarını İşlediği ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240, 339 ve 366 ncı Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Devlet Eski Bakanı Burhan Kara Hakkında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğü'nün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu. (9/29) (S.Sayı: 501)

BAŞKAN -Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

2 nci sırasında yer alan, 20 nci Yasama Döneminde İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 71 arkadaşı tarafından verilen Başbakanlık Örtülü ödeneğini 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 77 nci maddesine aykırı bir şekilde harcamak suretiyle Hazineyi zarara uğratarak görevini kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyla eski Başbakan Tansu Çiller ve Maliye eski Bakanı İsmet Attila haklarında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğü'nün 107 nci maddeleri uyarınca bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu raporu üzerindeki görüşmelere başlayacağız.

2. - 20 nci Yasama Döneminde İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 71 Arkadaşı Tarafından Verilen Başbakanlık Örtülü Ödeneğini 1050 Sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 77 nci Maddesine Aykırı Bir Şekilde Harcamak Suretiyle Hazineyi Zarara Uğratarak Görevini Kötüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ncı Maddesine Uyduğu İddiasıyla Eski Başbakan Tansu Çiller ve Maliye Eski Bakanı İsmet Attila Haklarında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğü'nün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu. (9/27) (S.Sayı: 502)

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Değerli milletvekilleri, alınan karar gereğince, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Genel Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle ilgili tasarının müzakeresine başlayacağız.

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

4. - Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı: 433)

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Hükümet?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları raporlarının müzakeresine başlıyoruz.

5. – *Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/640) (S. Sayısı: 503) (1)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım; Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tümü üzerinde, gruplar adına henüz bir söz talebi yok.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Necati Çetinkaya...

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Necati Çetinkaya; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

M. NECATİ ÇETINKAYA (Manisa) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; konuşmalarına başlamadan önce, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, tarih boyunca, Ortaasya ve Ortadoğu petroleri, dünyanın petrole tanıştığı gündен bugüne, dünyanın ilgi alanını teşkil etmiştir ve burası, petrol ve doğalgaz dolayısıyla, özellikle Batı dünyasının bir cazibe merkezi, bir mihrak noktası olmuştur. Zerdüştü'nün kutsal ateşi olarak yıllarca kabul edilen ve hiç sönmeyen ateş olarak görülen bu doğalgaz ve petrol, bilahara, petrol olarak ortaya çıktıktan sonra, bir zaman tapılan, fakat bilahara, menfaat ve sanayinin en önemli ana maddesi durumunda olan petrol, Ortadoğu'yu, sıcak bir ortam haline getirmiştir.

Ortadoğu'da, yıllarca oynanan oyunların ve özellikle bizi ilgilendiren ve Osmanlı'ya yönelik olan, Osmanlı'nın yıllarca bünyesinde olup da küçük devletçikler halinde yeniden ortaya çıkarılan bu devletlerin oluş şekli de, Batı dünyası tarafından, özellikle bu şekilde arzulanmış ve Türk hâkimiyetinin bu bölgede etkisini azaltmak için, devamlı olarak, bize yönelik olarak, değişik oyunlar ve politik mizansenler tertip edilmiştir. Özellikle 19 uncu Asrın sonu, 20 nci Asrın başlarından bugüne kadar, ülkemize yönelik olarak vuku bulan ve iç bünyemizi son derece rahatsız eden her olayın arkasında, mutlaka, bunun birinci derecede etkisi vardır; çünkü, ta 17 nci Asrın sonlarında, Deli Petro'nun ifade ettiği gibi, Ortadoğu'daki Hazar ve Ortadoğu petrollerine hâkim olan bir millet, dünyanın lider ülkesi ve gücünü elde edecektir. Onun için, hedef, sıcak denizlere inmektir ve yıllarca, komünist imparatorluğunun yegâne hedefi, sıcak denizlere inmek ve dünyadaki o en büyük gücü kendi elinde bulundurmak için, bu gayretin peşinde olmuştur ve tezgâhlanan bu oyunu gerçekleştirmeye çalışmıştır. Batı dünyası da boş durmamıştır. Bünyemizde özellikle devamlı olarak vuku bulan rahatsızlıkların mutlaka zirinde, altında... Her Türk vatandaşı çok iyi bilmektedir ki, bu Türkiye'nin gücünün arttığı sürece, Ortadoğu'da güçlü bir Türk Devletinin mevcudiyeti, Ortadoğu barışını getirecektir. Ortadoğu'ya barışın gelmesi, sevginin ve adaletin yeniden tesisini sağlayacak ve dolayısıyla, Ortadoğu'da vuku bulacak kavgalar, kan dökümler, Türk Devletinin gücüyle orantılı olarak azalacaktır. Bu sebeptir ki, hep, bize yönelik, o gücümüzü zaafiyete uğratmak için sergilenen oyunların esas kaynağında bu vardır. Gelin görün ki, içpolitika itibarıyla, dışpolitika itibarıyla, yıllarca, maalesef, çoğu kez bu oyunun farkına varmamışızdır ve Türkiye, bu oyunu, maalesef, çok iyi bir şekilde inceleyip, o kaynağın esas sebebini çoğu kez yanlış değerlendirmelerle içindeki huzursuzluğu giderebilecek bir politika izleyememiştir.

Türkiye'nin gücü, her vesileyle Büyük Atatürk'ün de ifade buyurduğu gibi "Yurtta sulh cihan da sulh" politikasıyla birlikte, kendi komşularımızla da iyi geçinmektir. Dışarıda, binlerce kilometre uzakta olan devletlerin komşularımızla münasebetlerini, zahirde ihtilafları varmış gibi göstererek, içeride, onlarla ekonomik ve ticarî münasebetlerini fevkalade geliştirmeleri, devamlı olarak petrol kaynaklarının burada bulunmasından ötürüdür, doğalgazın burada bulunmasından ötürüdür.

(1) 503 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Geçen gün de ifade ettiğim gibi, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı konusunda, Yüce Meclisin huzurunda şunu arz etmiştim; boru hatları trafiğinin kuzeye yönelmesi, dağılmış olan bir gücün yeniden ihyasına sebep teşkil eder. O sebeptedir ki, boru hatları, Türkiye'nin petrol havzası olarak yıllarca hayal ettiğimiz ve bu uğurda mücadele ettiğimiz Bakü-Tiflis-Ceyhan, dolayısıyla Ceyhan Yumurtalık havzası olmalı ve bu havza, zaten, kapasitesi itibariyle de, bu bölgenin bütün petrolerini bu havzaya toplayacak ve bu havzada rafine edecek ve bu havzada bütün dünyaya sevk edecek bir kapasiteye sahip. İşte onun içindir ki, coğrafi konum, siyasi istikrar, yükselen tüketim düzeyi ve işletme güvencesi gibi faktörler, özellikle Ortadoğu, Ortaasya ve Kuzey Afrika'da üretilen doğal gazın ve petrolün taşınması, depolanması, kullanımı ve Avrupa'ya ihracı açısından, Türkiye'yi, en güvenilir ve en uygun çekim merkezi haline getirmiştir.

Değerli arkadaşlarım, dikkatlerinizi, tarihin biraz derinliklerine çekmek istiyorum. Geçmişte, Çin Denizinden başlayarak, Bursa'ya ve İstanbul'a kadar uzanan, Uzakdoğunun ve Asya'nın bütün zenginliklerini, ebed müddet diye kabul ettiğimiz cihan şümül imparatorluğun, merkezlerinde - Bursa'da, İstanbul'da ve Edirne'de- Batı'ya açtığı ihrac penceresiyle, Batı'yı o nimetlerden istifade ettiren, ama, bunun en büyük rantını da, benim ülkem ve benim ülkem insanlarının aldığı muazzam ipek yolu... Batılılar, ipek yolu rantının kısa zamanda farkına vararak, ondan istifade etmek istediler ve ona paralel olarak, ona alternatif olarak; karadan onlar için imkân dahilinde olmaması sebebiyle, denizden bir yol; Uzakdoğunun Batı'da olmayan zenginliklerini kendi ülkelerine aktarmak için, işte, o yolu tespit ettiler; denizyolu, ipek yoluna alternatif oldu.

Bilahara, Osmanlı İmparatorluğunun dağılmasıyla birlikte, ipek yolunun da dumura uğraması ve önemini kaybetmesi, deniz yolunun, bunun yerine tam olarak ikame edilmesinin ikame edilmesi, işte bu tarihi izmihlâlin neticesindedir.

Değerli arkadaşlarım, işte bu durumu göz önünde bulundurarak, tekrar altına basa basa diyorum ki; Ortaasya Türk devletleri, diliyle, diniyle, milliyetiyle bir olan, benim yıllarca hasretini çektiğim soydaşlarım, kan kardeşlerim, aynı milletin evlatları, et tırnak mesabesinde olduğumuz bu değerli bağımsız Türk devletlerinin sahip olmuş olduğu zenginlikler dolayısıyla ki, Sovyet Rusya, imparatorluğunu, uzun yıllar bu zenginlikler üzerine bina etmiştir. Hiç petrolü olmayan Sovyet Rusya, dünyaya petrol ihrac etmiştir; gazı olmayan Sovyet Rusya, dünyaya gaz ihrac etmiştir.

Dünya ipek kapasitesinin yüzde 33'ünü elinde bulunduran Özbekistan, Fergana Vadisinde yıllarca ürettiği altın mesabesinde olan bu ipeği, maalesef, bir gramını bile kendi insanına faydalandırmadan, devamlı olarak, yine onlar tarafından... Pamuk, altın "ak altın" diye benim oradaki soydaşlarımın kabul ettiği, Özbek'in, Çimkent'inin ve Türkistan'ın o ak altını, yıllarca dünya tekstil sanayiinde kullanılmış, maalesef, onların pek de faydasına bir şey sağlamamıştır. Bir Özbek devlet adamının Kazakistan'da bana söylediği bir söz vardı: "Eğer biz, buğdayımızı Rusya'ya vermezsek, Rusya'nın bütün imparatorluğunda fırınlar kapanır." Bu kadar önemli bir bölge; ama, diğer ülkelere nazaran benim açımdan daha da önemli; çünkü, benim geldiğim ata yurdu.

Hiç unutmuyorum, bundan iki sene önce Sayın Bedük'le birlikte, çok yakın dostum ve dolayısıyla akrabam olan birisinin tekstil entegre sanayiinin açılışına gitmiştik. Orada bir konuşma yaptım ve Türkmenbaş'na şunu söylemiştim: Dün atalarımız atayurttan anayurda geldiler, bizim bir vefa borcumuz var, biz de bugün anayurttan atayurda göçü çevirdik ve bu toprakları, başkalarının kasıtlı olarak çoraklaştırmış olduğu bu toprakları sanayileştirmek için gayret gösteriyoruz ve atalarımıza karşı bir vefa borcumuzu yerine getiriyoruz.

İşte, bugün gaye budur, politika bu olmalıdır. Onun için, bugünkü konumuz, getirdiğiniz petrol ve doğal gaz borularıyla ilgili bu kanun tasarısındaki dikkat edeceğimiz konu, işte, oünkü ipek

yolunun yerine, o petrolün, yeniden Türkiye üzerinden, Ceyhan Yumurtalık'tan dünyaya akıtılması ve dolayısıyla Türkiye'nin, o havzada, bir petrol havzası durumuna getirilmesi. Hazar havzasının petrolünü, Kerkük'ün petrolünü, eğer siz dünyaya akıtmazsanız, o petrol orada bir kıymet ifade etmez. İşte, Supsa hattından, Kırım'da, Karadenizin kuzeyinde rafine edilen veyahut da orada tankerlere yüklenen petroller, maalesef, yıllarca İstanbul Boğazından dev tankerlerle geçirilerek dünyaya ihraç edilmiş. Son derece pahalı bir nakliye ve aynı zamanda İstanbul'u tehdit eden bir konu.

1998'de Saint Petersburg'ta yaptığımız Karadeniz Ekonomik Konseyi Karma Parlamento Grubu toplantısında, Türk delegasyonu olarak fekalade büyük bir mücadele verdik orada; çünkü, onlar Montrö Antlaşmasını ileri sürerek "Allah'ın bahşetmiş olduğu bu Boğazları siz engelleyemezsiniz" dediler. Tabii, ben, onlara şunu söyledim: Dün Allah'ı tanımayanların, bugün, Allah'ın -vedia- emanet olarak, hediye olarak insanlara lütfettiği bir Boğazı söylemeleri bile, bizim için bir gelişmedir, sizin açınızdan bir başarıdır dedim. Ayrıca, vesikalari önlerine koyduk, yıllarca burafardan büyük tankerlerle taşınan petrolün İstanbul'u ne kadar tehdit ettiğini, üst üste vuku bulan tanker kazaları, yangınları neticesinde İstanbul'un 15-20 milyon insanının büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalacağını altını çizerek kendilerine anlattık ve netice itibariyle, orada, toplantıya iştirak eden delegasyona kabul ettirdik ve getirilen teklifi reddettirdik.

Değerli arkadaşlarım, bu konu, Türk sanayii ve Türkiye'nin geleceği için son derece önemli bir konudur. Önemlidir; onun için, bu önemine binaen, yapılacak mevzuat çalışmaları ve Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkacak bu tasarı, son derece önemli bir şekilde Meclisin tetkikinden geçmeli ve Türk menfaatları önplanda tutulmalıdır; ama, gelecek yabancı yatırımcılar da teşvik edilir bir duruma getirilmeli, mevzuatta buna yer verilmelidir.

Güvenilir ve istikrarlı bir geçiş ülkesi olan Türkiye, coğrafi konumunun vermiş olduğu avantajla, Hazar bölgesinde üretilen petrolün düşük fiyatla ve emniyetli bir şekilde taşınmasını sağlayacak olan Bakü-Ceyhan Boru Hattı Projesinin yanında, ileride birçok boru hattı projelerini de devreye sokabilecektir.

Sayın Bakanım, birçok boru hattı dediğim zaman, burada sizden özellikle rica ediyorum; çünkü, sizin açınızdan da, hükümetiniz açısından da fevkalade önemli bir duruma, bir müphemiyete açıklık getirmiş olacaksınız. Nedir o; bugün, Türkmen doğalgazının bir an önce Hazar'dan geçirilerek, aynı hattın paralelinde, Ceyhan'a akıtılması, Yumurtalık'a akıtılması.

Ön anlaşma imzalandı; fakat, son olarak, Rusya Başkanı Putin'in oraya gitmesiyle, proje yeni den sallantıya uğradı. "Efendim, olmayacak" şeklinde, bu ülkenin de, hepimizin, Meclisin üyelerinin de beyninde meydana gelen bir istifham var, bir müphemiyet var. Lütfen, bu müphemiyeti burada giderin; açıkça, böyle değildir diyerek, bize bir rahatlık, gönülümüze bir sürur getirin. Bu ülkede yaşayan insanların, bu büyük dev projenin, gerçekte böyle olmadığını, söylenilenlerin bir dedikodudan ibaret olduğunu -ki, böyleyse- onun için, bir an önce, bu doğalgazın kesenkes en önemli kolunun, Mavi Akımdan daha fazla, Türkiye'ye Türkmen doğalgazını getirecek projenin gerçekleşeceğini -sizden rica ediyorum- buradan, lütfen, bütün istifhamları bertaraf edecek şekilde açıklayınız.

Değerli arkadaşlarım, petrol yönünden büyük ölçüde dışa bağımlı olan Türkiye'nin petrol ihtalati, Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı Projesinin yürürlüğe girmesiyle birlikte, daha kolay ve ucuz bir şekilde gerçekleşecektir. Yalnız petrolün oradan dışarıya ihraç edilmesiyle kalmayacak, tıpkı Bursa'da meydana gelen otomotiv sanayiinin, yan sanayiinin binlerce insana iş ve istihdam sahası açmasıyla birlikte, işte petrol havzası olacak Ceyhan Yumurtalık'ın da bir petropark, bir teknoloji parkı ve kurulacak tasfiye ve rafinerilerle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çetinkaya, süreniz tamamlandı; mikrofonu açıyorum, konuşmanızı tamam- lar mısınız.

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Bitiriyorum.

O sebeple, işte, bu konuda yapacağımız düzenlemelerin, bu şekilde orada bir sanayinin mi- hak merkezi olacağını düşünerek, ona göre düzenlemeyi yapmalıyız.

Tabii, bu konuda söylenecek çok şeyler var; maddeler kısmında yine konuya temas edeceğiz. Ben, geneli hakkında Meclisi biraz bilgilendirmek istedim.

Beni dinlemek lütfunda bulunduğunuz için, hepinize saygılar sunuyor ve teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum Sayın Çetinkaya.

Fazilet Partisi Grubu adına, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, Osmaniye Milletvekili Sayın Şükrü Ünal konu- şacaklar.

BAŞKAN – Osmaniye Milletvekili Sayın Şükrü Ünal; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gö- rüşülmekte olan 503 sıra sayılı Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı hak- kında, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, zengin petrol ve doğalgaz yataklarına sahip bir ülke değil. Hatta, kendimize yetecek kadar bile petrolümüz yok ve doğalgazı da dışarıdan alıyoruz, ithal edi- yoruz. Ancak, dikkat edilmesi ve önem verilmesi gereken bir durum var ki, o da, ülkemizin hem petrol üreten ve ihraç eden ve hem de zengin doğalgaz yataklarına sahip ülkelere komşu olmasıdır. Ayrıca, petrol tüketen ve doğalgaz satın alan ve tüketen ülkelere de komşu olması, ülkemizin öne- mini, konumuz açısından, bir kat daha artırmaktadır. Bu demektir ki, Türkiye, bir tarafta, doğalgaz ve petrol üreten ülkelerin ürettikleri bu doğalgaz ve petrole, kendi üzerinden -eğer altyapısını olu- şturursa, gereklerini yerine getirirse- ihtiyacı olan ülkelere intikalinde bir köprü görevi yapacaktır; bu da, en güzel ve en verimli yoluyla, ülkemiz topraklarına düşenecek petrol ve doğalgaz boru hat- larıyla olacaktır.

Ancak, konunun detaylarına girmeden önce, bir noktaya dikkat çekmek istiyorum. Kanun ta- sarısının genel gerekçesinde, boru hatlarının önemi ve değeri anlatıldıktan sonra, bir paragrafta şöyle denilmektedir: "Bu çerçevede, 6326 sayılı Petrol Kanununun 83 üncü maddesinin ihtiyaca cevap vermemesi nedeniyle yeni bir kanunî düzenleme yapılması ihtiyacı doğmuştur. Gerçekten, 1992 yılında başlayıp 18 Kasım 1999 tarihinde sona eren Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı müzake- releri ile Türkmenistan doğalgaz projelerine ait müzakereler, kanunî düzenlemelere olan ihtiyacı açık bir şekilde ortaya koymuş bulunmaktadır."

İki tarih veriliyor, 1992 ve 1999; tam yedi yıl müzakerayla zaman geçiriliyor ve bu noktada da, maalesef, hâlâ, ülkemiz içerisinde gerçekleştirilmiş bir olay yok. Diğeri, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı müzakereleri ise, hâlâ, ateşli bir şekilde devam ediyor. Dolayısıyla, burada, Türkiyemiz, faydalı olduğuna herkesin inandığı ve bir an önce gerçekleştirilmesinde ülkemizin büyük menfaat- larının bulunduğu bir konuda, zaman kaybından dolayı, çok büyük maddî zararlara ve kayıplara uğ- ramış oluyor. Halbuki, boru hatlarının, petrol ve doğalgazın boru hatlarıyla taşınmasının önemi ko- nusunda hiçbir ihtilaf yok; bunun gerekliliğini herkes savunuyor, arzu ediyor, istiyor; siyaseten istiyor, ticareten istiyor, ülkemizin menfaati açısından istiyor; ama, ne hazindir ki, müzakerelerle, tartışmalarla zaman öldürülüyor ve birsürlü kayıplara uğramış oluyoruz.

Ülkemizde gerçekleştirilecek olan boru hatlarıyla, Türkiye, yepyeni bir ticarî imkâna da kavuşmuş olacak. Tabii, bu ticarî imkândan bahsederken, yeni döşenecek olan boru hatlarından bahsetmek istiyorum. Eskiden yapılmış ve döşenmiş ve Kerkük-Yumurtalık arasında yıllarca petrol taşımış, ama, bir dönem Birleşmiş Milletlerin ambargosundan dolayı kapatılmış olan, şu anda Birleşmiş Milletlerin izniyle çalışan ve eskiden olduğu gibi ülkemize pek de fazla verim ve artıdeğer getirmediğine inandığım Kerkük-Yumurtalık boru hattından bahsetmek istemiyorum. Elbette, şu an bu boru hattının da atıl durumda olmaması, faaliyette olması güzel bir olay. En azından, Irak'ın belli ihtiyaçlarının giderilmesi, temin edilmesi, bunun Birleşmiş Milletler eliyle yapılmış olması ve Türkiye'nin de, buradan, gelir temin etmesi güzel bir hadisedir.

Biz, yıllarca, bu boru hattını kapattık, hatta Birleşmiş Milletlerin ambargosuna uyararak, Irak'a mal satmadık, sınırlarımızı kapattık, Irak'tan petrol de alamadık; ama, Irak petrol satmadı mı, Irak ihtiyacı olan malları, gıda veya diğer ürünleri satın almadı mı?.. Basında okuduk, televizyonlarda seyrettik, gazeteler çarşaf çarşaf fotoğraflar yayınladılar. Irak, Ürdün üzerinden, şu an bile, hâlâ hem mal alıyor hem mal satıyor; ama, biz, hâlâ ambargoya uymaya devam ediyoruz. Fakat, bu arada, Mersin ile Habur Sınır Kapısı arasında -binlerle ifade edilecek kadar- açılmış olan işyerleri birer birer kapanmış, o işyerlerinin sahipleri iflas etmek durumunda kalmış ve dükkânlarına kilit vurarak, ya kendi memleketlerine dönmüşler yahut ülkemizin bir başka köşesinde rızıklarını aramaya başlamışlardır ve bu arada da, hem Amerika hem Avrupa ülkeleri, Irak'a mal satmaya devam etmiş ve hâlâ da etmektedir. Gazetelerden de zaman zaman okuduğumuza göre, Bağdat'taki lüks oteller, Avrupalı işadamlarıyla dolu olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, petrol ve doğalgazın taşınmasında, boru hatlarının gerek emniyet, ekonomik olma ve gerekse çevreye zarar vermemesi bakımından önemi çok büyüktür. Geçtiğimiz yıllarda karayollarıyla ve denizyollarıyla ülkemiz içinde veya ülkeler arasında petrol taşıma esnasında yaşanan tanker facialarını hatırlayalım. Çok büyük maddî zararlar, can kayıpları, denizde yaşayan canlı katliamı ve çevreye verilen büyük zararlar, telafisi mümkün olmayan büyük zararlar hep hatıralarımızda acı bir şekilde canlılığını korumaktadır. Dolayısıyla, çevreye de en az zarar vermesi, ekonomik olması ve artı, ülkemizden geçtiğinde maddî olarak büyük menfaatlarımızı temin eden boru hatlarının önemi ve değeri hiçbir zaman tartışılmaz.

Sayın milletvekilleri, boru hatlarının bir diğer önemli tarafı, hattın başladığı, geçtiği ve bittiği ülkeleri birbirine yaklaştırmasıdır. Ekonomik ve parasal getiri olarak boru hatlarının ülkelere katkısı olduğu gibi, ortak menfaatlardan dolayı siyasî ve stratejik olarak da ülkelere güç kazandırmaktadır ve ülkeler, bu menfaat birlikteliklerinden dolayı, ülkeler arası meselelerde, kendilerini ilgilendiren ülkeler arası siyasî problemlerde birbirlerine bu yönde destek olmakta, arka çıkmakta ve omuz vermektedirler. Türkiye'ye, topraklarımıza döşenecek her bir boru hattı, yeni ekonomik ve siyasî avantajlar kazandıracaktır.

Ortadoğuda ülkelerin başlarına musallat edilen her bir bela ve musibetin temelinde petrol vardır. Çeçenistan'ın başına gelenler ve Çeçen kardeşlerimizin şu an bile hunharca katledilmesinin altında, Rusya'nın petrol hesapları vardır; Çeçenistan'dan geçen ve geçecek olan petrol boru hatlarının hesabı vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeni düzenlenecek olan, petrolün boru hatlarıyla taşınmasına ait bu kanun tasarısının, Komisyonunda -Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda- görüşülmesi esnasında, BOTAŞ yetkililerince, gerek güzergâhı gerekse ekonomik yönü, yapılacak masrafları ve getirisi konusunda geniş bir şekilde bilgi verilmiştir.

Bundan dolayı, biz, Fazilet Partisi olarak, bu tasarının kanunlaşmasıyla beraber, ülkemize kazandırılacak olan yeni boru hatlarının çok faydalı olduğuna inanıyoruz. Bu kanun tasarısını destekleyeceğimizi burada ifade ediyor, çıkarılacak kanunun ve getireceği menfaatların, ülkemize kazandıracığı güzelliklerin, halkımıza, devletimize, milletimize hayırlı olmasını diliyor, Yüce Heyetinizi, bu duygularla, saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

PETROLÜN BORU HATLARI İLE TRANSİT GEÇİŞİNE DAİR

KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Yetki

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve her bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşma hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Geçer; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA MUSTAFA GEÇER (Hatay) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; görüşülmekte olan 503 sıra sayılı Petrolün Boru Hatları İle Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları tarafından gönderilen tasarı üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeryüzünde enerji paylaşımı, 20 nci Yüzyılın başlarında ve 19 uncu Yüzyılın son yarısında, en çok gündemi işgal eden konulardan biri olmuştur. Belki de, Birinci ve İkinci Dünya Savaşının perde gerisindeki sebeplerinden biri de enerji paylaşımıdır diyebiliriz.

Günümüzde, halen önemini yitirmeden devam ettiren enerji ve ülkemizin de, enerji konusunda ihtiyacını karşılayamaz bir durumda oluşu ve bunun arkasında, Sovyet Rusya'nın dağılmasıyla birlikte ortaya çıkan Bağımsız Devletler Topluluğu içerisinde Türkiye Cumhuriyetini ve ülkemizi yakından ilgilendiren kardeş cumhuriyetlerin de bağımsızlığına kavuşmasıyla birlikte ve o bölgelerde bulunan enerji stoklarının, enerji rezervlerinin uluslararası düzeyde küçümsenmeyecek kadar büyük bir kapasitede oluşu, ülkemizin petrol tüketimi ve petrol ithal eden ülkeler ile petrol üreten ülkeler arasında önemli bir enerji köprüsü olmasını gündeme getirmiştir. Bu vesileyle, bugüne kadar, uluslararası düzeyde, ülkemizde, boru hatlarıyla transit petrol taşımacılığıyla ilgili birtakım yatırımlar yapılmıştır. Bunlara örnek olarak Kerkük-İstenderun-Yumurtalık petrol boru hattını verebiliriz. Bununla birlikte, önceki gün Meclisimizden geçen Bakü-Tiflis-Ceyhan petrol boru hattı, stratejik ve ekonomik yönden ülkemiz için yine önem arz eden bir petrol boru hattıydı. Elbette bunların, mesala, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattının zaman içerisinde 300 milyon dolar gibi Türkiye'ye ekonomik katkı sağlamasından öte, o ülkelerle, ülkemizin, ekonomik, siyasi, kültürel ve sosyal yönden bağlarını da güçlendirecektir ve ekonomik boyutundan da öte stratejik boyutu çok daha fazla önemlidir.

Ülkemizde, bugüne kadar, petrolün boru hatlarıyla transit geçişine ilişkin hukukî boşluklar Petrol Yasasının ilgili maddeleriyle doldurulmaya çalışılmış; ancak, şu anda petrolün boru hatlarıyla transit geçirilmesi ve taşınması ve burada Türkiye'nin bir enerji köprüsü olabilmesi karşısın-da elbette böyle bir mevzuatın, yasal düzenlemenin de gündeme gelmesi önemli bir hadisedir.

Bu yasanın kapsamı, petrolün boru hatlarıyla transit geçişine ilişkin usul ve esasları düzenlemek, transit boru hatları projesiyle ilgili Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşma hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır.

Elbette ki, sosyal, siyasî ve ekonomik boyutlarının arkasından, yasal boşlukların da doldurulması açısından, şu anda Meclisin gündemine getirilen bu yasa tasarısının önemli bir boşluğu dolduracağı kanaatindeyiz; ancak, zaman içerisinde bu yasanın daha da tekâmül ederek daha geniş, daha şümulü bir halde ihtiyaçlara cevap verecek hale getirilmesi de elzemdir.

Tasarının 1 inci maddesinden sonra devam eden maddelerinde, mesala "tanım" maddesinde yatırımcılar belirlenmiş, özellikle benim dikkatimi çeken, yatırımcılarla ilgili tasarının 13 üncü maddesinde "transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili olarak, devlet mercileri ile yatırımcılar arasında çıkabilecek ihtilaflar, ilgili proje anlaşmaları hükümlerine göre, ilgili proje anlaşmasında başka bir hüküm -yani, hangi yargı mercilerinin yetkili ve görevli olacağı hususunda bir merci tayini yapılmamışsa- bulunmuyor ise, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalarda yer alan çözüm usulleri vasıtasıyla ve/veya milletlerarası tahkim usullerine göre çözümlenir" denilmektedir. Burada, aslında, tahkim yasalarına ve uluslararası çözüm yollarına atıfta bulunulurken, benim endişe ettiğim bir konu, burada, Türk yargı sisteminin, yargı mercilerinin, âdeta by-pass edildiği ihtibasının verilmesidir. Zira, taraflardan, devletin Türkiye Cumhuriyeti Devleti olması, yatırımcının da Türkiye Cumhuriyeti uyruklu bir yatırımcı olması durumunda, şayet, sözleşmelerinde ve projelerinde herhangi bir merci tayini yapmamışlarsa, genel esaslara göre, Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin yetkili ve görevli olması gerekir. Böyle bir merci tayini zorunluluğu da, aslında, sözleşmelerde yoktur; ancak, burada, şayet, böyle bir ihtilaf çıkarsa, proje sözleşmelerinde de merci belirtilmemişse, genel ilke, âdeta, uluslararası çözüm yolları ve tahkim yolu olarak gösterilmektedir.

Burada, devletin, taraf olarak, Türkiye Cumhuriyeti Devleti olması, yatırımcının da Türkiye Cumhuriyeti uyruklu bir yatırımcı olması durumunda, herhangi bir merci tayini yapmamışlar ve genel esaslara göre çözülmesi noktasında bir iradeyle bunu yapmışlarsa, tarafların ikisinin de Türk olması durumunda, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu olması durumunda, acaba, uluslararası tahkim yoluna veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası çözüm usulleri yoluna mı gidilecektir.

Aslında, bu maddede de ileride konuşacağız. Bu maddenin, merci tayini belirlenmesinde, yani çıkabilecek ihtilaflarda, uluslararası çözüm yolları ve tahkim yolları, anlaşmada belirtilmemişse, Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin, direkt olarak, genel esaslara göre yetkili ve görevli olması gerekirdi. Burada, âdeta, yerel mahkemelerimiz, millî mahkemelerimiz, şayet, milletlerarası tahkim usulünün uygulanması esasında taraflardan birinin yabancılık unsuru taşımaması halinde, by-pass edilmiş, yani devlet mercisinin Türkiye Cumhuriyet Devleti olması, yatırımcının da Türkiye Cumhuriyeti Devleti vatandaşı ve uyruklu olması halinde dahi, âdeta merci belirtmemişlerse, uluslararası tahkime gitmelerine yönlendirme ve zorunluluk getirir gibi bir durum arz etmektedir.

Buna değindikten sonra, elbette ki, ülkemizde, son zamanlarda, gittikçe önem kazanan petrolün boru hatlarıyla taşınması hususunda bu tasarının getirmiş olduğu çözüm yollarını yeterli görmüyoruz. Sadece yasal zeminlerdeki altyapının oluşturulması, petrol boru hatlarının ve ülkemizin, petrolün boru hatlarıyla taşınan koridor olması, köprü olması, bir merkez haline getirilmesi yeterli değil, bununla birlikte, uluslararası düzeydeki ikili anlaşmaların, çoktarafı anlaşmaların ve petrol üreten ülkelerle petrol ithal eden ülkeler arasındaki ülkemizin yapacağı diplomatik girişimlerin ve o ülkelerle olan anlaşmaların diğer alanlarda pekiştirilmesiyle ancak mümkün olacaktır.

Bugün, Türkmənistan doğalgazının Türkiye'ye boru hatlarıyla getirilmesi konusunda olduğu gibi, belki, dışpolitikada birtakım edilgen yapıya bürütülmesi, bu petrol boru hatlarının başka alanlardan, Rusya Federasyonu topraklarından veya diğer geçiş koridorlarından tüketici bölgelerine ulaştırılması gibi birtakım gelişmeler, bizleri endişeye sevk etmektedir. Aslında, yasal zemin ve altyapının oluşturulması yanında, petrol üreten o ülkelerle Türkiye üzerinden transit boru hatlarıyla petrol ithal edecek ülkeler arasında, Türkiye'nin daha etkin, daha aktif bir rol oynayarak, petrolün Türkiye üzerinden taşınmasının alt zemininin oluşturulması gerekirdi. Ama, görüyoruz ki, bu alanda çok fazla başarılı olunamamış.

Yine, geçen gün, Meclisimizde, Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı Anlaşması ve ekprotokolleri burada yasalaştı ve onaylandı. Bunların hayırlı olmasını diliyoruz; ancak, Türkiye'nin, gerçekten, petrol üreten, enerji üreten ülkeler ile tüketen ülkeler arasında çok önemli bir coğrafi konuma sahip olması hasebiyle, yasal altyapılar yanı sıra, o ülkelerle olan ilişkilerimizin de son derece aktif tutulması, Türkiye'nin burada son derece aktif rol oynaması gerektiğine inanıyoruz. Zira, bunun için sosyal ve kültürel altyapılarımız petrol üreten ülkelerle son derece yüksek seviyededir ve tarih boyunca yakalanmış bir tarihi fırsat olarak gördüğümüz Sovyet Rusya'nın dağılmasıyla birlikte, kardeş ülkelerin özgürlüklerine kavuşmaları karşısında, Türkiye'nin o ülkelerle olan ilişkilerini son derece yüksek seviyeye çıkarması gerekmektedir. Aksi takdirde, Türkiye'nin transit petrol boru taşımacılığı için tercih edilen bir ülke olmaktan çıkması tehlikesi vardır. Ancak, o altyapılar oluşturulduktan sonra...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Geçer.

MUSTAFA GEÇER (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Mikrofonu açıyorum; lütfen tamamlayın efendim; rica ediyorum, buyurun..

MUSTAFA GEÇER (Devamla) – Politik ve kültürel altyapılar da oluşturulduktan sonra, bu yasaların da elbette ki, Türkiye'deki transit petrol boru taşımacılığıyla ilgili mevzuat eksiklerini gidereceğine inanıyor, bu yasanın ülkemize hayırlı, uğurlu olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Madde üzerinde başka söz talebi?.. Yok.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkan, bir redaksiyon...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI OKTAY VURAL (İzmir) – Bu maddede "bir transit petrol boru hattı projesiyle ilgili" denilmiş; sadece "bir" değil, "her bir" olacak.

BAŞKAN – Evet, "her" kelimesini ekliyorsunuz, "her bir" olacak; tamam.

Bu düzeltmeyle, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanun, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin olarak; etüt, güzergâh tayini, mühendislik, finansman, kamulaştırma işlemleri, inşaat, devreye alma, işletme, bakım, onarım, genişletme, terminallerden yükleme, depolama, sevkiyat, yönetim, terk işlemleri, terk sonrası çevresel rehabilitasyon faaliyetlerini ve projelerle ilgili diğer tüm faaliyetleri kapsar.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Tokat Milletvekili Sayın Sobacı; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sanayileşmenin başlamasıyla beraber, cihan savaşlarının ve bölgesel çatışmaların sebebi olan, başlangıcı olan, sebebi olan ve kaynağı olan petrol gibi ve "bir damla kan, bir damla petrol" sözüyle en iyi ifadesini bulan, stratejik bir hammaddenin ülkemizin jeopolitik, jeostratejik konumu itibarıyla 21 inci Yüzyılın eşliğinde kazandığı önemle beraber, bir kanun tasarısını görüşüyoruz.

Değerli arkadaşlar, 2 nci maddeyle, kapsamı itibarıyla bu projenin gerçekleştirilmesinin başlıkları ve unsurları ifade ediliyor; bu düzenlemenin neleri kapsadığı ifade ediliyor. Bu manada şunu ifade etmek isteriz ki, güzergâh, 7 yıldır tartışılan ve çoğu kere de bizleri de heyecanlandıran Baku-Ceyhan Boru Hattının gündeme gelmesiyle, ülkemiz millî sınırlar içerisindeki geçişi sebebiyle, yeni bir kanunî düzenlemeyle hızlı ve bürokratik işlemleri azaltan bir amaç için bu kanun tasarısı düzenleniyor.

Şimdi, şunu açıkça ifade etmek istiyoruz ki, 1 000 küsur kilometresi ülkemizden geçecek petrol boru hattının, bir transit hat olduğu muhakkak; ama, elbette bu hattan, zannediyorum ki, ülkemizin iç tüketiminin karşılanmasında da faydalanılacaktır. Bu manada yanlış hatırlamıyorsam, Sekizinci Beş Yıllık Plan döneminde de yeni bir rafinerinin inşasının gerektiği, tüketim projeksiyonlarına bakarak, petrol ürünlerinde, akaryakıtta yeni bir rafineri inşaatının da gerekli olduğu ifade edildiğine göre plan döneminde, bu manada, ben, şunu temenni ediyorum ki, Baku-Ceyhan Boru Hattının sınırlarımız içindeki güzergâhı üzerinde bir rafinerinin doğu bölgemizin kalkınmasına bir lokomotiflik yapacağını ifade ederek, belki Batman'dan sonra ve Kırıkkale'den sonra, doğu bölgesinde böyle bir rafinerinin inşa edilmesinde zaruret görüyorum. Gerçi, henüz, ülkemizin, tabii, enerji master planının neleri ifade ettiğini tam bilemiyorum açıkçası; ama, böyle bir rafineri inşaatının, gerçekten, o bölgenin ekonomisine dinamizm ve hareketlilik getireceğini de ifade etmek istiyorum.

Yine, ayrıca, şunu ifade etmek istiyorum ki, hayalcilik olarak anlayacağınızı zannetmiyorum, anlamamanızı da istirham ediyorum; 1 000 küsur kilometresi topraklarımızdan geçecek, millî sınırlarımızdan geçecek, bu güzergâhtan geçecek olan petrol boru hattının ve bunun benzerlerinin, inşallah, ülkemizi Balkanlarda, Ortadoğu'da ve dünyada etkin konuma getirecek bir etkinliğe kavuşturması noktasında bazı planlamaların şimdiden başlatılmasında zaruret görüyorum. Bu boru hattının 1 000 kilometresi ülkemizden geçtikten sonra, Türkiye'nin uzunluğuna baktığımızda, 500-600 kilometre ilaveyle Balkanlara uzatılarak, özellikle, Balkanlar üzerindeki Amerika ve Avrupa çekişmesinin, nüfuz çekişmesinin de avantajını kullanarak, bence, Balkanlarda, Türkiye, çok daha etkin konuma geçebilecektir diye düşünüyorum. İşte, bu manada, bu transit hatları ülkemizde şimdiden planlamakta fayda var değerli arkadaşlar. Gerek hampetrol olsun gerek doğalgaz olsun...

Ben, KİT Komisyonunda da sordum BOTAŞ yetkililerimize. Türkiye, kestirme hat olarak, en kısa güzergâh olarak, hem hampetrolde hem de doğalgazda... Avrupa'yı, hedef pazar olarak, bütün petrol üreticileri ve doğalgaz üreticisi ülkeler, dünya petrol şirketleri hedef olarak gördüğüne göre ve Romanya'nın, bildiğimiz kadarıyla da, azalan petrol rezervleri ve tükenen petrol rezervleriyle bir üretici ülke konumundan giderek uzaklaştığını da biliyoruz. Bu manada, hem hampetrolde hem de doğalgazda bir transit hat, doğu-batı aksında, sadece transit hat olarak düşünmekte zaruret olduğunu, Yüce Heyetinize, burada ifade etmek istiyorum .

Değerli arkadaşlar, elbette, Türkiye, keşke diyorum... Jeostratejik konumu Türkiye'ye yeni verilmedi. Bu dünyanın oluşumunda Cenabı Hak'kın, bu ülkeyi, bu coğrafyayı vatan olarak nasip etmesinden sonra, biz bunun hep farkındaydık; ama, elbette, bu manada, Türkiye'nin, teknoloji, finansman ve mühendislik konularında yeterli bir düzeyde olmadığını da üzülerek ifade etmek istiyorum.

Şimdi, doğalgazda olsun, hampetrolde olsun, petrol endüstrisi mühendisliği, aslında, yüksek teknoloji gerektiren temel teknolojilerdir; bizim petrol mühendislerimiz, okullarımızdan mezun olur, bütün masrafları biz yaparız; ama, bugün, beyin göçü yoluyla, bunu en güzel kullanan da Amerika'dır, Avrupa'dır. Şimdi, bu manada, bu mühendislik ve teknoloji noktasındaki yetersizliğimizin bizi nerelere sürüklediğini ve hangi tavizlere getirdiğini ifade etmek üzere bir anekdotu zikretmek istiyorum: 1958 yılında inşa edilen Kemer ve Demirköprü Barajlarının elektromekanik aksamının, türbin ve jeneratörlerinin tesis ve inşasında Fransız firmaları görevlendiriliyor, -teklif veriyorlar, üstleniyorlar- ve Fransa, maalesef, 1958'de ve 1960'larda Cezayir ile olan ihtilafında ve çatışmasında, bizim, Fransa tarafını tutmamızı sağlıyor. İşte teknoloji ve mühendislik yetersizliğinin, dışpolitikada ve diğer konularda hangi tavizlere sürüklediğini bundan daha iyi anlatan bir örnek düşünemiyorum ben.

Bu manada, keşke diyorum, ülkemiz, hampetrol ve enerji konusunda jeostratejik konumunun farkında olarak, dışa bağımlı olmaktan kurtulsaydı, birgün, bu enerji hatlarının ülkemizden geçeceğini düşünerek, bu teknolojileri üretir hale gelseydik; ama, maalesef, evlerimizi, konutlarımızı fu-eloiden ya da kömürden doğalgaza çevirirken bile, hep yabancı marka ürünleri görüyoruz. Bu aygıtları doğalgaza çevirirken, bu ekipmanların yabancı markalar olduğunu da, maalesef, görüyoruz.

Bir diğer konu, finansman konusudur. Değerli arkadaşlar, elbette, dünya ticaretinde, ticaretin de arkasında olan birtakım siyasal hesaplar her zaman olmuştur, bundan sonra da olacaktır. Bu manada, Ortadoğu savaşlarını ve son, Irak'ın Kuveyt'e saldırmasının arkasındaki Batı kışkırtıcılığını, özellikle Amerikan kışkırtıcılığını, ben, şöyle anlıyorum: Petrol gelirleriyle şişen bütçelerin ve petrodolarlarla büyüyen sermaye yapılarının nasıl tüketilmesi, indirilmesi ve seviyesinin düşürülmesi konusunda son yaşadığımız ibretli olaylardan biridir diye düşünüyorum. Maalesef, Türkiye olarak, Ortadoğuda oluşan bu petrodolar sermaye birikimini, belki bu savaş çıkmadan önce de akıllı bir şekilde kullanabilirdik, ülkemize çekebilirdik; ama, geç kalmış olmamıza rağmen, bundan sonra, inşallah, Ortadoğuda ve petrol üreten ülkelerde, Uzakdoğusundan, Ortadoğuya ve Türki cumhuriyetlere kadar oluşacak bu sermaye birikiminin ülkemize kazandırılmasında fayda vardır. Bu manada, elbette, finansmanı elinde tutan ülkelerin, teknolojiyi elinde tutan ülkelerin, dünya siyasetine nasıl hâkim olduklarını ve bu siyasetin belirlenmesinde dünyada hâkim konuma geçtiklerini görmede fayda vardır.

Ülkesinin topraklarında güneş batmayan Britanya İmparatorluğunun, hâlâ, kendi dev petrol şirketleriyle, Afrikadan Uzakdoğuya kadar hâkimiyetini nasıl koruduğunu, bir canlı örnek olarak ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattı var. Elbette, Irak'ta, bir gün gelecek bir sonuca varılacaktır; ama, Kuzey Irak'ta farklı şekillenmeler olacak, orada bir hareketliliğin olduğunu da biliyoruz. Bu manada, Türkiye'nin, orada hangi talepleri, hangi kabulleriyle bazı girişimlerde bulunduğunu da, önemi itibarıyla ifade etmek istiyorum.

Kuzey Irak'ta, ziraat fakültesi ve üniversite kurma çalışmalarına, bizim devlet olarak destek olduğumuz söyleniyor; biliyoruz, ifade ediliyor. Orada televizyon istasyonlarının kurulmasında, bir Türk firmasının, devletin bilgisi dahilinde o inşaatları ve o tesisleri kurduğunu biliyoruz. Bu manada, bunun neyi ifade ettiğini, ülke olarak ve Meclis olarak bizlerin iyi düşünmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, lütfen tamamlayın.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Şunu ifade etmek istiyorum ki, ülkemizin jeostratejik ve jeopolitik konumunu çok küçük tavizler karşılığı, ihtiyaçlar karşılığı yok etmeyelim. Bunun rantını ve meyvelerini hem ülkemize hem de bizimle tarihî ve kültürel hinterlandımız içinde bağları olan kardeş cumhuriyetlerimize ve Ortadoğu'daki komşu, dost ülkelere, ülke olarak, Türkiye olarak, faydalı katkıları temin edelim diyorum; bu vesileyle hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 3. – Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,

b) Genel Müdürlük: Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,

c) Belge: Bu Kanun kapsamındaki faaliyetler için, ilgili proje anlaşmalarında belirtilen proje süresi boyunca geçerli olacak izni,

d) Petrol hakkı: Tabii olunan milletlerarası anlaşmalardan doğan ve belge ile tevsik edilen haklardan herhangi birini,

e) Transit geçiş: Başka bir ülkeden veya bu ülke yoluyla gelen petrolün başka bir ülkeye tevcihen, Türkiye ülkesi içerisinde boru hattı vasıtasıyla transit olarak taşınmasını,

(Bu petrolün sisteme yapılacak herhangi bir bağlantı ile Türkiye pazarına girmesi, sistemin transit özelliğini kaldırmaz.)

f) Transit petrol boru hattı projesi (proje): Transit geçiş için gerekli olan ve yatırımcılar tarafından veya bunlar adına sahip olunan, kontrol edilen ve/veya işletilen boru hattı ve ilgili tüm tesisler ile bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan tüm faaliyetleri ve bu Kanun kapsamındaki diğer faaliyetleri,

g) Yatırımcı : Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak milletlerarası anlaşma hariç diğer proje anlaşmalarına taraf olan gerçek ve tüzel kişiler ve ortaklıklar ile bunların kanunî halefleri veya devralanlarını,

h) Proje anlaşması : Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak ilgili milletlerarası anlaşmalar ile kamu kurum veya kuruluşlarının yatırımcıyla imzaladıkları her bir anlaşmayı,

ı) Proje iştirakçileri : Yatırımcıların, onların hissedarlarının, işletmeciler şirketlerin, müteahhitle- rin, taşıtıcıların, borç verenlerin ve sigortacıların herhangi birini ya da tümünü,

i) Transit geçiş ücreti : Petrolün ülkeden transit geçişi karşılığında, boru hattı sisteminden taşınan her birim hacim petrol için, ilgili yatırımcı tarafından Devlete ödenen bedeli,

j) Petrol: Yer altından çıkan veya çıkarılan sıvı veya gaz halindeki doğal hidrokarbonları,

k) Müstakil ve daimi hak : Gayrimenkul statüsüne tâbi mülkiyetin gayri ayrıf hakkı, ifade eder.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

Yetki

MADDE 4. – Transit petrol boru hattı projesine ait proje anlaşmalarının yürütülmesinde;

a) Belgenin verilmesi, petrol hakkı sahipliği, bunların devri ve bu Kanunun uygulanmasına dair usul ve esaslar ile ilgili diğer konularda Bakanlık,

b) Çevre mevzuatında yer alan standartlar, çevresel etki değerlendirme prosedürü ve çevre ile ilgili diğer konularda Çevre Bakanlığı,

Düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler çıkarabilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

4 üncü maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Karar yetersayısı yoktur.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.40

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 16.15

BAŞKAN : Başkanvekili Nejat ARSEVEN**KÂTİP ÜYELER : Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir), Cahit Savaş YAZICI (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 116 ncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

503 sıra sayılı kanun tasarısı üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

5. – *Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/640) (S. Sayısı: 503) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet hazır.

Tasarının 4 üncü maddesinin oylamasında karar yetersayısı bulunamamıştı.

Elektronik cihazla oylama yapacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Oylama için 3 dakikalık süre vereceğim.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yetersayısı vardır; 4 üncü madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM**Genel Hükümler**

Standartlar

MADDE 5.– Transit petrol boru hattı projesinin mühendislik, inşaat ve işletme safhalarında ve projeye yönelik diğer uygulamalarda, proje anlaşmalarında belirtilen, uluslararası düzeyde kabul görmüş teknik, kalite, çevre, emniyet ve sağlık norm ve standartları esas alınır.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Güvenlik

MADDE 6.– Bir transit petrol boru hattı projesiyle ilgili olarak; güzergâh belirlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin ilk proje faaliyetlerinden başlayarak tüm proje süreci boyunca ve proje tamamlandıktan sonra, bu Kanun kapsamında yer alan proje faaliyetlerinin söz konusu olduğu bölge içindeki tüm arazi ve tesislerin emniyet ve güvenliği 22.7.1981 tarihli ve 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre sağlanır. Boru hattı ve tesislerin ilave güvenlik ihtiyacı ise, gerekli bina, tesis, malzeme, araç, teçhizat vb. bedeli ilgili kamu kurumu tarafından karşılanmak suretiyle devletin ilgili güvenlik kuvvetince sağlanır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, kişisel söz istiyorum.

BAŞKAN – Şahısları adına söz talepleri var.

Sayın Hasan Erçelebi, buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, her maddede kişisel söz talepleri var mı? Çünkü, maalesef, Başkanlığınız taraflı hareket ediyor; bizler söz istediğimiz zaman, hemen, kişisel konuşmalar, şunlar var diyorsunuz; daha önce de gördük. Onun için, hangi maddede kişisel söz talebi varsa, lütfen, öğrenelim; buna göre, isimlerimizi yazdıralım.

BAŞKAN – Hangi maddeye gelirse, ona göre hareket edelim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, yani, bilelim, o bakımdan...

BAŞKAN – Efendim, öyle bir zorunluluğum yok; burada duruyor. Madde hakkındaki...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Var da; yani, bundan önceki uygulamalarınızı da gördük.

BAŞKAN – Yani, Meclisi, sizinle müşterek mi yöneteceğiz, öyle mi demek istiyorsunuz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır efendim; biz, buranın usulüne göre yönetilmesini istiyoruz.

BAŞKAN – Biz, usulüne göre yönetiyoruz efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Onu görüyor zaten herkes...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

HASAN ERÇELEBİ (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair 503 sıra sayılı Kanun Tasarısının 6 ncı maddesiyle ilgili, şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tasarının 6 ncı maddesinde, uluslararası yatırım ve yatırımcıları özendirmek amacıyla, transit boru hattının ve tesislerin güvenliğinin devlet tarafından sağlanacağı düzenlenmektedir; yani, böylece, bu transit boru hattı hangi devletin toprakları içerisinde yer alacaksa, güvenliğini de o devlet sağlayacaktır.

Bu madde, olumlu bir maddedir. Bu maddenin ülkemiz için yararlı olmasını diliyorum, Yüce Heyetinize saygılarımı sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Erçelebi.

Sayın Rahmi Sezgin, buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

RAHMI SEZGİN (İzmir) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Enerji, tüm dünyanın yaşam kaynağı olarak kabul edilmektedir. Enerjiye sahip olmak ve enerji kaynağı olmak ne kadar önemliyse, bu enerjinin tüketim yerlerine ulaştırılması da en az onun kadar önemlidir. Bu açıdan, ulaşım yollarının güvenliği için alınacak önlemlerin en yüksek düzeyde tutulması önem arz etmektedir.

Maddeyle, uluslararası yatırım ve yatırımcıları özendirmek amacıyla, ülkeden transit geçecek olan boru hattı ve tesislerinin güvenliğinin devlet tarafından sağlandığı hususu düzenlenmektedir.

Saygılarımla. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mütekip maddeyi okutuyorum:

Çevre

MADDE 7. – Proje iştirakçileri, proje faaliyetlerinin yürütülmesinde; yer üstü, yer altı ve kıta içi sular, deniz, hava, göl, bitki örtüsü, hayvan varlığı ve diğer doğal kaynaklar dahil çevreye zarar vermemekle yükümlüdür. Çevreye verilen zarar, proje anlaşmalarında öngörülen esaslar dahilinde proje iştirakçileri tarafından tazmin edilir.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, bu maddede, Grubumuz adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı konuşacaklar.

BAŞKAN – Tamam efendim.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Necati Çetinkaya; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA M. NECATİ ÇETİNKAYA (Manisa) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; konuşmama başlamadan önce, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, çevre, hepimizin müşterek malı, daha doğrusu insanlığın müşterek malı. Özellikle boru hattında, Çevre Bakanlığının da yetkili kılınması fevkalade isabet kaydeden bir husus; çünkü, geçmişte, çevrenin, ekolojik dengenin gözardı edilmesi neticesinde, dünyanın müşterek mali olan doğanın ne hale geldiğini hepimiz gördük.

Tuna, bugün, artık, Batı'nın foseptiklerinin, sanayi atıklarının Karadeniz'e aktıldığı bir nehir haline gelmiştir, Tuna, artık mavi akıyor; niye; çünkü, geçmişte çevrenin önemini müdrük olunmadığı için, çevre gözardı edilmiştir. Bir gün gelecek ki, Karadeniz bir ölü deniz olacak. İşte, bu boru hattında da önemle üzerinde duracağımız konulardan birisi, çevrenin, şimdiden, geçmişte yapılan hatalar göz önünde bulundurularak yanlışlıklara gidilmemesi ve bu yanlışların yapılmamasıdır.

Geçen de bir vesileyle Yüce Mecliste arz etmişim; biz, Türkiye'nin bir an önce sanayileşmesi ve sanayide dev bir ülke olmanın arzusu ve heyecanı içerisindeyiz, bunun için de gayret gösteriyoruz; ama, gelin görün ki, sanayileşirken, bugünkü dünya normlarını -arıtma tesislerinden tutun altyapı hizmetlerine kadar- gözardı edemeyiz. Eğer, siz bunları gözardı ederseniz, Bursa'daki -orayı gören arkadaşlarımız bilirler- Nilüfer Çayının Marmara'yı -özellikle Çevre Bakanının da dikkatini çekmek istiyorum- ne hale getirdiğini görürsünüz. Değerli arkadaşlarımız bilirler, valiliğim sırasında o konunun üzerinde hassasiyetle durduk. Bugün, Nilüfer Çayı artık kaybolmuştur; çünkü, bir sanayi artığı haline gelmiştir. Bugün, İzmir-Kemalpaşa Organize Sanayiinin atıklarını, Nif Çayı -zamanında tedbir alınmadığından dolayı- Gediz'e taşımaktadır. Dolayısıyla Gediz mahvolmuş ve o güzelim ova, Gediz sularıyla sulanamayacak duruma gelmiştir; çünkü, Gediz, sanayi artığı haline gelmiştir. Yazın, Manisa'dan Turgutlu'ya giden insanın, burnunu tutmadan o güzergâhtan geçmesi mümkün değildir.

Ataş Rafinerisi yapıldığı sırada, ben, Adana'da lise öğrencisiydim. Heyecanla, o projenin gerçekleşmesini takip ediyorduk ve rahmetli Menderes temel atıldığında ve açılışında, bizzat, bir fanî olarak orada bulundum. Fevkalade önemli bir tesisti. Amerikalıların yaptığı bu tesis için, ben, o sırada bir talebe heyecanı, gençlik heyecanı, hep şöyle diyordum: Acaba bir gün gelip, böyle bir tesisi Türkiye de yapabilecek mi? Bir gün geldi, Orta Anadolu'da, Kırıkkale Petrol Rafinerisini, işçisiyle, mühendisiyle, Türkiye yaptı.

Keban yapılırken, orada genç bir kaymakamken, aynı duygular içerisindeydik. EBASCO firmasının, Fransız ve İtalya konsorsiyumuyla yaptığı o muhteşem eser, Fırat'ın üzerindeki o ilk kildi vuruş, o suları dizginleyen baraj yapılırken, ne kadar spekülasyonlara sebep olduğunu bilirsiniz; ama, birgün geldi ki, Atatürk Barajıyla, GAP'la, biz, hakikaten, büyük bir ümitle, 21 inci Asra, Türkiye'nin daha güçlü girdiğinin en güzel örneklerinden birisini verdik. Mühendisiyle, müteahhidiyle, işçisiyle, Atatürk Barajı, bugün, Türk dehasının ve Türkiye'nin insanının gerçekleştirmiş olduğu muhteşem bir eser.

Bunları niçin söylüyorum; işte, çevre bilincine sahip olursak, yarın vuku bulacak menfi durumları, şimdiden bertaraf etmiş oluruz. Eğer, siz, o bilincin içerisinde hareket etmezseniz, "bade harab-ül Basra" dedikleri, Basra harap olduktan sonra, siz, tedbirlere başvurursanız, hiçbir tedbiriniz geçmişçi geri getirmez.

O sebeple, şimdiden, hepimizin desteklediği, Meclisin ittifakla desteklediği bu güzel tasarımı; heyecanla, bir an önce, Türkmen gazının Ceyhan'a aktılmasını, Yumurtalık'a aktılmasını, Hazar petrollerinin aynen Kerkük'teki gibi oraya aktılmasını ve bir petrol havzası olarak, Türkiye'nin, o bölgenin, âdeta bir cazibe merkezi halinde, Avrupa'nun petrol havzası durumuna, dünyanın petrol havzası durumuna getirmesini istediğimiz bu güzel projenin, çevre, ekolojik dengenin çok iyi bir şekilde muhafaza edilmesi ve korunması konusunda gerekli tedbirleri almakta yarar vardır diyorum ve bu tasarının, ülkemiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum; hepinize saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çetinkaya.

Fazilet Partisi Grubu adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinize saygılar sunuyorum.

Hampetrolün boru hatlarıyla taşınmasına ilişkin kanun tasarısının 6 ncı maddesi güvenlikle ilgili. Bu, daha doğrusu güzergâh güvenliği olarak ifade ediliyor; ama, bizce, hepimizi etkileyen ve transit olarak topraklarından geçen ülkelerin de karşı karşıya kaldığı çevre kirliliği riski olarak, Türkiye, bu manada, hem tanker taşımacılığında hem de petrol boru hattı taşımacılığında, tabii, bir çevre kirlenmesi riskiyle, bundan sonra da devamlı karşı karşıya kalacaktır.

Ashında, Türkiye'nin, bugün, bu manada, mevcut enerji konseptine göre dizayn edilmiş enerji üretiminde, yerli kaynaklardan faydalanma kararlılığı kapsamında, linyite dayalı önemli bir elektrik üretimi var ve bundan dolayı da, maalesef, hem konutlardaki linyit tüketimi hem de enerji üreten enerji santrallerindeki ve sanayideki tüketim sebebiyle, Türkiye'de, hava kirliliğinin, çok önemli boyutlara, özellikle büyük şehirlerde alarm verilecek kadar yüksek dozajlara çıktığını geçmiş dönemlerde yaşadık. Bu, bilhassa, doğalgazın, Ankara, İstanbul ve diğer sanayi merkezlerine, büyük şehirlere getirilmesiyle, bir anlamda azaldı; ama, bu manada, bu risk, tamamen ortadan kalmış değildir. Sülfürdioksit ve karbondioksit emisyonları, ülkemizde, gerçekten, hâlâ yüksek seviyelerdedir ve 2020 yılına kadar yapılan projeksiyonlarda –ki, uzun vadeli stratejik plan olarak da, 2001 - 2023 yılları arası, cumhuriyetimizin kuruluşunun 100 üncü yılının isabet ettiği 2023 yılı itibariyle- ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında da belirtilen ifadeler ile yapılan çalışmalarda, artan enerji üretimi ile Türkiye'de, çevre kirliliğine, hava kirliliğine sebep olan, artan emisyon hacminin de büyüdüğünü görüyoruz. Bu manada, şehirlerde, İstanbul ve Ankara'da taksilerin yüzde 80'i tüpgaza (LGP) çevrilmiştir. Belki, idare olarak, vergi kayıplarından yola çıkılarak bu konuda birtakım düzenlemeler ve kısıtlamaların düşünülmekte olduğunu biliyoruz; ama, şunu ifade etmek istiyorum ki: Toplam maliyet olarak, sosyal maliyet olarak ele aldığımızda, vergi kayıplarının, sosyal kayıplardan daha küçük olduğunu ifade etmek istiyorum.

Türkiye'de, elbette, yerli kaynaklar enerjide kullanılmalıdır; ama, özellikle, Türkiye'nin, elektrik üretiminde, enerji üretiminde, hidrolik gücünü, hidrolik potansiyelini, hâlâ, yüzde 13 seviyelerinden yukarıya çıkaramadığını biliyoruz. 2020 yılına kadar hedeflenen hidroelektrik enerjisi potansiyelinin yüzde 85'lere varması hedeflendiğine göre, temenni ediyoruz ki, planlı dönemlerde bu hedefe ulaşılsın ve Türkiye'nin hem dışa bağımlılığı hem de yenilenebilir enerji kaynakları açısından ve çevre kirliliğinin azaltılması açısından da mütspet bir noktaya gelsin.

Çevre güvenliği noktasına, gelince... Daha geçenlerde, Meclisimizin İstanbul Florya'daki tesislerinde bir geceleme fırsatımız oldu. Orada, tesisleri gezerken, karaya vuran ve parçalanmış ham petrol tankerinden sızan ham petrolün, denizin kabarmasıyla, Meclis tesislerine kadar ulaştığını oradaki görevli arkadaşlar gösterdi. Yani, tehlike, her an, bizim burnumuzun dibindedir. Kaldı ki, İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazındaki tanker trafiğinin çok yüksek boyutlara çıkmasını önleme noktasında, aslında, bu hatların bir an önce gerçekleştirilmesinde fayda var. Bu manada, güzergâh güvenliği kadar, çevre güvenliğinin de önemli olduğunu ifade etmek istiyoruz. Evet; Türkiye, bu hattan, belki, yılda ortalama 150 milyon dolar bir transit nakliye ücreti alacaktır; ama, diğer manada, Allah vermesin, depolamada ve hattaki birtakım patlama ve yangınlarda ortaya çıkacak kirliliğin çok daha büyük boyutlarda olacağını da burada ifade etmek istiyorum; çünkü, 50 milyon ton/yıl kapasiteye ulaşacak bu hattın, hem boru hattındaki mevcudu hem de terminallerdeki ve depolamadaki yüksek depolama seviyeleri itibarıyla, çevre kirliliği riskinin de, o manada, orantılı olarak yükseldiğini ifade etmek istiyorum.

6 nci maddede ifade edilen güvenlikte, Yüce Heyetinize bir konuyu arz etmek istiyorum. Ülkemizde, doğuda ve güneydoğuda yaşanan onbeş yıllık terörün, bu güzergâhla sıkı sıkıya bağlantısı olduğunu ifade ediyor, bu konuyu dikkatlerinize arz ediyorum. PKK terörünün 1990'lardan sonra niye bu kadar yükseldiğini anlamada, bu petrol boru hatlarının ve enerji hatlarının etkin olduğunu tekrar ifade ediyorum. Son, Çeçenistan savaşının bile, bir güzergâh savaşı olduğunu dikkatlerinize arz ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sobacı.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kişisel söz istiyorum.

BAŞKAN – Kişisel söz talepleri var; sizinkini de not ettireyim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben, zaten, biliyorum böyle bir tezgâh olduğunu da, millet de duysun... Yani, benim konuşmamı engelleyebilirsiniz sizin Başkanlığınız zamanında; ama, bunun acısını başka bir zaman çıkarırım ben.

BAŞKAN – Sayın Rahmi Sezgin, buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

RAHMI SEZGİN (İzmir) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Transit petrol hattı projesine ait faaliyetlerin yürütülmesi sırasında yerüstü, yeraltı ve kıta suları ile tüm çevrenin etkilendiğine ait çeşitli tehlikeler söz konusu olabilmektedir. Bu maddeyle, proje faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında, proje iştirakçilerine, çevreye zarar vermeme yükümlülüğü getirilmekte ve çevreye verilebilecek zararın proje iştirakçileri tarafından karşılanmasının karara bağlanmakta olduğunu arz eder, tasarının hayırlı olmasını diler, Yüce Meclise saygılar sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Hasan Erçelebi, buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

HASAN ERÇELEBİ (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair 503 sıra sayılı Kanun Tasarısının 7 nci maddesiyle ilgili şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tasarının bu maddesinde, projede iştirakçi olarak yer alacak kişiler ya da kuruluşlar, eğer, boru hattının geçtiği yerlerde çevreye bir zarar verirlirse, -bu çevreden ne anlaşılıyor denildiği zaman- yerüstü, topraküstü, yeraltı bir kazı anında ve sularımız, akarsularımız, deniz, hava, göl, bitki örtüsü ve hayvan varlığımıza herhangi bir zarar verilirse -bu arada, ormanlarımız da buna dahil- o zaman, verdikleri bu zararı, yine, uluslararası kurallar çerçevesinde ödeyeceklerdir.

Gerçekten, kanun tasarısı, bu anlamıyla, oldukça kapsamlıdır; çünkü, enerji, insanlar için gereklidir; ama, gerektiği şekilde kullanmazsanız, zarar da verebilir, insanlara da zarar verir, doğaya da zarar verebilir. Bu nedenle, kanun tasarısı, 7 nci maddeyle, çevreyi de güvence altına almıştır.

Maddenin, ülkemizin doğal varlıkları için yararlı bir madde olduğunu ifade ediyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, söz istemiştım.

BAŞKAN – Kim istedi?! İki kişi konuştu efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Soru soracaktım efendim.

Sayın Başkan, şu Meclis böyle yönetilmez. Bakın, bizi sınır harbi içine sokuyorsunuz.

BAŞKAN – Efendim, ne istiyorsunuz, onu anlayamadım?..

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bakın önünüzdeki kâğıda...

BAŞKAN – Soru mu soracaktınız?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Soru soracaktım. Bakın, önünüzdeki kâğıt göstermiyor mu?

BAŞKAN – Bir dahaki maddede sorun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Niye bir dahaki maddede olsun? Niye bir dahaki maddede olsun?

Yani, söz hakkınızı bu kadar kısıtlama hakkınız var mı?

BAŞKAN – Efendim, söz hakkınızı kısıtlamak falan söz konusu değil.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Dün, soruşturmalarda, sırf ben konuşmayayım diye, oraya, kendi partinizden yedek konuşmacı kaydettiniz. Ben, bunu bilmiyorum mu?! Siz, daha dünkü başkanvekilisiniz. Ben, yedibuçuk sene başkanvekilliği yaptım.

Rica ediyorum. Bu kadar art niyetle hareket etmek, o kürsüye yakışmaz.

BAŞKAN – Peki efendim. Teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Zaten, size ne söylesek, siz gülersiniz!..

BAŞKAN – Size gülmekten başka bir şey yapamam Sayın Genç!..

KAMER GENÇ (Tunceli) – Aslında, gültünç durumda olan sizsiniz de...

BAŞKAN – Size ancak gülebiliirim!..

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama, halk görüyor yani... Bu Meclisin kürsüsti, bu kadar keyfi yönetilmez.

BAŞKAN – 8 inci maddeyi okutuyorum:

Kamulaştırma ve tescil

MADDE 8. – Transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak;

a) Boru hattı güzergâhı ve diğer tesislere ilişkin arazi ile ilgili yapılması gereken etüt, izin, kamulaştırma ve diğer işlemleri yürütmek üzere, Bakanlar Kurulu bir kamu kurum veya kuruluşunu görevlendirebilir.

b) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, bu görevi en kısa zamanda ve öncelikle yerine getirmek zorundadır. Söz konusu kamu kurum veya kuruluşu, bu kamulaştırma kapsamına giren her türlü eylem ve işlem ile ilgili olarak çıkabilecek hukuki ihtilafların da muhatabıdır.

c) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunca, gerekli arazilerin tespiti sırasında, yapılacak masraflar ile üçüncü şahıslara verilebilecek maddî zararlar, bu maddenin uygulanmasında kamulaştırma bedeli olarak kabul edilir.

d) Transit petrol boru hattı ve ilgili tesislerine ilişkin olarak yapılacak kamulaştırma veya diğer iktisaplarda, yatırımcı tarafından ödenecek arazi bedelinin ilgili proje anlaşması kapsamında sabit bir fiyat olarak belirlendiği durumlarda, fiili ödemeler ile mülk sahiplerince açılacak bedele itiraz davalarında belirlenecek fiyatlar arasındaki fark, ilgili proje anlaşmasında belirlenen sabit bedeli aştığı ölçüde, genel bütçeye konulacak ödenekten karşılanır.

e) Görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, kamulaştırma ve/veya diğer iktisapları, mülkiyet edinme veya gayrimenkul üzerinde müstakil ve daimî haklar dahil irtifak hakkı tesisi suretiyle yapabilir.

1) Transit petrol boru hattı projesine ait boru hattı güzergâhında bulunan, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile tapulama veya kadastro sırasında tespit veya tescil dışı bırakılmış yerler ve tahdit görmemiş ormanlar, Hazine adına tapu siciline tescil edilir.

2) (1) numaralı alt bende göre tescil edilen yerler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve Hazine adına tapu siciline tescil edilmiş bulunan tescilli ormanlar dahil gayrimenkuller üzerinde, kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluşun ilgili kuruma vereceği bilgiye dayanılarak kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş lehine müstakil ve daimî hak dahil irtifak hakkı tesis edilir.

f) Bu maddenin (e) bendinin (1) numaralı alt bendinde sayılan yerler dışında kalan ve transit petrol boru hattı projesi güzergâhında bulunan mera, çayır, yaylak ve kışlak gibi orta malların vasıfları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca 25.2.1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununa bağlı kalmaksızın resen kaldırılarak Hazine adına tescil edildikten sonra kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kuruluşu lehine müstakil ve daimî hak olarak tesis edilir.

g) Orman sayılan yerlerden geçecek transit petrol boru hattı projesine ilişkin boru hattı ve tesisler için müstakil ve daimî haklar dahil izin ve irtifak hakkı tesisi, 31.8.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yapılır.

h) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu lehine tesis edilen müstakil ve daimî hak, proje kapsamında petrol hakkı sahiplerine devir ve tahsis edilebilir.

ı) Boru hattı ve ilgili tesisler, belgeden ayrı olarak herhangi bir tasarrufa konu olamazlar. Bunlar petrol siciline kaydedildikten sonra belge sahibi, görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu veya Genel Müdürlüğün bu sicile atfen lüzumlu evrakları vermek suretiyle yapacağı talep üzerine tapu siciline tescil edilir. Tapu siciline, bunlara ait herhangi bir tasarrufun Genel Müdürlüğün izni olmadıkça yapılamayacağı şerhi verilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Necati Çetinkaya; buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA M. NECATİ ÇETİNKAYA (Manisa) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; 8 inci maddede kamulaştırmayla ilgili özellikle bir hususa işaret etmek istiyorum.

8 inci maddenin (d) bendinde “transit petrol boru hattı ve ilgili tesislerine ilişkin olarak yapılacak kamulaştırma veya diğer iktisaplarda, yatırımcı tarafından ödenecek arazi bedelinin ilgili proje anlaşması kapsamında sabit bir fiyat olarak belirlendiği durumlarda -özellikle sabit fiyat olarak belirlendiği durumlarda- fiili ödemeler ile mülk sahiplerince açılacak bedele itiraz davalarında belirlenecek fiyatlar arasındaki fark, ilgili proje anlaşmasında belirlenen sabit bedeli aştığı ölçüde, genel bütçeye konulacak ödenekten karşılanır” denilmektedir.

Biliyorsunuz, bu Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattında da aynı durum bahis konusuydu ve orada, belli bir miktarı -yanlış hatırlıyorsam, 99 milyon dolardı- 99 milyon doları aştığı takdirde, onun devlet bütçesinden karşılanması taahhüdü yapıyordu.

Şimdi, tabii, bu, tezyidi bedel davaları -yıllarca, mülki idare amirleri olarak yakinen konuya aşına olduğumuz için- tahminimizin çok fevkinde, devlete büyük yükler getirecektir. Bunlar, kat be kat, sabit fiyatı açacaktır ve bunların bütçeye büyük yük getirmesi bahis konusudur. Onun için, buna karşı nasıl bir tedbir alınacaktır? Boru hattına verilecek talipli konsorsiyumlar da henüz belli değildir.

Sayın Bakanım, komisyonda da bu müzakere edildiğinde dile getirilmmişti ve burada, özellikle ülkenin rahatlaması, bu konuyla ilgili dedikoduların aşılması için, son derece şeffaf bir şekilde buna yaklaşılması gerekir. Açık ve net olarak diyoruz ki, şüyu bulacak hususları engelleme hususunda alınacak kararlarda, kamulaştırmadan tutun, verilecek şirketlerin tespitine kadar şeffaf, herkesi mutmain edecek, kalben rahatsız etmeyecek, tatmin edecek şekilde ihalelere gidilmesi ve kamulaştırmanın yapılmasında, ülke açısından, Hazine açısından büyük yararlar vardır.

Onun için, o sabit fiyat konusu üzerinde biraz durmakta yarar var. Sabit fiyat konusunun, yarı, Türkiye'nin önünde, bütçe bakımından büyük yük getireceği hususunda şimdiden tedbirli olmamızda yarar olacağını belirtiyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Fazilet Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Niyazi Yanmaz; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA MUSTAFA NİYAZI YANMAZ (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 503 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci maddesiyle ilgili, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak amacıyla söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu yasa tasarısı, geçtiğimiz gün burada yasalaşan Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı Anlaşmasının tamamlayıcısı, bütünleştiricisi niteliğinde bir yasa tasarısıdır. Biz, tabii, Fazilet Partisi Grubu olarak bu yasa tasarısını tasvip ediyor ve destekliyoruz. Yalnız, burada endişe verici, özellikle 8 inci maddenin (g) bendinde “Orman sayılan yerlerden geçecek transit petrol boru hattı projesine ilişkin boru hattı ve tesisler için müstakil ve daimi haklar dahil izin ve irtifak hakkı tesisi, 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yapılır” deniliyor. Ancak, yine, 12 nci maddesinde, özellikle, bu, Orman Kanununu tahdit eder mahiyette birtakım deyimler geçmektedir ki, bu konuda endişelerimiz var.

Değerli arkadaşlar, tabii ki, bu proje, çok ekonomik, çok faydalı ülkemize menfaat getirici bir proje; ancak, çevreyi mahvetmek noktasında, bu projeye de, hemen hüsnükabul göstermemeliyiz.

Değerli milletvekilleri, iş yapabilme gücü olarak tanımlanan enerji, hem günlük yaşantımızın hem de sanayinin esas girdisi olması nedeniyle, insanlığın temel ihtiyaçlarından birisidir. Hızla artan dünya nüfusu, büyüyen ekonomi ve sanayi yatırımları, bu birincil ihtiyaca olan talebi her geçen gün artırmaktadır. Günümüzde, bir ülkenin refah düzeyinin belirlenmesinde ekonomik ve sosyal kalkınmanın temel göstergelerinden en önemlisi, kişi başına düşen enerji tüketimidir. Dünya enerji tüketimi oranları OECD ülkeleri için 7 800 kilovatsaat/kişi, dünya ortalaması için 2 250 kilovatsaat/kişi iken, maalesef, ülkemizde bu oran 1 500 kilovatsaat/kişi civarındadır.

Dünya petrol rezervi, yaklaşık 140 milyar tondur. Bu rezervlerin 2050 yılına kadar yeteceği öngörülmektedir. Ülkemiz petrol rezervi 41,4 milyon ton civarındadır. 1996 yılında petrol tüketimimiz 27,3 milyon ton olup, bunun ancak 3,2 milyon tonu yerli hampetrol, kalan kısmı ise ithalata karşılanmıştır. Petrol açısından oldukça fakir olan ülkemiz, tüketimimizin ancak yüzde 12'sini karşılayacak durumdadır.

Yine, 142 trilyon metreküp düzeyinde olan dünya doğal gaz rezervinin 2070 yılına kadar tüketimi karşılayacağı öngörülmektedir. Ülkemiz doğal gaz rezervi 11 milyar metreküp civarındadır. 1 milyar metreküp yerli doğal gaz üretimi olmasına karşın, halen 10 milyar metreküp olan, Türkiye'nin doğal gaz ihtiyacını, toplam rezervimiz ancak 1 yıl karşılayabilecek durumdadır.

Dünyada yaşanan globalleşme çerçevesinde, uluslararası ilişkilerin boyutları da değişmiş, uluslararası ticaret ve enerji kaynakları, bu ilişkilerin belirleyici en önemli iki unsuru haline gelmiştir. Dünya enerji tüketiminde petrol yüzde 40 payla ilk sırada yer almakta, doğal gaz ise, çevre dostu ve daha ucuz olması dolayısıyla önemi artan bir enerji kaynağı haline gelmektedir.

Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra ortaya çıkan bağımsız devletlerdeki büyük petrol ve doğal gaz rezervleri ile ticaret potansiyeli, bütün egemen devletlerin bölgeye olan iştahını kabartmıştır. Bu konjoktürde, Türkiye'nin de önemi, gerek coğrafi konumu gerek Ortaasya'daki Türkî cumhuriyetlerle tarihî ve kültürel bağlarından dolayı büyük ölçüde artmıştır. Türkiye, bu önemli kaynakların dünyaya açıldığı noktada, bir enerji kavşağı haline gelmiştir.

Enerji konusu, Türkiye açısından değerlendirilirken, birbirinden bağımsız düşünülmeyecek şu boyutlar göz önünde bulundurulmalıdır: Ülke ihtiyacı, bu kaynakların dünya pazarlarına aktarılmasında Türkiye'nin payı ve kazancı, bölge istikrarı, Ortadoğu, Kafkasya ve Ortaasya politikalarımız, Avrupa Birliği üyeliği süreci.

Başta, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa ülkeleri olmak üzere, bütün devletler, bu potansiyelden en büyük payı almak için çalışmalarını yoğunlaştırmışlardır. Bu çerçevede, öncelikle, Hazar petrolleriyle ilgili mega proje, 1994 yılında ortaya çıkmıştır. Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi SOCAR'ın yüzde 10 hissesi bulunmaktadır. Basında yer alan son bilgiler, Azerbaycan Devlet Başkanı Ebulfez Elçibey'e karşı yapılan darbenin de arkasında, daha fazla pay kapma çabasında olan petrol şirketlerinin olduğu yolundadır. AMACO, Pennsylvania Oil, California Oil gibi Amerikan şirketleri, konsorsiyumun yüzde 50'den fazla payına sahiptir. Bilahare, İngiliz British Petroleum, Amerikan AMACO şirketleri birleşmiş ve en büyük ortak haline gelmişlerdir.

Konsorsiyumda, başlangıçta Türkiye'nin payı 1,75 iken, sonradan 6,75'e çekilmiştir. Bu işten kazanç sağlamak için, ya üretim kuyularını ya iletim yollarını ya da pazarı kontrol altında tutmak gerekir. Bunun için, iletim yollarının kontrolü, yani, boru hattının topraklarımızdan geçmesi, bizim için elzemdir. Maliyeti, yaklaşık 2,5 milyar dolar olan boru hattı projesiyle ilgili çeşitli alternatifler bulunmaktadır. Bu alternatiflerdeki büyük uluslararası problemler yüzünden, Bakü-Novorossisk hattı gündeme gelmiştir; ancak, 2007 yılından sonra rantlı hale gelecek olan ve 40 000 ton kapasiteye ulaşacak olan petrolün boğazlardan geçmesi, Türkiye için büyük risktir. Boğazlar sorunu yanında, bu yolun tercih edilmesi, petrolün ve Türkî cumhuriyetlerin, Rusya'nın denetimine girmesi demektir ki, bu da, Türkiye'nin çıkarlarına uygun değildir. Ortadoğu petrollerinde Avrupa ülkelerinin hâkimiyeti, Amerika Birleşik Devletlerinden fazladır. Dolayısıyla, Amerika Birleşik Devletleri, Kafkaslarda ele geçirdiği hâkimiyet şansını kaybetmek istemeyecektir.

Yukarıda bahsedilen alternatiflerin gerçekleşmesi, başta Çeçenistan olmak üzere, bölge devletlerinin tutumuna da bağlıdır. Çeçenistan, boru hattının topraklarından geçmesini istememektedir; Rusya'nın Çeçenistan'a saldırısının arkasındaki önemli sebeplerden biri de budur. Gürcistan Cumhurbaşkanı Eduard Şevardnadze'ye suikast girişimi ile Rusya yanlısı Ermenistan Başbakanı Levon Ter Petrosyan'ın Parlamento içerisinde suikaste kurban gitmesi de bu çerçevede değerlendirilebilir; ancak, Rus-Çeçen savaşı, Novorossisk şansını bitirmiştir.

Değerli arkadaşlar, Bakü-Supsa-Gürcistan hattı, Bakü-Novorossisk'in devredışı kalmasından sonra, çekişme Supsa ve Ceyhan arasında geçmeye başlamıştır. Bakü'den Gürcistan'ın Supsa limanına uzanan halihazırda bir boru hattı bulunmaktadır. Türkiye, bu hat karşısında, boğazların riske edilemeyeceğini ve tedbirler alacağını ortaya koymuştur.

Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattıyla petrolün Akdenize indirilmesi, Türkiye'nin savunduğu bir projedir. Bu proje, Bakü-Tiflis-Ceyhan arasında döşenecek boru hattıyla petrolün Akdenizden dünya pazarlarına ulaştırılmasıdır. Bu konuda, British Petroleum-AMACO, Türkiye'den yana tavır koymuştur. Bunun nedeni, petrol arama sahalarında doğalgaz bulmasından kaynaklanmaktadır. Bölgede en büyük alıcı, Türkiye'dir. British Petroleum- AMACO, bu önemli pazarı kaybetmek istemediğinden, Mavi Akım Projesi de bu kararın alınmasında etkili olmuştur;

Amerika Birleşik Devletlerinin Ortadoğu'daki planlarının yanında, Türkiye'nin istikrarı ve Avrupa Birliği üyeliği hedefine katkı sağlayacak Kafkas boru hatları konusunda Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye'nin işbirliği, Türkiye'nin tamamen Amerika Birleşik Devletlerine bağımlı olmasını istemeyen Avrupa'yı harekete geçirmiştir. Avrupa Birliğinin, Türkiye'nin adaylığına yeşil ışık yakma girişimleri buna yöneliktir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayın efendim. Açıyorum mikrofonunuzu; lütfen bitirin.

MUSTAFA NİYAZİ YANMAZ (Devamla) – Bill Clinton'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığı konuşmada "bölge enerji kaynaklarını, yeni kurulmuş bağımsız devletlerin kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlayacak ve Türkiye'yle Avrupa'nın büyümesine yardımcı olacak şekilde güvenlik altına almalıyız" demesi bunun en açık göstergesidir.

Değerli arkadaşlar, bütün bu çalışmalar yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli şey, çevreye zarar vermemek ve tabiatın dengesini bozmamaktır; aksi takdirde, elde ettiğimiz enerjiyi kullanabileceğimiz yaşanabilir bir dünya bulamayabileceğimizi hatırlatıyoruz.

Değerli arkadaşlar, başta da ifade ettiğim gibi, biz, Fazilet Partisi Grubu olarak, bu yasa tasarsını tasvip ediyor, destekliyoruz ve ülkemize hayırlı olmasını diliyoruz.

Saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Şahsı adına Sayın Rahmi Sezgin; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

RAHMİ SEZGİN (İzmir) – Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum. Kamulaştırmayla ilgili olan bu maddede, kamulaştırmanın her aşaması ayrıntılı olarak anlatılmaktadır. Arazi etüt ve izinleriyle diğer işlemler, kamulaştırmanın hızlandırılması ve bedele itiraz davalarında durumun ne olacağı gibi hususlar bu maddeyle yasa içine girmiş bulunmaktadır.

Maddenin ve yasanın ülkemize hayırlı olmasını diler, Yüce Heyete en derin saygılarımı sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sezgin.

Buyurun Sayın Bakan, bir açıklama mı yapacaksınız efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmalarıyla katkıda bulunan arkadaşlara teşekkür ediyorum; ancak, Sayın Çetinkaya'nın konuşmasının içerisinde geçen kamulaştırma bedelleriyle ilgili gösterdiği hassasiyet nedeniyle bir açıklama yapmam gerekti. Biz, bu bedeli tespit ederken, Bakü-Ceyhan anlaşmasındaki 99 milyon dolar değeri tespit ederken, bildiğiniz gibi, BOTAŞ, bu bölgede doğalgaz boru hattı nedeniyle kamulaştırma yapıyor ve BOTAŞ'ın burada yapmakta olduğu kamulaştırmada tespit edilen bedeller, BOTAŞ'ın yapmış olduğu kamulaştırmada tespit edilen bedellerle ilgili açılan tezyidi bedel davalarında tespit edilen değerler ve bu değerler üzerine bir emniyet payı eklenerek hesaplanmıştır ve yine, burada, bu bedeli aşmaması halinde, yani 99 milyon doların altında mal etmemiz halinde, aradaki fark da yine BOTAŞ'a kalacaktır; bunu arz etmek istedim.

Yine, Orman Kanununun 115 inci maddesi, irtifak haklarına cevaz vermekte; tesis edilecek biçimi konusunda da herhangi bir sınırlama veya kısıtlama getirmemektedir. Bu, ihtiyacımıza uygun bir şekilde tesis edilecek bir haktır; oysa, orman alanlarımıza herhangi bir zarar verme veya -ağır diye tabir edildi sayın konuşmacının beyanları içinde, Sayın Yanmaz'ın konuşmaları içinde- ağır bir irtifak hakkı söz konusu değildir.

Az ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Şahsı adına, Denizli Milletvekili Sayın Hasan Erçelebi; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

HASAN ERÇELEBİ (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 503 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci maddesiyle ilgili şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tasarının bu maddesinde, boru hatlarının geçeceği arazinin etüdü, kamulaştırılması ve bu kamulaştırma sırasında karşılaşılabilecek hukukî sorunların çözümü düzenlenmiştir.

Bu maddede dikkatimi çeken iki önemli husus vardır: Birisi, bu çalışmalar sırasında, devletin henüz kendi tapusuna geçirmedeği, tespit edemediği, tespit dışı arazilerin de devletin tapusuna dahil edilmesi, artık, devletin böyle yerlere sahip olması... Bu, gerçekten güzel bir olay; devletimizin henüz kazanamadığı, tapusuna geçiremediği yerleri de kazanmış oluyoruz.

Bir diğer konu -Sayın Çetinkaya'nın da değindiği- değer artışı davalarından doğabilecek paraların bütçeye konulmasıdır. Sayın Bakanımız da açıkladı, belirli bir elastiklikle para konulmuş; ama, buna rağmen, eğer bu değer artırım davalarından doğan meblağlar projedeki parayı aşarsa, verilecek para halkımıza gidecektir. Böyle güzel bir projeye sahip olunurken, bu kadar da bedel ödemek, Yüce Meclisin de görevidir; hepimizi mutlu eder diyorum.

Bu maddenin ülkemize yararlı olmasını diliyorum, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Arayayım efendim.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Karar yetersayısı yoktur.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum efendim.

Kapanma Saati: 17.09

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 17.20

BAŞKAN : Başkanvekili Nejat ARSEVEN**KÂTİP ÜYELER : Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir), Melda BAYER (Ankara)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 116 ncı Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum. 503 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

**V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

5. – *Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (11640) (S. Sayısı: 503) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Tasarının 8 inci maddesinin oylamasında karar yetersayısı bulunamamıştı; 8 inci maddeyi tekrar oylarınıza sunacağım.

Elektronik cihazla oylama yapacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Oylama için 2 dakikalık süre veriyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, karar yetersayısı vardır; madde kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmet Satın Alımları, Diğer Giderler, Sigorta ve Vergi

Hizmet satın alımları ve diğer giderler

MADDE 9. – Münhasıran bir transit petrol boru hattı projesi için, bu projelerin her aşamasında ve sözleşme görüşmelerinde hukukî, malî ve teknik konularda ihtiyaç duyulan hizmetler, bu konularda gerekli yeterlik ve niteliği haiz olanlar arasından, Bakanlık ve/veya kamu kurum veya kuruluşunca temin edilir. Bu hizmet alımları, 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 21.2.1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescile ilişkin hükümlerine ve 8.3.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi değildir.

Transit petrol boru hattı projeleri ile ilgili hizmet satın alımları, proje takip, tahkim, mahkeme, sigorta, tazminat ve proje ile ilgili sorumluluk ve taahhütlerden doğan veya diğer tüm giderler, her yıl bütçe kanununa konulacak ödenekten karşılanır.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Konya Milletvekili Sayın Özkan Öküz; buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 503 sıra sayılı Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısının 9 uncu maddesiyle ilgili olarak, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini aktarmak üzere söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, hepinize sevgi ve saygılarımı sunarım.

Tasarının 9 uncu maddesi, hizmet satın alımları ve diğer giderlerle ilgilidir. Bu maddeyle, transit petrol boru hattı projesi için, projenin her aşamasında ihtiyaç duyulan hukukî, malî ve teknik konularda, Bakanlık ve ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından hizmet alımlarının yapılacağını ve hizmet alımlarının, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescile ilişkin hükümlerine ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi olmayacağını belirtmektedir.

Transit boru hattı projeleriyle ilgili hizmet alımlarının ve her yıl bütçeye konulacak ödenekten karşılanacağını hükme bağlamaktadır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, stratejik konumu itibariyle çok önemli bir noktada bulunmaktadır. Etrafındaki denizleri, İstanbul ve Çanakkale Boğazları; Avrupa ile Asya arasında köprü görevi üstlenmesi ve zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarına sahip ülkelere komşu olması, Türkiye'nin önemini artırmaktadır. Türkiye, sahip olduğu bu özelliğe uygun projeler ve politikalar üretmek zorundadır.

Çevremizde meydana gelen olayları, dış ülkelerin bulunduğu coğrafi bölgedeki oyunlarını çok iyi takip etmek mecburiyetindeyiz; ancak, görüyoruz ki, işbaşındaki hükümet, ülkemizin gerçek misyonunu anlayabilmiş değildir.

Komşularıyla sürekli kavgalı bir Türkiye, hiçbir zaman büyük düşünemez. Büyük hedefler, büyük projeler ortaya koyabilmek için, güçlü iktidar, güçlü bir ekonomiye sahip olmamız gerekmektedir. Bugün, bunu görmemiz mümkün değildir. Ekonomi IMF'ye, ülke savunması İsrail'e, Kafkaslar ve Türk Cumhuriyetleri Rusya'nın denetimine terk edilmiş durumdadır.

Komşu ülkelerle olan kriz nedeniyle, endüstri, tarım, eğitim, sağlık gibi hizmetlerde ve ekonomik alanlarda değerlendirmemiz gereken kaynakları silahlanmaya harcayan bir ülke durumundayız.

Türkiye, çevresindeki komşu ülkelerle dost olmak zorundadır, ancak bu şekilde bulunduğu coğrafi konumdan kaynaklanan özelliklerini en iyi şekilde kullanabilir.

Türkiye, komşu ülkelerde ve Türk Cumhuriyetlerinde bulunan petrol ve doğalgazı, gerek kendi ihtiyacını karşılamak ve gerekse enerji kaynaklarına çok fazla ihtiyacı bulunan Avrupa ülkelerine ulaştıracak projeleri gerçekleştirmek ve transit ülke olmak için iç ve dışta güçlü olmak zorundadır.

Türkiye, hızla nüfuslanan, sanayileşme sürecinde enerji açığı hızla artan, hızla kalkınmak ve sanayileşmek zorunda olan bir ülkedir. Ülkemizde gelişen sanayi ve artan nüfus potansiyelimize bağlı olarak, enerji ihtiyacımız hızla artmaktadır. 1996 yılında 94,9 milyar kilovat/saat olarak gerçekleşen enerji talebinin 2000 yılında 134,4 milyar kilovat/saate, 2010 yılında 290 milyar kilovat/saate ve 2020 yılında da 547 milyar kilovat/saate çıkması beklenmektedir. Yerli kaynaklarımız, tüm imkânlar kullanılsa dahi, yıllık 245 milyar kilovat/saat elektrik üretimiyle sınırlı bulunmaktadır. Bu nedenle, elektrik ihtiyacımızın karşılanması için, makro planda, yerli kaynaklara yapılan yoğun yatırımların yanında, ithal enerjiye, petrol ve doğalgaza dayalı santralleri yapımına gidilmesi zorunluluk arz etmektedir.

Enerji, en fazla stratejik değere sahip olan ekonomik bir girdidir. Bu nedenle, enerjinin, mümkün olan en az riskiyle elde edilmesinin temin edilmesi gerekmektedir.

Türkiye, son yıllarda doğalgaz üretmediği halde hızla tüketen bir ülke haline gelmiştir. Tüketim, sadece konutlarda değil, sanayide ve elektrik enerjisi üretiminde de kullanılmaktadır. 1998 yılında, fiilî elektrik üretiminde, hidrolik santralleri yüzde 38, linyit santralleri yüzde 29,4 ve doğalgaz santralleri yaklaşık olarak yüzde 22,4'lük paya sahiptir.

İthal enerjide doğalgaza aşırı bağımlılığın azaltılması için alternatif enerji kaynakları devreye sokulmalıdır. Türkiye'nin, doğalgazda, Rusya'yla yaptığı doğalgaz anlaşmaları, ülkemizi, Rusya'ya bağımlı hale getirmiştir. Onun tehdit ve şantajlarına karşı, bizi, açık ve savunmasız bir durumda bırakmıştır. Bu durumda, Ortaasya'daki bütün hareket serbestliğimiz kısılacak, Ortaasya ve kardeş Türkî cumhuriyetleriyle olan ilişkilerimiz de, büyük sıkıntılara girecektir.

Elektrik enerjisi üretiminden kaynaklanan etkin kullanımı sağlamak, elektrik enerjisinde yaşamaya başladığımız sorunların büyümesini önleyebilmek için, geleceğin ihtiyaçlarına göre, enerji politikalarının, ülkemizin menfaatları gözetilerek belirlenmesi ve istikrarlı bir şekilde uygulanması şarttır. Türkiye'nin, öncelikli olarak, elektrik enerjisi alanında alternatif enerji kaynakları üretmesi gerekmektedir. Güneş enerjisinden ve rüzgâr gücünden yararlanmanın yanında, kömürün, gerek elektrik üretiminde ve gerekse diğer alanlarda rantabl olarak kullanım yolları araştırılmalıdır.

Doğalgaz için, Rusya'nın yanında İran da, mutlaka, alternatif olarak, bir an önce, devreye sokulmalıdır. Bu ülkeyle yapmış olduğumuz doğalgaz anlaşması çerçevesinde, Türkiye'deki doğalgaz boru hattı, bir an önce, tamamlanmalıdır. Ayrıca, Türkmen doğalgazının Hazar Denizi yoluyla Azerbaycan üzerinden Türkiye'ye intikali sağlanmalıdır. Böyle bir tercih, Rusya'ya olan bağımlılığı azaltacağı gibi, Ortaasya Türk devletleriyle olan bağlarımızı güçlendirecektir. Ayrıca, herhangi bir kriz durumunda yeterli olacak sıvılaştırılmış doğalgaz stoku yapılmalıdır. Şu anda, spot alımlarla vâziyeti idare etmenin ne kadar riziko demek olduğunu, geçtiğimiz günlerde yaşanan sadece birkaç günlük gaz sevkıyatının azalması, ne gibi sürprizlerle karşılaştığımızı göstermiştir.

Türkiye, halen, 30 milyon ton petrol tüketmektedir. Petrol tüketimimizin 2010 yılında 49 milyon tona, 2020 yılında 66 milyon tona ulaşması beklenilmektedir. Petrol ve doğalgazdaki ihtiyaçlarımızın karşılanabilmesi için, komşu ülkelerimizdeki ve Ortaasya Türkî cumhuriyetlerindeki potansiyellerden yararlanmamız gerekmektedir. Özellikle, görüşmekte olduğumuz bu kanun tasarısıyla, BOTAŞ tarafından yapılması planlanan Bakü-Ceyhan petrol boru hattı, hükümet yetkililerinin olumlu açıklamalarına rağmen, uzmanlar tarafından, bu hattın gerçekleşmesinin önündeki pürüzlerin giderilmediği belirtilmektedir.

Bakü-Ceyhan petrol boru hattının toplam maliyetinin 2,8 milyar dolar ilâ 3,8 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir. Ancak, bu konunun asıl muhatabı olan AIOC'un ekonomik açıdan sıkıntılı olması nedeniyle, bu projenin gerçekleşmesinin güç olacağı yönünde bilgiler bulunmaktadır. Ayrıca, AIOC'un büyük ortaklarından olan British Petrol ve AMACO'nun, birleşmeden kaynaklanan 26 milyar dolarlık maliyet nedeniyle bir hayli sıkıntıda olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle, Bakü-Ceyhan boru hattının gerçekleşmesi için, Türkiye'nin, daha aktif bir politika gerçekleştirmesi kaçınılmazdır. Türkiye, sadece Azerbaycan petrollerinin değil, Ortaasya Türk cumhuriyetlerindeki petrolerin de pazarlaması noktasında aktif bir politika izlemelidir.

Türkiye'ye bir enerji köprüsü olma imkânını sağlayan bu hattın, ülkemize ve Türk cumhuriyetlerine hayırlı olmasını diler; hepinize saygı ve selamlarımı sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ökstüz.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç; buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısının 9 uncu maddesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu tasarıyla getirilen bütün hükümler, uluslararası anlaşmalarda var. Bakın, tek tek size söyleyeyim: Bu, çevreyle ilgili Avrupa Enerji Şartında var; işte, güvencilikle ilgili 2495 sayılı Kanunda var; kamulaştırma, zaten, hangi kamu kurumu herhangi bir gayrimenkulü veya bir şeyi kamulaştıracaksa, o, ilgili kanunda var; ama, Bakanlık, nedense... Biliyorsunuz, bu uluslararası anlaşmalar da, Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanınca, iç hukuk bakımından, kanun hükmündedir. Bunlar, bütün olmasına rağmen, birtakım kurumlardaki yetkileri kendisine alıyor ve böyle alırken, tabii, böyle, eften püften maddelerin içine tuzak maddeler ekleyerek, gelecekte kendilerine daha kolay birtakım yetkiler alıyorlar.

Şimdi, ben, bu tasarıyı, tabii, inceledim; bu tuzak maddeler hangileri, onu, ilgili madde geldiği zaman söylerim.

Değerli milletvekilleri, geçen gün, Bakü-Ceyhan Petrol Antlaşmasını burada kabul ettik. Yani, şu anda, bu kanuna göre Türkiye'ye gelmesi muhtemel olan ve Türkiye'de geçişi sağlayacak tek petrol, Bakü-Ceyhan petrolüdür. Zaten Irak petrolü, işte, Adana'da kalıyor.

Şimdi, daha petrol yok ortada. Azerbaycan'da hiç petrol yok... Var mı, yok mu, petrol boru hatları yapıldığı zaman, petrol çıktı mı, çıkmadı mı, ne kadar rezerv var; o da belli değil.

Ne yapıyoruz?.. Şimdi, Bakanlık, burada ne yapıyor?.. Kendileri Enerji Bakanı ya... Bu kanun çıktıktan sonra, Türkiye'de petrol borularını döşeyecekler. Ne yapacak?.. Kendi yandaşları müteahhitlere para sağlamak dışında, şu anda bir amacı yok.

Değerli arkadaşlarım, inceleyebilirsiniz. Bu işlerin teknik elemanları var; yani, daha henüz ortada petrol yok...

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Azerbaycan'da petrol yok mu?!

KAMER GENÇ (Devamla) – Efendim, bu projeyi besleyecek kadar yok, araştırabilirsiniz.

Şimdi, deniliyor ki, efendim, yani, biz, boruları döşeyelim, ileride, bakarsınız petrol gelir... Nedir?.. Bu, Mavi Akım'da da böyle. Yani, getirildi, daha, Karadenizin altından, o, 2 200 metre-den boru geçer mi, geçmez mi, hiçbir şey yok; ama, Türkiye'den yandaş firmalar gitti, 329 milyon dolar alındı, daha bunun dışında -daha önce de söylediğim için; söyledim de bunu- 9 tane gaz dağıtım boru ihalesi yapıldı ve 170 milyon dolar da avans verildi.

Tabii, bunlar niye veriliyor, kime veriliyor?.. Ben, size söylüyorum; iktidar sizsiniz, bizim buradaki görevimiz, milletin hakkını burada dile getirmek; güler misiniz, ağlar mısınız, alaya mı alırsınız, onu bilmiyorum. Çıkıp, Bakanın, burada, bu kanun çıktıktan sonra, biz, şu petrol borusunu yapacağız ve şu petrolü dağıtacağız demesi lazım. Yok böyle bir şey; ama, bu kanun çıktıktan sonra, yine, kendi yandaşlarına, burada aldıkları olağanüstü yetkilerle dağıtacaklar.

Değerli milletvekilleri, şimdi, "bu boru hatlarının döşenmesinde ihtiyaç duyulan hizmetler, bu konularda gerekli yeterlik ve niteliği haiz olanlar arasından, Bakanlık ve/veya kamu kurum veya kuruluşunca temin edilir. Bu hizmetler, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa ve Sayıştay denetimine tabi değildir." diyor. Neye tabi olacak; Bakanın kendi keyfine, yandaşlarının, müteahhitlerin kendi keyfine olacak.

Bakın, bu Meclis salonunun yapılmasındaki suistimali ben ortaya çıkardım. Burada öyle şey yapıldı ki... Çünkü, bu da aynı statüye tabi idi. Firma diyor ki, kardeşim, idare olarak, ben sana fiyat analizlerini vereyim. Yahu, ne fiyat analizi veriyorsun; birin yerine bin göster kardeşim diyor. Yani, bu salonun sökme işi 5 milyar liraya yapıldı, karşılığında 730 milyar lira tahsil edildi. Bunlar zaman zaman söylendi. Burada da... Peki, yani, devlet bir kurumsa, bu kurumun... Yani, bütün devlet dairelerinde alımlarda, hizmet alımlarında Sayıştay denetimi var, 2886 sayılı Kanuna göre açık ihale şartları var; en azından birkaç kişi çağırılacak, artırma veya eksiltmeye girecek. Bunda niye yok?.. Peki, bu Enerji Bakanının niye istisnaî durumu var, niye böyle istisnaî bir yetki alıyor?.. Biz bunları söylüyoruz, tabii, siz gülüyorsunuz; ama, bunlar, yarın, bu milletin başına büyük belalar getirecek.

Aslında, biz, bu kanunla, Türkiye Büyük Millet Meclisi sıfatını kendimizde kaybettirip bir ihale komisyonu sıfatını kazandırıyoruz kendimize. Niye; bunlar, zaten idarenin yapması gereken şeyler. İdare bunları yapacak ki, bir sorumluluğu olacak. Yarın da diyecek ki, Mavi Akım'daki gibi, Rus Gasprom'un adamını getirdiler, Türkiye'de müteahhit tayin ettiler. Yarın da, kardeşim, zaten, işte, siz bize yetkiyi verdiniz, daha ne istiyorsunuz; biz de bu yetkimizi kendi lehimize kullandık veya kamu yararı öyle gerekti diyecekler. Onun için, bence bu kanun tasarısı biraz tuzak maddelerle dolu. Hele, şu, özellikle "uygulanmayacak hükümler" başlıklı şu 12 nci maddedeki hükümler... Ne deniliyor: "Bu Kanun kapsamındaki hususlarla ilgili olarak milletlerarası antlaşmalarda yer alan konularda; 2644 sayılı Tapu Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, 6326 sayılı Petrol Kanunu ve 6831 sayılı Orman Kanunu ile diğer kanunların tahdidi ve takyidi hüküm getiren ilgili maddeleri uygulanmaz." Yani, böyle bir şey olur mu değerli milletvekilleri?. Bir Orman Kanununda takyidi, tahdidi hükümleri nasıl kaldırabilirsiniz? O zaman, bu kanunun uygulama sahasına girecek her konuda bu Bakanlık çok büyük imtiyazlar elde ediyor ve bu hükümleri yürürlükten kaldırıyor. Kaldırınca, gidecekler, ormanları da alacaklar, istedikleri gibi tasarruf da yapacaklar, kesecekler de...

İşte, şimdi, bakın, kanunları yaparken, enine boyuna çok tartışmadığımız için, bu kanunun neyi getirdiğini, neyi götürdüğünü bilmiyoruz ve tahmin edemiyoruz. Tahmin etmeyince de, tabii ki, ülkeye yarardan ziyade zarar getiriyoruz. Ben, bu düşüncedeyim. Yoksa, benim kimseyle kişisel hesabım yok.

Değerli milletvekilleri, yani, benim çok mu hoşuma gidiyor, burada oturup da tek başıma karar yetersayısını istemek... Hele, Meclis Başkanı, kürsüsünde oturuyor, bakıyor, Kamer Genç, eğer kişisel söz istemişse, daha önceden oraya isimler belirtilmiş, hemen onlara söz veriyor; eğer istememişse "söz isteyen yok" diyor... Çıksın, aksini söylesin!

Bakın, ondan sonra, soru sormak için, soruyoruz, "efendim, öteki maddede sorarsınız" diyor. Böyle, Meclis yönetilmez. Ha, olabilir, biz kendimizi... Ben, vicdanen müsterih olmak istiyorum. Benim, bu halka karşı borcum var. Kimsenin gönlüne, gözüne girmek de istemiyorum; ama, Türkiye'ye yazık ediyoruz.

Bakın, Türkiye'ye yazık ediyoruz; bu enerji ihalelerinde, özellikle, bu kanunla Bakanlığın aldığı yetki sonucunda yapılacak ihalelerde katrilyonlar gidecek, yandaşlar zenginleşecek; ama, ortada petrol olmayacak. Petrol olmayacak arkadaşlar... Gaz, Mavi Akım Projesi ve onun gibi bazı şeylerde olduğu gibi, olmayacak yani. Olmayınca, niye bu yetkiyi veriyoruz Bakanlığa?!

Bir de, üstelik de, hiçbir denetime tabi olmayacak, layüsel denetimi olacak. Yani, Sayıştayın, eğer denetimi gereksizse, o zaman, devletin bütün kurumlarını da kaldıralım. Eğer, 2886 sayılı Kanundaki ihale usulleri ülkeye zarar veriyorsa, o zaman, devletin bütün ihalelerinde kaldıralım. Eğer, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun uygulaması devlet yönetiminde güçlükler çıkarıyorsa, o zaman, ötekilerine de uygulayalım. Niye, birtakım bakanlıklara, özellikle, hiç de, çok da güvenmediğimiz idarelere veya bakanlıklara bu yetkileri verelim; bunu, sizin düşünmeniz lazım.

Siz diyorsunuz ki, bizim, zaten, 351 milletvekilimiz var; 351 milletvekili olarak, biz, birbirimizi kollayacağız; birileri oradan menfaatlancak, birileri oradan menfaatlanacak, milletin de canı çıksın... Zaten, canıda çıkmış; işsizlik almış yürümüş, insanlar aç, çıplak, bu konuda en ufak bir tedbir alınmıyor.

Şu kanunu çıkarmanın hiçbir anlamı yok; çünkü, uluslararası anlaşmalarla diğer kanunlar bunları belirtmiş.

İstimplikle ilgili özel hüküm getiriyoruz... Zaten, bu görevi, bugün BOTAŞ yapıyor. BOTAŞ, zaten, kendi görev alanına giren konularda istimplak etme yetkisine sahip; ama, buna, özel birtakım avantajlı durumlar getiriyorlar ki, uygulamada, kendilerine çok üstün yetkiler alıyorlar, bu yetkileri kullanıyorlar. Bunların, tabii, nasıl kullanılacağını ileride göreceğiz.

Tabii, biz de, bu tempoyla, kanunları inceleyemiyoruz. Bakan, dün gece saat 01.00'e kadar buradaydık, evvelki gece 02.30'a kadar buradaydık; sabah da saat 06.00-07.00'de kalkıyoruz; incelemeyi, araştırmayı yapamıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(ANAP sıralarından alkışlar[!])

BAŞKAN – Buyurun efendim; tamamlayın.

KAMER GENÇ (Devamla) – Ancak; yani, böyle bir sathî incelemeyle bazı şeyleri kavriyoruz; ama, onun da; tabii, idarede bunu bizim karşımıza getiren veyahut da bunu, kendisinin veya çevresinin ilerideki menfaatlarını düşünerek, burada birtakım tuzak hükümler getiren insanların bu tuzaklarını, bu anda, böyle, sathî incelemelerle fark etmek mümkün değildir; ama, sizi tebrik ediyorum; böyle, birbirinize destek verirsiniz, yarın milletin karşısına gittiğimiz zaman, halk bunu soracak, diyecek ki, daha ortada petrol yokken, sen petrol borusunu nasıl ihale ettin?!. Neyse... Göreceğiz...

Saygılar sunuyorum efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tabii...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, madde geçti... O zaman, maddeyi okutun; madde üzerinde söz verin. Böyle keyfilik olmaz!

BAŞKAN – Maddeyi okuyun da, ondan sonra Sayın Bakana söz verelim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tamam...

BAŞKAN – Maddeyi okutuyorum:

Sigorta

MADDE 10. – Milletlerarası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydı ile, transit petrol boru hattı proje faaliyetleri ile ilgili olarak üçüncü şahıslara verilebilecek zararlara karşı sigorta yaptırılır.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye'nin, şu ana kadar, transit bir boru hattını yapabilmesiyle ilgili hukukî bir mevzuatı yok, bir temeli yok. Bu kanun bu temeli hazırlıyor. Yani, şöyle ifade edeyim: Şu ana kadar, Petrol Kanunundaki hükümlere istinaden, Türkiye'nin sınırları içerisindeki boru hatları inşa edilmiş; ama, bir başka ülkeden başlayıp

Türkiye'ye giren ve yine Türkiye'den çıkarak bir başka ülkeye gidecek, yani transit diye nitelendirmediğimiz bir boru hattının yapımıyla ilgili hiçbir hukukî kural, kaide, temel bir yasa söz konusu değil. Bu kanun bunu sağlayacak. Yani, tabii ki, şu anda, bununla ilgili, bu kanunu uygulayabileceğimiz bir projemiz var elimizde, o da Bakü-Ceyhan Projesi; ama, yine, eğer uluslararası kriterlere göre hazırlanmış böyle bir kanununuz varsa ve bu kanunu, siz, Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirip, ilan edip, kesinleştirdiğinizde, bundan sonra yapılacak olan bütün boru hatları için de bir zemin teşkil edecektir.

Burada asıl önemli olan husus şu: Bu kanunu tam anlayabilmek, tam yorumlayabilmek için 1 inci maddesine dikkat etmemiz lazım. Bakın burada ne diyor: "...transit petrol boru hattı projesiyle ilgili Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşma hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır." Yani, sizin, eğer, milletlerarası bir anlaşmanız yoksa bu kanunu zaten uygulama imkânına sahip değilsiniz. Milletlerarası anlaşmanın getirdiği kurallar, niteliklerin içinde yer aldığı bir kanun hazırlıyorsunuz.

Burada, yine, 9 uncu maddede, Sayın Genç'in belirttiği hususlara değinmek istiyorum.

Burada çok net ifade ediliyor: "... her aşamasında ve sözleşme görüşmelerinde hukukî, malî ve teknik konularda ihtiyaç duyulan hizmetler.." Bu maddeyi Maliye Bakanlığı hazırladı "buna şiddetle ihtiyacımız var" dediler. Neymiş bu?.. Tahkime yönelik hukukî danışmanlık hizmetleri, projelerin yürütülmesi ve uygulanma aşamasındaki teknik danışmanlıklar, sözleşme görüşmeleri için hukukî, teknik danışmanlıklar ve bu kanunda belirlenen hususlar, Nasıl ki, Bakü-Ceyhan'ın yapılması halinde belli sürelerle yönelik taahhütler altına giriyorsa ülke, yine sürelerle ilgili konuların kısıtlanması ve burada, bu cazibenin yaratılması noktasında hazırlanmış bir kanun. Yoksa, hiçbir maddesinde hiçbir tuzak yok; ama, biz, böyle paranoyalara cevap verecek durumda da değiliz. Olayı böyle görmemiz lazım, böyle anlamamız lazım diye düşünüyorum. Herhangi bir yandaşımıza vermeyi planladığımız bir şey de yok. Yani, burada, kürsüde öyle konuşuluyor ki, sanki, bu Türkiye Büyük Millet Meclisinde, zatâîilerinden başka, bu milletin hakkını, bu devletin hakkını koruyacak kimse yokmuş! Bu, sizin tekelinizde değil!

Saygılar sunuyorum efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, Sayın Bakan bir kelime kullandı "paranoyalara cevap..." dedi; bunu, lütfen açıklar mı... Benimle ilgili kullandı bu cümleyi...

BAŞKAN – Efendim?..

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kendisi bilir hangi kelimeyi kullandığını...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Efendim "şüpheli yaklaşımlar" manasına kullandım.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Neyse... O kelimenin anlamını... Sen, bana 10 milyarlık tazminat açtın, ben de sana tazminat açacağım şimdi.

BAŞKAN – Sayın Bakan açıkladı efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Siz, sadece kendinizi hukukçu zannediyorsunuz herhalde Sayın Genç!..

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Var efendim...

BAŞKAN –Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kişisel söz istiyorum...

BAŞKAN – Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, Sayın Başkan, bu maddede o arkadaşlarımızın kişisel sözü var mı yok mu?! Lütfen, oradaki arkadaşlar söylesin, Sayın Divan Kâtipleri... Rica ediyorum...

BAŞKAN – Efendim, ben, sizin önerilerinize göre Meclisi idare etmem.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bu arkadaşlarımızın kişisel sözleri var mı yok mu?

BAŞKAN – İstirahat buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Rica ediyorum arkadaşlar...

BAŞKAN – Sizin söz talebiniz var mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben, şimdi istiyorum; niye vermedim?!

BAŞKAN – Niye müracaat etmiyorsunuz?.. Divana gönderin...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, şimdi istiyorum.

BAŞKAN – Oylama yaptım; geçti... Diğer madde için gönderirsiniz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bakın değerli milletvekilleri, ben söz istediğim zaman vermiyor. Böyle olmaz... Meclis yönetimi böyle olmaz...

BAŞKAN – Diğer maddeyi okutuyorum:

Vergi

MADDE 11. – Transit petrol boru hatları projelerine ait faaliyetler, mal varlıkları, gelirler ve işlemlerden doğan damga vergisi, gümrük vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve transit geçiş ile ilgili diğer vergi, resim, harç ve fonlarla ilgili olarak, söz konusu projeye ait olup usulüne göre yürürlüğe girmiş milletlerarası andlaşmada bir hüküm bulunmadığı durumda ilgili kanunlarda yer alan hükümler uygulanır.

Transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı ve ilgili tesislerin, petrol sicili ve tapu siciline tescilinden harç alınmaz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kişisel söz istiyorum.

BAŞKAN – Kamer Beyi de yazalım.

Hangi maddeler üzerinde söz istiyorsanız, yazılı, gönderin efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, ille yazıyla istenmez...

BAŞKAN – Peki; ben, sizi de kaydedeyim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır... Yok... Şimdi, 2 kişiye zaten söz kaydını yapmışsınız; öteki maddelerde kaydedin... Oradaki Divan Kâtibi arkadaşların görevlerini yapması lazım... Bakın söz sırasına!..

BAŞKAN – Şahsı adına, İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Sezgin; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

RAHMI SEZGIN (İzmir) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Divan Üyesi, dediğim doğru değil mi?!

RAHMI SEZGIN (Devamla) – Yatırımcıların en büyük sıkıntularından biri, çok sayıda vergi ile vergi benzeri ödemelerin miktarındaki belirsizliktir. Hiçbir yatırımcı, ucu açık belirsizlikle dolu ve risk unsuru taşıyan bir yere yatırım yapmaz. Yatırım ve yatırımcılar, bu tür yerlerden, risklerin olmadığı, her şeyin açık ve şeffaf olduğu ortama kaçar.

Bu maddeyle, Petrol Boru Hattı Projesinin yatırımcıları, bu belirsizlikten kurtarılmakta ve yatırım hesaplarını daha kolay yapabilir hale getirilmektedirler. Bunu sağlamak için, yatırımcı, birim hacim başına tek bir ad altında ödeme yapabilecektir. Tüm bu işlemlerin, yürürlüğe girmiş uluslararası anlaşmalarda yer alan hükümlere göre belirleneceği karar altına alınmaktadır.

Yasanın ve maddenin hayırlı olması dilekelerimle, Yüce Heyete saygılarımı sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Denizli Milletvekili Sayın Hasan Erçelebi, buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

HASAN ERÇELEBİ (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun tasarısının 11 inci maddesiyle ilgili olarak şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tasarının 11 inci maddesinde, Petrol Boru Hattı Projesinde yer alan yatırımcılardan çok çeşitli kalemler altında alınan vergiler, bir anlamda, sadeleştirilmiştir. Bu maddeyle, sistemden geçen hampetrol veya doğal gazı birim hacim başına tek bir ad altında ödeme yapılması öngörülmektedir. Bu nedenle, ülkemizin, devletimizin ve bütçemizin herhangi bir vergi kaybı söz konusu değildir. Çeşit çeşit adlar altında alınan vergiler, bir kalemde toplanmıştır. O nedenle, yasanın ülkemize yararlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Anlayamadım Sayın Genç?..

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum... Sen iyi anladın dal..

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir de öyle gevrek gevrek gülme!

BAŞKAN - Ne zamandan beri, bir dönem önce işgal ettiğiniz makama "sen" diye hitap ediyorsunuz! Var mı Meclis adabında böyle bir şey!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama, siz o makamı hakkıyla işgal etmiyorsunuz...

A. TURAN BİLGE (Konya) – Ayıp ediyorsun!.. Ayıp ediyorsun!..

BAŞKAN – Sizi terbiyeye davet ediyorum Sayın Genç!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Meclis uygulamasına uygun düşmüyor...

BAŞKAN – Burada oturan, ben veya bir başkası olabilir; burası, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı makamıdır...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Orası çok kutsal bir kürsüdür; o kürsünün gereğini tarafsızlık içinde yapın.

BAŞKAN – Burada oturan hiç kimseye; ama, hiç kimseye, şahsen, şu veya bu duygularınızla "sen" diyemezsiniz. Sizi, lütfen, Meclis adabına uygun davranmaya davet ediyorum! (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben de sizi davet ediyorum.

BAŞKAN – Eğer, çok söz hakkı almak istiyorsanız, Grubunuzun bütün konuşmaları boş geçiyor; Grubunuz adına çıkar konuşursunuz burada.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Canım, ben, belki şahsî konuşmak istiyorum; sizi ne ilgilendirir yani!

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkan, maddeler üzerinde Grubumuzun adına bütün konuşmalar boş geçiyor...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – O zaman konuşuruz.

BAŞKAN – Takdir sizin efendim; siz talep ederseniz, biz de konuştururuz.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Bir saniye Sayın Başkan.

Bu Grup, gördüğümüz tasarı ve teklif üzerinde, ihtiyaç duyduğu, gerek gördüğü madde üzerinde, arkadaşlarımız, grup adına söz alır konuşur, ihtiyaç duymuyorsa, konuşmaz. Bir maksada matuf böyle bir açıklamanızı, doğrusu, kınıyorum.

BAŞKAN – Efendim, ben Grubunuzla ilgili bir kasıt veya maksatla konuşmadım. Benim muhatabım, bu kürsiye, bir manada, hakaret manasına gelebilecek “sen” ifadesini kullanan, Grubunuza mensup bir sayın milletvekilinedir. Yoksa, benim, Doğru Yol Partisi Grubu veya Doğru Yol Partisinin Değerli Grup Başkanvekilleriyle hiçbir problemim ve sıkıntım yok.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Kaldı ki, bu Mecliste görüşülen tasarılar, teklifler üzerinde susan, konuşmayan gruplar, iktidar ortağı partilerdir.

BAŞKAN – Peki efendim; teşekkür ediyorum.

A. TURAN BİLGE (Konya) – İktidar, az konuşur; iktidar, muktedir demektir... İktidar az konuşur...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Yok, yok, o, lügatî manası canım; konuşmazsa, görüşü yok demektir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum, karar yetersayısı arayacağım; Maddeyi kabul edenler...

Efendim, Divan Katibi arkadaşlarımız arasında anlaşmazlık olduğu için elektronik cihazla oylama yapacağım; 3 dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yetersayısı vardır; madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 12. – Bu Kanun kapsamındaki hususlarla ilgili olarak milletlerarası anlaşmalarda yer alan konularda; 22.11.1934 tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanunu, 9.8.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu, 18.1.1954 tarihli ve 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, 17.3.1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu ve 31.8.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu ile diğer kanunların tahdidi ve takyidi hüküm getiren ilgili maddeleri uygulanmaz.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Geçer; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA MUSTAFA GEÇER (Hatay) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; görüşülmekte olan, 503 sıra sayılı, Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısının 12 nci maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi selamlıyor, saygılar sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elbette ki, şu anda görüşmekte olduğumuz Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı, önemli bir tasarıdır, önemli bir boşluğu dolduracaktır; ancak, demin ki konuşmamda da belirttiğim gibi, şu anda Türkiye'nin hayatı önemini haz, petrol üreten ülkelerle olan ilişkilerimiz, tarihî ve kültürel bağlarımız yanında, o alanlarda etkinliğimizi geliştirmenin de çok önemli olduğunu burada vurgulamak istiyorum. Şayet, o bölgelerde, o alanlarda, Türkiye, kendi etkinliğini, sosyal ve siyasi etkinliğini artırmadığı, bunu artırıcı yönde tedbirler almadığı takdirde, yasalar çıkarılsa bile, ömür boyu otomobil sahibi olamayacak bir insana ehliyet vermek gibi bir durumla karşılaşırız ki, çıkarılmış yasalar da fazla bir şeye yaramaz.

Şu anda görüyoruz ki, Türkiye'nin tezine karşı, özellikle petrol üreten Kafkas ve Ortaasya ülkelerinde yeni alternatifler geliştirilmektedir. Elbette, bunun başını çekenler, küresel ve bölgesel planlama yapan ve politika üreten uluslararası dev firmalar ve ülkelerin, bu alanlarda etkin olduğunu görüyor ve burada Türkiye'nin daha etkili olabilmesi için, bu küresel ve bölgesel plan üreten devlerin rekabet ve güç alanına Türkiye'nin çevrilmemesini istiyoruz. Küresel ve bölgesel planların, enerji alanında, sosyal alanda, siyasi, askerî güvenlik alanlarındaki çabaları ve küresel planlar içerisinde, Türkiye'nin bütün boyuttaki menfaatlarıyla örtüşebilen alanların genişletilmesi, cumhuriyet hükümetlerinin, muhakkak, tarihî bir sorumluluğu olması gerekir. Bu alanda, Türkiye'nin, çabalarını daha da artırmasını temenni ediyoruz.

Bugün, bölgede, Rusya Federasyonunun şu anda yeni seçilmiş başkanı Putin'in, eski Sovyet Rusya'nın yayılmacı politikalarını diriltme çabası içerisinde olduğunu görüyoruz. Doğrusu, burada, Türkiye'nin edilgen bir politika izlemesini yadırgıyorum ve endişe duyuyorum.

Kazakistan'da ve diğer Ortaasya cumhuriyetlerinde yapılan toplantılara, Amerika Birleşik Devletleri ve hiç ilgisi olmayan ülkelerin çağrılmasına rağmen, Türkiye'nin çağrılmayıp, geçenlerde, yine, Kırgızistan'da, Lenin heykelinin koruma altına alınması, bu bölgelerde (Kafkasya, Bakü ve Ortaasya cumhuriyetleri bölgelerinde) Rus etkinliğinin artmasına ve daha çok etkin olmasına işaret olarak değerlendirilebilecek önemli gelişmelerdir.

Bunun için, yasalardan önce, bu alanlarda, gerçekten, Türkiye'nin etkinliğinin artırılması yönünde, hükümetlerimize tarihî büyük sorumluluklar düşmektedir.

Görüşülmekte olan yasa tasarısının 12 nci maddesinde, bu kanun kapsamındaki hususlarla ilgili olarak milletlerarası anlaşmalarda yer alan konularda; 2644 sayılı Tapu Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, 6326 sayılı Petrol Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu ile diğer kanunların tahdidi ve takyidi hüküm getiren ilgili maddelerinin uygulanamayacağı, uygulanamayacak hükümler içinde sayılmıştır.

Doğrusu, burada "diğer kanunlar" ibaresi de kullanılarak, kanun tekniğine hiç uygun olmayan bu ibareyle birlikte diğer 5 yasanın sayılmasını anlamak mümkün değildir. Zira, burada, birtakım kanunların ihtilafı karşısında, zaten, Anayasamızın 90 ıncı maddesinde, usulüne uygun onaylanmış uluslararası anlaşmalar ile iç hukukumuzun çeliştiği, ihtilaf doğduğu alanlarda uluslararası anlaşmaların daha etkin olacağı ve geçerli olacağı, öncelikli olacağı varsayılmıştır ve bu da, böyledir; ama, burada, yasa tasarısında, bu tip uluslararası anlaşmalarla ilgili çıkacak ihtilaflarda, 5 kanunun sayılması ve arkasından "diğer kanunların da" denilmesini kanun tekniği açısından anlamak mümkün değildir. "Diğer kanunlar" denildiği zaman, herhalde, Türkiye'nin iç hukukuna ait tüm kanunlar zikredilmektedir; çünkü, bu kelime son derece muğlak ve soyut bir kelimedir ve bunun, kanun metnine ithal edilmesi de, kanun yapma tekniği açısından anlaşılabilir gibi değildir doğrusu.

Burada, daha çok dikkatimi çeken; yani, yukarıda zikredilen yasalar ve diğer kanunların tahdidi ve takyidi; yani, sınırlayıcı ve kayıt altına alıcı maddelerinin, sadece, uluslararası petrolle ilgi-

li veya milletlerarası anlaşmalarda yer alan konularda ihtilaf vukuunda, sadece, tahdidi ve takyidi maddelerinin uygulanmayacağı zikredilmiştir. Oysaki, diğer alanlarda da, diğer maddelerinde de, bir kanunlar ihtilafı çıktığı vakit, herhalde, uluslararası anlaşmalar, iç hukukun yasalarından, mevzuatından daha öncelikli olacağı için, bu maddenin bu yasaya konulmasına da, aslında, bir türlü anlam veremiyorum.

Diğer taraftan, özellikle, Çevre Kanununun da burada zikredilmesi... Aslında, çevreyle ilgili uluslararası düzeyde birtakım anlaşmalar yapmış bulunuyoruz. Acaba, çevre kanunlarıyla çelişen veya Çevre Kanununa ihtilaf çıkaran birtakım uygulamalarda, çevre kanunları ve çevreyle ilgili uluslararası sözleşmeler ve taraf olduğumuz sözleşmelerdeki maddelerle de çelişki çıktığı zaman, bu ihtilafın nasıl giderileceği de merak konusudur.

Özellikle, Türkiye'nin çevre konusunda hassasiyetini burada vurgulamak istiyorum; zira, cumhuriyetin son kırk yılından bu yana, Anadolu coğrafyası bu kadar tahrip edilmemiş, bu kadar pervasızca, sorumsuzca kirletilmemiştir. Bunun için "gelecek nesillerden emanet olarak aldığımız" dediğimiz bu ülke coğrafyamızı, gelecek nesillere daha güzel bir şekilde, ekolojik dengesi bozulmamış, çevre şartları tahrip edilmemiş, insanların yaşayabileceği bir şekilde teslim etmemiz ve intikal ettirmemiz gerekmektedir.

Burada, ülkenin çevre ve birtakım millî ve güvenlik konularını gözardı etmek ve bunların milletlerarası anlaşmalarını daha da gerisinde tutmak, Türkiye'nin bazı önceliklerini gözardı etmek anlamına gelir ve çevre konusu da, özellikle bu yasada sayılmış. Çevrenin ihmali, hiçbir gerekçeyle gözardı edilemez diye düşünüyorum. Zira, Anadolu'da devlet kurmuş tüm milletlerin, Anadolu coğrafyası üzerinde oluşturduğu medeniyetlerde ekolojik dengenin bozulmadığı, hatta görüntü bozukluğunun, kirliliğinin dahi oluşturulmadığı ve dünyanın en güzel medeniyetlerinin inşa edildiğine şahit oluyoruz. Selçuklu ve Osmanlı ecdadımızın dahi, Anadolu'da, Anadolu'nun doğal ve ekolojik yapısını, dokusunu koruyarak, âdeta dünyayı, dünya politikalarını bir mektupla dahi idare edebilecek konuma çok kısa sürede geldiğini görüyoruz; ama, cumhuriyet döneminin özellikle son kırk yılda, kıyılarımızın talan edilmesi, betonlaşmalar ve imar planlarının birtakım kayırmalar ve torpillerle değişik uygulamaları, gerçekten, kıyılarımızın kirlenmesini, hatta, görüntü kirliliğini, artık, öndü alınmaz bir seviyeye getirmiştir.

Burada, aslında, hiçbir gerekçeyle de, çevrenin kirletilmesi ve korunmaması gözardı edilemez diye düşünüyorum; zira, petrolün boru hatlarıyla taşınması, elbette ki, Türkiye'nin coğrafi konumu açısından çok önemli bir şeydir. Türkiye, uyguladığı politikalarla uluslararası boyutta ve petrol üreten bölgeler üzerinde etkinliğini sağladığı zaman, ülkemiz, gerçekten, petrol boru hatlarının, transit taşımacılığın bir koridoru, bir santrali haline gelecektir, bu da, ülkemizin ekonomik çıkarları açısından çok önemlidir. Ancak, deminki konuşmamda da zikrettiğim gibi, ekonomik boyuttan öte, örneğin, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattının Türkiye'ye sağlayacağı 300 milyon dolarlık bir ekonomik gelirin, aslında, çok fazla bir önemi yoktur. Yani, şu günümüzün konjonktüründe ve ülke yatırımlarının, bilanço olarak, yatırım boyutlarının son derece yükseldiği, milyarlarca dolar boyutlara geldiği bir ortamda, 300 milyon dolarlık bir getirinin çok önemi yoktur. Ancak, bunun geri planında, demin dediğim gibi, politik, siyasi, kültürel ve Türkiye'nin bölgedeki etkinliğini artırıcı boyutu, elbette ki, daha yüksektir. Bunun içindir ki, şu anda Rusya'nın başında bulunan Sayın Putin, bugün, Ortaasya cumhuriyetleri üzerinde, Stalin döneminin yayılmacı emellerini uygulama adına, birtakım adımlar atmakta ve bu adımlarda da başarılı olmaktadır. Kazakistan ve Türkmenistan petrol-lerinin Rusya üzerinden taşınmasında, hatta Bakü petrol-lerinin Rusya üzerinden taşınmasında güdülen amaç, aslında, belki de ekonomik değil, bunun geri planındaki yayılmacı politikaların ve Rusya'nın bölgedeki etkinliğinin artırılmasına matuf birtakım hareketlerdir diye düşünüyorum ve bu noktada da birtakım adımlar atmakta, birtakım mesafeler almaktadırlar. Hatta, Hazar petrol-lerinin İran Denizine akıtılarak, o bölgelere intikal ettirilmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Geçer, lütfen tamamlayın efendim.

MUSTAFA GEÇER (Devranlı) – ... Türkiye'nin bu bölgede, bu tip gelişmelere daha dikkatlice ve daha etkin yaklaşmasını gerektirmektedir.

Bu yasanın, her şeye rağmen, elbette ki ileriye yönelik, Türkiye'nin lehine oluşabilecek anlaşmalarda, petrol boru hatlarının Türkiye'de tesis edilmesinde bir yasal boşluğu doldurması açısından faydalı olacağı kanaatindeyim, hayırlı olmasını diliyorum. Bu vesileyle Yüce Heyetinizi selamlıyor, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Geçer.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Murat Akın; buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA MURAT AKIN (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 503 sıra sayılı Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısının 12 nci maddesi üzerinde, Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 11 ve 12 nci madde dahil, 2 maddede, ilgisi olmayan kanunlarda ilgili, belki 15-20 tane kanun tasarısında yeni düzenlemeler getirilmektedir.

Biraz önce geçen maddeye baktığımız zaman, 11 inci maddeyle, harç kanunlarında, vergi kanunlarında, eski isimle muamele, yeni isimle banka ve sigorta muameleleri vergisiyle ilgili kanunda, tapu harç dahil, belki 20'ye yakın kanunda düzenleme getiriliyor. 12 nci maddeyle de 2644 sayılı Tapu Kanununda, 2872 sayılı Çevre Kanununda, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununda, 6326 sayılı Petrol Kanununda ve 6831 sayılı Orman Kanununda... Yani, böyle bir kanun düzenleme tekniği görülmemiştir. Diğer bir kanunda, başka bir kanunla ilgili sınırlama getirilmesi, her şeyden önce kanun tekniğine aykırı. Eğer, yeni çıkan bir kanunla ilgili yapılacak düzenleme, meriyette olan kanuna mugayir hükümler yer alıyorsa, meriyette olan kanunlardaki ilgili hükümleri muhtevi değişikliklerin müzakere edilmesi, daha doğru olacaktır.

Şimdi, arkadaşlarımız kalktılar 12 nci maddeyle ilgili "bu, vergi alınmasını önleyen madde değil, ancak karışık vergileri bir başlık altına almak suretiyle yatırımcıyı teşvik edici bir maddedir" dediler. Yine, görüşülmekte olan, müzakere edilmekte olan 12 nci maddede de buna benzer ifadeler kullanılacaktır, iktidar tarafından hiç şüphesiz; ama, baktığımızda, geçen maddede belki 8-10 vergi bu müteahhitin, mülteşebbisten, şirketlerden alınmıyor. Sebep ise, yatırımda kargaşaya neden olmaması için.

Şimdi, bakıyoruz, 100 kilo kuruüzüm teslim eden bir çiftçiden veya 1 ton buğday teslim eden çiftçiden, ofis, stopaj alıyor, Bağ-Kur borcu varsa alıyor, bankaya olan borcu varsa alıyor; yani, 5-10 vergi veya gecikmiş kamu alacağı tahsil ediliyor da, milyarlar, trilyonlar alacak bir müteahhitin, kamunun yatırımları için esas olan gelirin, kargaşaya sebep olmaması için alınmasından vazgeçilmesi acaba doğru mudur?!

Malum, bir ekonomik istikrar programı uyguluyoruz. Bu ekonomik istikrar programının bir ayağını da, vergi gelirleri teşkil etmektedir. Vergi gelirlerinin tahsilini, tahakkukunu esas alacak, takibini esas alacak şirketlerden bu vergiler ve ödenen peşin, avans olarak ödenen bu paralardan alınmadığı takdirde, bu ekonomik istikrar tedbirlerinin muvaffak olması, başarıya ulaşması nasıl olacak?! Dolayısıyla, burada görüşülen tasarıda yer alan hükümler, hükümetin üç yıl içerisinde, üç yıl sonra netice alacağı ekonomik istikrar tedbirlerine aykırı hükümleri ihtiva etmektedir.

Beş on tane vergi alımından vazgeçiliyor. Öbür taraftan, Çevre Kanunu... Malum, bilhassa, insanlarımızın en çok muhatap olduğu hadiselerden bir tanesi de, çevre problemlerindeki anlaşılma tutumun giderilememesidir. Şimdi, burada, bir hüküm getiriyorsunuz, bu hükümün nerede başlayacağı nerede biteceği belli değil, çevreye ne kadar tahribat vereceği belli değil; ama, Çevre Kanunundaki ve Petrol Kanunundaki tahdit ve kayıtlı sınırlamalar, bu kanunu bağlamaz diye hüküm koyuyoruz. Ne kadar yanlış bir uygulama; hangi amaca hizmet ediyoruz?!

Muhalefet konuşmuyor deniliyor; biz konuştuğumuz zaman, mutlak surette, kanundaki teknik hataları, başlangıçta teknik hataları biliyoruz. Burada teknik hataları ifade edeceğiz ve sizlerin, bu Meclisin, bizlerin mahcup olmaması için, bunları burada ifade etmiyoruz. Niye ifade etmiyoruz; vergi kanunlarında, sigorta kanunlarında, SSK'da olduğu gibi, altı ay sonra, bu, yine gelecek, burada yine müzakere edilecek; bu müzakere safhasında, burada acele olarak çıkarılan ve yanlış uygulamalara neden olacak hususlar giderilecek; bunları o gelecekteki, istikbaldeki müzakerelerde ifade edeceğimiz için şimdi konuşmuyoruz; ama, arzu ediyorsanız, burada, her maddede konuşacağız; yanlışlarımızı, nakıs olan hususları, kıst olan durumları dile getireceğiz.

Bu görüş ve düşüncelerle, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sayın konuşmacının değindiği hususlarla ilgili, Yüce Meclise, kısaca bilgi arz etmek istiyorum.

Şimdi, burada, bir teknik hata yok; ayrıca, biz, muhalefetin buradaki konuşmalarından mahcup değil, memnun oluruz. Burada, yaklaşımda bir farklılığımız var.

Şimdi, ben, dönüp dönüp aynı şeyi söylüyorum; çünkü, ancak, böyle anlaşabileceğimiz birbiri-mizle. Şimdi, bu kanun tasarısının 1 inci maddesinde deniliyor ki: "Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşma hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır." Yani, her şeyden önce, milletlerarası bir antlaşmayı var kabul edeceksiniz ve bu milletlerarası antlaşmaya göre düzenlenen bir kanun olduğunu düşüneceksiniz. Şimdi, eğer, kanunun 1 inci maddesinde olduğu gibi, milletlerarası antlaşmayı var kabul ediyorsanız, o zaman, döneceksiniz, Anayasamızın 90 ıncı maddesine bakacaksınız. Anayasamızın 90 ıncı maddesi, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmaların kanun hükmünde saymaktır; öyle değil mi ve bu kanunların Anayasaya aykırılığı dahi iddia edilememektedir.

Bir transit petrol boru hattı projesiyle ilgili olan milletlerarası antlaşma ile içhukuktaki bir kanun maddesinin uyumsuzluğu söz konusu olduğunda, kanunun o anda değiştirilmesi mümkün olmayacağından -bunu değiştirmek zorundasınız zaten- bu uyumsuzluk nedeniyle, antlaşmanın uygulanmamasından dolayı devletimizin aleyhine doğabilecek tazminatı önlemek ve aynı zamanda, devletimizin milletlerarası sorumluluğuna meydan vermemek için, ileriye yönelik, tamamen tedbir mahiyetinde getirilen bir hükümdür bu 12 nci madde; başka bir şey değil. Biz, Türkiye'deki hiçbir kanunun uygulanmasından vazgeçiyor değiliz. Milletlerarası antlaşma olmaması halinde sizin dedikleriniz doğrudur; eğer, bir milletlerarası antlaşma olmamasına rağmen, biz, bu kanunu yürürlüğe koyarsak, siz haklısınız; ama, burada, milletlerarası bir antlaşmayı var kabul ederek bu kanunu dizayn ettik ve var olan milletlerarası antlaşmadaki hükümler ile sizin içhukukunuzda birtakım çatışmalar, birbirine aykırı durumlar hasıl olursa, siz, zaten içhukukunuzu milletlerarası antlaşmaya göre düzenlemek zorundasınız. Bu düzenleme esnasında, zaman kaybını -çünkü, bunlar süreli anlaşmalar olacaktır- önlemek bakımından, şayet böyle bir şey olursaydı matufen konulmuş bir hükümdür.

Yine, vergi alınmıyor diye bir iddiada bulunuldu. Şimdi, Türkiye'nin yaptığı, Bakü-Ceyhan'a dönüyoruz ve buradaki uygulamayı da kast ederek konuştuğunuzu tahmin ediyorum. Şimdi, biz, bir geçiş ücreti alıyoruz. Biz, bütün bu vergileri, bu geçiş ücretinin içinde zaten hamule ettik; yani, Türkiye'nin, burada, herhangi bir vergi kanununun uygulamasından vazgeçmesi veya şu veya bu vergi kanununu yok kabul etmesi diye bir şey söz konusu değil. Türkiye'nin, çeşitli vergi kanunlarından doğan haklarını burada birleştirdik, bir geçiş ücreti tarzında, bir vergi niteliğine soktuk.

Yine başka bir husus: Yatırımcı, bütün bu vergi kanunlarında her türlü değişikliğin, geçen zaman içinde yapılabileceğini kabul etmek durumunda. Diyelim ki A hükümeti görevde, değişiyor, B hükümeti geliyor, B hükümeti, diyelim ki, KDV oranını şu miktarda artırıyor veya Kurumlar Vergisini bu miktarda azaltıyor, lehte veya aleyhte değişikliklerin husule gelmesi her zaman mümkün; çünkü, vergi kanunları... Yine biz de, burada, sizin de eleştirilerinize matuf olduğu gibi, vergi kanunumuzu birkaç defa değiştirdik. İşte bu değişikliklerden yatırımcının etkilenmemesi bakımından, burada bir sabitlik getirilmiştir. Yoksa, Türkiye'nin vergi kanunları uygulanmasın, Türkiye burada vergi almasın diye bir ihtiyaç ve kasıt içinde değiliz. Biz, transit ülkeyiz; Azerbaycan bunun aksini yaptı. Azerbaycan, burada bir kâr doğabileceğini ve doğacak olan bu kâr üzerinden... Çünkü, Azerbaycan çıkış ülkesi, kendi sınırları içindeki bir boru hattının düzenlenmesi ve ayrıca, Azerbaycan'ın diğer petrol şirketleriyle, şimdiye kadar yapmış olduğu bütün anlaşmalarda zaten bu tarzda bir vergi uygulaması var.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Madde üzerinde şahısları adına söz talebi...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Var efendim.

BAŞKAN – Söz talebi var; siz de talep ediyor musunuz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ediyorum.

BAŞKAN – Sizi de ilave edeyim efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi Sayın Başkan, bakın, Divan Kâtibi arkadaşımızın bana gönderdiği pusulayı okuyorum, diyor ki: “Sayın Genç, oturumun başından önce, bütün maddelerde kişisel söz alınmıştır, siz üçüncü sıradasınız.”

Fakat, siz, 4, 5, 7,9 ve 10 uncu maddeleri oylarken “kişisel söz talebi yok” dediniz.

BAŞKAN – Onlar vazgeçtiklerini bana bildirdiler o arada; ondan, herhalde Divan Kâtibinin haberi olmamış.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bana diyorsunuz ki... Doğrusunu söyleseniz daha saygınlık kazanırsınız...

BAŞKAN – Sizi yanılmam için bir sebep var mı?!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sırf beni konuşturmamak için... Bakın, bunlar tutanaklara geçiyor, bu Meclisi ne kadar keyfi idare ettiğiniz görülecek.

BAŞKAN – Sizi niçin konuşturmayayım, siz bir sayın milletvekilisiniz, içtüzüğün size verdiği imkânları her zaman kullanabilirsiniz. Benim sizi konuşturmamak gibi bir imkânım var mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, ben şimdi söz istemeseydim “söz isteyen yok” deyip geçecektiniz.

BAŞKAN – Hayır efendim “şahıslar adına söz talebi var mı” diye sordum, siz “var” dediniz, ben de “var” dedim ve sizi ilave ettim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Niye bana soruyorsun canım, söz talebi varsa verirsiniz...

BAŞKAN – İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Sezgin; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Ama Sayın Başkan, yakışmıyor, gerçekten yakışmıyor bu. Olmaz, ayıp, tek kelimeyle ayıp bu.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Ayıp, alenen bunu yapıyorsunuz, Divandan haberimiz var Sayın Başkan, yakışmıyor!.. Ayıp Nejat Bey!..

MURAT AKIN (Aksaray) – 5 dakika konuşsa ne olur yani?!

RAHMİ SEZGİN (İzmir) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Maddeyle, bu kanun kapsamında bulunan hususlarla ilgili olarak imzalanmış veya daha sonra imzalanacak proje anlaşmalarında yer alan hususlarda sınırlayıcı hükümlerin uygulanması hükme bağlanmaktadır. Bu kanun kapsamındaki hususlarla ilgili olarak, milletlerarası anlaşmalarda 2644 sayılı Tapu Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, 6326 sayılı Petrol Kanunu ve 6831 sayılı Orman Kanunu ile diğer kanunların tahdidi ve takyidi hüküm getiren ilgili maddeleri uygulanmayacaktır.

Tekrar, yasanın hayırlı olmasını diler, Yüce Heyete en derin saygılarımı sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Şahsı adına, Denizli Milletvekili Sayın Hasan Erçelebi; buyurun efendim.

HASAN ERÇELEBİ (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Petrolün Boru Hatlarıyla Transit Geçişine Dair 503 sıra sayılı Kanun Tasarısının 12 nci maddesine geldik. Bu maddeyle ilgili şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tasarının bu maddesinde, iç hukukumuzda geçerli olan kimi mevzuatlar, bu tasarı çerçevesinde, sanki, yok sayılıyor gibi görünüyor.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanımız da açıkladı. Bu tasarı, uluslararası proje ve hizmet alımlarına yöneliktir. O halde, bizim, şu ana kadar imzaladığımız uluslararası anlaşmalar ve bundan sonra imzalayacağımız uluslararası anlaşmalar geçerlidir. O nedenle, şu ana kadar imzaladığımız uluslararası anlaşmaları yok varsayıp da iç hukukumuzda geçerli olan yasalar üzerinde konuşursak, yanlış yapmış oluruz. O nedenle, tasarının 12 nci maddesinde getirilen uygulamalar, tasarının geneli göz önünde bulundurulduğunda, doğru adımlardır.

Bu arada, şunu da söylemek istiyorum: Özellikle, uluslararası sözleşmelerde hizmet alımlarında, bu sözleşme ve hizmet alımlarını ülkemiz adına imzalayan devlet adamlarımıza, yeri geldiğinde, bürokratlarımıza güvenmemiz gerekir. Eğer, herşeyi şüphe üzerine kurarsak, 21 inci Yüzyılda, çağdaş ülkeler arasında yarışmamız zorlaşır. Eğer, hata yapan devlet adamlarımız olursa, önce, Yüce Halkımız, sonra, bu Yüce Meclis gerekeni yapar diyorum; yasanın ülkemize yararlı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bu konuşan, şahsı adına ikinci konuşmacı mıydı efendim?

BAŞKAN – Evet ikinciydi efendim. Siz kaçınıcı zannetmişiniz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Farkına varmadım da onun için.

BAŞKAN – Müteakip maddeyi okutuyorum:

İhtilafların çözümü

MADDE 13. – Transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili olarak, Devlet mercileri ile yatırımcılar arasında çıkabilecek ihtilaflar, ilgili proje anlaşmaları hükümlerine göre, ilgili proje anlaşmasında başka bir hüküm bulunmuyor ise Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalarda yer alan çözüm usulleri vasıtasıyla ve/veya milletlerarası tahkim usullerine göre çözümlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde, şahsı adına Sayın Hüseyin Akgül...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Grup adına, Sayın Kamer Genç konuşacak efendim.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Kamer Genç; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, tabii, bize düşen, bu kadar keyfi bir yönetim karşısında, bu Meclisi terk etmek; ama, bu, keyfi davranışlara avantaj sağladığı için, buna aldırıyoruz. Halk, herkesi görüyor. İnsanlarda vicdan denilen bir kavram var, adalet duygusu var. Bu vicdan ve adalet duygusu, insanları, toplumda, bulunduğu görevi hakça yapmaya zorlar; ama, bunun seviyesi de kişiden kişiye göre değişir, herkesi kendi seviyesine göre değerlendiriyoruz.

Değerli milletvekilleri, burada da, Türkiye'nin geleceği için çok büyük bir tuzak madde var. Nasıl tuzak madde?.. Biliyorsunuz, bu tahkim meselesini çok uzun uzadıya düşünmek lazım.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin, uluslararası düzeyde hiçbir dostu yoktur. Bakın, Avrupa İnsan Haklarına gidin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gidin; birçok yerde, bakıyorsunuz bir Avrupa ülkesine; tanıdıkları ülkeyle ilgili verdikleri kararlarda temel aldıkları esaslar ile Türkiye'yle ilgili verdikleri bir kararda temel aldıkları esaslar arasında tamamen çifte standart vardır.

Şimdi, bu madde ne yapıyor; milletlerarası tahkime gidiyor. Yani, transit boru hatlarıyla ilgili ihaleleri yapacaklar ya... Daha petrol yok ortada, nereden geleceği de belli değil. İhale yapacaklar. İhaleyi de, yine boruları döşerken, kendi yandaşları müteahhitlere verecekler. Bakın, göreceğiz. Yani, bunu bugün konuşuyoruz... Ha, burada da, bunlara, tam ballı olabilmesi için, tam kaymaklı ve ballı bir ihale verebilmeleri için uluslararası tahkime getirecekler; Türkiye'de de tahkim sistemini koyalım... Sonra, tahkime niye gidelim ki; yani, uluslararası tahkime?..

Siz, şimdi, bir Fransıza, bir İsviçreliliye, bir Amerikalıya karşı, Türkiye'de yapılan bir ihaleyle ilgili, zorunlu olarak, uluslararası tahkime gittiğiniz zaman, o kişi, Türk Milletini veya Türkiye Cumhuriyeti Devletini mi düşünecek, yoksa, müteahhidi mi düşünecek?

Geçen gün, bir müteahhit arkadaş "ben bir fabrika için, İtalya'da bir firmayla boru anlaşması yaptım. Anlaşmamıza göre, yeni, hiç kullanılmamış boru verecekti; fakat, İtalyanların bana verdikleri borular kullanılmış borular. Biz, İstanbul Teknik Üniversitesini bilirkişi tayin ettik ve bunun kullanılmış olduğunu kabul ettik. Hakem olarak, İsviçre'deki bir hakemi kabul etmiştik; İsviçre'deki hakem "ben, Türk üniversitelerinden alınan raporu kabul etmiyorum" dedi, gitti, yabancı bir mühendisi tayin etti ve İstanbul Teknik Üniversitesinin verdiği raporu kabul etmedi" dedi.

Değerli arkadaşlarım, bakın, Türkiye'ye karşı dış ülkelerin bakış açılarını -bileceğinize inanıyorum- düşündüğünüz zaman, hakikaten, bu maddeler Türkiye'nin başına bela. Ancak, müteahhidi düşünenler, müteahhit ile yandaşlarını düşünenler bu maddeleri koyabilirler, Türkiye Cumhuriyeti Devletini düşünenler koyamazlar; çünkü, burada, getirilen, öngörülen husus, hak ve adalet ilkeleri içinde -yani, bir müteahhit iş yaparken, hakikaten, gerçek kazancı neyse biz bunu ödeyelim anlamında- değil, Türkiye'yi tamamen tuzaklara götürecek bir şey.

İşte, biliyorsunuz, o enerji ihalelerinde -46 enerji ihalesi yapılmıştı- bunları tahkim kapsamına almak için, bu Bakanla burada yaptığımız mücadele var. İşte, ben bir laf sarf ettim diye, hemen gitti, 10 milyar liralık tazminat davası açtı. Açsın, ben onlardan korkmam; ben sözleşmün eriyim. Benim burada söylediğim sözleri, ileride gelecek insanlar okuyacak. Bakın, o 46 enerji sözleşmesi... Tabii, bir kısmı medya patronlarına verilmişti. Onların yerine getirmek zorunda oldukları mükellefiyetler vardı; hepsini kurtardı. Devletin zararı ne; bilmiyoruz.

Değerli milletvekilleri, tahkimin de usulü şu; biliyorsunuz: Bir sözleşme yapıyorsunuz. Sözleşmeyi kim yapıyor; bir genel müdür veya bir grup. Bu, tahkim olmadan önce, kamu hizmeti sözleşmesi olunca, Danıştayın incelemesine gidiyordu. Danıştay, alıyor bu sözleşmeyi, mühendisini alıyor, hukukçusunu alıyor, teknik elemanını alıyor, açıyor büyük bir grup; acaba, yapılan bu sözleşmede ülkenin zararı nedir, kârı nedir, müteahhide ne avantajlar sağlanmıştır; onları enine boyuna tartışıyor ve diyor ki: "Arkadaş, sen, bu sözleşmenin şu hükmünde hata etmişsin." Ama, şimdi biz bunu kaldırdık; tahkime gidiyoruz ya... Tahkime gidince ne oluyor, biliyor musunuz; biliyorsunuz elbette ki. Bir tane genel müdür, müsteşar veya eğer bakanlık kendi yandaşları bir müteahhide onay verecekse, ona çok avantaj sağlayacak, ona belki ömür boyu kazanç sağlayabilecek bir sözleşme yapacak. O sözleşmede de, kendileri, eğer bu sözleşmeden ihtilaf çıkarsa, bir hakem tayin edecekler. Tahkim, işte bu! Şimdi, bu sözleşme, gizli sözleşmedir; ama, imtiyaz sözleşmesi olunca, Danıştayın denetimine gidince, orada, biliyorsunuz, açıklık vardır. O bakımdan, burada, bir de bu tarafı var... Uluslararası tahkimi, bence, burada kaldırmamız lazım. Yani, bir boru, Türk müteahhidi tarafından yapılıyorsa, Türkiye hudutları içinde yapılıyorsa, ihtilaf çıkıyorsa, Türkiye'de halledilsin canım; niye milletlerarası tahkime gitsin?!

Tabii, biz bunları söylüyoruz; ama, herhalde, siz de... Bilmiyorum yani... Ben mi yanlış konuşuyorum, yoksa, memleket menfaati burada söylendiği zaman, hakikaten, rahatsız mı olunuyor; kavrayamıyorum. Hakikaten, kavrayamıyorum; yani, kendi kendime de düşünüyorum. Ama, burada, hakikaten, uluslararası tahkim, Türkiye'nin geleceğine karşı yapılan büyük bir darbedir.

Şimdi, düşünebiliyor musunuz; bu gaz ihalelerinde çok büyük bir avantaj var, büyük avantaj vuruldu. Bir de, daha ortada petrol yok, Baktı-Ceyhan'dan daha petrol çıkıp çıkmayacağı belli değil, konsorsiyum "ben buraya petrol vermeyeceğim" diyor "ancak, 10 milyar, 20 milyar dolarlık yeni kuyular açarsanız ancak veririm" diyor; bunlar yokken, petrol boru hattı için kanun getiriyor, hükümetimize yetki veriyoruz ve bundan çıkan ihtilafları da tahkime götürüyoruz, hem de uluslararası... Bir de, bu hakemlere de çok dolgun dolgun ücretler veriliyor. Buraya da hüküm koymuşlar; "bu ücretler bütçeden ödenek olarak konulur" diyor.

Değerli milletvekilleri, bir devletin başına bu kadar tuzaklar kurulmaz. Bu kadar tuzaklar kurulduğu bir devlet de, inanırım ki, ekonomik bakımdan yaşamaz. Ben, bunları çok samimiyetle ve inanarak söylüyorum; hiçbir zaman art niyetli değilim. Bu Bakan benimle ilgili çok benzetmeler yapıyor; ama, benim konuşmalarımın çok rahatsız olduğu için... Bu Başkan da, aynı, kendisi... Geçenlerde "sen ANAP İl Başkanıyken, kardeşin BOTAŞ Genel Müdürtüydü; ihale, bu Mavi Akım ihalesini verdiniz" dedim. Bunları söyledik diye bize, maalesef, cephe alıyor. İnsanların kişisel münasebetleri başka; ama, burada görev yapma anlayışının ve davranışının insanların bir olgunluk ve kişisel husumetleri dışına çıkması lazım. Olayın bu maddeyle getirilen özü bu.

Yarın, Türkiye'nin başına uluslararası tahkim kanalıyla çok büyük belalar gelecektir. Eğer, sizler -iktidar parti- kabul ederseniz, ülke yararına bir adım atmış olursunuz; kabul etmezseniz, bunun zararını, günahını siz çekeceksiniz. Yalnız siz çekseniz iyi de, millet çekecek, milletimiz çekecek. Biz istiyoruz ki, bu ikazlarımızı yapalım ve burada, hiç olmazsa, bu milletlerarası tahkimi kal-

dıralım. Hiç olmazsa Türkiye’de tahkim olsun arkadaşlar. Hatta, tahkime ne gerek var; gitsin, normal Türk mahkemelerinde yargılsın veya bir ihtilaf çıkarsa, hakikaten, hiç olmazsa, bir bilirkişiye gitsin. Tahkimde, belki bilirkişi olur; ama, tahkimde seçilecek bilirkişi de, yine, tarafların anlaş-tıkları bilirkişi getirip, şey edecek. Burada, hakikaten, ülke yararına çok büyük zararlar var; ama, bu zararları, bu kanun çıktıktan sonra uygulamasında da göreceğiz. Ben, özellikle iktidar partisin-deki milletvekillerine rica ediyorum; bu milletlerarası tahkim usulünü buradan kaldırsınlar ve Tür-kiye’nin başına yeni bir tuzak, yeni bir ekonomik bela getirmesinler.

Biraz önce denildi ki: “Efendim, bu konuda bir eksiklik var.” Değerli milletvekilleri, bu kanu-nun çıkması için hiçbir gerekçe yok. Türkiye’den bir transit boru hattı geçecek. Türkiye’den elekt-rik geçiyor; özel bir kanunu mu var?! Yani, bu elektrik hattı nasıl yapılacak?.. Efendim, ne bileyim, Maliye bir alım... Bakın, Türkiye’de, devletin ihale kanunu var, temel kanunları var, her hizmet ala-nının nasıl yapılacağına göre temel kanunlar var ve bu kanunlar her sahada uygulanır; niye bunun için özel bir kanun getiriyoruz?! Yani, boruyu döşeyecek, ihale edecek, A şehrinde B şehrine gi-decek boruyu ihale sistemiyle döşeyecek, gönderecek. Yani, niye bunun için özel bir kanun getiri-yoruz?! İşte, içindeki bu tuzak hükümlerini örtbas etmek için böyle bir madde koyuyorlar içine, bu tuzak maddeleri koyuyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim; lütfen tamamlayın.

KAMER GENÇ (Devamla) – İşte, bizim şey ettiğimiz, bu kanun çıktıktan sonra... Vergi Ka-nunu da zaten çıktı. Zaten, o 9 tane gaz ihale sözleşmelerinde de, daha kredi bulunmamış, ondan sonra, hiç ihtiyaç yokken 9 tane ihale yapılmış, 170 milyon dolar peşin avans verilmiş. Bu da çık-tıktan sonra “şimdi boruları yapalım da, bunun rantını biz alalım; ama, ileride gaz gelir gelmez, önemli değil; su basarız, borulara su basarız” derler. Ne olacak; o da bir nevi gaz olur (1)

Teşekkür ederim efendim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan. Bir açıklama mı yapacaksınız efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – İzin verirseniz...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale)– Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Aslında, cevap vermemeyi düşünerek yerimde oturuyordum; ama...

YAŞAR TOPÇU (Sinop) – Ver... Ver... Ver...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Hayır... Yani, bu zabıtlar okunacak. Yani, burada, öylesine boş, öylesine yanlış, öylesine uydurma şeyler söyleniyor ki, öylesine hayaller, haldüsinasyonlar an-latıyor ki, cevap vermek zorunda hissediyorum kendimi.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yarın, o uygulamayı göreceğiz...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Şimdi, ben, açık söylüyorum. Biz, bu uygulamayı yapacağız ve burada bu lafları söyleyenler utanç duyacaklar; ama, ümit ediyorum, sevinecekler...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sen utanç duyarsan ne olacak?!

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Şimdi, bakın, gayet net bir şey. Biz, ne yazmışız buraya?.. Yani, eğer, bu, hakikaten, tarafları Türk olan ve Türk devleti ile Türk vatandaşı arasında yapılan bir anlaşma olsa, Kamer Bey haklı, ne gerek var uluslararası tahkime, biz niye böyle bir hüküm getirelim, böyle bir ihtiyaç içinde olmayız; ama, bakın, ben, yine dönüyorum 1 inci maddeye. Milletlerarası bir anlaşmanın varlığına göre düzenlendi bu kanun. Yine, hassaten, 13 (üç) maddede de açıkça belirtiyor ve burada -ne getiriyoruz- biz diyoruz ki: "Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalarda yer alan çözüm usulleri vasıtasıyla..." Yani, Türkiye, daha önce yapmış olduğu milletlerarası anlaşmalarda belirlenen usullere göre hareket edecek veya milletlerarası tahkim usullerine göre çözülecek. Milletlerarası tahkim, şimdiye kadar, Türkiye'de, uzun zamandan beri uygulanıyor, kırk yıldır uygulanıyor. Nerede uygulanıyor?.. Şimdi, Hazine piyasaya çıkıyor, borç para alacak; milletlerarası tahkim uygulanmıyor mu?! Sayın Genç, siz, bunları bilmiyor musunuz; çok iyi biliyorsunuz!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Var, ben biliyorum; ama, neyse...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Ama, bilmenize rağmen, gelip burada bunları söylüyorsunuz; bu bana üzüntü veriyor. Yani, Maliye Bakanlığı uluslararası tahkimi; Hazine uluslararası tahkimi kırk yıldır kullanacak, uygulayacak; ama, biz, milletlerarası bir anlaşmaya bina edilmiş bir sözleşmeye "uluslararası tahkim" hükmünü, klozunu yazınca, vatani satmış oluyoruz, yandaşlara peşkeş çekmiş oluyoruz; ama, sonra da, dönüp sizden bu lafların hesabını mahkemede sormaya kalktığım zaman da, rahatsız oluyorsunuz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yok, rahatsız olmuyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Saygılar sunuyorum efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çakan; bir şey mi var efendim?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Madde 60'a göre bir konuya açıklık getirmek için, müsaade ederseniz, söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; biraz önce, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Necati Çetinkaya konuşma yaptılar ve bu kanunun ne kadar önemli olduğunu, bu kanunun bir an önce çıkması gerektiğini söylediler, bu kanunu hazırlayanlara teşekkür ettiler. Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Kamer Genç çıktı -uluslararası tahkimle ilgili olarak, anayasa değişikliği yaparak bu Meclis tarafından çıkarılan kanunu, herhalde, kendisi unuttu veya bilmiyor- anayasa değişikliğiyle bu Mecliste kanunlaşan konu üzerinde, tahkimle ilgili görüşlerini beyan etti.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bu ne konuşuyor?! Neyle ilgili konuşuyor?!

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Müsaade eder misiniz..

Doğru Yol Partisinin Grup adına yapılan konuşmasında Sayın Necati Çetinkaya mı doğru söylüyor, yoksa, Sayın Kamer Genç mi doğru söylüyor? Zabıtlara geçmesi açısından söylüyorum.

BAŞKAN – Peki efendim, anlaşıldı. Teşekkür ederim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, kusura bakmayın; ama, bir partinin sözcüleri üzerine yapılacak konuşmayı bir başka partinin grup başkanvekilinin cevaplandırması hangi tüzükte var; bana gösterir misiniz?!

BAŞKAN – Efendim, ben, Sayın Grup Başkanvekiline bir açıklama yapması için söz verdim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Neyi açıklıyor?

BAŞKAN – Yerinden, kısa bir açıklama yapması için, 60 ıncı maddeye göre...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Benim sözcüm üzerinde açıklama hakkı var mı efendim?! Onun açıklama hakkı bana ait. Bir başka partinin grup başkanvekilinin...

BAŞKAN – Peki, siz, bu tahkim konusundaki düşüncenizi grup olarak açıklayacaksınız; size de söz vereyim efendim; buyurun.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Efendim, tahkim konusunda bir arkadaşımızın görüşü böyle olabilir, diğer arkadaşımızın...

BAŞKAN – Yani, bu çelişkiyi siz giderecekseniz, ben size de söz veririm seve seve; buyurun.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Müsaade buyurun efendim...

BAŞKAN – Size söz vereyim, bu çelişkiyi siz giderin, onun ifade etmiş olduğu çelişkiyi...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Niye çelişki bu, neden çelişki?!

BAŞKAN – Benim için değil...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Kamer Genç mi haklı, Necati Çetinkaya mı?

TURHAN GÜVEN (İçel) – Bu kanun tasarısında uluslararası tahkimin uygun olmadığını ifade ediyor.

BAŞKAN – Siz söz talebinde bulunduğunuz için söylüyorum.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Grup olarak hangisini destekliyorsunuz; biz, milletvekili olarak öğrenmek istiyoruz.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Bunun cevabını benden sorma hakkını hangi kanundan, hangi İçtüzükten alıyorsunuz?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Fikrinizi öğrenelim...

BAŞKAN – Lütfen, karşılıklı konuşmayalım efendim.

Lütfen, Sayın Çakan...

Şahsı adına, Manisa Milletvekili Sayın Hüseyin Akgül; buyurun efendim. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN AKGÜL (Manisa)– Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısının 13 üncü maddesi, yatırımçı firma ile devlet mercileri arasında vuku bulacak bir ihtilaf anında çözüm yollarını gösteren bir madde.

Sayın Bakan, biraz önce, değerli bir milletvekiline verdiği cevapta, bunların hepsini açıkladı. Ben de, vaktinizi almama açısından, bir ihtilaf olmayacağını umarak, şahsım adına, kanunun milletimize hayırlı olmasını diler, Yüce Meclisi saygılarımla selamlarım. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14 üncü maddeyi okutuyorum:

Değiştirilen hüküm

MADDE 14. – 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (h) bendi eklenmiştir.

“h) Petrolün boru hatları ile transit geçişi ile ilgili projeler kapsamında; kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunun maliki veya irtifak hakkı sahibi olduğu ve ilgili proje yatırımcıları lehine irtifak hakkı tesis edilmiş gayrimenkuller.”

BAŞKAN – Madde üzerinde şahsı adına, Sayın Hasan Çalış?.. Yok.

Sayın Enis Süllü?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 15. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Adıyaman Milletvekili Sayın Mahmut Göksu?.. Vaz geçiyorsunuz.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 503 sıra sayılı Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısının yürürlük maddesinde Doğru Yol Partisinin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Yüce Heyetinizi, şahsım ve Doğru Yol Partisi Grubu adına, saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, petrol, çağımızda olduğu kadar geçmişte de, uluslararası fevkalade önem arz eden bir maden olarak değerlendirilmiş ve ülkelerin sosyal, siyasal ve ekonomik politikalarını da etkilemiştir; âdeta, ülkeler, birbirleriyle ilgili dışpolitikalarını dahi petrol üzerine kurmuşlardır. Dolayısıyla, böylesine önemli, zarurî bir ihtiyaç olarak gündeme gelmiş olan petrolün, çağımızda ve gelecekte de fevkalade önemli yeri olacağı muhakkaktır.

Petrolün, ülkelerin dışpolitikalarını da etkilediği bilinmektedir. Petrol, büyük ülkeleri karşı karşıya getiren uluslararası harplerin yapılmasına da neden olmuştur; soğuk harplerin de hedefi olmuştur. Bu itibarla, petrol, hem insanlığa hizmet etmiş hem de doyumsuz dünya ülkelerinde birkısım toplumların bir diğer toplumu imha etmesine kadar giden fevkalade önemli bir konu halinde gündemde yerini almıştır.

Türkiye, dünyada petrol sektörü sürecine girmiştir. Petrol boru hatları ve transit geçişine dair iş ve işlemlerin belli kurallara bağlanması gerektiği muhakkaktır; bunu, hepimiz kabul ediyoruz. Zira, Türkiye'nin petrol sektörü ve enerji sektörüyle ilgili her geçen gün önemi fevkalade artmaktadır. Zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarına sahip ülkelerle komşu olması gibi, aynı zamanda, bekleyen, talep eden Avrupa ülkelerine karşı da bir transit geçiş yolu üzerinde olması, âdeta, Türkiye'yi bir terminal ülke haline getirecektir ve getirmiştir. Bu itibarla, Türkiye, yakın bir geleceğin, enerji ve doğalgaz petrol ticareti yapan terminali konumu haline geleceğine göre, kendisini yenilemesi, birkısım kuralları ortaya koyması gerektiği de muhakkaktır. Türkiye, coğrafi konumu, ekonomik, sosyal ve siyasal stratejik önemi de dikkate alındığında, gelecekle ilgili hesaplarını da buna göre yapmak mecburiyetindedir. Mevcut potansiyeli en iyi değerlendirmek, iş ve hizmetleri ilgili ülkeler normlarına getirmek ve bununla ilgili birkısım tedbirleri de almak mecburiyetindedir.

Değerli milletvekilleri, bu Meclisimiz, Avrupa Enerji Şartı Anlaşmasını bir süre önce kabul etmiştir ve Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçmiş, yürürlüğe girmiştir. Bu uluslararası şartın muhtevasında uyulması gereken kurallar ve ilkeler açık olarak yer almıştır. Bakü-Ceyhan petrol boru hattı anlaşması da iki gün önce kabul edilmiş ve onun da ekleri ve şartları, aynı şekilde, yürürlüğe girmek üzeredir; daha, henüz, Resmî Gazetede yayımlanmamıştır.

İşte, bu uluslararası anlaşmadaki ilkeler, esasen, zaten varken, yepyeni bir anlayış içerisinde bu tasarının gündeme getirilmesinin nedenini anlamakta biraz zorluk çekiyoruz. Tabii ki bu kurallara ihtiyaç var; tabii ki bu kuralların, mutlak suretle yeni ve uluslararası normlara göre gündeme getirilmesi ve kendi mevzuatımızın içerisine girmesi gerektiği muhakkak, bunu kabul ediyoruz; ama, burada yapılmak istenen ne? Burada tereddütlerimiz var. Tüm yetkilerin bakanlığa alınmasındaki anlam ne? Orada tereddütlerimiz var.

Yetkiler KİT'lerden alınmaktadır. KİT olarak bildiğimiz BOTAŞ veya diğer kuruluşlardan bu yetkiler alınmaktadır ve dolayısıyla bakanlıkta toplanmaktadır. Oysa, petrol sektörü bütün dünyada özel sektörün işgal ettiği veya meşgul olduğu en önemli konudur. Bizde ise, acaba, petrol sektörü itibarıyla, yarı devletin daha fazla müdahaleci bir anlayışı mı söz konusu olacaktır? Burada bir tereddütümüz var; bu tereddütümüzü ifade etmemiz gerektiği kanaatini taşıyoruz.

Bir diğer husus: Hep özelleştirmeden bahsediyoruz. Bir taraftan özelleştirmeden bahsediyoruz; ama, bir taraftan da petrol gibi önemli bir konuda devletin daha fazla müdahale edebileceği birkısım düzenlemeleri getiriyoruz.

Değerli milletvekilleri, BOTAŞ -boru hatlarıyla petrol taşıma- 1973 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti ile Irak arasında imzalanmış bir anlaşmanın gereği olarak ortaya çıkmıştır. Daha sonra, BOTAŞ, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına bağlı bir kuruluş olarak hizmetini yürütmüştür. 1995'ten sonra ise, BOTAŞ, müstakil bir KİT olarak, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin önemli hizmetlerini yapan bir kuruluş olarak gelmiştir, bir teşekkül olarak hizmetini yapmıştır ve 1976 yılından beri, Irak hampetrolünü transit olarak taşımaktadır. Yani, 24 seneden bir BOTAŞ, bu kanun tasarısındaki görevlerini yerine getirmektedir ve belli bir noktaya kadar da başarılı olmuştur.

17 Nisan 1995 tarih ve 22 261 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan BOTAŞ ana statüsünün 11 inci maddesinde aynen "kuracağı ve/veya işletebileceği boru hatları ve tesisleri ile ülkelerarası ve transit olarak kendine ve/veya başkalarına ait petrol ve petrol mahsulleri ile doğalgazın nakliyatını yapar, depolar, LNG taşımacılığı yapar ve bu amaçla tanker filoları kurar; yurt içinde ve yurt dışında doğalgaz sıvılaştırma tesisleri kurar" denilmektedir. Başka bir ifadeyle, bu kanun tasarısıyla getirilmek istenen her türlü faaliyet, Enerji Bakanlığının bağlı kuruluşu olan BOTAŞ tarafından hâlen yapılmaktadır, görevleri arasında da vardır.

Kanunun genel gerekçesine bakacak olursak, 6326 sayılı Petrol Kanununun 83 üncü maddesinin ihtiyaca cevap vermemesi nedeniyle, yeni bir kanunî düzenleme yapılması ihtiyacının doğduğu ifade edilmektedir. Gerçekten, 1992 yılında başlayıp 18 Kasım 1999 tarihinde sona eren Bakü-Ceyhan boru hattı müzakerelerinde "Türkmenistan doğalgaz projesine ait müzakereler, kanunî düzenlemelere olan ihtiyacı açık bir şekilde ortaya koymuş bulunmaktadır" da denilmektedir.

Halbuki, Bakü-Ceyhan petrol boru hattını gerçekleştirmek üzere, BOTAŞ, hükümet tarafından doğrudan doğruya görevlendirilmiştir ve bu doğrudur. Türkmenistan gazını transit olarak Avrupa'ya nakletmek üzere BOTAŞ çalışmaktadır ve bu işi de BOTAŞ yapacaktır. Peki, bu kanun tasarısı olmadan BOTAŞ bu işleri yapamıyor mu ki, Enerji Bakanlığı ayrı bir transit dairesi kurup, ayrı bir transit kanununu Meclise getiriyor? Burada bir tereddütümüz var.

Buradaki amaç, Enerji Bakanlığının, BOTAŞ'ın yetkilerini alıp kendisinde toplamak istemesidir; bunu böyle alıyoruz. Enerji Bakanlığı, bir süreden beri, TEAŞ'ın elindeki yap-işlet ihalelerini de yine yap-işlet-devret şeklinde yaparak kendisinde toplamak istemektedir. Bakanlık, TEAŞ'ı da üçe bölerek, tüm etkinliğini kırmış, yetkileri daha sıkı bir şekilde kendisinde toplamıştır. Bakanlık, aynı böl ve yönet politikasını, kendisine bağlı BOTAŞ üzerinde de sürdürmek istemektedir. Biz, böyle anlıyoruz bunu.

BOTAŞ'ı dörde bölme kararının hazırlanmış olduğu hususunda da bilgiler geliyor bize. Ne oluyor burada; kurulacak olan şirketlerden bir tanesi, sadece boru hatlarıyla taşımacılık yapacak olan... Yani, transit taşımacılığını bir şirket üstlenecektir. Ancak, Bakanlığın BOTAŞ'ı yutma planı, bölme operasyonu da bitmiyor; Meclise bu transit kanunu da getirmiş oluyor. Bize, bu kanunun, Bakü-Ceyhan veya Türkmenistan boru hatları için getirildiği söylenebilir ki, bu, pek gerçek değil; çünkü, bu Türkmenistan boru hattı anlaşması, 3 Kasım 1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanmış, bitmiş ve bu anlaşma yapılmış. Onaylanan anlaşma, Türkmen gazının transit geçişini de kapsamaktadır. Bakü-Ceyhan anlaşması da, hatırlanacağı gibi, 21 Haziran 2000 tarihinde Yüce Meclisin onayıyla yürürlüğe girmiştir. O halde, getirilen kanun tasarısının neye hizmet edeceği hususunda tereddütlerin ifade edilmesini, sadece, olumlu bir politika, olumlu bir muhalefet anlayışının gereği olarak değerlendirmek lazım.

Özetleyecek olursak, Türkiye'de, mevcut yasal mevzuat, transit boru hatları yapımına cevap vermiştir. Bu çerçevede, Irak-Türkiye boru hattı yapılmış ve senelerdir işletilmektedir. Transit boru hatlarını inşa eden ve işleten bu kamu kuruluşu, vardır ve çalışmaktadır; çalışmalarından da devletimiz memnundur ki, yeni boru hatları için BOTAŞ'ı görevlendirmektedir. Türkmenistan boru hattı anlaşması, Türkiye Büyük Millet Meclisinden de geçmiştir; Bakü-Ceyhan da geçmiştir. Dolayısıyla, bütün bu şartlar altında, özellikle, bu kanunun, bir kısım ilkeleri getirmesi açısından doğru; enerji şartına, Avrupa Enerji Şartı Anlaşmasına göre getirmesi gereken bir kısım ilkeler, bir kısım prosedürler bakımından doğru; Anayasada yapılmış olan değişiklik bakımından da getirilmesi gereken nokta itibarıyla doğru...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – ... ancak, yetkilerin Enerji Bakanlığında toplanması hususunu, özelleştirme anlayışımızla ve özellikle, Türkiye'nin uluslararası ilişkileri bakımından ve özel sektörün daha da fazla ağırlık kazanması, serbest piyasa ekonomisi şartları bakımından, biraz dahi olsa tereddüt, kesinlikle tereddüt karşılıyor ve o sebeple de, tenkitlerimizi sürdürmeye devam ediyoruz.

Bu anlayış içerisinde, sizleri sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Açıklama mı yapacaksınız efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – O kadar yanlış şeyler söylendi ki, izin verirseniz, bir iki şey söyleyeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri...

BAŞKAN – Efendim, müsaade eder misiniz... Sayın Bakan, bir dakika...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Cevap verin o zaman...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Emredersiniz... Cevap vereceğim Sayın Grup Başkanvekilim.

BAŞKAN – Bir dakikanızı rica ediyorum efendim.

Değerli milletvekilleri, aldığımız karar gereğince, 19.00-20.00 saatleri arasında ara vermemiz gerekiyor. Sayın Bakanın açıklamalarının sonuna kadar çalışma süremizin uzatılması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Bu kanun tasarısının bitimine kadar süreyi uzatalım. Gruplar arasında bir anlaşma var. 1 maddemiz kaldı...

BAŞKAN – Efendim, bakan, biraz önce, Fazilet Partisi Grubuna sordum, grup adına konuşacaklarını söylediler, şimdi, Fazilet Grubunun tekrar Grup adına söz talebi var, diğer maddelerde de grup adına ve şahısları adına söz talepleri var; dolayısıyla, bütün bunları toplayınca saat 20.00'ye kadar çalışsak, yine tamamlanmamış oluyor; eğer, arzu ediyorsanız, hiç ara vermeden çalışma konusunda bir kararınız varsa, ben varım.

ÖMER ERTAŞ (Mardin) – Devam edelim.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Madde bitimine kadar devam edelim.

BAŞKAN – Sayın Bakanın konuşması bitinceye kadar çalışma süremizin uzatılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; daha önce, TEDAŞ bölündü. TEDAŞ'ın bölüldüğü zamanda da iktidarda bulunan partinin Grup Başkanvekili Sayın Bedük. Acaba, burayı bölmek için, yutmak için mi yaptınız bu işi; yani, bölüp de yönetmek için mi yaptınız; hayır. Burada, kastı aşan sözlerde bulunuldu; yani, bu bölme işlemi tamamen özelleştirme için bir gereği olarak yapılmaktadır ve bölünme sonucunda çıkacak elektrik piyasası kanunu tasarısı yakında huzurlarınıza gelecek. Elektrik piyasası kanunu tasarısı geldiğinde, bu bölünme işleminin neye matufen yapıldığını çok net bir şekilde tespit etme imkânınız olacak.

BOTAŞ'la ilgili de aynı şeyi yapıyoruz. Biz, artık, BOTAŞ tekelinin kalkmasını arzu ediyoruz hükümet olarak ve BOTAŞ tekeli kalktıktan sonra, herkesin gazını ithal edebileceği, herkesin ithal ettiği gazı BOTAŞ'ın ana iletimini yapıp dağıtabileceği bir gaz piyasasını yaratmaya uğraşyoruz; yoksa, ben, BOTAŞ'ın yetkilerini, TEAŞ'ın yetkilerini kendimde toplamak gibi bir ihtiyaç içinde değilim. Tamamen devletleştirme değil, özelleşmeye matufen yapılan bir iş olduğunu başlangıçta belirtmek istiyorum. Doğrudur, BOTAŞ boru hatlarını inşa ediyor; ama, BOTAŞ, Türkiye'ye ait boru hatlarını inşa ediyor ve Türk sınırları içinde kalan bu inşaatları kendisi için yapıyor.

Buradaki özel hüküm -yine, hemen başa döneceğim- biz burada milletlerarası bir anlaşmayı hedef alıyoruz, milletlerarası anlaşmaya uygun olarak inşa edilebilir bir boru hattının temelini sizlere arz ediyoruz. Yani, burada eğer ben, Türkiye için, Türkiye adına, Türkiye'nin sahibi olacağı bir boru hatı inşa edecek olsam, tabii ki haklısınız; ne gerek var bu kanuna! Otururuz, BOTAŞ ile biz bu işi çok güzel yaparız; ama, buradaki usul o değil, burada milletlerarası bir anlaşma olacak.

Transit bir boru hattından bahsediyoruz; bir başka ülkeden çıkacak Türkiye'ye gelecek, Türkiye'den geçip bir başka ülkeye gidecek bir boru hattı. Bu boru hattını inşa ettirecek olanlar -zaten, dikkat ederseniz, bu hükümler hep buna yöneliktir-transit boru hattını yaptıracak olan şirket, yatırımcı "boru hattının sahibi ben olacağım. Siz, inşa etmek üzere, bana mütteahhitlik yapmayı arzu ederseniz, yapabilirsiniz; bunu işletmeyi arzu ederseniz, işletebilirsiniz" diyor. Buradaki özellik o zaten. Bizim, burada, BOTAŞ'ı görmezliğe gelmek, BOTAŞ'ın yaptıklarını inkâr etmek gibi bir hedefimiz veyahut amacımız yok, sizde de böyle bir şey yok; yani, yanlış anlaşılma derken, onu kastetmeye çalışıyorum, tamamen, uluslararası bir anlaşma.

Eğer, bu anlaşma veya bu kanun, Bakü-Ceyhan görüşmelerine başlamadan önce bizim elimizde olsaydı, biz, dönüp dönüp, Maliye Bakanlığından yetki alalım, Genelkurmaydan izin alalım, Enerji Bakanlığında şu isteği alalım gibi bir ihtiyaç içinde olmayacaktık. Burada, Enerji Bakanlığında münhasıran verilen bir yetki de söz konusu değildir. Sadece ve sadece, bu anlaşmanın yapılabilmesine yönelik bir düzen içine girilmiştir.

Daha fazla da vaktinizi almak istemiyorum; saygılarımla arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Birleşime ara vermeden önce, özellikle grup başkanvekillerinin dikkatine sunmak istiyorum: Bu tasarının tümü açık oylamaya tabidir; saat 20.00'de oturum açıldıktan sonra, eğer tasarı üzerindeki görüşmeler tamamlanırsa, açık oylama yapacağız, bunu da bilgilerinize sunmuş olayım.

Saat 20.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.05

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 20.00

BAŞKAN : Başkanvekili Nejat ARSEVEN**KÂTİP ÜYELER : Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir), Melda BAYER (Ankara)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 116 ncı Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum. 503 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

5. – *Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (11640) (S. Sayısı: 503) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Tasarının 15 inci maddesi üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Şimdi, Fazilet Partisi Grubu adına, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Ayhan.

FP GRUBU ADINA CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; enerji sektörüyle ilgili mühim bir tasarının sonuna gelmiş bulunuyoruz. Kanun hayırlı olsun. Bu düzenlemeye ihtiyaç vardı. Bu düzenlemeyi hazırlayan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı mensuplarına ve Muhterem Bakana teşekkür ediyoruz.

Bu vesileyle şunu ifade etmek istiyorum; transit petrol taşıma, depolama, satış ve benzeri ke-limeler, tasarının kapsam maddesinde uzun uzun ifade edilmiş. Petrolün boru hatları ile transit ge-çişine ilişkin olarak; etüt, güzergâh tayini, mühendislik, finansman, kamulaştırma işlemleri, inşaat, devreye alma, işletme, bakım, onarım, genişletme, terminallerden yükleme, depolama, sevkiyat, yönetim, terk işlemleri, terk sonrası çevresel rehabilitasyon faaliyetlerini ve projelerle ilgili diğer tüm faaliyetleri kapsayan bir kanun çıkarıyoruz. Tabii, kanunun amacı da, petrolün boru hatlarıyla transit geçişine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi ve bir transit petrol boru hattı projesiyle ilgi-li Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşma hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır. İhtiyaç olan ciddi bir düzenleme getirilmektedir.

Bu vesileyle, şunu ifade etmek istiyorum: Türkiye, takriben, 25-30 milyon ton mertebesinde petrol ürünleri tüketmektedir. Bu, tabii, yurtiçinde nakledilmektedir. Naklin de bir maliyeti var, ekonomisi var. Tanker taşımacılığı var Türkiye'de halen. Bu tanker taşımacılığında, siz, akaryakıtı taşıırken, yüzde 40 civarında da dara taşıyorsunuz; yüzde 50 ile yüzde 75 arasında, bu, tankerle-rin büyüklüğüne bağlı, TIR'larda yüzde 25'tir dara -yani, taşıtın ağırlığı- yüzde 75 mal taşırsınız; küçük tankerlerde de yüzde 50-yüzde 50'dir; yani, yarısı ticarî yüküdür, yarısı da kendi kendisini ta-şır. Bunun çok büyük bir maliyeti var; hatta, LPG naklinde, tüple naklinde, bu yüzde 30 mer-tebe-sinde, yüzde 70 tüpü taşırsınız; taşıta koyduğunuz zaman, bu, yüzde 80'e gelir aşağı yukarı.

Şimdi, burada şunu ifade etmek istiyorum: Tabii, uluslararası petrol boru taşımacılığını da transit ülke olarak düzene sokuyoruz. Enerji Bakanlığının değerli uzmanlarının, Türkiye'nin gide-

rek artacak olan bu akaryakıt tüketiminin içpazarda dağılımını da boru hatlarıyla sağlayacak bir planlama ve program yapması lazım. Tabii, bu, yap-işletle de verilebilir, başka şekilde de verilebilir; ama, mutlaka, bu 30 milyon ton mertebesindeki yükün karayollarıyla naklini, asgarîye indirmemiz gerekir; yani, yerleşim yerlerini merkez alan, hiç olmazsa öncelikle il merkezlerini ve nüfusun çok yoğun olduğu bölgelerden başlayarak, petrol ürünleriyle ilgili, boru hatlarıyla nakil projelerini geliştirmek lazım.

Zannederim, İPRAŞ Rafinerisiyle, TÜPRAŞ'la Mersin arasında NATO' nun nakil hatları vardır. Mersin'den yine, NATO askerî ihtiyaçları sebebiyle Erzurum'a kadar giden, doğuya giden bir takım petrol taşıma boru hatları var. Tabii, bu boru hatlarından da faydalanılır, bunlar da kullanılır. Bunlara paralel olarak yeni boru hatlarının da inşa edilmesi lazım.

Türkiye, tabii, bu tasarımın getirdiği düzenlemeyle, yeni buradan geçirdiğimiz Bakü-Ceyhan boru hattıyla, daha önce inşa edilmiş olan Irak-Dörtyol boru hattıyla, buna, ileride tabii, yeni boru hatları da ilave edilecektir; Körfez bölgesinden, Irak'taki bu istikrarsızlık sona erdikten sonra, büt yük gaz ve petrol yakıt imkânları olan, akaryakıt imkânları olan hampetrol ve doğalgaz olarak, bunlardan da yeni boru hatları projelendirilecektir.

1968-1969'da, hatırlıyorum, o zaman, DPT araştırma grubu, Irak'tan, Körfez bölgesinden Türkiye'ye doğalgaz ve petrol nakliyle ilgili etütler hazırlamıştı; araştırmalar, projeler hazırlanmıştı; bunlardan, petrol uygulandı, gaz uygulanmadı. O bölgede de çok gaz var.

Türkiye, aynı zamanda bunun ticaretini yapmayı da hedeflemektedir; doğru olan da budur tabii; ancak, hemen burada yine Muhterem Enerji Bakanımıza, tabii, hükümete de hatırlatmak istediğim; petrolü sadece alıp satmak yetmez, nakletmek de yetmez, Bakü-Ceyhan'dan 300 milyon dolar nakil ücreti alacaksınız, diğer hatlardan da 250-300 milyon dolar alırsınız -böyle hatırlıyorum- BOTAŞ'ın Irak'tan gelen hattından da 200-300 milyon dolar mertebesinde nakil ücreti... Ama, petrol sanayiine mühendislerimizle, ustalarımızla, müteahhitlerimizle girilecek bir programı da önümüze koymak lazım. Bu, ileri teknolojinin kullanıldığı bir sanayidir; yani, petrol prosesleri, petrol teçhizatı, bunların inşaatı, imalatı, tesislerin inşası, müteahhitlik hizmetleriyle de, bu sahaya da açılmamız gerekmektedir.

Etrafımız petrolle çevrili bir bölgedir. Ortadoğu, dünya petrollerinin aşağı yukarı yüzde 70'lik -Kuzey Afrika'yla beraber- rezervini elinde bulunduran bir bölgedir. Bu bölgede otururken, sadece transit geçişi seyretmek bizim için yeterli değildir. Mühendislerimizi, sanayicilerimizi bu sektöre yöneltmek, bu sektörde bunlara iş verecek olan kapasiteleri doğurmak ve bunların dışarıya açılmalarını desteklemek gerekir.

Türkiye'de bu imkânlar varken, mesela, biz, Kırıkkale rafinerisini Romenlere inşa ettirdik, kredi getirdiler. Tabii, bu bizim imalat kapasitemizin, mühendislik kapasitemizin, müteahhitlik kapasitemizin uluslararası platforma çıkması, sadece kaba inşaat müteahhittliğimizin değil, teknoloji müteahhittliğimizin de, tesis müteahhittliğimizin de uluslararası platforma çıkması için, bu teçhizatı Türkiye'de imal edecek olanların ve onları diğer ülkelerde monte edecek olanların krediyle desteklenmesi lazım.

Bugün, Türkiye'nin, kendisinin imal edebileceği birçok sanayi tesisi teçhizatı, kamu yatırımlarında, özel sektörde, sırf proje kredisi sebebiyle yurt dışından alınmaktadır. Yatırımcı içeriden finansman kaynaklarını bulamamakta veya üretici bulamamakta, dışardan alınmaktadır. Dışarıdan proje kredisi olarak çok daha yüksek maliyetle, kamuya veya özel sektöre bu krediler gelmektedir. Bunun için, Eximbankın veya benzeri kuruluşların -kim yapacaksa bu hizmeti- petrol sanayii öncelikli olmak üzere, gübre sanayii, petrol sanayii -bunlar teçhizat ağırlıklı olan sanayilerdir- bu sek-

törlerde imalat yapan, montaj ve müteahhitlik hizmeti yapacak olan kuruluşları orta vadeli kredi-lerle destekleyecek programlar geliştirmesi lazım; hem iç pazarımız için hem de dış pazara açılmak için Türkiye'nin bu sıçramayı yapması lazım. Yani, kaba inşaat müteahhiliğinden, katmadeğeri yüksek olan, teknoloji ihtiva eden bu sahalara girmenin yolu, hükümetlerin, bu sahaları finanse edecek olan kredi paketlerini ortaya koymasına bağlıdır.

Tabii, bu sahada yine, üniversitelerimizde yetişen kıymetli genç mühendislerin, sektörde, ihtiyaca bakmadan, biraz ihtiyacın üzerinde istihdam edilmesi ve bunların da, yurt dışında, Ortadoğu bölgesinde, işletmelerde proseste hizmet edecek mühendisler olarak görevlendirilmeleri gerekir. Ortadoğu'ya gittiğiniz zaman, oralarda, Amerikalı, İngiliz, Fransız, yabancı devletlerden gelen teknisyenleri, mühendisleri bol bol görürsünüz. Mühendisin gittiği yere malzeme gider, mühendisin gittiği yere, arkasından müteahhit gider, teknoloji gider, daha geniş bir pazar açılır diyorum.

Ben, tekrar, kanunun hayırlı olmasını diliyorum, hepinizi hürmetle selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Madde üzerinde, şahsı adına, Sayın Sedat Çevik?.. Yok.

Sayın Nidaî Seven; buyurun efendim.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 503 sıra sayılı kanun tasarısı hakkında görüşlerimi belirtmek istiyorum.

Gerçekten, Türkiye'yi enerji köprüsü haline dönüştüren ve Türkiye'yi bir doğalgaz terminali haline getiren bu projenin, Türkiye için çok önemli olduğu gerçektir. Tabii, hatipler burada değerlendirmelere girdiler, Sayın Bakanım ve uzman arkadaşlar, bu konuyla ilgili bilgileri de dağıtmışlardı. Benim yaptığım çalışma neticesinde, bakınız, transit geçiş vergisi, Kurumlar Vergisi adı altında, varil başına ABD Doları şeklinde tahsil edilecek rakamları sizlere arz etmek istiyorum:

Şimdi, 1 ile 5 inci yıllar arasında, biliyorsunuz, vergi olarak 20 sent değerlendirilmiş ve bir yılda toplanacak vergi miktarı 75 milyon dolar; birinci yılda.

İşletme ve bakım ücretinin 35 sent olması sebebiyle, yine, bir yılda toplanacak miktar 125 milyon dolar. Bu, ne demektir; yani, vergi, işletme ve bakım ücreti olarak bir yılda elde edilecek gelir miktarı yıllık 200 milyon dolardır.

Şimdi, buradaki rakamlara baktığımız zaman, 1 ile 5 inci yıllar arasında elde edilecek rakam, ilk beş yıl için 1 milyar dolar olarak değerlendirilmiş. Yine, 6 ncı ve 16 ncı yıllar arası, yapılan hesaplara göre... Gerçi bu 6 ncı ve 16 ncı yıllar arasında...

BAŞKAN – Sayın Seven, bir dakika müsaade eder misiniz.

Biz, farklı bir kanunu görüşüyoruz; zannediyorum, siz, geçen gün görüşmüş olduğumuz Bakü-Ceyhan boru hattıyla ilgili kanundan bahsediyorsunuz; çünkü, bunda...

NİDAİ SEVEN (Devamla) – Efendim, yararından...

BAŞKAN – Hayır... Onun maddelerinden filan bahsediyorsunuz da, onun için; yani, zabıtları düzeltmek için söylüyorum, bu kanunun maddelerinde bu ifade etikleriniz yok.

Buyurun devam edin.

NİDAİ SEVEN (Devamla) – Bu kanunun, bu manada niçin faydalı olacağını belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Peki, buyurun efendim, tamamlayın.

NİDAİ SEVEN (Devamla) – Şimdi, 6 ncı ve 16 ncı yıllar arası, vergi, minimum, yine, 1 yıl için 20 sent oluyor ve işletme ve bakım ücretini de 6 ile 16 ncı yıllar arasındaki 11 yıl için 250 milyon dolardan hesapladığımız zaman, 6 ile 16 ncı yıllar arası gelecek gelir 3 milyar dolar civarında bir rakama tekabül etmektedir.

Yine, 17 nci ve 40 nci yıllar arası, yapmış olduğumuz değerlendirmede, 17 nci yıldan başlamak üzere vergi 37 senttir, işletme ve bakım da 43 sent olarak değerlendirilmektedir; yani, 17 nci ve 40 nci yıl için, toplam 80 sent elde edildiği takdirde, 23 yıla tekabül eden rakam, 4 milyar 500 milyon dolardır. Bunun kapasite oranını ele aldığımız takdirde, bir bakıyoruz ki, bu projeden dolayı 10 milyar dolar civarında bir gelir elde edilmektedir. Tabii, bugüne kadar, Sayın Ayhan'ın da belirttiği üzere rakam belki tam doğru olmayabilir ama, eğer yılda 30 milyon metreküp tüketim miktarımız varsa, buna da navlun bedeli olarak yüzde 30 ödendiği için, 4 milyar dolar civarında da, Türkiye'nin bu manada kârı bulunmaktadır.

Ben, bu rakamları sadeleştirip, size arz etmek istedim.

Ayrıca, Sayın Bakanım buradayken, Ağrı doğalgaz çevrim santralını yine talep ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

İstanbul Milletvekili Sayın Şamil Ayrım; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

ŞAMİL AYRIM (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Petrolün Boru Hatları İle Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısıyla ilgili olarak, yürürlük maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, gerçekten, ülkemiz için son derece önemli olan böyle bir projenin tamamlayıcısı olan, Bakü-Tiflis-Ceyhan Projesinin tamamlayıcısı olan böyle bir yasal düzenlemenin ortaya getirilmesinde emeği geçen, bu projelerde emeği geçen, başta Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız olmak üzere, değerli mesai arkadaşlarına, burada, teşekkür etmek istiyorum.

Ben, bu yasa tasarısının getirdiği faydaları kısaca, bir kere daha, sizlere hatırlatarak, huzurlarınızdan ayrılacağım.

Gönül isterdi ki, bu yasa tasarısı, daha önceden çıkmış olsun ve biz, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattıyla ilgili diğer projelerimizi çok daha evvel çözmüş olalım; ama, görüyoruz ki, bugün, Yüce Meclisimizin büyük bir konsensüs içerisinde çıkaracağı bu yasa tasarısının görüşmelerinin sonuna gelmiş bulunuyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bu yasa tasarısı, geçen gün Yüce Meclisimizden çıkardığımız Bakü-Tiflis-Ceyhan anlaşmalar paketinin tamamlayıcısı niteliğinde ve o anlaşmanın daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesine yardımcı olacak bir yasa tasarısı. Bu yasa tasarısıyla, aynı zamanda, kamu kuruluşlarının yetki alanına giren konularda karşılaşılan sorunlar giderilmiş olacak ve petrolün ve doğalgazın, boru hattıyla transit geçişine ilişkin hukukî statü belirlenmiş olacaktır. Yine, bu yasa tasarısının kabulüyle, gündemde olan diğer boru hattı projelerinin de hayata geçirilmesini sağlamış olacağız.

Değerli arkadaşlarım, yine, bu kanun tasarısının kabulüyle, transit petrol ve doğalgaz boru hatlarıyla ilgili olarak, bu projelerde uygulanacak standartlar, çevreyle ilgili uygulamalar, kamulaştırma usulleri ve vergi gibi önemli hususlar düzenlenmiş olacak ve gerekli hukukî altyapı kurulmuş olacaktır.

Diğer taraftan, böyle bir transit petrol kanunu, yatırımcılar için, yatırım ortamı yaratacak ve yatırım şartlarını ortaya koyacaktır.

Yukarıda arz ettiğim sebeplerle, görüşülmekte olan kanun tasarısını çok önemli bir adım olarak görüyor, bu projelerde emeği geçen Değerli Bakanımıza ve mesai arkadaşlarına huzurlarınızda tekrar teşekkür ediyor, Yüce Meclisin oylarıyla kabul edilecek olan bu yasa tasarısının, ülkemize, memleketimize hayırlar getirmesini diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (ANAP, MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aynım.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Adana Milletvekili Sayın Yakup Budak; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA YAKUP BUDAK (Adana) – Sayın Başkan, sayın üyeler; Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısının 16 ncı maddesi üzerinde, Fazilet Partimiz Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Petrol boru hatları, doğalgaz boru hatları, elbette, ülkelerin geleceklere noktasında, enerji ihtiyaçlarının karşılanması noktasında, çağımızda, özellikle 21 inci Yüzyıla girerken, büyük bir önem addetmektedir. Özellikle, Türkiye'nin bulunmuş olduğu bölgenin, petrol bölgelerine yakın olması, doğalgaz kaynaklarına yakın olması ve tüketici durumunda olan AB ülkelerine yakın olması, Türkiye'nin önemini daha da artırmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye bir terminal ülke, köprü ülke ve hatların geçeceği bir ülke olması bakımından, kanunlaştırılacak olan bu tasarı, elbette gelecekte yapılacak düzenlemelere bir altyapı teşkil edecektir.

Bu zamana kadar petrol boru hatları döşendi, belki birçok hukukî sıkıntılar çıktı, değişik kurumlar arasında ihtilaflar meydana geldi. Belki, bu kanunla, bu ihtilafların en aza indirgenmesi sağlanacak; kurumların yükleri hafifletilecek, dolayısıyla idarelerimiz rahatlamış olacak; Türkiye'nin petrolünü bulma noktasında, kaynaklara ulaşma noktasında ciddi sorunlarından birisi halledilmiş olacak. Aynı zamanda, geçiş ücretlerine vesile olacağından dolayı da, Hazineimiz, ülkemiz döviz kazanacaktır. İşin görünen tarafı budur.

Elbette, işlerin, bir de görünmeyen tarafları, siyasî amaçları vardır. Türkiye'nin, gelecekte, kendi hedefleri doğrultusunda, bölgede güçlü ülke olabilmesi, lider ülke olabilmesi, bölgede barışa ve demokrasiye katkıda bulunabilmesi, bölge ülkeleriyle iyi geçinebilmesine, ticarî ve siyasî ilişkilerini bu bağlamda güzel götürülmesine de bağlıdır.

Son yıllara baktığımız zaman, maalesef, bu politikalar çerçevesinde, işlerin istenildiği oranda gitmediğini de görüyoruz. Özellikle, enerji politikasında, doğalgaz konusunda ve petrol konusunda dışarıya elbette bağımlıyız, yüzde 90 oranında dışarıya bağımlıyız.

Doğalgaz konusunda, gelecekteki projeksiyonlar da dikkate alındığında, önümüzdeki 10-15 yıl içerisinde, 20 yıl içerisinde, Türkiye, doğalgazının yüzde 70'ini, yüzde 80'ini Rus kaynaklarından temin etme yoluna gidecektir. Hele hele, geçen gün Meclisimizden onaylanarak geçen son Mavi Akım Projesi çerçevesinde, Türkiye, doğalgaz konusunda tamamen Rusya'ya bağımlı hale gelmiştir.

Bugünlerde, AB'ye girmek için çırpınıyoruz; ama, AB de, enerji konusunda ciddi problemlerle karşı karşıyadır. Avrupa Birliğinin Enerji Komisyonu geçen gün toplandı. Doğalgazlarını Rusya'dan alıyorlar. Aldıkları gaz miktarı yüzde 30'un üzerine çıktığı için, gelecek için tehlike sinyalleri var, biz, Rusya'dan aldığımız doğalgaz oranını yüzde 30'un üzerine çıkaramayız, yeni kaynaklara, yeni ülkelere, yeni birtakım yollara ihtiyacımız var arayışının içerisine girdiler; İran'la, Türkiye'yle, çok değişik ülkelere bağlantılar kurdular.

Dünya bu gelişmeleri yaşarken, Türkiye'nin, illâ da biz Rus doğalgazına bağlı kalacağız gibi bir inanın içerisinde olması, yanlış bir politikanın içerisinde olması, elbette kabul edilemeyecek bir durumdur. Bu kabul edilemeyecek durum, sadece Rusya'ya bağımlı olmamızı değil, aynı zamanda, gönülden bağlı olduğumuz, kültürel birliğimizin bulunduğu, tarihî yakınlığımızın bulunduğu soydaşlarımızla da aramızı açma noktasında ciddi dışpolitika sorunlarını da beraber getirmiştir. Maalesef, Türkiye'nin, Türkî cumhuriyetlerle bu aradaki problemleri, dışpolitika noktasındaki açıkları çok da iyi denebilecek durumda değildir.

Onun için, hükümetin, enerji politikasını tekrar gözden geçirmesi gerekir. Tekrar Türki Cumhuriyetlere yaklaşacak -çünkü, kaynak orasıdır- oranın problemlerini ve Türkiye'nin enerji ihtiyaçlarını bağdaştıracak bir yapının oluşması gerekir.

Burada, yeni hatların döşenmesinden söz ediyoruz. Halbuki, döşenmiş olan hatlarımız var. Mesela, Kerkük-Ceyhan boru hattımız var. Irak harbinden sonra, yaklaşık 10 yıldır kapalı. Türkiye, buradan, yaklaşık olarak, yıldan yıla değişmekle birlikte 250-300 milyon dolar nakliye ücreti almaktaydı; hemen hemen 10 yılda, 2,5 milyar dolar kaybetmiştir. Bu kapının kapanmasından dolayı da, Türkiye'nin, resmi bakanlarımızın sık sık beyan ettikleri gibi, 40-50 milyar dolar civarında bir ticaret kaybının olduğu da ifade edilmektedir. Dolayısıyla, biz, şimdi bu anlaşmaları yapıyoruz; yarın, böyle olumsuz birtakım durumlar ortaya çıktığında, tıpkı Irak petrol boru hattının başına gelenler de bunların başına gelecek olursa, bu sıkıntılar nasıl aşılacaktır? İşte, bu tasarıda, bu noktada, maalesef, ciddi eksiklikler vardır.

Efendim, biz, uluslararası anlaşmalar yapıyoruz, uluslararası normlara uymaya mecburuz... Elbette, uymaya mecburuz; müttefikimiz olan Amerika'yla birlikte Irak'a karşı bir eylem birliği içerisinde bulunmuş olabiliriz; ama, uğramış olduğumuz zararın tazmin edilmesi noktasında, maalesef, bu hükümetin hiçbir faaliyetini göremiyoruz. 54 üncü hükümet geldiğinde, bu zararın tazmin edilmesi noktasında, telafi edilmesi noktasında, Irak petrol boru hattını açmıştır; ama, ondan sonra kurulan 55 inci hükümet, gelir gelmez, sadece petrol vanasını kapatmaktan başka bir iş yapamadı. Hatta, Birleşmiş Milletler Anayasası gereği, insanî yardım amaçlı birtakım alımlar konusunda gerekli girişimlerde bulunamadığı için, o noktadan da faydalanamamıştır. Ürdün bile, bu noktadan çok ciddi anlamda faydalanmıştır; Türkiye, faydalanmamıştır. Onun için, biz, gelecekteki boru hatlarının inşasını düşünülürken, onların altyapısını hazırlarken, mevcutların en rantabl şekilde değerlendirilmesi, ekonomik olarak Türkiye'ye kazanımlar ortaya koyacak bir noktaya getirilmesi konusunda da çalışma yapmak mecburiyetindeyiz. Ama, bu hükümet, bunları unutmuş gözüküyor, bilmez gözüküyor; yönümlü Moskova'ya çevirmiş, Putin'den merhamet bekliyor enerji noktasında. Hükümet, bu politikasını değiştirmelidir. (MHP sıralarından gürültüler)

Muhterem arkadaşlar, yine, gazetelerde yer aldı; enerji politikası noktasında ve Türkiye'nin gelecekteki enerji projeksiyonuna ciddi anlamda tesir edeceği noktada bir anlaşma yapılmış, bir protokol imzalanmış. Geçen gün, bir arkadaşımız da, soru olarak Sayın Bakana sordu; Sayın Bakan "efendim, şimdi yeri değil, bu konuyla ilgili değil" diye cevap vererek -Sayın Bakan için bunu kullanmak istemiyorum ama- tabiri caizse, geçiştirdi. Ben, şimdi, Sayın Bakana huzurlarınızda soruyorum: Dünya Bankasıyla böyle bir protokol imzalanmış mıdır? Gazetelere intikal etti; satır satır, kısaca okumak istiyorum. Sayın Bakan da, bu konuda, Meclisimizi ve milletimizi bilgilendirilirse memnun oluruz; çünkü, geçen gün soruldu; maalesef, cevaplama noktasında, belki de zaman yetersizliğinden demek istiyorum ben, onu cevaptandıramadılar. Şimdi, zaman da müsait olduğu için, belki de cevaptandırabilirler.

Şimdi, gazetenin manşetlerine de taşınmış "bu kadarı da fazla" deniliyor. Enerji politikalarının belirlenmesi noktasında birtakım bağlantılar var Dünya Bankasıyla; bu, dile getirilmiş. Belki de, bunun aslı astarı olmayabilir; ama, Sayın Bakan, ben böyle bir imza atmadım, hükümet olarak böyle bir protokolü Dünya Bankasıyla gerçekleştirmedik derlense, bizleri de rahatlatmış olurlar; aynı zamanda, Türkiye'nin egemenlik hakları noktasında da hassasiyet taşıdıklarını ifade etmiş olurlar.

Müsaade ederseniz, ben, kısaca okumak istiyorum: "Bahçeli, Özkan ve Ersümerin imzaladığı protokole göre, Hazine, Dünya Bankasının onaylamadığı hiçbir enerji projesine kredi garantisi veremeyecek. Hükümetin, enerji alanında karar alma hakkını Dünya Bankasına devreden, tarihte eş

benzeri görülmemiş bir protokole imza attığı ortaya çıktı. Karar uyarınca, Hazine, Dünya Bankasının onayından geçmeyen hiçbir projeye kredi garantisi veremeyecek. Edinilen bilgiye göre, söz konusu protokol, MHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli, Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan ve Başbakan Yardımcısı ve Enerji Bakanı Cumhuriyetçi Enerji Bakanı tarafından iki ay önce imzalandı. Üç başbakan yardımcısının imzasını taşıyan protokol uyarınca, enerji alanında yapılması öngörülen projeler Dünya Bankasının onayına gidecek. Dünya Bankası, bu projeleri inceleyecek ve verimli olup olmadığına karar verecek. Dünya Bankasının denetiminden geçen projeler Hazinesinin önüne gelecek. Hazine, ancak, Dünya Bankası Başkanı tarafından onaylanan projelere kredi garantisi verebilecek. Bankanın uygun görmediği projeler uygulamaya giremeyecek.”

Muhterem arkadaşlar, bu ifadeler, basında, değişik gazetelerde yer aldı. Sayın Bakanlıktan, böyle bir tezkip de alamadık. Bu ifadeler, Türkiye'nin enerji politikası açısından, bu hükümetin enerji politikasını ortaya koyması açısından ve Dünya Bankasının gözetiminde ve denetiminde bir hükümet icraatı açısından, gelecekte ciddi sıkıntılara yol açacaktır. Özellikle, bağımsızlıktan dem vuran, özellikle, milliyetçilik ve mukaddesatçılık noktasında birtakım söylemleri geliştiren arkadaşlarımıza seslenmek istiyorum. Gerçekten, bu Dünya Bankası mı bundan sonra bizim enerji projelerimizi onaylayacak, ondan sonra hükümetimiz tatbik safhasına koyacak, yoksa, Amerikan firmalarının enerji projelerinde pay sahibi olabilmesi için mi Dünya Bankasının onayına ihtiyaç duyuluyor? Hükümet, bu noktada bizi aydınlatırsa memnun oluruz.

Arkadaşlarımız elbette hayretle bakıyorlar, gültüyorlar, gültüstüyorlar; ama, burada gültümsemenin anlamı yok. Sizin vazifeniz, burada gülmek değil, milletin yüzünü güldürmektir, enerji noktasında, milletin geleceği noktasında, milletin problemleri noktasında! (FP sıralarından alkışlar ve MHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜCAHİT HİMOĞLU (Erzurum) – Sen önce Türk demesini öğren de, ondan sonra... Sen daha Türk demesini öğrenemedin, bir kere onu öğren... Türkî cumhuriyet değil, Türk cumhuriyetleri...

BAŞKAN – Sayın Budak, süreniz bitti, size 1 dakika ilave süre veriyorum, lütfen tamamlayın.

YAKUP BUDAK (Devamla) – Onun için, politikalarımızı tekrar gözden geçirelim diyorum. Bu ne bir eleştiridir ne bir satışmadır. Gözden geçirelim... Böyle bir protokol imzalandığı ifade ediliyor; Sayın Bakan da bilgilendirirse memnun oluruz. Birtakım arkadaşlar, eskiden “Çırpınırdın Karadeniz Türk'ün Bayrağına” şarkısını söylüyorlardı, herhalde, şimdi, “Çırpınırdın Karadeniz baki mavî akım” diyecekler. Ondandır da, memleketin meselelerine çözüm bulduklarını ifade edecekler! (MHP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA VERKAYA (İstanbul) – Senin ağzına yakışmaz!

YAKUP BUDAK (Devamla) – Enerji ciddi bir problemdir. Bu problemin halledilmesi için, Meclisimizin ortak politikalar geliştirmesi gerekir ve Türkiye'nin onuruna, şerefine ve bölgedeki gücüne uygun politikaların gerçekleştirilmesi gerekir diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Budak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tabii, sayın hatibin konuşmasının içinde çok şey geçti; ben, bir iki tanesine çok kısaca cevap vermek istiyorum.

Öncelikle, görülmekte olduğumuz tasarıya verdikleri destek için teşekkür ediyoruz; ancak, Türkiye Cumhuriyetinin hiçbir hükümeti, bir başka devlet başkanından medet beklemez. Herhalde, hatip de bunu ifade etmek istemedi; yani “bu hükümet Putin’den medet bekliyor” lafı, kastınızı aşan bir lafı herhalde sayın hatip, zannederseniz öyle, değil mi? Türkiye Cumhuriyetinin hiçbir hükümeti, hiçbir başka devlet başkanından medet beklemez, öyle bir ihtiyaç içinde değildir; ama, kendisinden medet bekleyenlere de gerekli yardımı yapar, şimdiye kadar da öyle olmuştur. Önce bunu bir değiştirmemiz, düzeltmemiz lazım.

Şimdi, diğer bir husus da şudur: Burada, benim soruyu geçiştirdiğim noktasında bir suçlama iletili. Ben çok net ifade ettim “o, bugünün konusu değil, görüştüğümüz tasarıyla da uzaktan yakından bir ilgisi yok, yazılı cevap göndereceğim” dedim; size de aynı şeyi söylüyorum, detayları açıklayacağım; ancak, şunu ifade etmek istiyorum: Sizin bundan memnuniyet duymanız lazım. Üç Başbakan Yardımcısı, Türkiye’nin böylesine önemli bir meselesinde, oturup, enerji politikalarını birlikte değerlendiriyorlar ve netice itibarıyla her üç partiyi temsilen de birer imza atıyorlar. Ama, sizin baktığımız pencere önemli; eğer siz, “vay efendim, üç Başbakan Yardımcısı bir araya geldi, Türkiye’nin enerji politikasını Dünya Bankasına teslim etti” diye bakarsanız, yanlış yapmış olursunuz. Burada bir fikir birliği vardır, bir mutabakat vardır. Doğrudur, Türkiye’nin enerji politikaları tatad edilmiştir ve bizi bu noktaya getiren de, Bakanlar Kurulunda yapılan görüşmelerin sonucudur. Benim temsil ettiğim bir Bakanlık söz konusudur, Sayın Bahçeli’nin temsil ettiği bir Bakanlık söz konusudur, Sayın Hüsamettin Özkan’ın temsil ettiği partiye bağlı Bakanlıklar söz konusudur. Yani, siz, bir yandan “bu hükümette intizamsızlık var, Enerji Bakanı aynı şey söylüyor, Planlama, Hazine ayrı şeyler söylüyor” diyeceksiniz ki, bundan şikâyetçi olacaksınız; ama, ondan sonra da bu konuların hepsini bir araya getiren, herhangi bir sürtüşme, sataşma olmadığını belirleyen bir protokolü de böyle değerlendireceksiniz! Ben, protokolün detayıyla ilgili bilgileri size arz edeceğim, onları size yazılı olarak göndereceğim; ancak, bu değerlendirmenizi, Mecliste birtakım yanlış anlamalara sebebiyet vermemesi bakımından kısaca açıklamak gereği duydum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Şahsı adına, Gümüşhane Milletvekili Sayın Bedri Yaşar; buyurun efendim.

BEDRİ YAŞAR (Gümüşhane) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan tasarrının 16 ncı maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, bu kısacık süre içerisinde, Türkiye’nin genel enerji meselelerine girmek istemiyorum; ama, Türkiye’nin şu an içinde bulunduğu ekonomik yapı itibarıyla, hangi enerji projelerine öncelik vereceğini, neyin önplana alacağına -gayet tabii ki, bir uzlaşma hükümetidir- toplanılıp beraber karar verilmesinde büyük faydalar var. Bu projelerin arasındaki rakamsal ilişkileri, buradaki arkadaşlarımızın tamamı da biliyor; ama, ben, şunu demek istiyorum: Hiçbir arkadaşımızın, hiçbir şekilde şüphesi olmasın ki, burada oturan arkadaşlarımız, Türkiye’nin meselelerine vakıf, ne Rusya’ya ne Libya’ya ne İran’a ne şuraya ne buraya, bu memleketin avuç açmasına da mütasaade etmeyecek yapıya sahiptir. Sayın Budak’ı, bu konuda biraz uyarmak istiyorum. Yoksa, gayet tabii ki, Türkiye’nin kendi kendine yeter hale gelmesi, hepimizin en büyük arzusu, en büyük dileği; ama, Türkiye, içerisinde bulunduğu mevcut yapı itibarıyla, gayet tabii ki, projeleri seçecek. Bugün, Plan-

lama'da 155'in üzerinde proje var. İşte, hidroelektrik santrallardan, termik santrallardan, doğal gaz dönüşüm santrallarına kadar bir sürü proje var. Bunların finansman yapılarının, kredilerinin, belli bir ölçek içerisinde incelenmesinde, siz de takdir edersiniz ki, büyük fayda var.

Ben, süremi, daha çok Türkmen gazı ve Bakü-Ceyhan boru hattı üzerinde kullanmak istiyorum. Hakikaten, Bakü-Ceyhan boru hattının müteahhütlik hizmetlerinin BOTAŞ tarafından yapılması, bizi, ziyadesiyle memnun etmiştir. Türkiye'deki bu büyük projelerin en büyük handikapları finansman meselesidir. Bunun finansmanı da yatırımcı kuruluşlar tarafından sağlandığına göre, Sayın Bakandan en büyük arzum şu: Türkiye demir-çelik sektöründe, özellikle Ereğli Demir-Çelik, bugün, boru hatlarında -gazla ilgili olsun, petrol taşımaya ilgili olsun- kullandığımız borunun çeliğini üretmeye yeterli kapasitededir. Dolayısıyla, buranın çeliğini de Ereğli Demir-Çelik'ten alabilirsek, hakikaten, yerli sanayimiz adına da çok güzel bir gelişme olacaktır.

Gaz meselesine gelince: İnşallah, Türkmen gazı konusu, Bakü-Ceyhan Boru Hattı gibi, bir an önce Meclise gelir, hep beraber konuşuruz. Bu, Türk cumhuriyetleriyle aramızdaki en büyük köprüdür, en büyük ilişkidir. Tahmin ediyorum, zaten, Rusların da, özellikle, diğer alternatiflerin üzerinde durmalarının en büyük sebebi, Türk cumhuriyetlerini siyasi ve ekonomik alanda da belli bir bağımlılık oluştursun istiyorlar.

Biz, bir an önce, Türkmen gazını da, Bakü-Ceyhan Boru Hattı gibi, bu Mecliste somut neticeleri üzerinde görüşürsek, ben, bundan mutluluk duyacağım; ama, bizim bölgemizde de, özellikle, şu an, en erken gelen gaz, İran gazı. Şu an, Türkiye'nin toplam aldığı gaz 12 milyar metreküp; ilk gelecek gaz da, İran'dan gelecek 10 milyar metreküplük gaz. Doğu Anadolu Bölgesinde, bildiğiniz gibi, şu an, bu projelerin tamamı, Doğu Anadolu'dan başlayıp, Seydişehir'e kadar uzanan hat, aşağı yukarı 2001 yılının yedinci ayında tümüyle bitmiş olacak; ama, Doğu Anadolu Bölgesindeki illerimizde, henüz böyle bir çalışma yok. En azından, bu 10 milyar metreküp gaz geldiği zaman, Türkiye'nin elinde toplam 22 milyar metreküp civarında gaz olacak. Doğu Anadolu Bölgesindeki bütün vilayetlerimizin iç tüketimine yeter de artar bile.

Hakikaten, bizim bölgemizde de hava kirliliği son derece önemli problem olmaya başladı. Bizim de arzumuz, Erzincan'dan geçen hattın, Erzincan üzerinden, Gümüşhane'den Trabzon'a bir an önce bağlanması. Bu, aynı zamanda, göçün de önüne geçecek, sanayileşmeyi de sağlayacak. Bizim, oralarda da, organize sanayi bölgelerimiz bugünlerde başladı. 2001 yılında Erzincan üzerinden Seydişehir'e ulaşacak hattın, Gümüşhane bağlantısı, yaklaşık 80 kilometre, Trabzon bağlantısı toplam 180 kilometre civarında. Ümit ediyorum, 2001 yılı programına bu hat da alınırsa, bununla beraber bağlantılı iller de alınırsa, bu, Türkiye açısından da, hepimiz açısından da iyi olacak.

Ümit ediyorum ki, Türkiye, gelecekte, enerji problemlerinin, enerji meselelerinin üstesinden gelecek. Türkiye'deki bütün akarsular üzerinde barajlar projelendirildi, tesis edildi; bunlar bir an önce devreye girer; ama, Türkiye, hakikaten enerji darboğazına doğru sürükleniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yaşar, tamamlayın efendim.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Teşekkür ederim.

İstesek de istemesek de, belki, 2001 yılından itibaren elektrik kesintileri bile gündeme gelecek, gerek çevrim santralleri gerek hidroelektrik santraller, yap-ışlet-devlet, yap-ışlet-devam et, artık adı neyse... Ama, benim de arzum, bir an önce, bu projelerin vücut bulması, bir an önce başlamasıdır; bu, Türk sanayii için de, Türkiye ekonomisi için de çok önemlidir.

Ben, çıkacak olan bu yasanın, devletimize, milletimize hayırlı olmasını diliyor, Yüce Heyetimize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Sayın Enginyurt, sorunuzu yöneltebilirsiniz Sayın Bakana; buyurun.

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Sayın Başkan, aracılığınızla Sayın Bakana sormak istiyorum.

Az önce, Sayın Budak, konuşmasını yaparken, özellikle Türk milliyetçilerini hedef alan, suçlamalarda bulunucu, hangi gazeteden aldığını bilmediğim, muhtemelen kendisinin de itibar etmediği, kartel medyasının ifadelerine dayanarak, bizim “Çırpınırdı Karadeniz”i söylemekten vazgeçtiğimizi ve Putin’den talimat almaya başladığımızı ifade eden beyanlarda bulunmuştur. Tabii, Sayın Budak, her zaman olduğu gibi hayal görüyor; çünkü, kendileri Libya’da bedevi eşkiyasının çözümlünden talimat almaya alıştıkları için, başkalarının da böyle talimat aldığını düşünüyor. (FP sıralamından gürültüler)

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, soru mu soruyor?!

BAŞKAN – Sayın Enginyurt, lütfen, rica ediyorum... Soru sormak için mikrofonunuzu açtım. Yeni bir sataşmaya sebep olmayın lütfen.

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Sorumu soruyorum: Bu hadiseyi, bu gazetedeki ifadeyi net bir şekilde açıklarsanız memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Konuyla ne alakası var?! Böyle soru olmaz ki!

BAŞKAN – İkinci olarak, soru sormak üzere Sayın Budak; buyurun.

YAKUP BUDAK (Adana) – Sayın Başkan, bir sataşma var, aynı zamanda da Sayın Bakana bir sorum var.

Benim Sayın Bakana sormak istediğim soru şu: Birincisi, ben “medet ummak” diye bir ifade kullanmadım Sayın Bakan; onu ifade edeyim. Belki, ben söylerken yanlış anlamış olabilirler diye düşünüyorum.

İkincisi, ben, Sayın Bakana “niye üç Başbakan Yardımcısı bir araya geldiler de, bir imzada, bir işbirliğinde bulundular” diye bir soru sormadım. Biz mutlu oluruz, ülkenin enerji politikasını çözmek için, üçlü bir araya gelip imza atmışlarsa. Enerji, projeleri, Dünya Bankası Başkanının imzasından, onayından geçecek mi, geçmeyecek mi bu protokole göre; ben onu sordum.

Bir diğer husus ise, arkadaşlarımız, birtakım ifadelerde bulundular. Bedri Yaşar Bey “uyarmak” diye bir kelime ifade ettiler; ben, aynen, kendilerine iade ediyorum. Zannediyorum, dil sürçmesi oldu. Bedri Yaşar Bey çok kibar bir arkadaşımızdır; belki, bir hatırlatmada bulunacaktı.

Arkadaşlarımıza diyoruz ki, yönünüzü, enerji politikasında başka yönlere dönmeyin; milletin gerçekleri, Türkiye’nin gerçekleri neyse, ona göre bir enerji politikası hazırlansın diyoruz. Arkadaşlarımız başka yerlerde dolaşmasınlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, bakın, İttüdüğümüzün tarif etmiş olduğu soru müessesesi, sadece, Başkanın delaletiyle Sayın Bakana soru yönelmek şeklindedir; ama, maalesef, uzun zamandır, Meclisimizde, bu soru müessesesi, hem çeşitli yorumların yapıldığı hem de karşı taraftan, başka partilerdeki arkadaşlarımızla karşılıklı konuşma haline geldi. Çok rica ediyorum; bu soru sorma müessesesini, İttüdükteki tarifine uygun bir şekilde kullanalım. Eğer, değerli arkadaşlarım soru sormak için vaki söz taleplerini yerine getirdiğimde İttüdüğün amir hükümlerine uymazlarsa, mikrofonlarımı kapatacağım; şimdiden, kusura bakmamalarını rica ediyorum.

Sayın Polat, buyurun efendim.

Deminki söylediğim ölçüler içinde; sadece, Sayın Bakana soru...

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkanım, ikaz etmenize lüzum yoktu; ben aynen öyle soracağım.

Delaletinizle Sayın Bakana sorum şu; Kendileri biraz önce dediler ki, bizim hiçbir devlet kuruluşuyla aramızda bir problem yok...

BAŞKAN – Anlayamıyorum efendim.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Kendileri biraz önce konuşurken “Enerji Bakanlığının programları ile Devlet Planlama Teşkilatının programları arasında bir çelişki yok” dediler.

Şimdi, yarın burada görüşeceğimiz Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının 176 ncı sayfasından 1404 üncü paragrafı aynen okuyorum: “Sektörde uzun vadede rekabete açık bir piyasa oluşturulması amacı, yürlütülen uzun vadeli, yüksek tarifeli ve alım-ödeme garantili proje uygulamalarıyla çelişir hale gelmiştir. Bunun yanı sıra, tarife oluşumunda rekabet olmaması nedeniyle, uzun dönemde, sanayi ve genel ekonomiyi olumsuz şekilde etkileyeceği düşünülen yüksek maliyetli bir sisteme dönüşüm başlamıştır.” Devam eden maddede, 1405 inci paragrafta “doğalgaz sektöründe de, elektrik sektörüne paralel sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Yapılan doğalgaz ithal bağlantıları ve projeleri sağlıklı bir talep çalışmasına dayanmamaktadır. Müraacaat aşamasındaki çok sayıda özel doğalgaz santral projesinin potansiyel talep kaynağı olarak kabul edilmesi neticesinde, yakın dönem için aşırı bir gaz bağlantısına girilmiş bulunmaktadır” denilmektedir.

1406 ncı paragrafta “doğalgaz ithal bağlantılarının ve boru hattı güzergâhlarının gerçekçi talep çalışmalarına dayandırılması ihtiyacı önemini korumaktadır” denilmektedir. Şimdi, Devlet Planlama Teşkilatının yarın görüşeceğimiz kalkınma planındaki bu maddeleri nasıl izah ediyorsunuz?

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Çiçek, buyurun.

MEHMET ÇİÇEK (Yozgat) – Sayın Başkanım, delaletinizle, Sayın Bakanımın iki konu hakkında bilgi almak istiyorum.

Birincisi, Samsun-Ankara doğalgaz hattı inşaatı 2001 yılı içerisinde tamamlanacak. Bu hattın Yozgat İlimiz istifade edecek mi? Planlamada edecek gibi gözüküyor ve Sungurlu-Yozgat hattı belirlenmiş inşaat programında; öyle gördük. Halbuki, Yozgat’ın sanayi kuruluşları, Sungurlu hattından geldiği takdirde daha uzak kalıyor ve istifade etme şansı yok. Bu konuda herhangi bir çalışmalar var mı?

İkincisi, 2002 yılında Türkmen doğalgazı, Kayseri-Kırşehir-Ankara tarzında bir hat üzerinden geçecek. Himmetdede’den ayrılmak suretiyle Boğazlıyan-Akdağmadeni-Sorgun-Yozgat hattının birleştirilmesi planda gözüküyor; 2002 yılı içerisinde gerçekleşecek mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Günbey, buyurun.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, delaletinizle Sayın Bakandan aşağıdaki sorularımın cevaplandırılmasını arz ediyorum.

Sayın Bakanım, önümüzdeki kış ayları içerisinde Türkiye’de elektrik kesintisi uygulanacak mı, uygulanmayacak mı? Uygulanacaksa, bunun programı ne şekilde olacak? Bunu öğrenmek istiyorum.

İkincisi, geçen hafta içerisinde Mecliste dağıttırılmış bulunduğunuz doğalgaz boru hattı haritasında, Diyarbakır’ın doğalgaz boru hattından istifade edemediğini gördüm. Diyarbakır, doğalgaz boru hattından istifade edecek mi, etmeyecek mi? Bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Budak'ın sorusundan başlamak istiyorum.

Tabii, bir hükümetin yapmış olduğu işlerin, yapacağı işlerin veya bir enerji politikasının Dünya Bankasının onayından geçeceği noktasında şüpheye düşmeniz bile üzücü benim için. Yani, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir üyesi olarak, hükümetimizden böyle bir şüphe içinde olmamanız lazım. Biz, hiçbir projemizi, bu manada, Dünya Bankasının onayına götürmeyeceğiz, hiçbiri Dünya Bankasının onayından geçmeyecek. Sayın Budak, içiniz rahat olsun.

Yine “medet umma” dediniz. Ben, öyle anladım; inşallah, yanlış anlamış olayım ben, yanlış anlamış olmaktan memnun olurum.

Bir diğer husus da... Biz, programlı bir elektrik kesintisi düşünmüyoruz; öyle bir programımız, öyle bir planımız yok. Biz, elektrikleri kesmeden, bu yazı da, bu kışı da nasıl geçiririz, onun mücadelesini yapıyoruz. Bu noktada “gezer santral” dediğimiz dört tane santralin ihalesini gerçekleştirdik; şu anda faal. Dördünün daha ihalesine çıktık. Kısa bir süre içinde, herhalde inşaatına başlayacağız ve yine, yitler santrallerle elektrik almaya uğraşıyoruz.

Yine, şu anda, ithal etmekte olduğumuz elektriğin miktarını artırmaya yönelik günlük çalışmalar yapıyoruz. Geçtiğimiz hafta Bulgaristan'daydı arkadaşlarımız. Gürcistan'la görüşüyoruz. İran üzerinden daha fazla nasıl alırız; bunun mücadelesini yapıyoruz. Tabii, bu palyatif tedbirlerle Türkiye'nin enerji probleminin çözülmeyle ilgili ikinci çözümdedir. İleriye dönük projeleri de, bir an önce, realize etme noktasında çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Polat'ın dediklerine aynen katılıyorum. Benim kabul etmediğim bir beyandır. Zaten, ANAP sözcüsünden de rica ettim; yarın burada konuşurken, bu konudaki fikrini dile getirecek. Ben, Sekizinci Beş Yıllık Plandaki bu tespite katılmadığımı her zaman ifade ettim; ama, yine de, bu kanun, hükümet tasarısı olarak gelmiştir, altında da imzam var. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

MEHMET ÇİÇEK (Yozgat) – Sayın Başkan, benim sorum?..

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Pardon.

Diğer sorulara da, gerek Diyarbakır'a gerek Yozgat, gerekse Himmetdede'ye gaz temini konusunda, sizlere, detaylı yazılı bilgi arz edeceğim sayın milletvekilim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İçtüzüğün 86 ncı maddesine göre, tasarı üzerinde oyunun rengini belli etmek üzere, lehte, Giresun Milletvekili Sayın Mustafa Yaman?..

MUSTAFA YAMAN (Giresun) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Yine lehte, Ağrı Milletvekili Sayın Nidai Seven?..

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Hayırlı uğurlu olsun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, tasarının tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açık oylamanın elektronik cihazla yapılması hususunu değerli oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylamayı başlatıyorum ve 5 dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısının yapılan açık oylamasına 219 sayın milletvekili katılmış, 194 kabul, 5 ret, 8 çekimser ve 13 mükerrem oy olmak üzere kanun tasarısı kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın Bakan bir teşekkür konuşması yapacak; buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum. Uzun saatlerimizi aldı; ama, gerçekten de, Türkiye'nin 21 inci Yüzyılda önder ülke olmasının araçlarından birini teşkil edecek bir yasa tasarısını elbirliğiyle, hatta, oybirliği diyeceğimiz bir oranla gerçekleştirdik.

Türkiye'nin enerji terminali olma noktasındaki iddiayı, şu anda, Mecliste grubu bulunan bütün siyasi partiler ileri sürüyorlar; yani, bu, Türkiye için, fikir birliği noktasına erişmiş bir amaçtır. İşte bu amacın gerçekleştirilmesi de, Türkiye'nin 21 inci Yüzyılda bir enerji terminali olması noktasında atılan en önemli adımdır. Bu kanunla ve bu kanuna istinaden gerçekleştirilecek boru hatlarıyla, Türkiye'nin stratejik önemi bir kat daha artacaktır.

Biz, her zaman ifade ediyoruz, bu kanuna istinaden gerçekleştirilecek boru hatlarıyla, yüzyıl boyunca dil bağıyla, kan bağıyla, soy bağıyla birbirine bağlı olduğumuz Türk Cumhuriyetlerine -bir başka manada- bu boru hatlarıyla da bağlanmış olacağız; sonsuza kadar tekrar bağlanmış olacağız.

Bu sonucun alınmasında katkısı bulunan bütün sayın milletvekillerine, hem şahsım hem de 57 nci hükümet adına teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (ANAP, MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, yeni konuya geçmeden, yerimden bir açıklama yapmama izin verir misiniz?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sabahki oturumda bir değerli milletvekilimiz, kendi illerinde incir veya fındığa dayalı olarak bir zehirlenmeden bahsetti. Zannediyorum bir yanlış anlama var; bu yanlış anlamayı düzeltmek üzere bir açıklama yapma zaruretimini duydum.

Ne fındığın ne de incirin, doğrudan doğruya o doğal güzelliği ve varlığıyla bir zehirleme özelliği olması söz konusu değildir. Hiçbir laboratuvarında böyle bir tespit yapılması da mümkün değildir. Dolayısıyla, fındıkla ilgili veya incirle ilgili böyle bir değerlendirme yanlıştır.

Ancak, oradaki konuşmada üzerinde durulan nokta şu: İncirin depolanmasının yanlış yerde yapılması ve özellikle ziraat ilaçların bulunduğu bir depoda, depo havalandırılmadan muhafaza edilmesi ve depolanması sonucunda, oradan nakledilen yerde, maalesef, birkısım sıkıntılara, sağlık sorunlarının doğmasına neden olmuştur.

Bunun bu şekilde tazyih edilmesinde, açıklanmasında fayda var; çünkü, hem incir hem de fındık üretimi, hem bizim için önemli hem de ülkemiz için önemli ve gerçekten, insan sağlığı için de fevkalade yararlı meyvelerdir. O bakımdan bu açıklama zaruretiyi duydum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (Alkışlar)

BAŞKAN – Peki efendim.

Değerli milletvekilleri, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporlarının müzakerelerine başlıyoruz.

6. – *Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/700) (S. Sayısı: 504) (1)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tümü üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA KEMAL KABATAŞ (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 504 sıra sayılı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek, açıklamak üzere söz aldım; sözlerime başlamadan önce, Grubum ve şahsım adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurul gündeminde olan Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı, fevkalade önemli bir tasarı, fevkalade kritik; gerek dış ilişkilerimiz gerek ekonomik ilişkilerimiz açısından fevkalade önemli bir tasarı olma özelliğini taşıyor. Bu önem, tasarının bizatihi taşıdığı ağırlıktan değil, tasarıyla düzenlenmek istenen ilişkilerden kaynaklanıyor.

Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle olan uzun macerasında, kırk yıla yaklaşan ilişkilerinde, bugün itibariyle geldiğimiz kritik dönem, kritik konum fevkalade önemli ve bu dönemle bağlantılı olarak da, getirilmek istenen teşkilat, yani, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği teşkilatı nasıl bir konumda olacak, nasıl bir fonksiyon icra edecek, bu ilişkimize, bu çok özel, çok kritik ilişkimize, Avrupa Birliğiyle tam üyelik noktasındaki entegrasyon ve dönüşüm ilişkimize ne katkı sağlayacak; gerçekten, amaçlanan, Türkiye'nin, Türk toplumunun, Türk Devletinin, Türk ekonomisinin ihtiyaçlarına uygun bir yapı, bir teşkilat olup olmadığı meselesini ciddiyetle irdelemek, değerlendirmek ihtiyacı var.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin, biliyorsunuz, Avrupa Birliğiyle ilişkileri 12 Eylül 1963 tarihli Ankara Antlaşmasıyla başlatılmıştır. 1963'lerin zor dönemlerinde, ekonomik açıdan, siyasal açıdan zorluklar içinde olduğumuz dönemde o günün yönetimi dünyadaki gelişmeleri doğru okumuş, doğru kararlar vermiş, bizim dışımızda oluşan, Avrupa'da oluşan bu yeni ekonomik entegrasyon hareketinin dışında kalmama sağduyusuyla hareket etmiş ve Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle ortaklık ilişkisini yasayla, doğru zamanda, doğru şekilde tesis etmiştir. Bu güzel bağlantı, daha sonra 1 Ocak 1970'te ilk kez bir ekonomik muhtevaya kavuşturulmuş ve Katma Protokol uygulanmış,

(1) 504 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

yürürlüğe konulmuş, Katma Protokol kapsamında kademeli gümrük indirimi uygulamaları ve Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle ekonomik anlamda entegrasyonu işleme konulmuş, yürürlüğe konulmuştur ve bu nokta, hiç eksiksiz, bazı gecikmelerle 6 Mart 1995 tarihli Ortaklık Konseyi kararıyla, 1 Ocak 1996 tarihinden geçerli olmak üzere, Avrupa Topluluğuyla, Avrupa Birliğiyle gümrük ilişkisini, gümrük birliği ilişkisini tescil etmiştir, teyit etmiştir, onaylamıştır, yürürlüğe koymuştur.

Değerli milletvekilleri, dönemin Başbakanı Sayın Çiller'in, Avrupa Birliğiyle gümrük birliği oluşturulması, Gümrük Birliği Anlaşmasının yürürlüğe konulması konusunda gösterdiği büyük irade, büyük heyecan ve o günkü konjonktür içinde gösterdiği büyük dirayet, bugün, çok daha iyi anlaşılır durumdadır.

Gümrük birliği uyum çalışmalarının nasıl bir tempoda, nasıl bir hızla yürütüldüğünü, olayın yeni olması nedeniyle hepimiz yakından hatırlıyoruz. Çok kısa bir sürede, dışticarete, gümrüklerde, rekabet hukukunda, fikrî ve sınai haklarda, devlet yardımlarında, sınai mevzuatta ve tüketicinin korunması konularında, Avrupa Birliğine gümrük birliği çerçevesinde uyumu sağlayacak yasal düzenlemeler ve çerçeve, hızlı bir tempoda yürürlüğe konulmuş; ondan sonraki gelişmelerde, bu tempo, bu kararlı yaklaşım büyük ölçüde tutturulamamış, aksatılmıştır. Ancak, bizim de, ülke olarak ortaya koyduğumuz irade ve Avrupa Birliğindeki görüş anlayışı, fikir anlayışı noktasında yaşanan olumlu gelişmelerle, 1998'deki olumsuz hava dağılmış ve 10-11 Aralık 1999'da Helsinki Zirvesiyle, Türkiye'nin Avrupa Birliği macerası, Birliğe tam üyelik macerası, yepyeni ve fevkalade kritik bir süreç girmiştir.

Türk yönetimi, Türk Devleti, Türk Milleti, bu tarihî bağlantıyı tesis eden Helsinki Zirvesiyle ortaya konulan, Türkiye'nin Avrupa Birliğinin genişleme sürecindeki aday ülke statüsünü kazanmasında gerçekten kararlı bir tavır sergilemiştir; fakat, 10-11 Aralıktan bu yana, yani, aşağı yukarı altı aylık bir dönem geride kaldığı halde, Avrupa Birliğine uyum, aday üyelik statüsünde yapılacak işler, atılacak adımlar konusunda, henüz, ortada, ciddi bir irade gösterisi, olayı ciddiye alacak bir yaklaşım ve strateji maalesef yok. Ola ola, ortaya konula konula, biraz sonra irdeleyeceğim, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulmasıyla ilgili bir teşkilat çalışması var önümüzde.

Bu çalışma nedir, ne değildir; bunlara, gerçekten, dikkatle bakmak lazım; çünkü, oluşturulmak istenen teşkilat, bir devlet içerisinde sıradan teşkilat kurma, bir genel sekreterlik oluşturma olayından çok daha ötede, çok daha önemli bir düzenlemedir.

Türkiye, aday ülke statüsüne girdiği günden itibaren, daha doğrusu 11 Aralık 1999'dan itibaren Avrupa Birliği programlarından yararlanma imtiyazını, hakkını elde etmiştir. Avrupa Birliği statüsü kapsamındaki programlardan yararlanma hakkı fevkalade önemli bir hakktır. Bu hakkın kullanılabilmesinin, bu adaylık sürecinin tam adaylığa dönüşmesinin aşağı yukarı bir çerçevesi belirlenmiştir.

Katılım öncesi stratejinin hızla belirlenmesi lazımdır. Türkiye, katılım süreci için ulusal programını hazırlayıp yürürlüğe koymak zorundadır.

Mali yardımlar burada çok önemlidir, koordinasyonu gerekmektedir.

Katılım ortaklığı hazırlıklarının hızla tamamlanması lazımdır.

Yarın üzerinde konuşacağımız Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı metninde ulusal program hazırlıklarının bir çerçevesi verilmiştir. Bu çerçeve nedir; şuna baktığımızda, Avrupa Birliği müktesebatına uyumun sağlanmasında bir mevzuat uyumundan söz edilmektedir. Onbinlerce sayfalık Avrupa Birliği mevzuatının Türk mevzuatıyla uyumlandırılması, daha doğrusu, çoğu noktada benzerliği olmayan Türk mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatına uyumlandırılması söz konusudur.

Uyum, Türkiye'de her şeyin yeniden yapılandırılması, Türk ekonomisinin kendi dışındaki bu büyük ekonomik birlikle entegrasyonun uyumlandırılması, yeniden şekillendirilmesi, yeniden gözden geçirilmesi ve tıpatıp Avrupa Birliği standartlarında yeniden yapılandırılması anlamına gelmektedir. Bu, kaynak ister; bu, para ister; bu, destek ister. Türkiye, bugünkü yapısı içinde uyum çalışmalarını götürmek üzere, bu beşerî desteğe, Avrupa Birliğinden bu büyük ekonomik kaynağa, finansal desteğe ihtiyaç duymaktadır ve bunun sağlanabilmesi de mümkündür.

Avrupa Birliği müktesebatının yerine getirilmesi için gerekli yapının oluşturulması, idarî yapının oluşturulması söz konusudur. İşte, bu müktesebatı, yani, Türk ekonomisinin, Türk hukuk sisteminin, Türk sosyal organizasyonunun çok büyük ölçüde Avrupa Birliği tarafından tek taraflı ortaya konulmuş kriterlere, normlara uyumlandırılması konusunda fonksiyonel olacak teşkilatın adı, hükümet tarafından Avrupa Birliği Genel Sekreterliği olarak Yüce Meclisin huzuruna getirilmiştir. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği teşkilatı kuruyoruz. Bu teşkilat, bizim dışımızda, dünyanın en yüksek standartlarını, normlarını oluşturmuş, dünyanın en prestijli, en gelişmiş ekonomik topluluğuna, siyasal topluluğuna Türk ekonomisini, Türk sistemini entegre edecek. Bunun anlamı, bu entegrasyon, bu dönüşüm sürecinde Türkiye'deki hemen hemen tüm kurumlar Avrupa Birliği normlarına, standartlarına dönüştürülecek, taşınacak ve bu benzerlik, bu uyum sağlandıktan sonra tam tiyeliğe geçilecek.

Değerli milletvekilleri, tam üyeliğe geçişin standartları bizim dışımızda oluşmuştur. Bunun siyasî kriterleri Kopenhag'da, ekonomik kriterleri de Maastricht'te oluşturulmuştur; kesin, objektif, açık kriterlerdir. Türkiye, bu önemli kriterlere uyma takvimini kendisi hazırlayacaktır.

Türkiye ile genişleme süreci kapsamında aday ülke statüsünde olan ülkeler ne yapıyor, Türkiye ne yapıyor; buradaki değerlendirmeleri size kısaca sunmak istiyorum değerli milletvekilleri.

Türkiye, 1963 yılından 1995 yılına kadar 32 yıllık dönemde, sadece, 830 000 000 ECU'luk, Avrupa Topluluğundan -o günkü adıyla- destek almıştır; 32 yıllık dönemin, maceranın sonucu malî açıdan, katkı açısından budur. 4 üncü malî protokolle taahhüt edilen 600 000 000 ECU, hâlâ kullandırılmamaktadır. Komşumuz Yunanistan'la yürüttüğümüz platonik ilişki, maalesef, bir sansasyon olmaktan öte, bu anlamda, katkı sağlamak anlamında, bir sonuç getirmemiştir.

1995 yılında başlatılan gümrük birliği çerçevesinde, Türkiye'ye taahhüt edilen 2,8 milyar dolarlık yardım, maalesef, hâlâ, işlerlik kazanmamıştır. Yeni Akdeniz politikaları kapsamında verilecek 339 000 000 ECU'luk yardım ve EUROMED kapsamında kullanılabilir 205 000 000 ECU'luk yardım, Mega-1 kapsamındaki 376 000 000 dolarlık yardım ve Mega 2- kapsamında yapılacak yardım hiçbir şekilde realize edilememiştir.

Türkiye'ye bugüne kadar yapılabilen, deprem desteği altında taahhüt edilen Avrupa Yatırım Bankasındaki 600 000 000 EURO'luk tutarın, 450 000 000'luk kısmı, kullanılabilir hale gelmiştir.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye bu noktadayken, Türkiye'yle, genişleme sürecinde aynı statüde olan ülkeler ne yapıyorlar, ona bakalım; sonra da, bu Genel Sekreterlik bu işi nasıl yürütecek onu değerlendirelim.

Merkezî ve Doğu Avrupa ülkesi olarak bilinen ve genişleme sürecinde olan ülkelere, Avrupa Birliğinden yapılan destek, taahhüt edilen destek, 2000 yılı için yaklaşık, 2,2 milyar ECU'dür ve 2000 yılında, bu ülkelere, bizimle beraber aynı yarışın içinde olan ülkelere taahhüt edilen kredi 8,5 milyar ECU'dür ya da EURO'dur. Değerli arkadaşlarım, Türkiye, yönünü, uluslararası prestiji arttırmak giderek aşınan Dünya Bankasına, IMF'ye dönmüş; onlarla ne tür fedakârlıklara mal olan görüşmeler yapıyor; ama, bizim, tarih olarak, gelenek olarak, gelecek olarak yöneldiğimiz, her türlü politikamızda ana tayin edici olması gereken Avrupa Birliğiyle ilişkiler konusundaki açmazımız

ortada. Bundan böyle, Avrupa Birliği programlarını, Türkiye, sonuna kadar kullanmak, milyar dolar ECU'lük yardımları Avrupa Birliğinden talep etmek, almak, kullanmak ve bu destekle de, medeniyetteki iddiasını, medenî dünyayla entegre olma iddiasını, Avrupa Birliğine tam üye olma iddiasını doğru yönetmek zorunda.

Şimdi, getirilen Genel Sekreterliğin, gerçekten, Türkiye'de, her kurumu, mevzuat uyumu, ekonomik standartların yakalanması, uygulanması, dönüştürülmesi, koordinasyonu, yönetimi, 4 000 000 KOBİ'nin Avrupa Birliği fonlarına ulaştırılması, her biri muhtaç 3 227 belediyenin altyapı ihtiyaçları için Avrupa Birliği fonlarını devreye sokabilmesi için, çok güçlü, çok yetenekli, iyi bir ekiple donatılmış bir yönetim ihtiyacı var. Önerilen Genel Sekreterlik bütün bunları taşıyor. Önerilen Genel Sekreterlik, 76 kişiden ibaret bir teşkilat; Dışişleri Bakanlığının gözetiminde, Başbakanlığa bağlı, başında bir eski büyükelçi -daha doğrusu, büyükelçilik sıfatı taşımış bir genel sekreter- 4 yardımcısı, altındaki uzmanlarıyla 76 kişilik bu çekirdek kadro, Türkiye'deki bu büyük dönüşümü yönetecek, Türkiye'yi Avrupa Birliği macerasında tam üye statüsüne taşıyacak... Buna inanmak mümkün değil. Bu yaklaşımı, ciddi bir yaklaşım olarak görmek ve değerlendirmek de mümkün değil değerli arkadaşlarım. Türkiye, Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerindeki yönetimini doğru tanımlamak ve ciddiye almak, çok güçlü bir irade ortaya koymak zorunda. Kırk yıllık maceranın en kritik dönemini yaşıyoruz. Eğer, biz, bu yapıyla gidersek, bu yaklaşımla gidersek, Avrupa Birliğine adaylık sürecimiz, korkarım ki, bir yirmi yıl daha sürecek... Bu, bizim elimizde; ama, biz, devlet teşkilatı içinde bile uyumu olmayacak bir genel sekreterlikle, böylesine büyük iddialı bir dönüşüm programını, böylesine tarihi bir dönüşüm programını gerçekleştiremeyiz, gerçekleştiremeyeceğiz; çünkü, bu Genel Sekreterlik, altında, sayısını bile bilemediğimiz çok sayıda kamu kuruluşu, sivil kuruluş temsilcilerinden oluşan bir iş uyum komitesiyle, 76 kişiden ibaret olacak değerli milletvekilleri. Hepimiz Türkiye'de yaşıyoruz, devleti ya da tümüyle kamuyu, özel sektörü, ekonomiyi, siyasal, hukukî, sosyal açıdan bir büyük değişime götürecektir teşkilat, böyle bir teşkilat olamaz. Buradaki strateji yanlıştır, Türkiye'nin aleyhinedir; bunu dikkatinize sunmak istiyorum, fevkalade önemli bir konu.

Bakınız, Lizbon'da toplanan Avrupa Birliği yönetimi, Türkiye'nin, adaylık sürecini, ortaklık sürecini ciddiye almadığı, yeteri kadar dikkate getirmediği konusunda ciddi eleştirilerde bulunuyor. Bu büyük kurumun, Türkiye Cumhuriyetinin merkezi Parlamento'nun, rutin işler yerine, Avrupa Birliğiyle ilişkiler konusundaki çok ciddi çalışmaların, çok yoğun bir mesainin merkezi olması gerekiyordu; ama, Avrupa Birliğiyle büyük iddiamız, medeniyet yarışındaki iddiamız adına, gele gele, önümüze, sadece, sıradan, sadece, ne işe yarayacağını pek kendisinin de bilemediği, doğru tanımlayamadığı bir genel sekreterlik teşkilatı kurulmasıyla ilgili yasa tasarısı geliyor. Değerli arkadaşlarım, bunu, üzüntüyle karşıladığımı, bunu, işi ciddiye almamak olarak değerlendirdiğimi ifade etmek istiyorum. Yani, ilgi az gibi görünüyor; ama, yakın geleceğimizin en önemli konularından biri üzerinde her seviyede ortaya koyduğumuz irade ve bu büyük yarışa kazanma konusunda gösterdiğimiz çabalar, maalesef, ciddi olmaktan uzak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kabataş, mikrofonunuzu açıyorum.

Buyurun efendim.

KEMAL KABATAŞ (Devamla) – Tartıştığımız tasarıya, lütfen, bu gözle bakmanızı rica ediyorum. Tarihin önümüze koyduğu bu büyük fırsatı, Türkiye'yi, gerçekten medenî dünyaya taşıma sevdasındaki bu büyük yarış, böylesine kolay, böylesine kendi içinde tutarlı olmaktan uzak yaklaşımlarla aşma, sonuca götürme imkânımız yok. Bu önemli noktaları dikkatinize sunmak üzere söz aldım.

Dileğim şudur: Böylesine bir eğreti yönetim modelinin yanlışlığı görülerek, çok kısa sürede bu büyük ve iddialı ilişkiyi yönetecek çok daha ciddi bir teşkilatın kurulması yönünde bu hatalı düzenleme bir örnek olur, bir emsal olur ve kısa sürede bundan geri dönlür diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kabataş.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Kırşat Eser; buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KÜRŞAT ESER (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 504 sıra sayılı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı üzerinde, Grubum adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Avrupa Birliği, çok ince uzun bir yol olarak tarif edilmektedir. 12 Eylül 1963 Ankara Antlaşmasıyla başlayan Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, zaman zaman yükselmeler, zaman zaman alçalmalar göstererek bugüne kadar gelmiştir. 1963 yılından sonra Katma Protokol ve ardından, 12 Eylül 1980 askerî yönetimi döneminde, Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerinde, maalesef, bir kesilme görülmüştür. Bu tarihten sonra, ilişkilerimiz tekrar başlamış ve 6 Mart 1995 tarihinde, bildiğimiz Gümrük Birliği Antlaşması yapılmıştır. Bu Gümrük Birliği Antlaşmasından sonra, 1/95 tarihli bu gümrük birliğiyle, 1996 Ocak ayında gümrük birliğine girişimiz ve ardından, 1997 Lüksemburg Antlaşması. Lüksemburg’da, bilindiği gibi, Türkiye, Avrupa Birliği dışında bırakılmış; fakat, serbest piyasa ekonomisi açısından ve insan hakları açısından çok daha gerilerde bulunan ve Merkezî Doğu Avrupa ülkeleri diye ifade ettiğimiz ülkelerle, Kıbrıs Rum kesimi, Avrupa Birliğine aday ülke olarak ilan edilmişlerdir. Bu, Türkiye için, oldukça onur kırıcı bir davranış olarak alınmış ve bunun ardından, hükümetimiz, Avrupa Birliğiyle ilişkilerde bir soğukluk dönemini yaşamıştır ve 14 Aralıkta yayımlanan bir bildiriyle de bu ilan edilmiştir. Bu tarih, oldukça önemli ve onurumuzu düzeltici bir tarih olmuştur. Bunun ardından, Avrupa Birliği ülkeleri, altı ay arayla yaptıkları Cardiff, Viyana ve Köln zirve toplantılarında, bunları, bu hareketlerinin yanlışlığını ortaya koymuşlardır. Bunun neticesinde, hepimizin bildiği gibi, 11 Aralık 1999 Helsinki Zirvesine gelinmiştir. Gerçekten, 1997 ile 1999 arasında çok önemli bir olay vardır. Takdir edersiniz, küreselleşen dünyadaki birtakım gelişmeler, AGİT Zirvesi içerisinde yapılmış olan anlaşmalar ve ardından Amerika Birleşik Devletleri Başkanının Türkiye’yi ziyareti ve 21 inci Asrın Türklerin asrı olacağı şeklindeki ifadeleri, gerçekten, son derece güzel ifadeler olarak değerlendirilmiştir ve bu olayın sonunda da, Türkiye, 11 Aralık 1999 Helsinki Zirvesinde, Avrupa Birliğine aday ülke olarak alınmıştır.

Helsinki’de yapılan Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi ile ülkemizin Avrupa Birliğine adaylığının tescil edilmesi, Birlikte ilişkilerimizde yeni bir dönem açmıştır. Türk Milletinin 1,5 asırdır sürdüre geldiği Batılılaşma hareketini somut bir sonuca ulaştıran bu tarihî gelişme, Avrupa Kulübüne aidiyetin ilkelerine uyum ve yükümlülüğü de, kuşkusuz, beraberinde getirmektedir.

Katılma süreci, kapsamlı ve teknik çalışmalar kadar, önceki dönemlerden farklı olarak, kapsamlı, kuramsal ve siyasî hazırlığa da ihtiyaç göstermektedir. Bu nedenle, Birlik müktesebatına bir an önce uyum sağlamamız ve konuya daha ciddi yaklaşmamız kaçınılmazdır. Tam üyeliğe giden yolda, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının, kendi görev alanlarına giren konularda, yoğun, hızlı ve koordineli bir çalışma temposu içine girmeleri bir zorunluluktur.

Değerli milletvekilleri, bilindiği üzere, Avrupa Birliğiyle üyelik müzakerelerine başlamamız için Kopenhag kriterleri olarak isimlendirilen birtakım kıstaslara uyum sağlamamız gerekmektedir. Demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarını güvence altına alan kurumların istikrarlı bir şekilde tesisi bu kriterlerin siyasi ayağını teşkil etmekte, Birlik rekabetine karşı koyabilecek ve üyeliğin getireceği yükümlülükleri üstlenebilecek bir ekonomiye sahip olmak da ekonomik ayağı oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Avrupa Birliği müktesebatının Türkiye tarafından üstlenilmesi için çok büyük bir öneme sahip bulunmaktadır. Dördüncü yılını tamamlayan gümrük birliği dolayısıyla Türkiye, uyum konusunda büyük bir avantaja sahip bulunmaktadır; ancak, bu kapsamdaki uyum, esas itibarıyla gümrük birliği ve bununla alakalı ticarî ve ekonomik konularla sınırlı kalmıştır.

Ekonomik, siyasi, sosyal, ticarî, malî ve hatta kültürel hayatı düzenleyen, toplam 31 anabaşlık ve binlerce sayfadan oluşan topluluk müktesebatının Türk iç hukukuna aktarılması, önümüzdeki dönemde, özellikle Meclisimizin gündemini işgal edeceği benzermektedir. Son günlerde yaşanan siyasi ve ekonomik tartışmalar içinde, bir anlamda gözden kaçan bu husus, kesinlikle ikinci plana atılacak nitelikte değildir. Unutulmamalıdır ki, hiçbir aday ülke, topluluk hukukuna, hem mevzuat hem de uygulama anlamında uyum sağlamadıkça tam üyeliğe geçemeyecektir. Aksi takdirde, hem aday ülke hem de topluluk açısından aşılması zor sorunlar ortaya çıkabilecek, üye olmanın getireceği avantajlar, maliyetlerin gerisinde kalacaktır. Bu çerçevede, bir Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ihdasının öngörülmesini, ülkemizi tam üyeliğe hazırlama çalışmaları açısından çok yararlı bir girişim olarak görüyor ve destekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, siz de fark ediyorsunuz; Helsinki Zirve kararlarından sonra, Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkilerde bir canlanma yaşanmakta, Türkiye, Birliğin genişleme sürecindeki çalışmalara katılmakta, uzmanlık kuruluşlarıyla ilişki kurmakta, sıklıkla Avrupa Birliği Komisyonundan, Konseyinden, Parlamentosundan bir heyet ülkemizi ziyaret etmektedir. İlişkilerin rayına oturmasının belki de en önemli işareti, üç yıldan beri toplanamayan Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Konseyinin geçen nisan ayında toplanmasıdır. Bu toplantıda, topluluk müktesebatının aktarımına hız kazandırılması, katılım ortaklığı ve ulusal program hazırlanması doğrultusunda önemli kararlar alınmıştır.

Bir kere, yukarıda bahsettiğim topluluk mevzuatının 31 başlığı altında, gerekli çalışmaları yapmak üzere, 8 adet alt komite oluşturulmuştur. Bu kapsamda, Tek Pazar ve Rekabet Alt Komitesinin 23 Haziran 2000, Ulaştırma, Çevre ve Enerji Alt Komitesinin 30 Haziran 2000, Tarım, Balıkçılık Alt Komitesinin de 7 Temmuz 2000 tarihlerinde ilk toplantılarını yapmaları kararlaştırılmıştır.

Söz konusu 8 komite, hem katılım ortaklığında belirlenecek kısa ve orta vadeli önceliklerin uygulama durumunu inceleyecek hem de Türk mevzuatının, Avrupa Birliği mevzuatına yaklaştırılması konularını görüşecektir.

Bir diğer işaret de, eşbaşkanı bulunduğum Türkiye Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunun, 10.8.1999 seçimlerinden bu yana ilk resmî toplantısını 5-6 Haziran 2000 tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirmiş olmasıdır.

Hükümetimizi temsilen Devlet Bakanımız Sayın Yüksel Yalova'nın da hazır bulunduğu toplantıya, Avrupa Birliği Komisyonunun genişlemeden sorumlu komiseri Günther Verheugen de katılmıştır. Son derece olumlu bir havada geçen toplantı sonunda, Helsinki sonrası gelişmelere ışık tutacak mahiyette bir ortak deklarasyon yayımlanmıştır.

Yüksek seviyeli bir konferans havasında geçen görüşmelere, yaptıkları katkılarından dolayı, Devlet Bakanımız Sayın Yüksel Yalova'ya teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu gelişmeler, ülkemiz için de büyük faaliyetlere öncülük etmektedir. Türkiye'nin, Avrupa Birliği Komisyonu tarafından hazırlanacak katılım ortaklığı belgesinde belirlenen önceliklere, hangi plan ve program çerçevesinde, hangi süre zarfında ve hangi kaynaklarla ulaşacağını belirleyeceği ulusal planın oluşturulması kapsamında tüm kamu kurum ve kuruluşlarımız, hummalı bir çalışma içine girmişlerdir.

Ancak, gerçekleştirilen çalışmaların koordine edilmesi gereği, en az bu çalışmalar kadar büyük bir önem taşımaktadır.

Faaliyetlerde gerekli eşgüdüm ve uyumun plan ve programlarla uygun olarak yürütülmesi, aynı zamanda tam üyelik müzakerelerinin de tek elden yapılmasına katkıda bulunacaktır. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği makamının ihdası, bu nedenle çok önemli bir adımdır. Tasarının bir an önce kabul edilmesi ve hayata geçirilmesi, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerine yeni bir ivme kazandıracaktır.

Değerli milletvekilleri, sözlerime son vermeden önce, Avrupalı dostlarımızdan, Türkiye'nin içinde bulunduğu çabayı görmelerini istediğimizi belirtmeliyim. Avrupa Birliğine üye olmayı, bir devlet politikası olarak ele alan Türkiye, çağın standartları olarak nitelediği Avrupa normlarını benimseme yolunda önemli adımlar atmıştır ve atmaya devam edecektir. Elbette, kimi iç ve dış mihraklar, sağlanan gelişmeleri karalamak için, doğaları gereği, çaba sarf edeceklerdir; ancak, bizi asıl üzen, geleceğe yönelik bir ortaklık kurmaya yöneldiğimiz Avrupa Birliği kurumları içinde Türkiye aleyhine faaliyetlerin gerçekleştirilmesidir. Avrupa Birliği kurumları içinde Türkiye aleyhine faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, bizleri oldukça üzmettedir. Dostumuz ve müttefikimiz olarak gördüğümüz Avrupa Birliğinin kurumları içinde, özellikle Avrupa Parlamentosu çatısı altında, Birleşmiş Milletler ve Amsterdam Anlaşması kapsamında güvence altına alınan toprak bütünlüğü ilkesine aykırı tutumlar, marjinal kalmakla birlikte, sergilenmeye devam edilmektedir. Bu tutumu anlamakta gerçekten güçlüklerimiz vardır. Aynı görüntüler, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında görülmülense, Avrupalı dostlarımızın hiç de memnun olmayacaklarını düşünüyorum. Avrupa Birliği, gerçekten, Türkiye'yle birlikte olmak istiyorsa, bir an önce, içindeki çatlak sesleri susturmalıdır.

Yüce Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Adana Milletvekili Sayın Ali Tekin; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA ALI TEKİN (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin batılılaşma projesinin önemli bir adımı olacak olan Avrupa Birliğiyle entegrasyon sürecini organize etmek üzere kurulacak Avrupa Birliği Genel Sekreterliğiyle ilgili kanun tasarısı üzerinde, Grubum adına, söz almış bulunuyorum; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son zamanlarda, Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimizde bazı önemli gelişmeler oldu. Bunlardan bir tanesi, özellikle Helsinki Zirvesi sonrasında, üç yıllık bir aradan sonra ilk defa toplanan Ortaklık Konseyi olgusudur. 11 Nisan 2000 tarihinde, Lüksemburg'da, Dışişleri Bakanımız Sayın İsmail Cem Başkanlığında toplanan bu Ortaklık Konseyi bazı önemli kararlar almıştır. Bunlardan bir tanesi, Avrupa Birliğiyle, hizmet sektöründe de gümrük birliğine gitmiş olmamızdır. Bilindiği gibi, Avrupa Birliğiyle 1995 yılında gerçekleştirdiğimiz gümrük birliği, sadece mallarla ilişkiliydi. Bu defa, hizmet sektöründe de liberalleşmeye gidilmesi için görüşmeler başlamış bulunuyor.

İkinci önemli karar, Avrupa Birliğiyle, kamu alımları konusunda, bu yıl sonuna kadar görüşmelerin tamamlanmasının öngörülmüş olmasıdır. Doğal olarak bu liberalleşmeler, ülkemizdeki hizmet sektörünün kalitesini ve de kamu ihalelerindeki rekabeti artıracak ve ekonomimize çok önemli katkılarda bulunacaktır.

Üçüncü önemli karar, tarama denen analitik inceleme için 8 alt komisyonun kurulmasıdır. Diğer aday ülkelerle olduğu gibi, 31 başlık altında toplanan konular, bu 8 altkomisyon tarafından taranacak. Bu tarama sürecinin, bu ay içinde (haziran ayı içinde) başlaması gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce belirttiğim bu Ortaklık Konseyi kararlarının bir an önce yaşama geçirilebilmesi için, bugün huzurlarınıza gelmiş olan bu yasa tasarısının kanunlaşması gerekiyor.

Elbette, Avrupa'yla bütünleşme sürecimizi organize edecek olan kurumun ne şekilde olması gerektiği konusunda uzun tartışmalar yapabiliriz; ancak, hükümetimizin uygun bulunduğu model, Başbakanlığa bağlı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği adıyla bir kurumun oluşturulması.

Elbette, her kurumsallaşma modelinin yarar ve zararları vardır; ancak, sanırım ki, bu genel sekreterlik modeli, yürütmeye, esnek, hızlı, etkin bir şekilde çalışma olanağı verecektir.

Bu sekreterliğin, ülkemizde sık sık karşılaştığımız hantal devlet modeliyle değil, yeni Türkiye'ye yaklaşan bir etkinlik modeli olarak ortaya çıkmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliğiyle bütünleşme sürecinde hem Meclisimize hem de hükümetimize gerçekten çok önemli görevler düşüyor.

Bizden önce Avrupa Birliğine giren Portekiz, Yunanistan ve İspanya gibi ülkeler ile bizim siyasî ve ekonomik bakımlardan pek çok benzerliklerimiz var. Dolayısıyla, bu ülkelerin Avrupa Birliğiyle bütünleşme sürecinde geçirmiş oldukları evreleri, yaptıkları çabaları ve bu çabaların ortaya çıkardığı sonuçları gözden geçirmemizde büyük yarar olduğunu düşünüyorum.

Bu ülke deneyimlerine baktığımız zaman, bu deneyimlerin özünün şu olduğunu görüyoruz: Avrupa Birliği, yeni üye ülke üzerinde, orta ve uzun vadede çok yararlı etkiler yapıyor; ancak, bu etkilerin ne kadar yararlı olacağını belirleyen unsur ise, aday ülkelerin ya da yeni üye olmuş ülkelerin kendi içlerinde bu Birliğe ne kadar hazırlıklı olduklarıyla doğru orantılı görünmektedir.

Hazırlık derken, aklımıza gelmesi gereken olgu, aday ülkenin, özellikle iç ekonomik ilişkilerinde serbest piyasa ekonomisinin kurallarını egemen kılmasıdır. Politik anlamda ise, geleneksel patronaj politikalarının, ilişkilerinin yıkılıp, yerine, çoğulcu, örgütlü bir demokratik yapının egemen kılmasıdır. Bu iki hazırlık olgusunun bir araya gelmesiyle, ülkede ortasınıf değerlerinin yükselmesi sağlanmış olacaktır ki, bu da, serbest piyasa ekonomisi ve demokrasiden başka bir şey değildir.

Bu modelin, bu ortasınıf modelinin ve değerlerinin egemen kılması sonucunda, ülkede refah hızla artacaktır ve aynı zamanda, sadece refah artmakla kalmayacaktır, bu refah, değişik toplumsal katmanlar arasında eşitçe ve adilce paylaşılacaktır. Yine, bu olay, Atatürk'ün bize gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyinin gerçekleşmesi anlamına gelecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz, kendi ülkemizin işlerini düzenlemeye, geliştirmeye çalışırken, diğer yandan da, Avrupa Birliğinden, sorumlu, içten, duyarlı yaklaşımlar beklemek hakkımızdır. Bu anlayışı, bu yaklaşımı, maalesef, her zaman bulamadığımızı belirtmek gerekir. Örneğin, son günlerde gündemde olan Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği Projesinde olduğu gibi...

Bildiğiniz gibi, bu proje, Avrupa Birliğinin askerî alanda gerçekleştirdiği, Topluluğun savunma boyutunu önplana çıkaran bir projedir. Burada, Avrupa Birliğinin, NATO kuvvetlerini kullanabilmesi öngörülmüyor; ancak, Türkiye gibi, NATO ülkesi olup da, Avrupa Birliğine üye olmamış bazı ülkeler var. Dolayısıyla hem Türkiye'nin hem de bu ülkelerin çıkarları, NATO kuvvetlerinin, Avrupa Birliği tarafından, Avrupa Birliğinin karar mekanizmalarından süzülüp gelen kararlar neticesinde kullanılmasını biraz haksız gibi ortaya koyuyor.

Biz, Türkiye olarak, karar mekanizmasında yer almadığımız Avrupa Birliğinin, bizim kuvvetlerimizi, NATO bağlamında, kullanabilmelerine karşıyız. Bu, gerçekten, hem akla aykırıdır hem de mantığa aykırıdır; ancak, olayın olumlu yanı da belki şudur: Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği Projesi, henüz oluşma aşamasındadır; dolayısıyla bu olay henüz olgunlaşmış ve sonuçlanmış değildir, pazarlıklarımızın devam etmesi ve ülkemiz için en uygun olan çözümün ortaya konması, umuyoruz ki, hükümetimiz tarafından gerçekleştirilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, çok önemli ve ağır bir sorumluluk altında olacaktır. Türkiye ekonomi politikasının büyük bir reformasyondan geçirilmesi gereği, bu sekreterliğin önemini, gerçekten de bize çok iyi şekilde göstermektedir. Öntümüzdeki yüzyılın, Türk Ulusunun ve özellikle de Türk gençliğinin özlemlerini gerçekleştirebileceğimiz bir yüzyıl olmasını diliyorum.

Ortaasya'ya, Ortadoğu'ya, Balkanlara ve bütün mazlum uluslara örnek olacak Batılılaşmış bir Türkiye uygarlığı projesine başarılar diliyor; hepinize saygılar sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tekin.

Fazilet Partisi Grubu adına, Afyon Milletvekili Sayın Sait Açıba; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA SAİT AÇBA (Afyon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulması hakkında kanun tasarısı üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Böyle bir birimin kurulmasına destek verdiğimizizi öncelikle belirtmek istiyorum ve bu bağlamda, Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri üzerinde genel bir çerçeve çizmek istiyorum.

İkinci Dünya Savaşından sonra, dünyada yeni bir yapılanma yaşanıyor. Bu yapılanma, iki kutuplu bir dünya tarzında; her iki kutupta da, bir taraftan, askerî nitelikli entegrasyonlar, diğer taraftan, iktisadî entegrasyonlar; yine aynı dönemde, uluslararası malî kurumların kurulması tarzında... Bir tarafta, Sovyet şemsiyesi altında, bir tarafta, Amerikan şemsiyesi altında, ekonomik nitelikli COMECON tarzında bir yapılanma; yine, askerî nitelikli NATO ve Varşova Paktı şeklinde yapılanma ve bugün, adından sık sık söz ettiğimiz IMF (Uluslararası Finans Kurumu) Dünya Bankası gibi kurumların da, aynı dönemlerde kurulduğunu görüyoruz. Yine, aynı dönemlerde, İkinci Dünya Savaşı sonrası, Avrupa'da, Avrupa merkezli bir entegrasyon hareketine girildiğini görüyoruz.

Avrupa Birliği, gerçek anlamda bir siyasî entegrasyon hareketidir ve Avrupa Birliğinde başlayan ilişkiler, öncelikle Avrupa Ekonomik Topluluğu şeklinde gerçekleşmiştir. Tabii, siyasî entegrasyonu sağlamanın yolu da, ekonomik entegrasyondur, ekonomik entegrasyonun çeşitli safhalarının tamamlanmasıdır. Avrupa Birliği, siyasî entegrasyona giden yolda, hemen hemen bütün yolları katetmiş durumdadır ve en son safhaya gelmiştir; yani, tek devlet olma safhasına gelmiş bulunmaktadır.

1963'ten itibaren, o zaman Avrupa Ekonomik Topluluğu adı altında, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri başlamıştır. 1963'ten itibaren başlayan ilişkilerin çok hızlı geliştiğini söylemek mümkün değildir. 1987'de, Türkiye, Avrupa Birliğine -o zaman için Avrupa Topluluğuna- tam üyelik müracaatında bulunmuştur; ancak, tam üyelik müracaatına cevabı yazı, ancak iki yıl sonra, 1989 Aralık ayında bildirilmiştir. Tabii, bu cevabı yazı ret şeklinde olmuştur. Daha sonraki ilişkilere bakıldığında, çok ciddi gelişmeler söz konusu olmamıştır.

Avrupa Birliğinin yapmış olduğu bütün zirvelerde, Türkiye'ye ilişkin olarak, adaylık statüsü konusundaki kararlar ret konumunda olmuştur ve çeşitli gerekçeler her zirvede, hemen hemen aynı gerekçeler ileri sürülmüştür.

6 Mart 1995'te, Türkiye'nin, beklenmeyen bir tarzda gümrük birliği sürecine girmiş olduğunu görüyoruz. Tabii, gümrük birliği, müessesenin aslı değildir. Asıl müessese Avrupa Birliğidir. Gümrük birliği şeklinde bir bütünleşme hareketine girilmesi, Türkiye'nin yararına olmamıştır.

Toplu olarak değerlendirildiğinde, gümrük birliğinin, Türkiye açısından ciddi sakıncaları vardır. Gümrük birliği, bazı kesimlerce zafer olarak nitelendirilmesine rağmen, yine, aynı dönemde iktidarda olmayan, şu anda iktidarda olan gerek Anavatan kanadının Genel Başkanı gerekse DSP Genel Başkanı, gümrük birliğinin Türkiye'nin menfaatlarına olmadığı ve yeniden gözden geçirilmesi gerektiği ve tavizlerle alındığı konusunda pek çok açıklamalar yapmışlardır. Ama, Türk siyasetinin genel bir karakteri var; iktidarda yapılan açıklamalardan, muhalefette pek söz edilmediğini veya muhalefette yapılan açıklamaların da iktidarda dikkate alınmadığını görüyoruz.

6 Mart 1995'te gümrük birliği sürecine girilmiştir. Aradan geçen dönem içerisinde yapılan zirveler var; bu zirvelerden önemlisi Lüksemburg zirvesidir, adaylık statüsünün reddedilmesi konusunda. Nihayet, en son, adaylık statüsünün kabul edilmesiyle ilgili bir zirve de Helsinki Zirvesi olmuştur ve Türkiye'nin adaylığı, Helsinki Zirvesinde tescil edilmiştir.

Avrupa Birliğiyle ilgili olarak veya Avrupa Birliğinin Türkiye'yle ilgili olarak zirvelerde vermiş olduğu kararlar, ret kararları ve bunun karşısında ortaya koymuş olduğu gerekçelere baktığımızda, hemen hemen her zirvede açıklanan gerekçelerin aynı nitelikte olduğunu görmekteyiz; yani, 1989 kararı olsun veya Helsinki süreci öncesi Lüksemburg'taki karar ve Türkiye'yle ilgili gerekçeler olsun, bunların, hemen hemen aynı düzlem içerisinde yer aldığını görüyoruz. Türkiye'nin, ekonomik gelişmişlik seviyesi yönünden, Avrupa Birliği ülkeleri ortalamasından oldukça uzak olduğu konusunda, insan haklarında, azınlık hakları yönünden problem olduğu konusunda ve yine, Kıbrıs, Yunanistan konusundaki ihtilaflar... Tabii, Helsinki sürecinden önce, yine, Lüksemburg Zirvesinde de -bunlar biraz genişletilerek- Türkiye'nin Kopenhag Kriterlerine uyması ve bu şekilde ilişkilerin gelişebileceği konusunda pek çok gerekçenin yer aldığını görüyoruz.

Tabii, 6 Mart 1995'te gümrük birliği sürecine girme, Türkiye'nin elini kolunu bağlamıştır diyoruz. Yani, Türkiye, müessesenin aslında yokken, yine, karar mekanizmasında yokken, bir taraftan da Gümrük Birliğine tabi olması, bilhassa üçüncü dünya ülkeleriyle yapılan tercihli ticaret anlaşmaları açısından Türkiye'nin inisiyatif kullanamaması tarzında bir sonucu ortaya çıkarmış olduğunu görüyoruz.

Tabii, gümrük birliğinin başlamasından itibaren, 1996-1997 yılı ve diğer yıllardaki, Türkiye'nin dışticaret göstergelerine baktığımızda, göstergelerin de önemli ölçüde kötüleşmiş olduğunu görüyoruz. Yani, 1996'ya gelindiğinde, 1995'e göre, dışticaret göstergelerinde önemli ölçüde gerilemeler var. Dışticaret açığının, 1995'te 14 milyar dolarken, 1996'da 20 milyar dolara yükseldiğini, yine, 1997'de de 22 milyar dolara yükseldiğini görüyoruz. Daha sonra, ekonomik kriz ve bunun etkileri de Türkiye ekonomisinde olumsuz bir netice hâsil etmiş durumda.

Tabii, gümrük birliği sürecine girmiş olmamıza rağmen, Avrupa Birliğinin, daha önce yayımlanmış olduğu malî deklarasyon çerçevesindeki taahhütlerini yerine getirmediğini görüyoruz. Taahhütlerin, en önce, Yunanistan vetosuna çarptığını görüyoruz. Bu taahhütler, 2,8 milyarlık taahhüt ve bu taahhütler yerine getirilemeyince, daha çok, Akdeniz fonlarından kaynak transfer edildiğini, hibe tarzında, kredi tarzında kaynak transfer edildiğini görüyoruz.

Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerinde, gerçekten, Avrupa Birliği, Yunanistan'a, Portekiz'e ve

İspanya'ya sağlamış olduğu malî yardım mekanizmasını ve onlara aktarmış olduğu kaynakları şu ana kadar Türkiye'ye aktarmış olsaydı, Türkiye, belki, bugün, IMF kapılarında veya Dünya Bankası kapılarında ve uluslararası alanda borç bulmak için dolaşmayacaktı. Şüphesiz, çok önemli kaynaklar, birliğin tam üyesi olan üyelerine aktarılmıştır; ama, Türkiye'ye yönelik, maalesef, önemli rezervler konulmuş olduğunu görüyoruz.

1997 Lüksemburg Zirvesi... Lüksemburg Zirvesinde, Türkiye'ye adaylık statüsü verilmiyor, Avrupa Birliğinin öngördüğü kriterlerden uzak bir Türkiye manzarası olduğu vurgulanıyor; yani, insan hakları ihlalleri vurgulanıyor. Ordu üzerinde sivil denetim olmayışı, Millî Güvenlik Kurulunun politik yaşamdaki rolü vurgulanıyor. Ülkedeki medenî ve siyasî hak ihlalleri vurgulanıyor. İfade özgürlüğü, hukuk devleti, anayasal reform, azınlıklar ve buna benzer pek çok konuların, Lüksemburg Zirvesinde vurgulanmış olduğunu görüyoruz.

Tabii, Lüksemburg'dan Helsinki'ye iki yıl geçiyor, arada iki yıllık bir süre var. İki yıllık süre içinde acaba ne değişti de Helsinki'de, Türkiye'ye adaylık statüsü tanındı? İki yıllık sürede çok şeyin değiştiğini söylemek pek mümkün değil; yani, Lüksemburg'da dile getirilen Kopenhag kriterlerinde kayda değer bir gelişme, bu iki yıllık süre içinde gerçekleşmiş değil. Gerçekleşmediğini, yine, Avrupalı yetkililerden, Avrupalı sözcülerden de görebiliyoruz. Örneğin Fogg'un bir ifadesine dikkatinizi çekmek isterim. Fogg diyor ki: "Sadece, DGM'lerden askerî hâkimlerin çekilmesi şeklinde bir sonuç alındı; diğer kriterler gerçekleşmedi." Yine, Fransız Dışişleri Bakanlığının, bilhassa Avrupa Birliğinin Türkiye'ye ilişkin olarak iki endişe kaynağı var; bunlardan biri, Türkiye'nin Kopenhag kriterlerini uygulamaktan çok uzak olduğu ve Türk yöneticilerinin gerekli reformları yapmakta istekli olmadıkları tarzında.

1997'den 1999'a Kopenhag kriterleri açısından olumlu adımlar atılmadığı halde, Helsinki adaylık süreci niçin tescil edildi? Bu sorunun cevabını aramak gerekiyor. Tabii, bu sorunun cevabı da çok net olarak verilebilir; çünkü, Türkiye'nin bulunduğu bölge, gerçekten, jeopolitik yönden, jeostratejik yönden çok önemli bir bölge. Dolayısıyla, dünya konjonktürü açısından, uluslararası alandaki egemen ülkeler açısından, bu tip entegrasyon ülkeleri açısından gerçekten önemli bir ülke. Türkiye'nin kaybedilmesi, Türkiye'den uzaklaşma, bir bakıma, bu ülkelerin, bu bölgelerle ilgili politikaları açısından da çok olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabileceği noktada. Diğer taraftan, Amerika Birleşik Devletlerinin yaptığı lobi faaliyetleri var; bunlar da, önemli bir etken olarak karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla, Helsinki kararı, adaylık statüsü, bu çerçevede gerçekleşiyor.

Tabii, Helsinki kararıyla ilgili olarak, Fransız Dışişleri Bakanının çok önemli bir tespiti var, bunu da aktarmak isterim; diyor ki: "Avrupalılar sonunda anladılar ki, adaylık statüsünün tanınarak bir dinamizmin serbest bırakılması, gerçek bir yoldur. Çözüm bekleyen sorunlar nedeniyle, pek çok ülke, Türkiye'nin adaylığına karşıydı. Biz, onlara şunu söyledik: 'Bu sorunlar sonra çözülebilir, adaylık statüsü tanınarak işe başlanmalıdır.' Lüksemburg formülünün, Türkiye'yi idare etmek için pek işe yaramadığını gördük, yeni formülasyon denemeye karar verdik."

Yani, Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkilerine bakıldığında, geçmişten beri, Avrupa Birliğinin, tehditten telkine kadar uzanan bir idare etme siyaseti çerçevesinde Türkiye'ye yaklaştığını görüyoruz. Tabii, Türkiye'nin tutumu da bundan farklı değil. Türkiye de, yine, aynı tarzda, bir bakıma, idare etme siyaseti çerçevesinde Avrupa Birliğine yaklaşıyor; atılması gereken olumlu adımları bir türlü atmıyor.

Tabii, Avrupa'da, Avrupa kamuoyunda, bilhassa, Avrupa'daki siyasî partiler arasında Hıristiyan demokratlar arasında Türkiye'ye karşı ciddi rezervler var; yani, onlar diyorlar ki: "Gümrük Birliği Antlaşması yeterli. Gümrük Birliği Antlaşması çerçevesinde özel bir statü tespit edelim. Bu statü çerçevesinde Türkiye'yle ilişkileri kuralım; yani, Türkiye'ye tam üyelik vermeyelim."

Tabii, şunu da ifade etmek lazım. Avrupa Birliğindeki kamuoyunun Türkiye'ye bakış açısını da irdelemek lazım. Avrupa'nın istatistik organı Euro-Barometer'ın yapmış olduğu çeşitli araştırmalar var. En son, Temmuz 1999'da yapmış olduğu araştırma sonucuna bakıldığında, Avrupa kamuoyunun yüzde 47'sinin Türkiye'nin tam üyeliğine karşı olduğu, yüzde 29'unun destek verdiği, yüzde 24'ünün de çekimser olduğu noktasında. Dolayısıyla, çok yakın bir gelecekte, Sayın Başbakanın ifade ettiği gibi, Türkiye'nin, 2004 yılı gibi, çok yakın bir gelecekte Toplulukla bütünleşme imkânının olmadığını; bilhassa ekonomik, sosyal göstergeler de dikkate alındığında, açıkça söylemek mümkün.

Yani, Türkiye, Avrupa'yla ilişkilerini geliştirecekse, idare etme siyasetinden Türkiye'nin vazgeçmesi lazım. Yine, aynı şekilde, Avrupa'nın da idare etme siyasetinden vazgeçmesi lazım. İşkilerin, tam, sağlam bir zemine oturması gerekli. Pek çok çevrelerde, Türkiye'de ulusalcı bir söylem hâkim. Türkiye'de laiklik ve demokrasi, kendine özgü bir anlayış; yani, yerel anlamda, ilkel anlamda bir laiklik, demokrasi anlayışı var. Dolayısıyla, Türkiye'deki laiklik ve demokrasi anlayışını benimseyen çevreler, Avrupa'daki evrensel anlamdaki laiklik ve demokrasiyi pek özümseyecek durumda değil; yani, Avrupa'nın standartlarındaki laiklik ve demokrasi anlayışı, Türkiye'de, pek çok çevreler tarafından özümsemiyor. Dolayısıyla, Kopenhag kriterlerinin uygulandığı bir ortamda, cumhuriyeti tehlikeye sokacak tarzda birtakım sonuçların ortaya çıkabileceği şeklinde birtakım kaygılar var.

Yine, bazı kesimler de, Türkiye'de sosyo-politik gerçekten hareketle, kurulu düzenin kısıtlamaları ve Avrupalıların insan hakları konusundaki performansı karşısında, Avrupa Birliğini, kendileri için emin bir liman, temel hak ve hürriyetlerin rahatlıkla kullanılabileceği bir liman olarak görüyorlar. Yani, laiklik ve demokrasi anlayışında ayrılan çevreler, bir bakıma, bir noktada birleşiyorlar; o birleştikleri nokta da, daha çok Kıbrıs, Yunan meselesi, yine ortak birtakım ihtilaflar.

Türkiye, tam üye olmak istiyorsa, gerçekten, Avrupa Birliğinin öngörmüş olduğu Kopenhag kriterlerini hayata geçirmek zorunda; yani, Avrupa Birliğine üye olsun olmasın, Türkiye, kendi insanı için, kendi vatandaşı için, gerçek anlamda, evrensel anlamda demokrasi ve insan haklarının zeminine ulaşmak zorunda. Türkiye, çoğulcu, katılımcı, farklılıkları tehdit olarak algılamayan bir siyasal ve toplumsal düzene geçmek zorundadır. Bunun siyasal bağlamdaki anlamı, Türk usulü demokratik anlayışın tamamen iflas etmiş olduğudur.

Toplumun önünü açmanın yolu, özgür bireyden geçmektedir. Eğer özgür bir topluma ulaşacaksak, önce, özgür bireyin ortaya çıkması lazım. Özgür bireyin ortaya çıkması için, Türkiye'deki hâkim olan, uzun yıllardır hâkim olan kutsal devlet anlayışının terk edilmesi lazım; çünkü, kutsal olan devlet değildir, kutsal olan insandır. Dolayısıyla, insandan başlanırsa, özgür bir toplumun yolu da rahatlıkla açılabilir.

Türkiye, Avrupa Birliğine üye olacaksa, birtakım engelleri kaldırması lazım. Bu engellerden birisi, ekonomik ve sosyal alandaki engellerdir. Dolayısıyla, sosyoekonomik göstergelere bakıldığında, Avrupa'daki göstergelerle, hatta Avrupa ortalamasındaki göstergelerle Türkiye arasında çok ciddi bir uçurumun olduğunu söylememiz mümkündür. Yani, makro ekonomik kriterlere baktığımızda, gerek enflasyon açısından gerek dış borç, kamu kesimi dengeleri, gayri safi millî hâsıla -bütlin göstergeler- ve gelir dağılımı göstergelerinden baktığımızda, çok büyük miktarlarda uçurumlar var. Tabii, bu uçurumların giderilmesi için, Türkiye'nin çok ciddi adımlar atması lazım.

En son hazırlanan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında 2005 yılı hedeflerini dikkate aldığımızda, bu hedefler bile Avrupa Birliğinin koymuş olduğu kriterler açısından yeterli hedefler değil. Dolayısıyla, sık sık terennüm edilen "2004'te Avrupa Birliğine gireceğiz" şeklinde açıklamanın da, bu bağlamda, dayanaksız olduğunu düşünüyorum. Tabii, Türkiye, bir taraftan, bölgesel dengelessizlikleri de gidermek zorunda.

Türkiye'nin, yine, Avrupa Birliğine üye olacaksa, önemli unsurlardan birisi, siyasal düzen engeli; yani, demokrasi, insan hakları, askerî müdahaleler... Türkiye-Avrupa ilişkilerinin çerçevesine baktığımızda veya kesintiye uğrayan dönemlere baktığımızda, bunlarda askerî müdahalelerin çok önemli rol oynadığını görüyoruz; yani, askerî müdahaleler, bir bakıma, ilişkilere darbe vuran en önemli unsurlardır. En son, hepinizin bildiği gibi, 28 Şubat 1997'de gerçekleşen postmodern bir darbe sonucunda Avrupa'yla ilişkilerinin kopmuş olduğunu görüyoruz; yani, bir bakıma, Lüksemburg Zirvesinde alınan kararlar ve dile getirilen hususların, yine, bu zeminde gerçekleştiğini görüyoruz. Avrupa Birliği bünyesinde hazırlanan "gündem 2000" raporunda veya komisyonun hazırladığı "millî gelişme" raporunda, Türkiye'de, bilhassa demokratik zemin açısından Millî Güvenlik Kuruluyula ilgili demokratik düzenlemelerin hızla gerçekleştirilmesi, dolayısıyla, Türkiye'de siyasî iradeyi by-pass eden sivil olmayan birtakım alanların kurumsal bazda yeniden yapılanmasına ihtiyaç olduğu öngörülmüştür.

Gerçekten, Türkiye açısından çok önemli bir husustur, Millî Güvenlik Kurulunun yeniden yapılması. Millî Güvenlik Kurulu belki anayasal bir kuruluştur; fakat, demokratik özelliği var mıdır yok mudur diye bakıldığında, maalesef, demokratik bir kuruluş değildir. Hiçbir demokratik ülkede, bu tarzda, 5 asker, 5 sivilin yan yana olduğu ve hemen hemen her konunun görüldüğü kurullara rastlamak mümkün değildir.

Yine, Türkiye'de önemli bir husus, Millî Güvenlik Kurulunun yanı sıra, Türk Silahlı Kuvvetleri alanında sivil kontrolü veya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süreniz tamamlandı Sayın Açba; açayım mikrofonunuzu, lütfen tamamlayın efendim.

SAİT AÇBA (Devamla) – Yani, Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde millî iradeye tabi olma ilkesi çerçevesinde bir taraftan neyin yapılması lazım; Millî Savunma Bakanının protokoldeki yerinin sağlam bir zemine oturtulması lazım. Yine, bunun yanı sıra, orduda uygulanan yaş uygulamalarına yargı yolunun açılması lazım. Sıraladığımız bütün bu hususların hepsi, Kopenhag kriterleri çerçevesinde öngörülen hususlardır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Anavatan Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Ahat Andıcan; buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA A. AHAT ANDIÇAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

20 nci Yüzyıl, gerçekten çok büyük değişikliklere sahne oldu ve sanki sıkıştırılmış, yoğunlaştırılmış bir yüzyıl yaşadık. Özellikle ikinci yarıda güçlenen globalleşme ve Doğu Blokunun yıkılmasıyla birlikte ideolojik kamplaşmaya dayalı bölünme, yerini, genellikle, ekonomik nitelikte bloklaşmalara bıraktı ve bu ekonomik bloklaşmada da, ülkeler, buldukları coğrafyaya, jeostratejik koşullarına, tarihsel birikimlerine, kapasitelerine göre bu bloklaşmaların içerisinde yer almaya başladılar. Bugün, üzerinde yasal düzenleme için çalıştığımız konu ve Avrupa Topluluğu olayı da böyle bir tarihsel sürecin bugüne yansımasıdır. Avrupa Birliği, eski adıyla AET, Türkiye için geçmişte bir dışsiyaset referansıydı belki; ama, bugün geldiğimiz noktada, artık, bir dışsiyaset referansı olmaktan çıktı, artık, ülkemizde, toplumumuzun gündelik yaşamını da her boyutuyla ilgilendiren, ekonomisiyle, sosyal yapısıyla hatta kültürel yapısıyla ilgilendiren ciddi bir referans haline dönüştü; bu bakımdan çok önemli.

Avrupa Topluluğunun da nasıl ortaya çıktığına bir bakmakta yarar var diye düşünüyorum: İkinci Cihan Savaşını yaşamış ve büyük acılar sonrasında, böyle, savaşın kalıntılarında kendilerini kurtarmak isteyen ülkeler -6 ülke- bir ekonomik blok oluşturma fikrini gündeme getirmişlerdir. Bir tarafta ideolojik bloklaşmanın getirdiği Amerika gibi büyük bir güç, diğer tarafta da Sovyet Bloku arasında sıkışmış Avrupa, bir anlamda nefes almayı arzulamaktadır ve bu 6 ülke arasında ortaya çıkarılan ekonomik blok, gelecekte bir siyasal birliğe dönme ümidi; ama, gerçekleşip gerçekleşmeyeceği konusunda kesinlik olmayan bir süreci başlatmışlardır. Bu, Avrupa, demir, kömür, çelik-kömür birliğidir ve De Gaulle'nin 1950'lerde ortak Avrupa evi projesi; yani, Avrupa'nın sahillerinden başlayıp Urallara kadar devam eden ortak Avrupa evi projesi ve felsefesinin üzerine oturmuş bir kavramdır. Bu ekonomik süreç başarılı olmuştur ve Avrupa Birliği, Avrupa Topluluğu veya AET -o dönemde, Avrupa Ekonomik Topluluğu- kendi organlarını yaratmaya başlamıştır ve 1990'la beraber; yani, Doğu Blokunun yıkılmasıyla birlikte, Avrupa Topluluğunun önünde, bu kez, siyasallaşma süreci açısından da, bütün engeller ortadan kalkmıştır ve Avrupa, Doğu Avrupa'dan ayrılan Avrupa ülkeleri, daha doğrusu Doğu Blokundan ayrılmış Avrupa ülkeleriyle birleşerek, yüzyesil de olsa, bir genişleme sürecini başlatmıştır ve daha sonra -burada konuşmacı arkadaşlar tarafından gündeme getirildi- özellikle ekonomik boyutta Maastricht kriterleri ve siyasal boyutta da Kopenhag kriterleriyle nasıl genişleyeceği ve son şeklini nasıl alacağı noktasında bir yol haritası ortaya konulmuştur.

Bu, 1993'te kabul edilen Kopenhag kriterleriyle beraber, artık, bu Avrupa Ekonomik Topluluğu ya da Avrupa Topluluğu "Avrupa Birliği" adını almıştır. Bir anlamda, biraz önce vurgulamaya çalıştığım şekilde de, siyasal bir nitelik kazanmıştır.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerine baktığımızda -arkadaşlar da söylediler- 1963'de başlayan bir macera, aslında, belki 1958-1959'larda temeli atılan bir macera; ama, Türkiye'nin, bir daha yaşamasını ümit ettiğimiz 1970-1980 arasında hem siyasal dezentegrasyon süreci hem ideolojik kampaşma ve neredeyse bir içsavaş dönemi yaşadığı süreç, Avrupa Topluluğuyla olan ilişkileri, yalnızca siyasal manada değil, her türlü ilişkileri bir anlamda dondurmuştur, buzdolabına kaldırmıştır.

Burada unutulmuş bir şey var, bunu hatırlatmak istiyorum: 1970'li yıllarda siyasal bir karar gereği askıya alınmıştır -1976'da- Türkiye tarafından. O günkü siyasal kadroların olaya bakışını yanı sıra, bu açıdan, bunu hatırlatmak yarar var; ama, 1980 ihtilalinin sonrasında, 1981'lerde de Avrupa Topluluğu bu kez, bu ilişkileri kendi açısından da askıya almıştır.

Değerli arkadaşlar, burada çok üzerinde durulmuyor; ama, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri açısından bir konuyu gündeminize getirmek istiyorum: 1987 yılı tarihi bir dönemeçtir. Anavatan Partisi iktidarının o dönemdeki lideri rahmetli Özal, o dönemdeki her türlü siyasal karşıtlıklara rağmen... Siyasal karşıtlıklar derken, hemen hafızalarımızı tazelemek istiyorum, onlar, biz, ortak bir pazar olacağız; bir tarafta bu eleştiriler yapılıyordu, bir tarafta da, Avrupa Topluluğuna girsek, dinimizi, milliyetimizi kaybederiz eleştirileri yapılıyordu; bunu hatırlamakta yarar var. Böylesine zor, gergin bir ortamda, tam üyelik müracaatını yapmıştır 1987'de. Onun için, bugün, bugün geldiğimiz noktada, Avrupa Topluluğu-Türkiye ilişkileri açısından, Avrupa Topluluğunun bugünkü görülebilirliği açısından, bugünlüğü görüp, Türkiye'yle ilişkilerinin bugünlüğü değerlendirebilmesi açısından, rahmetli Özal'ı, şükranla ve minnetle bir kez daha anmak gerekir diye düşünüyorum.

Daha sonra, bu süreç, 1995'te, gümrük birliğiyle kendisini ortaya koydu. Doğrudur, gümrük birliği, en ideal koşullarda gerçekleşti mi; bu, tartışılır bir konudur. Daha iyi koşullarda gerçekleştirilebilirdi; ama, bir konuşmacı arkadaşımın söylediği gibi, o dönemde "bu, daha iyi koşullarda yapılabildi" diyen muhalefetin, iktidara geldiğinde, gümrük birliğinden çıkması filan da gerekmiyordu tabii ve inanıyorum ki, o eleştiriyi yapan arkadaşlarımız da iktidara geldiklerinde, gümrük birliğinden çıkmayı, bu nedenlerle düşünmediler.

Nihayet, Türkiye açısından önemli bir süreç, 1997'dir, Lüksemburg'dur. Bir konuşmacı arkadaşım, bunu gündeme getirdi. Yalnız, burada, şunu da vurgulamamız lazım: 1997 Lüksemburg'da, Türkiye, gerçekten, bir ayrımcılığa uğramıştır. Tam üye adaylığına kabul edilen 11 ülke dışında, Türkiye, dışarıda tutulmak istenmiştir çeşitli gerekçelerle; bunları hepiniz biliyorsunuz. O noktada, 55 inci hükümetin ve onun değerli yöneticilerinin, Başbakanının, Sayın Mesut Yılmaz'ın, gerçekten, çok ilkeli, onurlu bir yaklaşımla, eğer, Avrupa Birliğinin bu tutumu devam ederse, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki siyasi ilişkileri tamamen askıya alacağını yansıtmayı, sanıyorum ki, 1999'da, 11-12 Aralıkta, Helsinki'de verilen kararın da temelini oluşturmaktadır. Eğer, böyle bir tutum benimsenmemiş olsaydı, zannediyorum, Helsinki'de, Avrupa Birliği üyeleri, Türkiye'yi, diğer adaylarla eşit statüde davet etmemiş olacaktı. Bunları hatırlatmakta yarar var diye düşünüyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün geldiğimiz noktada, Türkiye, tam aday ülke statüsü içerisinde. Üyelik gelişmelerini başlatabilmesi için gerekli hazırlıkları çok boyutlu olarak yapıyor, yapmaya çalışıyor. Kuşkusuz, bu süreç, çok kolay tamamlanacak bir süreç değil. Rahmetli ozanımız Aşık Veysel'in dediği gibi "uzun, ince bir yol" ve yine rahmetli Özal'ın söylediği gibi "zahmetli bir yol." Bunun birçok nedeni var; ama, bir şeyin altını da çizmemizde yarar var diye düşünüyorum. Avrupa Birliği içerisinde, 65 milyonluk, gerçekten çok dinamik bir ülke olan Türkiye'nin; 3 milyon civarındaki Avrupa'daki bu nüfus potansiyelini de göz önüne alırsanız ve çok dinamik bir ekonomik yapıya sahip, bütün, dış dünyaya, Avrasya coğrafyasına açılabilen, yani, bir anlamda, kendi coğrafyasının dışına taşan bir kıta ülkesi haline bugün için dönüşebilen bir Türkiye'nin, binlerce yıllık tarihsel birikimini de göz önüne alarak, Avrupa Birliği içerisindeki bazı güçler, kendileri açısından dinî ve kültürel ayırım gerekçelerini, farklılık gerekçelerini öne sürerek, Türkiye'yi, Avrupa Birliğine tam üye yapmak istememekteydiler. Benzer şekilde, Türkiye'de de bir kısım güçler, kurumlar ve kuşkusuz bireyler, eğer, Avrupa Birliğinin evrensel nitelikteki -bugün, evrensel nitelikte olduğunda kimsenin kuşkusu olmayan- insanî değerleri, devlet değerleri, yani hukuk devleti, hukukun üstünlüğüne dayalı devlet, tam bir demokrasi, sürdürülebilir, nitelikli bir demokrasi ve insan hakları bağlamında, Türkiye'de böyle bir altyapının ve üstyapının gerçekleşmesi durumunda, ellerindeki bugünkü imkânları kaybedecekleri korkusuyla, onlar da, belki, açıktan açığa değil; ama, örtülü bir şekilde muhalefeti sürdürmekteydiler.

Bütün bunlara rağmen, burada, bu kürsüde, 15 Kasım 1999'da bizlere bir konuşma yapan Clinton'un sözlerini size anımsatmakta yarar görüyorum; çünkü, bu, her iki tarafa da verilmiş bir açıklamadır; her iki tarafa da söylenmiş bir şeydir. 15 Kasım 1999'da Clinton diyordu ki: "Avrupa'ya hâlâ dar anlamda tanımlayanlar var. Onlara göre, Avrupa'nın sınırını şu dağ veya şu su parçası belirliyor ya da insanların inanç biçimleri, Avrupa'nın sınırını tanımlıyor. Oysa, son zamanlarda, şu çok daha iyi görülüyor ki, Avrupa, bir coğrafya değil, bir fikirdir; demokrasi ve insan haklarına saygıyı benimsemiş insanların, farklı düşünce ve inançlardan, değişik kültürlerden geç alan bir fikirdir. Böyle bir yapının mutlak sınırları yoktur ve bu yapıyı bütün özgürlük alanlarına kadar genişletebilirsiniz." Gerçekten, çok güzel bir tanımlama, hem Türkiye açısından bu tanımlama kale alınmalıdır, benimsenmelidir hem Avrupa Topluluğu açısından benimsenmelidir. Türkiye açısından baktığımızda da, Avrupa Birliğine üyelik süreci, Batılılaşma anlamında neredeyse ikiyüzlü yıl geriye gidiyor -felsefesi açısından söylüyorum- ve Türkiye'nin bu süreci özgür tercihiyle başlattığını da burada belirtmekte yarar var diye düşünüyorum.

Avrupa Birliğine yönelik bu ince ve zahmetli yolda Türkiye'nin aşması gereken çok önemli sorunlar var. Bunlar, Türkiye'nin kurumsal yapılanması içerisinde çoğu çözebileceği sorunlar; ama, dört nokta var ki, bu dört noktayı burada bir kez daha hatırlamamız gerekiyor ve bu entegrasyon, birliktelik, birleşme süreci içerisinde Türkiye'yi yöneten yöneticilerin, iktidarların ve muhalefetin kuşkusuz, siyasetçilerin, üst siyaset kurumlarının bu dört konuyu çok ciddi biçimde değerlendirmeleri ve bunu gözardı etmemeleri gerekiyor. Bunlar, hep bildiğiniz şeyler; ama, bunları bir kez daha tekrarlamakta yarar görüyorum.

Bunlardan ilki, insan hakları adına Türkiye'deki merkezkaç kuvvetleri; yani, Türkiye'nin bölünmez bütünlüğünü istemeyen, bölücülüğü hedefleyen bazı şer güçlere prim verilmeyecek bir ortamın yaratılmasıdır; bu, çok önemlidir.

İkincisi, Avrupa Birliğiyle uzlaşmadığımız azınlıklar kavramıdır. Bizim için, Lozanda tanımlanmış olan azınlıklar anlayışı geçerlidir, Avrupa Birliğiye, bunu, bir anlamda etnisite temeline dayandırmak istemektedir. İşte, bu noktada, Türkiye, çok ciddi bir çaba göstermelidir.

Bir diğer konu da, yine, Türkiye'nin uzun yıllardır dışpolitikasında ciddi referanslar olan Kıbrıs ve Ege sahanlığı, kıta sahanlığı gibi konular; yani, Yunanistan'la olan ilişkilerimizdir.

Tartışmamız gereken bir diğer önemli noktaya da burada bir konuşmacı arkadaşım değindi; Avrupa güvenlik ve savunma kimliği konusudur. Gelecekte, Avrupa'nın savunmasının temeli olacak bu unsuru, Türkiye'nin olmadığı bir formatta düşünmemek lazımdır ve Türkiye, bu sorunu da çözmek zorundadır. Helsinki sonrası süreçte, Türkiye, anayasada, hukukta, siyasette ve ekonomide, bu alanlarda, Avrupa mevzuatıyla, Avrupa standartlarıyla uyumlu düzenlemeler yapmak zorundadır. Öncelikle, hukuk devletinin gerektirdiği anayasal düzenlemeler -ki, bu görev Meclise düşüyor- siyaseti ve siyasi partileri ilgilendiren yasalar, yargı bağımsızlığı ve etkin, bağımsız bir yargı sürecinin ortaya çıkarılması, idareyi her yönüyle yargı denetimine tabi kılmak, ifade ve basın özgürlüğünü sınırlayıcı düzenlemelerin giderilmesi, temel hak ve özgürlüklerin genişletilmesi, Millî Güvenlik Kurulunun konumunun ve yetkilerinin yeniden değerlendirilmesi, sivil toplum kuruluşlarının gelişiminin güvence altına alınması çok önemli bir süreçtir ve eğer bu yapılamıyorsa, bir ülkede demokrasinin yerleştiğini söylemek, gerçekten, sadece sözde kalır, hayal olur.

Özette, evrensel nitelikte bir demokrasi ve hukukun üstünlüğüne dayalı bir devlet yapısı, Türkiye'nin amaçlaması gereken şey budur ve bunu, Avrupa Topluluğuna girmek, Avrupa Birliğine entegre olmak için değil, kendi vatandaşına, kendi 65 milyon insanına sağlaması gereken standartlar olarak kabul etmek durumundadır.

İkinci alan ekonomiyle ilgili alandır ve ekonomiyle ilgili bu alan da, sürdürülebilir rekabetçi bir ekonominin oluşturulması gereğinde yatmaktadır. Tabii, bunun, Merkez Bankasının bağımsızlaştırılması, faizlerin aşağı çekilmesi, artık, kronikleşmiş olan enflasyonun tekli rakamlara indirilmesi ve buna benzer, buna mütmasil uygulamaların yapılmasıyla tanımlamak mümkün ve Avrupa Birliğinin yüzbin sayfalara ulaşan ve 31 konu başlığı ile şekillendirilen müktesebatının da Türkiye uyumlandırılması gerekiyor. Bu noktada bir mesafe alındığını görüyoruz; yaklaşık 31 konu başlığının 19'uyla ilgili çalışmalar büyük ölçüde tamamlanmıştır, 8 konu başlığında ise inceleme devam etmektedir; ama, asıl sorunlu olacak olan, dışişlikiler, ortak dışgüvenlik politikaları ve kurumlarla ilgili olan 4 konu başlığında henüz hiçbir şey yapılmamıştır. Bu değerlendirmeyi, bir kere, gündemimize şu açıdan da getirmek istiyorum: Mevzuatın yüzde 10'u Türk mevzuatına uyumlu hale getirilmiştir, yüzde 25'i kısmen uyumludur; ama, daha da önemli bir şey vardır, mevzuatın yüzde 27'si, Avrupa Topluluğu mevzuatının, Avrupa Birliği mevzuatının Türkiye'de eşdeğer mevzuatı yoktur, asıl sorunlarımızdan birisi de budur ve vergiden KOBİ'lere, telekomünikasyondan çevreye, toplum hayatımızın hemen hemen tüm alanlarını kapsayan bu mevzuat uyumunu sağlama sürecinin, Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla sürdürülemeyeceği de açık bir gerçektir. Dolayısıyla, işte bu noktada, bugün görüşmekte olduğumuz Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kavramı kurulması meselesi gündemimize geliyor. Gerçekten gerekli bir kuruluştur, yapılması gereken bir aşamadır ve bir zorunluluktur. Yalnız, bunu, bir şeyi ifade ederek tanımlamak lazım. Kuruluş kanununa baktığımız zaman, 80 civarında personelle bir büyükelçinin yönetiminde yürütülen ve muhtemelen bir bakanlığa bağlanacak olan bir kuruluştur; fakat, bu kuruluşun kapasitesiyle, Avrupa Birliğiyle

uyum sürecinin gerçekleştirilebileceğini düşünmek, hayalcilik olur. Örnekleme için söylüyorum, Portekiz, 10 000 kadar bireyi çeşitli alanlarda çalıştırarak bu süreci tamamlamıştır; İspanya ise 30 000 kadar insanı çalıştırmıştır ve sekiz yıl devam eden bir süreç yaşamışlardır. Dolayısıyla, var olan bu deneyimleri gören bir insanın, Türkiye’de, 80 kişilik bir yapılanmayla, bu işin çözümleneceğini hiç hayal etmemesi lazım; ama, bu 80 kişinin çekirdek olacağı ümidindeyiz. Türkiye’deki üniversitelerden, araştırma enstitülerinden, her türlü sektörden uzmanların, bu 80 kişiyle birlikte koordineli bir şekilde çalıştırılması, bu işin temelini oluşturacaktır; bu nedenle, bu, önemlidir.

Değerli arkadaşlar, sürem bitmek üzere. Burada, konuyla yakından ilgili ve maalesef, Türkiye’de, özellikle siyasetçilerimiz tarafından da çok bilinmeyen bir konuyu gündeminize getirmek istiyorum. Bu konu bizi çok yakından ilgilendiriyor ve çok önemlidir.

Değerli arkadaşlar, Lahey Adalet Divanı, Avrupa Birliği’nin önemli öğelerinden biri ve Türkiye’nin, bugün, Yunanistan’la veya Avrupa Birliği’nin değişik kurumlarıyla olan ilişkilerinde son mütacaat yeri. Lahey Adalet Divanının, son dönemde, çok önemli bir farklı uygulama yaptığını hatırlatmak istiyorum. Uygulama şudur değerli arkadaşlar: Lahey Adalet Divanı bir şey yapıyor; kendisine gelen konuları, o ülkelerin bağlayıcı demec verebilme yetkisine sahip insanların söylediği şeylerle yorumluyor. Bir diğer deyişle, nerede söylediğiniz, hangi manada söylediğiniz ve kimlerle konuştuğunuzun hiçbir önemi yok; eğer, ülkenin yöneticisiyseniz ve Lahey Adalet Divanı diyor ki “bu insanların söyledikleri bu ülkeyi bağlar...” Özellikle, bakanlarımıza hatırlatmak istiyorum; tabii, milletvekillerimizin de bunu bilmesi gerekiyor. Partimizin teşkilatının tabanına, partimize mesaj vereceğiz ya da seçmene mesaj vereceğiz diye, ülkemizin herhangi bir yerinde, Türkiye’nin, gelecekte Lahey Adalet Divanına gidebileceği bir konuda demecler vermek durumunda kaldığımızda, buna çok dikkat etmemiz gerekiyor; çünkü, Lahey Adalet Divanı o konuyla ilgili karar verirken “falanca tarihte, falanca şehirde, falanca toplantıda sizin yöneticiniz olan, sizin ülkeniz adına konuşma yetkisine sahip olan falanca şunları söylemişti; ben, ona dayanarak bu kararı verdim” diyebiliyor. Bunu değerli siyasetçi arkadaşlarımızın gündemine getirmek istedim; çünkü, bu çok önemlidir ve maalesef, henüz çok bilinmeyen bir konudur.

Yine, burada bir başka konuya da değinerek konuşmamı sonlandıracağım; o da şudur: Avrasya coğrafyası, Türkiye açısından sadece kendisinin Avrasya merkezine yerleşmesi açısından değil; ama, Avrupa Birliğiyle olan ilişkileri açısından da çok önemli bir coğrafya.

Değerli milletvekili arkadaşlarımız, maalesef, Türkiye, Avrasya coğrafyasıyla ilişkilerini geçmişten bugüne kadar, hâlâ, büyük ölçüde bireysel planda sürdürme eğiliminden kendisini kurtaramamıştır. Bunu şey için söylemiyorum; parti farkı gözetmeksizin, tüm siyasetimiz açısından söylüyorum; kurumsallaşma sürecini tamamlayamamıştır. Bakan olduğum dönemde, defalarca, televizyonlardan ve yazılarımda bunu dile getirdim. Avrasya coğrafyasıyla ilgili, Türkiye, Avrupa Topluluğu için ne yapıyorsa, geçmişte ne yapmışsa, gelecekte ne yapacaksa, benzer bir kurumsallaşma sürecini Avrasya coğrafyası için yapmak zorundadır. Bunu yapmadığı takdirde değerli arkadaşlarımız, gelecekte yine, geçmişte şunları yaptık, yapmadık, keşke yapsaydık diyeceğimiz süreçleri yaşayacağız; o bakımdan, bu düşüncelerimi ve bu kaygımı sizinle paylaşmak istedim.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Andican.

Tasarımın tümü üzerinde, şahsı adına Sayın Aslan Polat; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 504 sıra sayılı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısının tümü üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlarım.

Bu kanun tasarımsının gerekçesinde, 10 Aralık 1999 tarihinde gerçekleşen Avrupa Birliği Helsinki Zirvesinde ülkemizin Avrupa Birliğine aday ülke olarak tescil edilmesinin üzerine Avrupa Birliği ile ülkemiz arasındaki ilişkiler yeni bir boyut kazanmıştır.

Böylelikle, tam üyelik sürecinde tüm kamu kurum ve kuruluşlarının kendi görev alanlarına giren konularda yoğun bir çalışma içerisine girmesini bu çalışmanın yürütülmesinde etkili bir işbirliğinin ve eşgüdümün sağlanmasının gerekliliğinden bahsedilmekte ve bir yandan, kamu kurum ve kuruluşları arasında gerekli eşgüdümün sağlanması; diğer yandan, hükümet tarafından konuyla ilgili oluşturulan kurul ve komitelere sekreteryaya hizmeti sunulması için Başbakanlığa bağlı bir Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin kurulmasının kararlaştırıldığı belirtilmektedir. Ayrıca, bu kanunla beraber 76 kişilik bir kadro ihdas edilmektedir.

Her ne kadar, Avrupa Birliğiyle uyum çalışmaları için bir sekreteryaya kurulması da önemli ise de, bizim, Avrupa Birliğiyle esas sorunlarımız ekonomik, sosyal ve hukukî konulardaki uyum meselelerimizdir.

1992 yılında Hollanda'nın Maastricht şehrinde imzalanan ve Maastricht kriterleri olarak da bilinen kriterler, Avrupa Birliğinin genelinde ekonomik ve sosyal kriterleri belirlemektedir. Bunlar;

1- Enflasyon; herhangi bir üye devletin 12 aylık enflasyon ortalaması en düşük enflasyonlu 3 üye devlet ortalamasını yüzde 1,5 puandan fazla geçemeyecektir. Avrupa ülkelerinde bu oranların yüzde 2-3 civarında olduğu, bunun da yüzde 1,5 fazlasıyla bu oranın en fazla yüzde 4-5 civarında olacağı, halbuki, şu an için ülkemizde enflasyon oranının yüzde 60'lar civarında olduğu, şimdiden tutmasının imkânsız olduğu anlaşılan bu yılki enflasyon hedefimizin de yüzde 25 olduğunu düşünür isek, şimdilik bu hedefin çok gerisinde olduğumuzu anlarız.

2- Faiz oranı: Herhangi bir üye devletin 12 aylık devlet tahvili faiz ortalaması, en düşük faizli 3 üye devletin ortalamasından yüzde 2 puan fazla olmayacaktır. Ülkemizde bu yılki tahvil ortalaması geçen yıllara göre düşük olsa da, yine de ilk 4 ayda yüzde 39 faiz ortalamasıyla, tahvil borçlanması yaptığımız, bunun da istenen faiz ortalamasının çok üzerinde olduğu görülmüş olur.

3- Bütçe açığı: Üye devletler bütçe açıkları, gayri safi yurt içi hâsılının yüzde 3'ünden fazla olmayacaktır denilmektedir. Gayri safi millî hâsılının yıl sonunda 124 katrilyon 967 trilyon olacağı, ilk 5 aylık bütçe açığının 7,6 katrilyon olduğu, bunun bu hızla gitmesi halinde, yıl sonunda 18,2 katrilyon olacağı; fakat, ülkemiz gibi yüksek enflasyonlu ülkelerde, bütçe açığının, genellikle ikinci yarıda ilk yarıdan daha hızlı artacağı gerçeğiyle, bu açığın yıl sonunda 19 katrilyonu geçeceği, yıl sonu itibarıyla bütçe açığının, gayri safi millî hâsılaya oranının yüzde 15'leri geçeceği, bunun da belirtilen hedefin çok üzerinde olduğu görülmektedir.

4- Kamu borçları: Üye devletlerin kamu kesimi borçları, gayri safi yurtiçi hâsılının yüzde 60'ını aşamayacaktır. Takriben 150 milyar dolar olan iç ve dış borçlarımızı gayri safi millî hâsılaya oranlar isek, yüzde 68,8 oranının, istenilen şartlar içerisinde Maastricht kriterlerine en uygun olduğunu, bunun da ülkemizin yıllardan beri süregelen ekonomik ve siyasî belirsizlikler yüzünden gerekli dış krediyi bulamamamızın, yatırım yapıp gerekli kalkınma hızını yakalayamamamızın bir neticesi olduğunu belirtmek isterim.

Bu oran İtalya'da yüzde 121'dir, Avrupa ortalaması da yüzde 77,2'dir. Bu kriterleri yakın zamanda yakalama şansımız da yok gibidir. Örneğin, bu yıl, ilk 5 ay verilerine göre, ekvergî dahil, gelirlerde yıl sonu hedeflerinin yüzde 40'ını elde etmiş isek de, harcamalarda yıl sonu hedeflerinin yüzde 44'ünü, faiz harcamalarında ise yüzde 55'ini yakaladığımızı, yani, işçi, memur ve köylüyü IMF cenderesine sokmamıza rağmen, faiz ve gider artışlarının gelir artışlarının üzerinde olduğu görülmektedir. Yine, üye ülkelerin bu kriterlerden birine uymaması durumunda, konseyin, üye devletlere, şu dört yaptırımdan birini veya hepsini uygulayabilme hakkı vardır:

- 1- Üye devletlerin yeni tahvil ya da borç senedi çıkarmadan önce ek bilgileri yayınlaması.
- 2- Avrupa Yatırım Bankasının kredilerinden mahrum edilmesi.
- 3- Topluluk nezdinde açılacak faizsiz bir hesaba uygun miktarda para repo etmesi.
- 4- Para cezasına çarptırılması.

Bilindiği üzere, IMF, istikrar programını dışborca bağlanmış durumda, Türk Lirası basmak için dışarıdan dövizle borçlanıp, aldığımız döviz, Merkez Bankasının yurt dışındaki hesaplarında tutmak zorunda kalıyoruz.

Şimdi, Avrupa Birliğine girersek -ne zaman olacağı da belli değil ya- bu şartları tutturamayacağımız zaten belli. O zaman, bir de Avrupa Birliği nezdinde açılacak bir hesaba faizsiz para repo etmemiz istenecek. Yani, bizim paralarımız Avrupa Birliği kasalarında onlar adına işleyecek, bizse faizini ödeyeceğiz. Yine, Maastricht Antlaşmasının başlangıç hükümleri arasında, ekonomik alanda entegrasyonun yanı sıra, diğer alanlarda da, sosyal gelişim alanı dahil, dengeli, sürekli bir ekonomik ve sosyal birlikteliğin güçlenmesinin sağlanması öngörülmektedir.

Ekonomik açıdan ülkemizin Avrupa Birliği öncesinde bekleyen en önemli sorunlardan biri de, ülkemizdeki şu an yüzde 1,5'lerde seyreden nüfus artışı, yüzde 15 civarındaki işsizlik, 62 milyonluk önemli nüfus yapımız ve hâlâ halkımızın yüzde 45'inin kırsal kesimde yaşaması, işgücünün yaklaşık yüzde 70'ine yakın bölümünün beş yıllık eğitim alması, içgöç nedeniyle kırsal işgücü piyasasındaki niteliksizlik sorunudur.

Ayrıca, ülkemizde ILO Sözleşmesine aykırı olarak çocuk işçi çalıştırılması, bilhassa küçük işyerlerinde kayıtdışı işçi çalıştırılması, ülkemizdeki ücretli çalışan kesimin istihdam içindeki payının hâlâ yüzde 40'larda olması, bu oranın Avrupa Birliğinde yüzde 80-90'larda olması, kayıtdışı işçilik yanında kayıtdışı ekonominin de çok büyük boyutlarda olması, ekonomik ve sosyal yönden Avrupa Birliğine geçiş sürecinde ülkemizin önündeki en büyük handikaplardır.

Yine, Avrupa Birliğinin 1 Temmuz 2000 tarihinden itibaren tek para euro uygulamasına geçeceği için, şimdiden bu konuda bazı uygulamalara başlamışlardır. Örneğin, bir malın bir millî para cinsinden, bir de euro cinsinden fiyatı belirlenmekte, düzenlenen fiş veya faturalarda iki ayrı fiyatta ve toplamaya yer vermektedirler. 1 Temmuz 2002 tarihinden itibaren Avrupa'nın tek para birimi olacağı, bilançolarının ve bütçelerinin bu para birimine göre düzenleneceği, şirket sermayelerinin bu para biçimine göre belirleneceği, dikkate alınması gereken çok önemli sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

İşte, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin, kurumlararası eşgüdümün yanında bu konular için de fikir üretmesi gerekmektedir. Fakat, asıl önemli olan, bu ekonomik kriterler yanında, Kopenhag kriterleri denilen 90 000 sayfalık orijinal metni üç madde halinde sıralarsak;

- 1- Siyasî kriterler: Demokrasinin güvence altına alındığı, istikrarlı bir kurumsal yapı, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve azınlık haklarına saygı.
- 2- Ekonomik kriterler: İyî işleyen serbest pazar ekonomisi ve Avrupa Birliği içindeki piyasa güçlerine ve rekabet baskısına karşı koyabilme kapasitesi.
- 3- Topluluk müktesebatının kabulü: Avrupa Birliğinin çeşitli siyasî, ekonomik ve parasal hedeflerinin kabulü ve uygulamada bağlılık.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planınının 362 nci paragrafında da belirtildiği üzere, Kopenhag siyasî kriterlerine uyumun, Avrupa Birliğine katılım müzakerelerine başlamanın ön şartı olduğu göz önünde bulundurularak, öncelikle demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğünün korunmasını teminat altına alan hukukî düzenlemelerin gerçekleştirilmesi ve kurumların istikrarlı işleyişi temin edilecektir denilmektedir. Müttekip paragraflarda da, başta Anayasa hükümleri olmak üzere, Türk mevzuatı gözden geçirilecektir denilmektedir.

Yine, plan döneminde, Türkiye'nin, Avrupa Birliğine üyelik sürecini hızlandıracak politika ve tedbirleri içeren ulusal program, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanarak uygulamaya konulacaktır denilmektedir.

Yalnız, burada yetki kargaşası çıkmaması için, bu kanunun bir an önce çıkarılarak teşkilatın kurulması ve bu çalışmaların tek elden yürütülmesi şarttır.

Esasında, bu Kopenhag kriterleri, Avrupa Birliği istediği için değil, özgür bir ülkede insanca yaşamak için şart olan hükümlerdir. Bu kriterlerin benzerlerini, iki yıl önce, bugünkü Cumhurbaşkanımız Sayın Ahmet Necdet Sezer, Anayasa Mahkemesinin kuruluş yıldönümünde açıklamış, daha geniş ve kapsamlı olarak, Yargıtay Başkanı Sayın Sami Selçuk, adli yılın açılışında söylemiş, nihayet, bir iki gün önce, yeni Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Mustafa Bumin de aynı konulara işaret etmiştir.

Kopenhag siyasi kriterlerinin hedefleri arasında, çoğu siyasal ve toplumsal öğelerin varlığını tanımak, çoğullukları meşru görmek önemli bir yer tutar. 28 Şubat sonrası olduğu gibi, tek tip insan yetiştirmek, ülkeyi homojenleştirmek, bu çağın kabul edeceği şeyler değildir. Genel bütünlüğün ötesinde, farklılıkların dinamizmini yok saymak mümkün değildir. Farklı olan, bize düşman, bizim karşımızda, dışımızda değildir. Farkı dışlamak, bizi küçültmek, bütünlüğümüzü dışlamak demektir. Farkı içimizden, bizden görmedikçe, fark, bütünlüğümüzün parçası olmaz. İç düşman, dış düşman değerlendirmelerini, artık, gözden geçirme zamanı gelmiştir. Herkesi ve her toplumu bize düşman değil, olabildiğince dost görmeye kendimizi alıştırmamız gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın Başkan, 1 dakika müsaade ederseniz, bitiririm.

BAŞKAN – Bitmedi mi Sayın Polat?..

ASLAN POLAT (Devamla) –Evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Polat.

ASLAN POLAT (Devamla) – İşte, bu görüntümüzle, dünya uygarlığının en üst seviyelerinde olan Avrupa Birliğine aday ülke olarak, makul bir sürede, uyum içinde Avrupa Birliğine dahil olmak istiyoruz. İşte, bu kanunla, yeni kurulan Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, kamu kurum ve kuruluşları arasında gerekli eşgüdümü sağlamanın yanında, ağırlıklı olarak bu konularda da çalışıp, kamu kuruluşlarını, kendi görev alanları dahilinde bu uyumu sağlamaya yönelik çalışmalar yapmaya sevk etmelidir. Bu konunun zannedildiği kadar kolay olmadığı da ortadadır.

Taa mazisi ikiyez yıl geriye giden ve Avrupa Birliğine katılmanın ana gayesi olan Batı teknolojisini yakalama, muasır medeniyete ulaşma konusunda sekreteryanın yapacağı her faaliyetin, millet adına bu Mecliste gerekli desteği alacağı, bizim de kendilerine her türlü yardım ve teşviki vereceğimizi belirtir, Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Değerli milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Tasarının maddelerine geçilmesi hususunu oylayacağım; ancak, bu arada, bir yoklama talebi vardır.

Yoklama talebinde bulunan arkadaşların Genel Kurul salonunda bulunup bulunmadıklarını aracayağım:

Yakup Budak?.. Burada.

İsmail Özgün?.. Burada.

Mehmet Altan Karapaşaoğlu?.. Burada.

Aslan Polat?.. Burada.

Ali Oğuz?.. Yok.

REMZİ ÇETİN (Konya) – Tekabbül ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Maliki Ejder Arvas?.. Burada.

Şükrü Ünal?.. Burada.

Mustafa Geçer?.. Burada.

Mehmet Batuk?.. Burada.

Eyüp Fatsa?.. Burada.

Niyazi Yanmaz?.. Burada.

Osman Yumakoğulları?.. Burada.

Sait Açıba?.. Burada.

Ergün Dağcıoğlu?.. Burada.

Zeki Ergezen?.. Burada.

Musa Uzunkaya?.. Burada.

Fuat Fırat?.. Burada.

Sabahattin Yıldız?.. Burada.

Yaşar Canbay?.. Burada.

Zülfükar İzol?.. Burada.

Rıza Ulucak?.. Burada.

Aslan Polat?.. Burada.

Zannediyorum, Sayın Polat iki defa imza atmış; neyse, önemli değil.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, 22 imza var orada...

BAŞKAN – 22 imza var da, Aslan Polat'ın da iki imzası var; onu söylemek istedim.

3 dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, toplantı yetersayımız yoktur.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.45

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati : 22.55

BAŞKAN : Başkanvekili Nejat ARSEVEN

KÂTİP ÜYELER : Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir), Melda BAYER (Ankara)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 116 ncı Birleşimin Altıncı Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

III .- YOKLAMA

BAŞKAN - Bir önceki oturumda çoğunluk bulunamamıştı. Şimdi, yeniden yoklama yapacağım ve toplantı yetersayısını arayacağım.

Yoklama işlemi elektronik cihazla yapacağım.

Yoklama için 2 dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yetersayımız yoktur.

Alınan karar gereğince, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planını görüşmek ve 24 Haziran 2000 Cumartesi günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.59

VII — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Adana Milletvekili Ali Halaman'ın, Adana İli ve ilçelerinde yürütülen proje ve hizmetlere ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cümhur Erstümer'in cevabı (7/2036)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Cümhur Erstümer tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini arz ve talep ederim.

Saygılarımla.

Ali Halaman
Adana

1. Bakanlığınıza bağlı ve ilgili kuruluşlar tarafından Adana İli ve ilçelerinde yürütülen proje ve yatırımlarınız nelerdir?
2. Görev alanınızla ilgili olmak kaydıyla, Adana İlinin sorunları konusunda yürütülen çalışmalar var mıdır? Varsa nelerdir?
3. Adana İlinde yapılacak kamu hizmetleriyle ilgili olarak, 2000 mali yılı bütçesinden ayrılan ödenek ne kadardır?
4. Adana İlinde personel açığınız var mıdır? Bu konudaki personel politikanız nasıldır?
5. Görev alanınızla ilgili olarak, Adana İline götürdüğünüz kamu hizmetlerini, bölgesel dengeler açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

T.C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Araştırma, Planlama ve Koodinasyon

Kurulu Başkanlığı

22.6.2000

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300-1118-12242

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 22.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2036-5544/13283 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Ali Halaman'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/2036-5544 esas no.lu yazılı soru önergesi TBMM İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği hazırlanarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi arz ederim.

M. Cümhur Erstümer
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Adana Milletvekili Sayın Ali Halaman'ın Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı (7/2036-5544)

Sorular 1, 2, 3, 4, 5 :

- Bakanlığınıza bağlı ve ilgili kuruluşlar tarafından Adana İli ve ilçelerinde yürütülen proje ve yatırımlarınız nelerdir?

- Görev alanınızla ilgili olmak kaydıyla, Adana İlinin sorunları konusunda yürütülen çalışmalar var mıdır? Varsa nelerdir?

- Adana İlinde yapılacak kamu hizmetleriyle ilgili olarak, 2000 mali yılı bütçesinden ayrılan ödenek ne kadardır?

- Adana İlinde personel açığınız var mıdır? Bu konudaki personel politikanız nasıldır?

- Görev alanınızla ilgili olarak, Adana İline götürdüğünüz kamu hizmetlerini, bölgesel dengeler açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5 :

Bakanlığım bağlı ve ilgili kuruluşlarının Adana İlinde yürüttükleri, devam eden ve yeni projeleri aşağıda verilmiştir.

Enerji İşleri Genel Müdürlüğü :

Yap-İşlet-Devret modeli kapsamında Adana Tufanbeyli İlçesinde yöredeki yerli linyitlere dayalı 300 MW kurulu gücünde bir termik santral planlanmış olup, proje halen sözleşme aşamasındadır.

Otoprodüktör modeli kapsamındaki Adana İli ile ilgili otoprodüktör yatırım projeleri ekte verilmiştir.

Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü :

EİEİ Genel Müdürlüğü'nün, 2000 Yılı Yatırım Programında Adana İlinde müstakil bir projesi bulunmamaktadır. Ancak, Hidrometrik Araştırma ve Etütler Projesi kapsamında su ölçümleri yapmak üzere Hidrometri Bölge Şefliği mevcuttur.

Yıl içinde başlayıp biten karakteristikte olan bu projeye 24 294 milyon TL ödenek ayrılmıştır. Nisan ayı sonu itibariyle 6 585 milyon TL'lik yatırım gerçekleştirilmiştir.

DSİ Genel Müdürlüğü :

DSİ Genel Müdürlüğü'nün 2000 Yılı Yatırım programında yer alan Adana İli sınırları dahilindeki büyük ve küçük su işleri kapsamındaki projelerin, faydaları, toplam keşif bedelleri, 1999 yılı sonu harcamaları ile 2000 yılı ödenekleri ekte tablo halinde gösterilmiştir.

DSİ Genel Müdürlüğü'nce yürütülen projelerle ilgili olarak ödenek yetersizliği sorunu bulunmakta olup, darboğaz yaşanan işlerde iş programlarına uygun olarak hareket edilerek projelerin biran evvel hayata geçirilmesi bakımından ilave ödenek teminine çalışılmaktadır.

DSİ (Adana) VI. Bölge Müdürlüğü'nde 22 adet mühendis, 1 adet biyolog, 6 adet tekniker, 5 adet teknisyen (Ressam), 3 adet teknisyen (Teknik Hesapçı), 2 adet daktilograf ve 25 adet memur olmak üzere 64 adet eleman ihtiyacı vardır.

Ancak, bilindiği üzere Başbakanlığın 13.1.1999 tarih ve 1999/9 sayılı genelgesi ile her türlü atamalar durdurulduğundan sadece bu genelge kapsamı dışında kalan eş durumu, sağlık nedeni ve yargı kararı gereği atamalar yapılmakta bunun dışında nakil işlemi yapılmamaktadır. Ayrıca, söz konusu genelge nedeniyle emeklilik, ölüm, istifa gibi sebeplerle ayrılan personelin yerine yeni eleman alınmamaktadır.

DSİ Genel Müdürlüğü'nün eleman ihtiyacının karşılanması ve boş duran kadrolara atama yapılabilmesi için Bakanlığım aracılığıyla gerekli mercilerden, izin istenilmiş ve çok kısıtlı miktarda açıktan atama izni alınmıştır. 17.10.1999 tarihinde yapılan Devlet Memurları sınavına başarılı olanlardan atama yapılmak üzere konu, Devlet Personel Başkanlığına intikal ettirilmiştir. Göreve

alınacak bu elemanlardan diğer ünitelerle birlikte DSİ (Adana) VI. Bölge Müdürlüğünün eleman ihtiyacının da karşılanmasına çalışılacaktır. Diğer yandan kurum içi ve kurumlar arası nakil yoluyla ilgili bölgeye nakil talebi olduğunda değerlendirilecektir.

DSİ Genel Müdürlüğü, Adana İlimizin su ve toprak kaynaklarının değerlendirilmesinde önemli görevler yüklenmiş olup, ildeki kırsal nüfusun halen ülkemiz geneline göre ortalamasının üstünde olması sulama hizmetlerini daha da önemli kıldığından yörenin kalkınmasında ekonomiye katkı payı büyüktür.

TEDAŞ Genel Müdürlüğü :

TEDAŞ Genel Müdürlüğünce Adana İli ve ilçelerinde yürütülen ve 2000 Yılı Yatırım Programında yer alan projeler ekte tablo halinde sunulmuştur.

Adana Elektrik Dağıtım Müessesesinde eleman açığı olmamakla birlikte, çalışma şartlarının gerektirdiği ihtiyaçlar doğrultusunda personel alımı hakkındaki mevcut prosedür dahilinde uygulama yapılmaktadır. Bu doğrultuda, 1999 yılında yapılan Devlet Memurluğu sınavında başarılı olan adaylar arasından Adana Elektrik Dağıtım Müessesesi için 5 mühendis, 5 teknisyen alınacaktır.

Bölgenin, nüfus yoğunluğu ve enerji ihtiyacı göz önünde bulundurularak cari yıl içinde gerek yatırım, gerekse işletme konusunda gündeme gelecek taleplerin karşılanması, diğer illerde olduğu gibi ödenek imkânları çerçevesinde çözümlenmeye çalışılmaktadır.

TEAŞ Genel Müdürlüğü :

TEAŞ Genel Müdürlüğünce Yap-İşlet modeli kapsamında tesis edilecek olan 1200 MW kurulu gücündeki İskenderun İthal Kömür Santralının kurulacağı alan Adana Yumurtalık İlçesinde olup, santralin 2003 yılında işletmeye girmesi planlanmıştır.

TEAŞ Genel Müdürlüğü 2000 Yılı Yatırım Programında yer alan "Adana 380 TM'ne Trafo İlavesi" projesi önümüzdeki günlerde Dünya Bankası kredisi ile ihale edilecek olup, yatırım tablosu ekte yer almaktadır.

TPAO Genel Müdürlüğü :

TPAO Genel Müdürlüğünce 2000 yılında Adana İlinde Sondaj Öncesi Arama, Sondaj ve Kuyu Tamamlama Hizmetleri Yatırımları planlanmıştır. Bu yatırımlar kapsamında Adana-İskenderun basenlerinde 105/30 Ekip/Ay saha jeolojisi çalışması ile birlikte, Adana baseninin doğu-batı kanatları ve İskenderun-Arsuz alanında olası yeni potansiyel alanlarının tespiti amacıyla Sismik ve Gravite-Manyetik çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca, bölgede Soysallı-1 (1250 m.) ve Üçürge-1 (1600 m.) sondaj çalışması Ağustos ayında tamamlanacaktır.

TPAO Genel Müdürlüğü tarafından doğrudan Adana İlının sorunları konusunda yürütülen bir çalışma bulunmamakla birlikte 2000 yılında Adana İlinde, Sondaj Öncesi Arama Yatırımları için 250 000 milyar TL, Sondaj Yatırımları için 673 892 milyar TL, Kuyu Tamamlama Hizmetleri Yatırımları için 190 000 milyar TL olmak üzere toplam 1 113 892 milyar TL ödenek ayrılmıştır.

TPAO Genel Müdürlüğü, konusu itibarıyla ülkemizde hidrokarbon potansiyelinin yoğun bulunduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile Trakya Bölgesi başta olmak üzere diğer bölgelerde de arama ve üretim çalışmalarını sürdürmektedir.

BOTAŞ Genel Müdürlüğü :

Adana İli, BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yapımı sürdürülen Doğu Anadolu Doğalgaz Ana İletim Hattı vasıtasıyla, İran'dan 2001 yılı ortalarında alınacak ve 2002 yılında kademeli olarak artacak olan doğalgazın kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla güney illerimizdeki konutların

ve sanayi tesislerinin doğal gaz ihtiyacını karşılamak üzere, yapımı planlanan Güney Doğal gaz İletim Hattı Projesi güzergâhı üzerinde yer almaktadır. Güney Doğal gaz İletim Hattı'nın; Sivas, Malatya, Kahramanmaraş, Gaziantep güzergâhını izleyerek Osmaniye, Adana, Mersin ve İskenderun'a ulaştırılması öngörülmektedir. 2002 yılında tamamlanması hedeflenen Güney Doğal gaz İletim Hattı, BOTAŞ Genel Müdürlüğü Yatırım Programında yer almakta olup, fizibilite ettüdü Devlet Planlama Teşkilâtınca onaylanmıştır. 2000 yılı içinde üç bölüm halinde ihale edilmesi planlanan hattın, % 100 kredili olarak gerçekleştirilmesi amacıyla, Hazine Müsteşarlığına başvuruda bulunulmuştur. Ayrıca, Şubat 2000 tarihinde Çevre Bakanlığına sunulan ÇED Raporuyla ilgili "ÇED Olumluluk Belgesi"de alınmıştır.

Diğer taraftan, şehirlerde doğal gaz kullanılabilmesi için öncelikle bir dağıtım şirketi oluşturulması ve şirketin de 397 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameye göre Bakanlar Kurulu tarafından o şehirde gaz dağıtımını yapılabilmesi için yetkilendirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Güney Doğal gaz İletim Hattının tamamlanması, Adana İlinde gaz dağıtımını yapacak gaz dağıtım şirketinin kurulması ve söz konusu şirketin Bakanlar Kurulunca yetkilendirilmesine paralel olarak, Adana İlinde doğal gaz kullanımı mümkün olabilecektir.

Ayrıca, BOTAŞ Genel Müdürlüğüne Ceyhan Bölge Müdürlüğü'nün personel ihtiyacını karşılamak üzere "2000 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programı" çerçevesinde değişik unvanlarda 49 adet daimi işçi kadrosu için atama müsaadesi istenmiştir.

**ADANA İLİ İLE İLGİLİ OTOPRODÜKTÖR MODELİ
KAPSAMINDAKİ YATIRIM PROJELERİ****İŞLETMEYE AÇILMIŞ OLANLAR**

FİRMA ADI	YERİ	K. GÜCÜ (MW)	YILLIK ÜRETİM (Gwh/yıl)	İŞL. AÇILIŞ TARİHİ
AMLYUM NIŞASTA	ADANA	6.2	46.5	28.09.1997
TOROS ENERJİ	YUMURTALIK	4.7	36.1	04.11.1999

SÖZLEŞMESİ İMZALANAN ANCAK İŞLETMEYE AÇILMAMIŞ OLANLAR

MENSA	ADANA	15.6	117	10.05.2000
-------	-------	------	-----	------------

DEĞERLENDİRME AŞAMASINDA OLANLAR

GÜNEY SANAYİ	ADANA	10	72	
MOLU (NUR I-II-III)	ADANA	30	143.7	
MOLU (MERİH)	ADANA	2,5	20.3	

ADANA İLİ SINIRLARI İÇİNDE BULUNAN YAP-İŞLET-DEVRET VE İŞLETME HAKKI DEVRİNE İLİŞKİN HES PROJELERİ

PROJENİN ADI	BAŞVURAN FİRMA	HAVZA	TOP. YAT. TUTARI	PROJENİN SON DURUM
KAVŞAK BENDİ VE HES 140 MW; 652,3 GWh/yıl	ATA İNŞAAT A.Ş.	SEYHAN	273,6 MİLYON \$	26 HAZİRAN, 1998 TARİHİNDE SÖZLEŞME İMZALANMIŞTIR. ALTERNATİF BARAJ AKSINA İLİŞKİN ÇALIŞMALARININ BİR KISMINI 29 KASIM 1999 DA TESLİM ETMİŞTİR. ŞİRKETİN ALTERNATİF BARAJ YERİNE GÖRE ÖNERDİĞİ TESİS KURULU GÜCÜ 170 MW OLMAKTADIR. ŞİRKETİN İKİNCİ ALTI AYLIK SÜRE UZATIMI TALEBİ UYGUN BULUNARAK 26.12.1999 TARİHİNDEN İTİBAREN ALTI AY SÜRE UZATIMI VERİLMİŞTİR. ŞİRKETİN ALTERNATİF ÇALIŞMASINA İLİŞKİN RAPORLARI 1. MART 2000 DE GELMİŞ VE İNCELENMEK ÜZERE TEAŞ, DSI VE ELEİNE GÖNDERİLMİŞ VE KURUM GÖRÜŞLERİ TAMAMLANMIŞTIR. DEĞERLENDİRİLİYOR.
YEDİGÖZE BARAJ VE HES 250 MW ; 959 GWh/yıl	ERG İNŞAAT A.Ş	SEYHAN	251 MİLYON \$	15 ARALIK 1999 DA SÖZLEŞME İMZALANMIŞTIR. ŞİRKET ÇALIŞMALARINA BAŞLAMISHTIR
ÇATALAN BARAJ VE HES 168,9 MW; 620,0 GWh/yıl	ERG İNŞ.KOL.ŞTİ.	SEYHAN	265,4 MİLYON \$	ÇATALAN BARAJ VE HES'İNİN İŞLETME HAKKININ DEVREDİLMESİNE İLİŞKİN İMTİYAZ SÖZLEŞMESİ 12 NİSAN 1999 DA DANIŞTAY İNCELEMESİNE GÖNDERİLMİŞ VE SÖZLEŞME 24 ARALIK 1999 TARİHLİ DANIŞTAY YAZISI İLE İADE EDİLMİŞTİR. SÖZLEŞME İMZA AŞAMASINDADIR
KÖPRÜ BARAJ VE HES 189MW; 524 GWh/yıl	ATA İNŞAAT A.Ş.	SEYHAN	319,3 MİLYON \$	30 NİSAN 1999 DA DANIŞTAY İNCELEMESİNE GÖNDERİLMİŞ VE SÖZLEŞME 24 ARALIK 1999 TARİHLİ DANIŞTAY YAZISI İLE İADE EDİLMİŞTİR. SÖZLEŞME İMZA AŞAMASINDADIR
KARAKUZ BARAJ HES 99,5 MW; 405,8 GWh/yıl	-EMT (ERİMTAN)	SEYHAN	-	TEKLİF DEĞERLENDİRME KURULU TARAFINDAN EMT A.Ş TEKLİFİ UYGUN BULUNMUŞ VE 01.12.1998 TARİHİNDE ŞİRKETTEN REVİZE FİZİBİLİTE RAPORU ALINMIŞTIR. REVİZE FİZİBİLİTE RAPORU ÜZERİNE KURUM GÖRÜŞLERİ TAMAMLANDI. BAKANLIĞIMIZ VE KURUM GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE ŞİRKETTEN İSTENEN NİHAİ ÇALIŞMALAR GELMİŞ OLUP, ŞİRKETTEN TAAHHÜTNAME ALINARAK, SÖZLEŞME GÖRÜŞMELERİNE BAŞLANMAK ÜZERE MAKAM ONAYI NA SUNULACAKTIR.
GÖKTAŞ BARAJ VE HES 270MW, 1160 GWh/yıl	ÇUKUROVA ELEKTRİK .	SEYHAN	-	FİZİBİLİTE RAPORUNA İLİŞKİN GÖRÜŞLER DOĞRULTUSUNDA REVİZE TEKLİFİ TESLİM ETMİŞTİR. REVİZE RAPOR İNCELENMİŞ, DEĞERLENDİRME RAPORU TAMAMLANMIŞ, FİYATI YÜKSEK OLDUĞU İÇİN İPTAL EDİLMESİ MAKAM ONAYINA SUNULMUŞTUR.
YAMANLI I+II+III BARAJ VE HES 151,8 MW; 535,716 GWh/yıl	ACK İNŞAAT-METİŞ ORTAKLIĞI	SEYHAN	-	27.02.1998'DE FİZİBİLİTE RAPORU TESLİM EDİLMİŞTİR. 17.09.1998 TARİHİNDE REVİZE RAPOR TESLİM EDİLMİŞTİR. REVİZE RAPORA İLİŞKİN KURUM GÖRÜŞLERİ TAMAMLANDI. KURUM GÖRÜŞLERİNDE OLUMSUZLUKLAR VAR VE YATIRIM MALİYETİ ÇOK YÜKSEK OLUP, ŞİRKETİN NİHAİ GÖRÜŞÜ SORULMUŞTUR

DSİ ADANA İLİ 2000 YILI YATIRIMLARI

(milyon TL)

PROJE NO	PROJE ADI	KARAKTERİSTİK	İŞİM BAŞ- LANGIŞ TARİHİ	PROJE TUTARI	1999 YILI SONU HARCAMA	2000 YILI		2001 YILI VE SONRASI YATIRIMI	AÇIKLAMALAR
						Kesif	Mali		
	TARIM SEKTÖRÜ BÜYÜK SU İŞLERİ			167 217 237	23 600 538	3 282 640	2 406 490	148 354 058	
1986A010170	Ağ Seyhan II. mertebe yenileme	Sulama : 2883 ha Yenileme : 25304 ha Taşkın : 148 ha	1998 - 2002	11 730 409	3 303 592	175 000	175 000	7 051 813	
1986A010390	Yurtutürk ovala çarba sulama	Sulama : 6410 ha	1999 - 2001	28 382 368	9 820 255	950 000	950 000	17 592 100	
1981A010150	Ağ Seyhan (K. mehd. sul. ve drenaj)	Sulama : 40757 ha Drenaj : 28917 ha	1991 - 2003	56 550 108	6 754 859	870 000	870 000	48 025 850	
1983A010400	Ağ Ceyhan Astemiraj II. mertebe	Sulama : 14508 ha Yenileme : 946 ha	1993 - 2003	53 068 743	3 938 419	665 000	665 000	48 483 300	Proje Adana-Cemalpaşa ile birleştirilmiştir.
1994A010430	Fahe-Paşah	Depolama : 3,9 hm3 Sulama : 511 ha	1994 - 2002	9 000 154		1 000	1 000	9 598 154	OP'ın uygun görüldüğü alanlardan sonra ihale edilecektir.
1977A010328	KÜÇÜK SU İŞLERİ A - TAŞKIN KORUMA								
	1 - Adana-Ceyhan içme mezbasi Ceyhan nehri kıyı erozyon kor.	Taşkın : 1 mahalle	1992 - 2001	60 658	15 658	21 000	9 300	21 000	
	2 - Adana-Kozan Turunçlu ve ve Karacaören köy. arz.	Taşkın : 204 ha	1994 - 2001	162 825	9 825	14 000	4 200	139 000	
	3 - Adana-Kozan Turunçlu Kamaçköy arz. ve Otlucay dereci	Geçit : 241 ha 1 mahalle	1997 - 2002	541 000	1 300	21 000	1 400	518 700	
	4 - Adana-Kozan Turunçlu ve Nüçükitem köy. ile Ortaköy mah. arz.	Taşkın : 553 ha	1997 - 2002	456 350		1 890	550	454 460	
	5 - Adana-Yüreğir ilçe mek. Sarçın dereci istifi	Taşkın : 4 mahalle	1985 - 2001	68 747	14 684	14 000	4 200	38 053	
	6 - Adana-Ceyhan Hıdırlı, Kızıllı, İsmirli köyleri arz.	Taşkın : 3 ha	1997 - 2001	88 260		1 890	630	56 480	
	7 - Adana-Ceyhan Sağlık Kırmi İstifi arz. Kantara dereci 2. kısım	Taşkın : 100 ha	1997 - 2001	57 350		1 890	630	55 460	
	8 - Adana-Yüreğir ilçe Kaldırım Kızıllı Ceyhan nehri arz. kor.	Taşkın : 4 ha	1997 - 2001	91 350		1 890	630	39 460	

DSİ ADANA İLİ 2000 YILI YATIRIMLARI

(milyon TL)

PROJE NO	PROJE ADI	KARAKTERİSTİK	İŞİN BAŞ. BİTİŞ TARİHİ	PROJE TUTARI	1999 YILI SONU HARCAMA	2000 YILI		2001 YILI VE SONRASI YATIRIMI	AÇIKLAMALAR
						Kesif	Nakit		
9	Adana-Kozan Aslan köyü Atırmışta mah.ve arazi	Taşkın : 57 ha 1 maballe	1997 - 2001	29 359		1 690	630	21 400	
10	Adana-Salmbeyli İça merkezi	Taşkın : 1 maballe	1997 - 2001	80 210	1 210	4 200	630	74 800	
11	Adana-mvk. Baklib 1.büyü arz.	Taşkın : 285 ha	1998 - 2001	53 000		7 000	1 400	46 000	
12	Adana-Kozan Atapınar köyü Bekircö yvesel arz.	Taşkın : 30 ha	2000 - 2001	6 050		1 890	390	4 160	
13	Adana-Kozan Çukuroren köyü Kutoğlu mah.azadeli	Taşkın : 17 ha	2000 - 2001	13 000		7 000	350	6 000	
14	Adana-Ceyhan Yeşilbahçe ve Göçmenler köyü arz. Ceyhan nehri	Taşkın : 4 ha	2000 - 2001	560 000		1 000	1 000	559 000	
<u>B - TAŞKIN VE RUSUBAT KONTROLÜ</u>									
1	Adana-Ceyhan Haradili Azdik köyü arazi BSO yandereleri istah	Taşkın : 15 ha 2 köy	1993 - 2001	28 000	3 800	8 400	3 500	14 000	
2	Adana-Ceyhan Haradili Nantik köyü arz BSO yandereleri istah		1993 - 2002	85 000	1 000	14 000	3 500	70 000	
3	Adana-Kozan Delicay istah		1992 - 2001	80 000	38 300	19 800	16 700	22 100	
4	Adana-Pozantı Ilınoz ve AŞ-hoca deresi istah		1995 - 2001	13 000	1 870	7 000	700	4 130	
5	Adana-Ceyhan Nantik İskik köyü arz BSO yandereleri istah		1988 - 2001	47 000		7 000	3 500	40 000	
6	Adana-Pozantı Çakul çayı Bolemedik hey.istah		2000 - 2001	695 000		20 000	5 000	675 000	
7	Adana-Sayhan orsul TS2 kuşaklarına kuzak yandereleri		2000 - 2001	40 000		10 000	1 000	30 000	
8	Adana-Pozantı Karayış ve İttimdiye köy arz.Karadere	Taşkın : 125 ha	2000 - 2001	85 000		10 000	1 000	75 000	

DSİ ADANA İLİ 2000 YILI YATIRIMLARI

(milyon TL)

PROJE NO	PROJE ADI	KARAKTERİSTİK	İŞİ BAŞ. BİTİŞ TARİHİ	PROJE TUTARI	1999 YILI SONU HARCAMA	2000 YILI		2001 YILI VE SONRASI YATIRIMI	AÇIKLAMALAR
						Keşif	Harık		
1	<u>D - YERÜSTÜSUYU SULAMALARI</u>								
	- Adana-Ceyhan Kızıdere pom. sulamaa şebekesi	Sulama : 764 ha	1998 - 2001	830 250	85 250	140 000	40 600	705 000	
	Adana-Ceyhan Kızıdere pom. su pompası, motor ve inşaatları.		1998 - 2000	276 000	11 000	265 000	43 400		
1	<u>E - ALÇAK BARIŞÇULETLERİ</u>								
	- Adana-Yüreğir Kırca göleti	Depolama : 6,07 hm ³ Sulama : 877 ha	2000 - 2003	3 400 000		100	100	3 399 800	
	<u>İTOPLARI</u>	Depolama : 8,97 hm ³ Sulama : 66310 ha Yerleşme : 26150 ha Drenaj : 38137 ha Taşkın : 1856 ha 8 mah. 2 kily		187 217 267	23 880 658	3 282 648	2 806 410	140 354 059	
Not : (1) Büyük su işi projeleri 2000 yılı fiyatlarına göre dir.									

TEDAŞ ADANA İLİ 2000 YILI YATIRIMLARI

PROJE KODU	PROJESİN ADI	PROJESİN TÜRÜ	PROGRAM YILI ÖDENEĞİ	İHALE BEDELİ	DÖNEM SONUNA KADAR		UYGULAMADA ORTAYA ÇIKAN PROBLEMLER VEYA (FESİTLİ GÜÇLÜZLEMLERLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR)
					NAKİT HAR. (TL)	FİS. GERÇ. (%)	
97D061910/B1/01	Köy Şebekeleri	Adana	263150.000		0.000	0.0	
97D061910/C1/01	Köy Şebekeleri	Adana	177450.000		0.000	0.0	
20D080010	Adana EDM	Adana	3900.000		0.000	0.0	
20D050010	İl, İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	304000.000		0.000	0.0	
88D050420	Adana-Merkez ve Çukurova Metropolitan Prj.	Adana	1282500.000		190310.000	83.0	
91D050010	İl, İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	190000.000		12137.000	90.0	
91D051060	İl, İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	95000.000		0.000	46.0	
94D050010	İl, İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	123500.000		0.000	74.0	
99D050830	İl, İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	1336000.000		0.000	0.0	
TOPLAM			3768800.000		202447.000		

TABLO : 1
İLİ : Adana
YILI : 2000
DÖNEMİ : 1

İLLER
YATIRIM PROJELERİ İZLENİ RAPORU

YATIRIMCI DAİRE : TEDAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SEKTÖRÜN ADI : ENERJİ ELEKTRİK
(1000 TL.)

TEDAŞ ADANA İLİ 2000 YILI YATIRIMLARI

PROJE NUMARASI	PROJENİN ADI VE ÖZELLİKLERİ	PROJENİN TÜRÜ	İŞİN		PROJE TOPLAMI	KONTROL HANCANI	PROGRAM YILI DURUMU	YILI İÇERİĞİNİ DÖNEMLER GÖRE DAĞILIMI				UYGULANAN ORTAMA ÇIKAN PROJ. YETA ÇEŞİTLİ GÜÇ. İLE AÇILANLARI
			BAŞLAN TARİHİ	BİTİR TARİHİ				DÖNEM I	DÖNEM II	DÖNEM III	DÖNEM IV	
200050010	11. İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	2000	2000	304000	0	304000	36400	206400	112400	06600	
800050420	Adana-Merkez ve Çukurova Metropolitan Proj.	Adana	1986	2000	6520446	5241946	1202500	153900	446815	474525	205200	
919050010	11. İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	1991	2000	1711391	1527331	190000	22800	66500	10300	30400	
610051060	11. İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	1991	2001	379220	174017	95000	11400	33250	35350	15200	
540050610	11. İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	1994	2000	402732	359232	123500	14020	43225	46495	19760	
590050050	11. İlçe ve Kasaba Şebekesi	Adana	1999	2000	1330000	0	1330000	159000	465500	492100	212800	
570061910/01/01	İdöy Şebekeleri	Adana	1999	2000	263150	0	263150	31570	92183	97366	42103	
570061910/01/01	İdöy Şebekeleri	Adana	2000	2000	177650	0	177650	21310	62178	65731	20073	
200000010	Adana EDN	Adana	2000	2000	3000	0	3000	360	1050	1110	600	
TOTAM					11181529	7302526	3760000	452256	1319001	1394437	603001	

TEAŞ ADANA İLİ 2000 YILI YATIRIMLARI

PROJE ADI	YERİ	KARAKTERİSTİK	BAŞLAMA-BİTİŞ TARİHİ	PROJE TUTARI		1999 SONUNA KADAR TAHMİNİ HARCAMA				2000 YATIRIMI		ONLUYON TLİ
				DİŞ	TOPLAM	DİŞ	TOPLAM	DİŞ	TOPLAM	DİŞ	TOPLAM	ONLUYON TLİ
Adana 380 TN'ne trafo ilavesi	Adana	380/154 kV, 250 MVA	1998-01	1270000	1500000	74000	7400	95000	780000	78000	1000000	
				1270000	1500000	74000	7400	95000	780000	78000	1000000	

2. — Adana Milletvekili Ali Halaman'ın, Adana İli ve ilçelerinde yürütülen proje ve hizmetlere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Sayın Yüksel Yalova'nın cevabı (7/2056)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Yüksel Yalova tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini arz ve talep ederim.

Saygılarımla.

Ali Halaman
Adana

1. Bakanlığınıza bağlı ve ilgili kuruluşlar tarafından Adana İli ve ilçelerinde yürütülen proje ve yatırımlarınız nelerdir?
2. Görev alanınızla ilgili olmak kaydıyla, Adana İlinin sorunları konusunda yürütülen çalışmalar var mıdır? Varsa nelerdir?
3. Adana İlinde yapılacak kamu hizmetleriyle ilgili olarak, 2000 mali yılı bütçesinden ayrılan ödenek ne kadardır?
4. Adana İlinde personel açığınız var mıdır? Bu konudaki personel politikanız nasıldır?
5. Görev alanınızla ilgili olarak, Adana İline götürdüğünüz kamu hizmetlerini, bölgesel dengeler açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

T.C.

Devlet Bakanlığı

22.6.2000

Sayı : B.02.0.006/01-1508

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) 22.5.2000 tarih, A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2056-5564/13303 sayılı yazınız.

b) 13.6.2000 tarih, A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2056-5564/13303 sayılı yazınız.

Adana Milletvekili Ali Halaman tarafından tevcih edilen ve tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/2056-5564 esas sayılı soru önergesi incelenmiştir.

Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlardan, Sümer Holding A.Ş. ortaklıklarından Akdeniz Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (AKSANTAŞ), Et ve Balık Ürünleri A.Ş., Adana Et ve Balık Kombinası ile POAŞ-Petrol Ofisi A.Ş.'nin Adana İlinde yatırım projeleri bulunmaktadır. Söz konusu kuruluşlara ilişkin yatırımların projeleri aşağıda sunulmuştur.

Sümer Holding A.Ş. bağlı ortaklıklardan AKSANTAŞ Akdeniz Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 2000 yılı idame ve yenileme ve tamamlama yatırımları için 190 Milyar TL ödenek ayrılmış olup, bu ödeneğin;

- 20 Milyar TL'si 1 adet Işık Haşlığı Ölçme Cihazı,
- 10 Milyar TL'si 1 adet Renk Ölçme Cihazı,
- 1 Milyar TL'si 1 adet Yırtılma Mukavemeti Ölçme Cihazı,
- 4 Milyar TL'si 1 adet Yıkama Haşlığı Ölçme Cihazı,
- 150 Milyar TL'si 2 adet Baca Filtresi
- 1 Milyar TL'si 1 adet Elektronik Terazı,
- 4 Milyar TL'si 1 adet Baca Gazı Analiz Cihazı alımında,

Et ve Balık Ürünleri A.Ş.'ne ait Adana Et Kombinasyonu'nun 2000 yılı idame, yenileme ve tamamlama yatırımları için 10 Milyar TL ödenek ayrılmıştır. Bu ödenegın 5 Milyar TL'lik bölümü makine, teçhizat yenilenmesinde, 5 Milyar TL'si de inşaat işlerinde kullanılacaktır.

POAŞ-Petrol Ofisi A.Ş.'nin 2000 Yılı Yatırım Programında, 400 Milyar TL ödenekle, "Hava İkmal Tesisleri" projesi kapsamında Adana Hava İkmal Üniteleri Tanker Dolum Tesisleri yapımı bulunmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Yüksel Yalova
Devlet Bakanı

3. — *Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Mavi Akım Projesine ve Türkiye'nin doğalgaz tüketimine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cümhur Erstümer'in cevabı (7/2073)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Cümhur Erstümer tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

11.5.2000

Zeki Ünal

Karaman

1. Türkiye yılda ne miktar doğalgaz tüketmektedir? İthal edilen miktar nedir? Hangi ülkelerden ve m³'ü kaç dolardan ithal edilmektedir?

2. Doğalgazla ilgili olarak ileriye dönük; talep ve ithal projeksiyonunuz var mıdır? Var ise kaç yıllıktır? Yıllara göre ödemesi gereken döviz miktarı tahminen ne kadar olacaktır?

3. Olağanüstü haller dikkate alındığında doğalgazın temini konusunda ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

4. Mavi Akım Projesiyle, Türkiye'ye gelecek olan doğalgazın çok pahalıya malolacağı, hatta Türkmenistan'ın bize ucuza teklif edipde bizim kabul etmediğimiz doğalgazı; Rusya'nın 32 dolardan kapatıp bize 114 dolardan satacağı; Karadeniz'in 2150 metre derinlikten geçecek olan boru hattının teknik, ekonomik ve jeolojik sorunları da beraberinde getireceği; projenin gerçekleştirilmesiyle de; % 50 üzerinde Rusya'ya bağımlı kalınacağı iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru değil ise, doğru bilgiler ve rakamlar nedir?

5. Mavi Akım Projesi Samsun-Ankara arasındaki 480 km'lik bölümün yapımını ANAP'a yakın Gazprom-Öztaş Ortaklığına, 339.7 milyon dolara verildiği, işe başlamadığı halde bu ortaklığa 55 milyon dolar para ödendiği doğru mudur? Doğru ise bu para hangi gerekçe ile ödenmiştir, iş söz konusu ortaklığa ne şekilde verilmiştir? Gazprom-Öztaş Ortaklığı dışında bu iş için; teklif veren firma olmuş mudur? Olmuş ise isimleri ve teklifleri nedir?

6. Mavi Akım Projesi ne zaman bitirilecektir? Türkiye'ye toplam maliyeti ne kadar olacaktır?

7. Mavi Akım Projesi bittiğinde doğalgaz konusunda, Türkiye'nin Rusya'ya % 50'nin üzerinde bağımlı olacağı bunun da bazı mahsurları beraberinde getireceği iddia edilmektedir. Bu iddia doğru mudur?

8. İran doğalgazından Konya'ya gelecek olan doğalgaz hattından; Karaman da faydalanacak mıdır? Böyle bir imkân varsa ne zaman faydalanabilecektir?

9. Bakti-Ceyhan hattı ne zaman realize edilecektir? Türkiye'ye maliyeti ne olacaktır? Türkiye bu boru hattından yılda ne kadar döviz elde edecektir?

T.C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

22.6.2000

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300-1108/12232

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 22.5.2000 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2073-5589/13412 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın tarafıma tevcih ettiği 7/2073-5589 esas no.lu yazılı soru önergesi TBMM İçtüzüğü'nün 99 uncu Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cumhur Erstümer

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı (7/2073-5589 Esas No.lu)

Soru 1 : Türkiye yılda ne miktar doğalgaz tüketmektedir? İthal edilen miktar nedir? Hangi ülkelerden ve m³'ü kaç dolardan ithal edilmektedir?

Cevap 1 : 1999 yılında, Rusya, Cezayir ve Nijerya'dan, doğalgaz ve doğalgaz karşılığı LNG olmak üzere toplam 12,4 milyar m³ gaz ithalatı gerçekleştirilmiştir. Yerli üretimden gelen katkı ile 1999 yılı doğalgaz tüketimimiz 12,8 milyar m³ olmuştur.

Soru 2 : Doğalgazla ilgili olarak ileriye dönük; talep ve ithal projeksiyonumuz var mıdır? Var ise kaç yıllıktır? Yıllara göre ödenmesi gereken döviz miktarı tahminen ne kadar olacaktır?

Cevap 2 : Bakanlığım ilgili kuruluşu BOTAŞ Genel Müdürlüğünce ülke ihtiyaçları gözöntüne alınarak hazırlanan doğalgaz arz ve talep projeksiyonları bulunmaktadır. Söz konusu projeksiyonlar 20 yıllık dönemi kapsamakta olup, 2020 yılı talep tahminimiz yaklaşık 82 milyar m³'tür. Bu miktarın 61.2 milyar m³'lük kısmı için gaz ithalat anlaşmaları yapılmıştır. Ancak doğalgaz ithalat fiyatlarının petrol ve petrol ürünleri fiyatlarına göre değişim göstermesi nedeniyle, ileriye yönelik tahmin yapılmadığından yıllara göre ödenecek döviz tutarını tahmin etmek de mümkün olamamaktadır.

Soru 3 : Olağanüstü haller dikkate alındığında doğalgazın temini konusunda ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

Cevap 3 : Ülkemizin doğalgaz arz ve talepleri, kısa, orta, uzun dönemli olarak sürekli takip edilmekte ve doğalgaz temini bu doğrultuda yapılmaktadır. Arz-talep dengesindeki olağanüstü hallerde gerekli tedbirler alınmakta, gerektiğinde SPOT LNG alımı yapılmaktadır. Bazı müşterilerimiz kesintili bazda olup, çift yakıt kullanmaktadır. Sistemimizde dengeleme gerektiğinde, kesintili müşterilerin gazı kesilerek denge sağlanmaktadır. Ayrıca, BOTAŞ Genel Müdürlüğü doğalgazın

depolanması amacıyla TPAO Genel Müdürlüğü ile Marmara Denizi açıklarında kurulacak yeraltı depolama tesisi için anlaşma yapmıştır. Bu tesis 2004 yılında devreye girecektir. Ayrıca, Tuz Gölü havzasının depolama amacıyla kullanılabilmesi için temel mühendislik ihalesi sonuçlanmıştır.

Soru 4 : Mavi Akım Projesi, Türkiye'ye gelecek olan doğalgazın çok pahalıya malolacağı, hatta Türkmenistan'ın bize ucuza teklif edipte bizim kabul etmediğimiz doğalgazı; Rusya'nın 32 dolardan kapatıp bize 114 dolardan satacağı; Karadenizin 2150 metre derinlikten geçecek olan boru hattının teknik, ekonomik ve jeolojik sorunları da beraberinde getireceği; projenin gerçekleştirilmesiyle de % 50 üzerinde Rusya'ya bağımlı kalınacağı iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru değil ise, doğru bilgiler ve rakamlar nedir?

Cevap 4 : Her kontratta, kontratın diğer maddelerine de bağlı olarak alım fiyat formülleri farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda her bir alım fiyatımızın artış ve azalışları zaman içinde farklılık içermektedir. Bu nedenle, alım fiyatlarının kıyaslanması uzun döneme yayıldığında bir anlam taşımaktadır. Formüllerde yer alan parametrelerin geçmiş 5 yıllık verileri ile yapılan fiyat hesaplamalarına göre Mavi Akım gazının sınır teslim fiyatlarının geçmiş 5 yıllık ortalaması 100.00 birim kabul edildiğinde, Türkmen gazının sınır fiyatı 90.49 birim olmaktadır. Doğalgaz fiyat kıyaslamaları yapılırken, sınır fiyatlarının yanı sıra, sınırdan ülke içindeki tüketim noktalarına kadar olan taşıma maliyetleri, kontrat esneklik şartları gibi hususlar da göz önünde bulundurulmaktadır. Türkmenistan gazı doğu sınırimızdan ülke topraklarına giriş yapacak olup, yaklaşık 1 500 km'lik bir mesafe taşınarak tüketimin yoğun olduğu kuzey-batı ve batı Anadolu bölgelerine taşınacaktır. söz konusu güzergâh üzerinde kayda değer bir tüketim noktası yer almamaktadır. Mavi Akım gazı ise yaklaşık 500 km'lik bir mesafe ile taşınarak tüketimin yoğun olduğu bölgelere ulaşacaktır. Her iki gazın da ana tüketim noktası olan batı ve kuzey-batı Anadolu'ya taşınacağı ve tüketicilere teslim noktasının Ankara olması kabul edildiğinde buradaki fiyatlar, yine Mavi Akım gazı için 100.00 birim kabul edildiğinde Türkmenistan gazı için bugün itibariyle 97.71 birim olmaktadır.

Gazprom şirketi, Karadeniz geçişi ile ilgili olarak, boru hattının oturacağı deniz tabanının topografik haritalarının çıkarılması ve deniz geçişiyle ilgili kapsamlı bir araştırılma yapılması amacıyla 1997 yılında mühendislik çalışmalarına başlamıştır. Rus tarafınca deniz boru hatları konusunda uzman bir kuruluş olan Norveç'te kurulu Det Norske Veritas'tan söz konusu boru hattının yapılabilirliğine ilişkin bir bağımsız onay sertifikası alınmıştır. Mühendislik çalışmaları ise, Gazprom'un Mühendislik Enstitüsü olan Giprospetgaz ile Hollanda şirketi Heereman'nın ortak olarak oluşturdukları Petergaz firması tarafından yapılmıştır. Gazprom tarafından hazırlanan ve "Mavi Akım" Projesinin Rus tarafı ile ilgili bölümünü kapsayan "Fizibilite Çalışması"nda belirtildiği gibi; Petergaz firması yaptığı detaylı deniz etüdleri sonrası hazırladığı raporu Gazprom'a sunmuş ve Gazprom deniz geçişinin inşaatı ile ilgili olarak Sarpem (İtalya), Allseas (İsveç/Hollanda), Coflexip (Fransa) ve Mc Dermot/Heereman (Amerika/Hollanda) firmalarını ihaleye davet etmiştir. Adı geçen firmalar, mevcut teknolojinin deniz geçişi inşaatını yapmaya yeterli olduğunu bildirerek tekliflerini sunmuşlardır. Yapılan değerlendirme sonucu en uygun teklif veren Sarpem ve Allseas firmalarından deniz geçişi inşaatına yönelik teknik ve ticarî tekliflerini geliştirmeleri istenmiş ve daha sonra Sarpem firmasının deniz geçişi inşaatını yapması kararlaştırılmıştır. Sarpem firması, deniz geçişi ile ilgili olarak sahibi buldukları iki adet 7000 ton kapasiteli vinci, bilgisayar kontrollü dinamik denge sistemi ve 3000 metre derinliğe kadar boru hattı döşeyecek donanıma sahip olan Sarpem 7000 adlı boru döşeyen geminin Karadeniz geçişi için gerekli olan modifikasyonlarını yapmaya başlamışlardır. BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan teknik heyet 10-14 Mayıs 1998 tarihlerinde Norveç ve Hollanda'da boru döşeyen gemiyi ve yapılan modifikasyon çalışmalarını yerinde izleyerek teknik bir rapor hazırlamışlardır.

Sapem tarafından Meksika körfezinde 1600 metre derinliğe boru hattı döşenmesi işlemi yapılmıştır. Ayrıca bir başka örnek olarak Katar'dan Hindistan'a doğalgaz sevkiyatı için yaklaşık 2 600 metre derinliğe boru hattı döşenmesi işi projelendirilmiş bulunmaktadır.

Sapem firmasının Karadeniz geçişi ile ilgili çalışmalara 2000 yılı içinde başlaması ve 376 km uzunluğundaki deniz geçişini 7 ay içinde tamamlaması öngörülmektedir. Deniz geçişinin ikmal edilmesi ve finansmanın teminine yönelik anlaşma 23 Kasım 1999 tarihinde; Gazprom, Sarpem, Bouyoges Offshore ve Japon konsorsiyumu arasında Moskova'da imzalanmıştır. Deniz geçişinin finansmanına ilişkin olarak, İtalyan ihracat sigorta kuruluşu Sace tarafından garanti edilmiş olan 1.13 Milyar ABD Doları tutarındaki kredinin Banco Commerciale Italiano, Medi Kreditta Centrale ve W. Deutche Landesbank'dan oluşan bankalar konsorsiyumu ile kredi sözleşmesi 11.4.2000 tarihinde Moskova'da imzalanmıştır. Kalan 600 milyon ABD Dolarından oluşan kısım, Japon ihracat kuruluşu Cibiki/Miti tarafından garanti edilmiş olup, ilgili dokümanlar 29.4.2000 tarihinde imzalanmıştır. Projenin deniz kısmına ait finansmanın 900 Milyon ABD Doları ise Eni/Snam tarafından karşılanacaktır. Söz konusu kredi temini, bankaların projeyi teknik ve finansal açıdan inceleyip, uygun buldukları için gerçekleşmiştir. Aksi halde, bu kredinin temininin mümkün olmayacağı düşünülmektedir.

Soru 5 : Mavi Akım Projesi Samsun-Ankara arasındaki 480 km'lik bölümün yapımını ANAP'a yakın Gazprom Öztaş ortaklığına, 339.7 milyon dolara verildiği işe başlamadığı halde bu ortaklığa 55 milyon dolar para ödendiği doğru mudur? Doğru ise bu para hangi gerekçe ile ödenmiştir, iş söz konusu ortaklığa ne şekilde verilmiştir? Gazprom-Öztaş Ortaklığı dışında bu iş için; teklif veren firma olmuş mudur? Olmuş ise isimleri ve teklifleri nedir?

Cevap 5 : Mavi Akım Projesinin Türkiye kısmı olan, Samsun-Ankara Doğalgaz Boru Hattının yapımı uluslararası bir anlaşma hükmü olduğu için ihale dışı tutulmuştur. Boru Hattının Türk Rus ortak şirketlerinden oluşan bir konsorsiyum tarafından yapılması, 15 Aralık 1997 tarihinde imzalanan ve 1 Nisan 1998 tarihinde TBMM'de onaylanarak 4 Nisan 1998 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 4357 Sayılı Yasa ile kanunlaşan Hükümetlerarası Anlaşmanın 3 üncü Maddesi ile kayda alınmıştır. Hükümetlerarası Anlaşmanın 3 üncü Maddesinde "Samsun-Ankara Doğalgaz Boru Hattı'nın Gazprom'un ana inşaat şirketi ile Türk şirketlerinden oluşacak bir konsorsiyum tarafından inşa edileceği" ibaresi bulunmaktadır. Gazprom, ana inşaat şirketi olarak Stroytransgaz'ı bildirmiş, Stroytransgaz da Türk ortaklarının Turan Hazinedaroğlu İnş. Tic. A.Ş. ve Öztaş İnşaat Tica. A.Ş. olduğunu BOTAS Genel Müdürlüğüne bildirmiştir.

Samsun-Ankara Doğalgaz Boru Hattı Sistemi, 500 km uzunluğunda ve 48 çapındaki boru hattı, 33 MW gücündeki Samsun Kompresör İstasyonu ve 16 milyar metreküp/yıl kapasiteli ölçüm istasyonundan oluşmaktadır. Toplam proje bedeli 339 750 000 ABD Doları'dır.

Boru hattı projeleri malzeme temini ağırlıklı projelerdir. Boru ve diğer malzemelerin tutarı toplam proje maliyetinin yaklaşık %75'ini oluşturmakta ve malzemelerin temini öncesinde belirli bir imalat süresine ihtiyaç bulunmaktadır. Boru hattı yapımında kullanılan çok sayıda iş makinelerinin temininde de aynı durum söz konusudur.

Boru hattı projelerinin planlanan tarihte başlaması ve belirli sürede tamamlanabilmesi için, malzeme ve ekipman siparişlerinin bir an önce tamamlanarak imalata geçilmesi ve zamanında sahaya sevk edilmesi önem arz etmektedir. Bu nedenle tüm bu tür projelerde müteahhitlerle sözleşme yapılmasının hemen akabinde ilgili malzeme ve ekipman siparişlerinin verilerek imalatlarına başlanabilmesi ve saha mobilizasyonunun gerçekleştirilebilmesi için, sözleşme bedelinin % 15'i teminat mektubu karşılığında avans olarak müteahhitlere ödenmektedir. Tüm projelerde olduğu gibi, Samsun-Ankara Boru Hattı inşa edilecek müteahhit konsorsiyuma da sözleşme bedelinin % 15'i karşılığı olan 50 962 500 ABD Doları tutarındaki bedel avans, teminat mektubu karşılığı ödenmiştir. Ödenen avans miktarı, daha sonra gerçekleştirilen aylık hakedişlerden mahsup edilmektedir.

Bu arada OHS firmasına avans verilmeden önce, Rusya kara topraklarında yapılacak 372 km'lik boru hattı için Rusya tarafının mühendislik çalışmalarını başlatmış, şantiyelerini kurmuş, ana ekipmanların belirli bir kısmını sahaya sevk etmiş ve boruların siparişini vermiş olduğu BOTAŞ heyetince yerinde tespit edilmiştir.

Soru 6 : Mavi Akım projesi ne zaman bitirilecektir? Türkiye'ye toplam maliyeti ne kadar olacaktır?

Cevap 6 : Mavi Akım Projesi 2001 yılı içerisinde tamamlanacaktır. Doğalgaz Samsun'da teslim alınacak olup bu noktaya kadar olan tüm proje ve inşaat işleri Rusya tarafından yapılmaktadır. Türkiye bölümü olan Samsun-Ankara hattının proje bedeli ise 339 750 000.- Dolar'dır. Bu hat tüketimin yoğun olduğu bölgelerin ihtiyacını karşılamanın yanısıra sanayi yoğun, Karadeniz şehirleri içinde gereklidir.

Soru 7 : Mavi Akım Projesi bittiğinde doğalgaz konusunda, Türkiye'nin Rusya'ya % 50'nin üzerinde bağımlı olacağı bunun da bazı mahsurları beraberinde getireceği iddia edilmektedir. Bu iddia doğru mudur?

Cevap 7 : Türkiye'nin tek gaz kaynağı Rusya Federasyonu değildir. Rusya doğalgaz ithalatına başlanan ilk ülkedir. Bu yüzden 1987 yılında, toplam gaz ithalatı içinde bu ülkenin payı % 100 olarak gerçekleşmiştir. Ancak bilahare Cezayir ve son olarak da Nijerya'dan ithalata başlanması ile bu oran giderek düşmüştür. 1999 Kasım ayı sonu itibari ile gerçekleştirilen doğalgaz ithalatı içinde Rusya'nın payı % 72'dir. Bu oran, Türkmenistan, İran gibi kaynaklarımızın devreye girmesi ile giderek düşmeye devam edecek Rusya, İran, Türkmenistan, Cezayir, Nijerya ile imzalanan anlaşmalardaki toplam 61.2 milyar m³lük ithalata ulaşıldığında % 49'lara kadar gerileyecektir. Ayrıca, diğer kaynaklar devreye girdikçe bu oran % 49'ların da altına düşecektir.

Soru 8 : İran doğalgazından Konya'ya gelecek olan doğalgaz hattından; Karaman'da faydalanacak mıdır? Böyle bir imkân varsa ne zaman faydalanabilecektir?

Cevap 8 : Ülke genelinde doğalgaz kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla doğalgaz emter-konnekte sistemi oluşturmayı hedeflemekteyiz. Bu hedef kapsamında, İran'dan ithal edilecek doğalgazın, yapımı sürdürülmekte olan Doğu Anadolu Doğalgaz Ana İletim Hattı vasıtasıyla ülkemizin doğusundan batısına ulaştırılması planlanmıştır. Doğu Anadolu Doğalgaz Ana İletim Hattının yapımının tamamlanmasına paralel olarak, hattın 5 inci kısmını oluşturan Kayseri-Konya-Seydişehir Hattından alınacak bir branşman hattıyla Karaman İline gaz arzının sağlanması teknik açıdan mümkün olacaktır. Doğu Anadolu Doğalgaz Ana İletim Hattı, 2001 yılının ortalarında tamamlanacaktır.

Soru 9 : Bakü-Ceyhan hattı ne zaman realize edilecektir? Türkiye'ye maliyeti ne olacaktır? Türkiye bu boru hattından yılda ne kadar döviz elde edecektir?

Cevap 9 : Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Projesine ilişkin olarak, 2000 yılı Nisan ayı içerisinde yapılan görüşmeler sonrasında Gürcistan Ev Sahibi Ülke Anlaşmasındaki açık konular üzerinde mutabakat sağlanmış bulunmaktadır. Tüm anlaşma metinleri tamamlandıktan sonra, bilindiği üzere, Azerbaycan Parlamentosu Hükümetlerarası ve Ev Sahibi Ülke Anlaşmalarını onaylamış bulunmaktadır. Azerbaycan Parlamentosundan sonra Devlet Başkanı Sayın Haydar Aliyev'de Anlaşmalar Paketini onaylamıştır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Projesindeki son gelişme ise Gürcistan Parlamentosunun Anlaşmalar Paketini onaylamış olmasıdır. Bundan sonra Türkiye olarak bizimde en kısa zamanda Hükümetlerarası Anlaşma ve ekleri olan Ev Sahibi Anlaşması, Hükümet Garantisi ve

Anahtar Teslimi Anlaşmasının Türkiye Büyük Millet Meclisinden onaylanmasını sağlamanız gerekmektedir.

Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Projesinin finansmanı konusu tamamen boru hattı yatırımını üstlenerek, Türkiye kesimini BOTAŞ Genel Müdürlüğüne ihale eden Ana İhraç Boru Hattı (MEP) İştirakçilerinin uhdesinde olmakla birlikte, bu konuda söz konusu şirketlerin çalışması devam etmektedir. Hazar petrollerinin dünya pazarlarına ulaştırılmasını amaçlayan Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Projesi hem güvenlik açısından hem de ekonomik yönden cazip bir projedir. Bu nedenle, projenin süresi içerisinde bitirilmesi için başta Ana İhraç Boru Hattı (MEP) iştirakçileri ve ilgili ülke hükümetleri azami gayret göstermektedir. Türkiye'yi Orta Asya ülkeleri ile Avrupa ve dünya ülkeleri arasında enerji köprüsü yapma stratejimizi adım adım uygulamaya devam ediyoruz. Bu kapsamda, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Projesi en önemli aşamayı teşkil etmektedir. Türkiye'nin sahip olduğu jeopolitik ve coğrafi özelliğinden dolayı önceliğinin kaybolmayacağı son gelişmelerle bir anlamda ispatlanmış olmaktadır. Hazar Petrolleri için güvenli bir çıkış yolu arayan ABD, bu konuda Türkiye'yi her yönden desteklemektedir.

4. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Emet, Orhaneli, Çınarcık ve Ulubat projelerine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cümhur Ersitmer'in cevabı (7/2091)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

DSİ Genel Müdürlüğü çalışmalarıyla ilgili olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması istemiyle aşağıdaki sorularımı arz ederim.

16.5.2000

Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa

Sorular :

1995 tarihli Emet-Orhaneli I. Merhale-sulama ve depolama ve Çınarcık Barajı ve Ulubat Hidro Elektrik Santralı projesinin fizikî ve nakdî gerçekleşme oranı nedir?

1995 yılında başlayan ve 2005-2006 da bitirilmesi öngörülen projenin getirecekleri dikkate alınarak öne çekilmesi hususunda çalışmalarınız bulunmakta mıdır? Projenin sosyal ve ekonomik boyutları nedir?

T.C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

22.6.2000

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300-1107.12231

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 23.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2091-5624/13516 sayılı yazısı.

Bursa Milletvekili Sayın Ertuğrul Yalçınbayır'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/2091-5624 esas no.lu yazılı soru önergesi TBMM İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cumhur Erstürmer
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Bursa Milletvekili Sayın Ertuğrul Yalçınbayır'ın
Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı (7/2091-5624 Esas No.lu)

Soru 1,2 : 1995 tarihli Emet-Orhaneli I. Merhale sulama ve depolama ve Çınarcık Barajı ve Ulubat Hidroelektrik Santrali projesinin fiziki ve nakdi gerçekleşme oranı nedir?

1995 yılında başlayan ve 2005-2006 da bitirilmesi öngörülen projenin getirecekleri dikkate alınarak öne çekilmesi hususunda çalışmalarınız bulunmakta mıdır? Projenin sosyal ve ekonomik boyutları nedir?

Cevap 1, 2 : DSİ Genel Müdürlüğü'nün yatırım programında tarım ve enerji sektörlerinde birlikte yer alan ve Marmara Bölgesinde Susurluk Havzasında Mustafa Kemal Paşa Çayının alt havzasında bulunan Emet-Orhaneli I. Merhale Projesi kapsamında Kocasu Deresi üzerinde talvegden 123 m yükseklikte inşa edilmekte olan Çınarcık Barajında depolanacak 372,9 milyon m³ sudan Döllük, Güllüce ve Demirelli Ovalarında 5315 hektarlık alanın sulanması ile 120 MW kurulu güçteki Ulubat HES vasıtasıyla yılda ortalama 548,2 milyon kwh enerji üretilmesi hedef alınması olup, projenin su kaynağı olan Çınarcık Barajı 5.12.1995 tarihinde ihale edilmiştir. Bugüne kadar % 60 fiziki, % 78'de parasal gerçekleşme sağlanan barajda ulaşım ve servis yolları bitirilmiştir. Baraj gövdesi sıyırma ve temel kazıları yapılmıştır. Dolusavak yapısındaki kazı çalışmalarına da devam edilmektedir. Yeterli ödeneğin temini halinde de 2002 yılında ikmal programlanmıştır.

Çınarcık Barajı rezervuarından alınacak su ile enerji üretilmesini sağlayacak olan 4,5 m çapında ve 11 270 m uzunluğundaki Ulubat Kuvvet Tünelinin kesin projeleri tamamlanmış olup, toplam 30 trilyon TL keşif bedelli söz konusu işin 2000 yılında ihalesi gerekli iznin alınmasına ve Bütçe Kanununun 10 uncu Maddesine göre toplam keşif bedelinin % 10'u oranındaki ödeneğin teminine bağlı bulunmaktadır.

Sulama tesislerinin de kat'i proje çalışmaları sürdürülmekte olup, bu çalışmaların ikmalini müteakip bütçe imkânlarına bağlı olarak önümüzdeki yıllarda inşaatlarına başlanılabilecektir.

Söz konusu projeye 2000 yılı için tarım sektöründen 2,850 trilyon TL enerji sektöründen de 9,650 trilyon TL ödenek talep edilmiş ancak tarım sektöründen 50 milyar TL enerji sektöründen de 7,5 trilyon TL olmak üzere toplam 7,550 trilyon TL ödenek verilmiştir.

Projenin ihtiyaç duyulan yıllık ödeneklerinin aynen karşılanması durumunda iş programlarına uygun olarak 2005-2006 yıllarında bitirilmesi programlanmıştır. Ancak, kısıtlı bütçe imkânları nedeniyle yıllık ödenek ihtiyaçları karşılanamadığından projenin ikmal tarihinin öne çekilmesi ihtimali bulunmamaktadır.

Projenin rantabilitesi 2,22 iç kârlılık oranı da % 18,54'dür.

Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa'nın, Ordu İlinde Enerji Bedeli İndirimi Uygulanmasından Vazgeçilmesine İlişkin Sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cumhur Erüstmer'in Yazılı Cevabı (7/2110)

Eyüp Fatsa
Ordu Milletvekili
İnsan Hakları Komisyonu Üyesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Detaletinizle aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Cumhurbaşkanını Erüstmer tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

23.5.2000
Eyüp Fatsa
Ordu

1. Kişi başına gayri safi millî hasılası 1 500 Doların altında olan illerde yatırım ve istihdamı geliştirmek için 26.2.1999 tarih ve 99/12478 sayılı kararname ile enerji bedeli indirimi olarak uygulanan enerji desteği getirilmişti. Bu uygulama 1 inci yıl için % 50, 2 nci yıl için % 40.3 ve 3 üncü yıl için de % 25 indirim sağlamakta idi. Bu uygulama, içerisinde Ordu İlimizin de bulunduğu illerde halen uygulanmakta mıdır?

2. TEDAŞ Genel Müdürlüğünün Ordu müessesesine hitaben yazmış olduğu 2 Mayıs 2000 tarih ve 4365 sayılı yazısı ile bahsedilen enerji indirimi uygulamasının sona erdirildiği doğru mu? Doğru ise bu uygulamanın gerekçesi nedir?

3. Bu enerji bedelinin indirim uygulaması sona erdirildiğine göre Ordu İlimizde kişi başına yıllık gelir 1 500 Doların üzerine mi çıkmıştır?

4. 2 Mayıs 2000 tarihinden önce bu indirimden 99/12478 sayılı Kararname gereğince istifade eden müteşebbislerden bu bedelin amme alacakları hükümlerine göre faizleri ile birlikte tahsilinin hukukî gerekçesi nedir?

5. Bu çerçevede Ordulu müteşebbisten talep edilen bedel 2.5 trilyon'dur. Zaten zor durumda olan Ordulu müteşebbisin bu para tahsil edildiğindeki halini tahayyül etmek mümkün değildir. Müteşebbisimizi çaresizliğe sevkeden bu uygulamayı bir an evvel durdurmayı düşünüyor musunuz?

T.C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

22.6.2000

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300.1109.12233

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İtgi : TBMM Başkanlığının 26.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2110-5707/13720 sayılı yazısı.

Ordu milletvekili Sayın Eyüp Fatsa'nın tarafıma tevcih ettiği, 7/2110-5707 esas no.lu yazılı soru önergesi TBMM İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cumhur Erüstmer
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Ordu Milletvekili Sayın Eyüp Fatsa'nın Yazılı Soru Önergesi ve Cevapları (7/2110-5707 Esas No.lu)

Sorular 1,2,3,4,5 :

- Kişi başına Gayri Safi Millî Hâsılası 1 500 Doların altında olan illerde yatırım ve istihdamı geliştirmek için 26.2.1999 tarih ve 99/12478 sayılı Kararname ile enerji bedeli indirimi olarak uygulanan enerji desteği getirilmişti. Bu uygulama 1 inci yıl için % 50, 2 nci yıl için % 40.3 ve 3 üncü yıl için de % 25 indirim sağlamakta idi. Bu uygulama, içerisinde Ordu İlimizin de bulunduğu illerde halen uygulanmakta mıdır?

- TEDAŞ Genel Müdürlüğünün Ordu Müessesesine hitaben yazmış olduğu 2.5.2000 tarih ve 4365 sayılı yazısı ile bahsedilen enerji indirimi uygulamasının sona erdirildiği doğru mudur? Doğru ise, bu uygulamanın gerekçesi nedir?

- Bu enerji bedelinin indirim uygulaması sona erdirildiğine göre Ordu İlimizdeki kişi başına yıllık gelir 1 500 Doların üzerine mi çıkmıştır?

- 2.5.2000 tarihinden önce bu indirimden 99/1278 sayılı Kararname gereğince istifade eden müteşebbislerden bu bedelin amme alacaklıları hükümlerine göre faizleri ile birlikte tahsilinin hukukî gerekçesi nedir?

- Bu çerçevede Ordulu müteşebbisten talep edilen bedel 2.5 trilyondur. Zaten zor durumda olan Ordulu müteşebbisin bu para tahsil edildiğindeki halini tahayyül etmek mümkün değildir. Müteşebbisimizi çaresizliğe sevk eden bu uygulamayı biran evvel durdurmayı düşünüyor musunuz?

Cevaplar 1,2,3,4,5 :

26.2.1999 tarih ve 99/12478 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 7 Nisan 1999 tarih 23659 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan uygulama esasları tebliği doğrultusunda, Ordu İlimizin de içinde bulunduğu 26 ilimizde enerji indirimi uygulaması yapılmıştır. TEDAŞ Genel Müdürlüğünün enerji indirimi uygulamasından oluşan görev zararları, Hazine Müsteşarlığı murakıpları ve Bakanlığımız müfettişlerince mevcut mevzuat çerçevesinde incelenmekte ve uygun bulunan zararların TEDAŞ Genel Müdürlüğüne ödemesi yapılmaktadır.

Anılan Kararname kapsamında 30.9.1999 tarihine kadar yapılan uygulamalar, TEDAŞ Genel Müdürlüğünce Hazine Müsteşarlığından talep edilmiş, yapılan inceleme sonucunda müsteşarlıkça yatırım dışındaki (tevsii, modernizasyon, yenileme, vs.) teşviklere uygulanan indirimler görev zararı olarak kabul edilmemiştir.

Bu görüş neticesinde TEDAŞ Genel Müdürlüğünce ilgili elektrik dağıtım müesseseleri talimatlandırılarak Nisan 2000 ayı tüketimlerinden itibaren komple yeni yatırım dışındaki yatırımlara sızme sayaç taktırılmasının sağlanması, bunun gerçekleşmemesi halinde indirim uygulanmaması Mart 2000 ayına kadar (Mart 2000 dahil) uygulanan indirim tutarlarının, ilgili abonelerden 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunda belirtilen oranda gecikme cezası ile birlikte tahsil edilmesi için işlemler başlatılmıştır.

TEDAŞ Genel Müdürlüğünce Ordu İlinde anılan Kararname kapsamında Eylül 1999 sonu itibariyle 14 firmaya enerji indirimi uygulanmıştır. Hazine Müsteşarlığı Murakıpları ve Bakanlığım Müfettişleri tarafından 10 firmaya yapılan indirim tutarı (Komple Yeni Yatırım Teşvik Belgesi olmaması nedeniyle) görev zararı kapsamına alınmamıştır.

TEDAŞ Genel Müdürlüğünün Ordu Müessesesine hitaben yazmış olduğu 2.5.2000 tarih 4365 sayılı yazıda Nisan 2000 ayından itibaren Komple Yeni Yatırım dışındaki yatırımlara sızme sayaç taktırılmasının sağlanması, bunun gerçekleşmemesi halinde indirim uygulanmaması bildirilmiştir. Şu anda 24 firmadan 8 firmaya Komple Yeni Yatırım Teşvik Belgesine sahip olmaları nedeniyle uygulama yapılmaktadır. 16 firmaya ise sızme sayaç taktırılmaları halinde uygulama yapılabilecektir.

2 Mayıs 2000 tarihinden önce indirimden 99/12478 sayılı Kararname gereğince istifade eden müteşebbislerden bu bedelin amme alacakları hükümlerine göre faizleri ile birlikte tahsili uygulaması 9 Kasım 1995 tarih ve 224458 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Satış Tarifeleri Yönetmeliğinin gecikme faizi ile ilgili 57 nci Maddesine göre yapılmıştır.

Bu konuda ortaya çıkan sorunlara çözüm getirmek amacıyla 99/12478 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında değişiklik yapan Kararname Taslağı Hazine Müsteşarlığı tarafından yeniden düzenlenerek Başbakanlığa iletilmiştir. Bakanlığımızca da bu taslak ile ilgili olarak 20 Nisan 2000 tarihli yazımızla Başbakanlığa olumlu görüş bildirilmiştir.

Kararname Taslağının Kararname haline dönüşmesi halinde görev zararı olarak kabul edilme-yen tutarlara faiz uygulanmayacak olması ve bu abonelere bugüne kadar yapılan fazla uygulamaların bundan sonraki indirimlerine mahsup edilmesi nedeniyle firmalardan nakit çıkışı olmayacağı için sorunları asgari seviyeye düşürecektir.

5. — *Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Tunçbilek ilave santral projesinde yerli enerji kaynağı kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından (Recep Önal) sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cumhuriyet Ersümer'in cevabı (7/2113)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Devlet Bakanı Recep Önal tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasının teminini saygılarımla arz ederim.

23.5.2000

Ahmet Derin

Kütahya

1. Enerji Bakanlığına ait 1997 yılı yatırım programında yer alan Tunçbilek TEAŞ'a 300 MW ilave santral projesi ne zaman devreye girecektir?

2. Döviz ödeyerek ithal ettiğimiz enerji kaynakları yerine, yerli kaynaklarımızın öncelikle kullanılmasını niçin tercih edilmemektedir?

T.C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

22.6.2000

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300-1110.12234

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) TBMM Başkanlığının 29.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2113-5734/13775 sayılı yazısı.

b) Devlet Bakanlığının 30.5.2000 tarih ve B.02.0.004/16-2105 sayılı yazısı.

Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin'in Devlet Bakanı Sayın Recep Önal'a tevcih ettiği ve ilgisi dolayısıyla tarafıma iletilen, 7/2113-5734 esas no.lu yazılı soru önergesi TBMM İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cumhuriyet Ersümer
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin'in Yazılı Soru Önergesi ve Cevapları
(7/2113-5734 Esas No.lu)

Soru 1 : Enerji Bakanlığına ait 1997 yılı yatırım programında yer alan Tunçbilek TEAŞ'a 300 MW ilave santral projesi ne zaman devreye girecektir?

Cevap 1 : Elektrik üretim tesislerinin kamunun yanı sıra, özel sektörün de (Yap-İşlet, Yap-İşlet-Devret ve Otoproduktör) katkıları ile yapımına ilişkin çalışmalar halen sürdürülmektedir. Yerli kömüre dayalı santral tesislerinin de göz önünde bulundurulduğu uzun dönem elektrik enerji ve üretim planlaması çalışmaları, son gelişmeler çerçevesinde halen revize edilmektedir. Bu çalışma sonuçları tamamlandığında TEAŞ Genel Müdürlüğü yatırım programında etüd-projede yer alan 300 MW'lık Tunçbilek Santralının öngörülen devreye giriş tarihi belli olacaktır.

Soru 2 : Döviz ödeyerek ithal ettiğimiz enerji kaynakları yerine, yerli kaynaklarımızın öncelikle kullanılması niçin tercih edilmemektedir?

Cevap 2 : TEAŞ Genel Müdürlüğüince üretim planına baz olmak üzere kullanılan model, tüm yerli kaynaklarımızın maliyetlerini dikkate alarak değerlendirmektedir. Ekonomik olarak değerlendirilebilecek linyit, taşkömürü ve hidroelektrik potansiyelimiz ortalama yağışlı bir yıl için 245 milyar kWh/yıl olup, bu potansiyelin tamamı, maliyet dikkate alınmadan kullanıma geçilirse bile, artan elektrik enerjisi talebimiz 2009 yılından sonra karşılanamamaktadır. Bu nedenle planlarda zorunlu olarak, ithal yakıtı dayalı santraller de göz önünde bulundurulmaktadır. İthal kaynaklarda tek bir ülke ve tek bir kaynağa bağımlı kalınmaması politikası çerçevesinde, ithal doğalgaz, ithal kömür ve nükleer gibi tüm kaynaklar TEAŞ Genel Müdürlüğüince yürütülmekte olan planlama çalışmalarında göz önünde bulundurulmakta ve planlarda optimum koşullarda üretim sağlayacak çözümler önerilmektedir.

6. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Tunçbilek TEAŞ'a 300 MW ilave santral projesine ilişkin Başbakan sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cunnur Ersümer'in cevabı (7/2114)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasının teminini saygılarımla arz ederim.

23.5.2000

Ahmet Derin

Kütahya

1. Enerji Bakanlığına ait 1997 yılı programında yer alan Tunçbilek TEAŞ'a 300 MW ilave santral projesi ne zaman devreye girecektir?

2. Döviz ödeyerek ithal ettiğimiz enerji kaynakları yerine, yerli kaynaklarımızın öncelikle kullanılması niçin tercih edilmemektedir?

3. Yukarıda sözü edilen konuda ilgili bakanlıklar nezdinde inceleme başlatılması için talimat verecek misiniz?

T.C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

22.6.2000

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300-1111.12235

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) TBMM Başkanlığının 29.5.2000 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2114-5735/13776 sayılı yazısı.

b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 1.6.2000 tarih ve B.02.0.KKG.-0.12./106-251-3/2753 sayılı yazısı.

Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve kendileri adına tarafından cevaplandırılması tensip edilen, 7/2114-5735 esas no.lu yazılı soru önergesi TBMM İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cumhuri Ersümer
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin'in Yazılı Soru Önergesi ve Cevapları
(7/2114-5735 Esas No.lu)

Soru 1 : Enerji Bakanlığına ait 1997 yılı yatırım programında yer alan Tunçbilek TEAŞ'a 300 MW ilave santral projesi ne zaman devreye girecektir?

Cevap 1 : Elektrik üretim tesislerinin kamunun yanı sıra, özel sektörün de (Yap-İşlet, Yap-İşlet-Devret ve Otoprodüktör) katkıları ile yapımına ilişkin çalışmalar halen sürdürülmektedir. Yerli kömüre dayalı santral tesislerinin de göz önünde bulundurulduğu uzun dönem elektrik enerji üretim planlaması çalışmaları, son gelişmeler çerçevesinde halen revize edilmektedir. Bu çalışma sonuçları tamamlandığında TEAŞ Genel Müdürlüğü yatırım programında etüd-projede yer alan 300 MW'lık Tunçbilek Santralının öngörülen devreye giriş tarihi belli olacaktır.

Soru 2 : Döviz ödeyerek ithal ettiğimiz enerji kaynakları yerine, yerli kaynaklarımızın öncelikle kullanılması niçin tercih edilmemektedir?

Cevap 2 : TEAŞ Genel Müdürlüğüince üretim planına baz olmak üzere kullanılan model, tüm yerli kaynaklarımızın maliyetlerini dikkate alarak değerlendirmektedir. Ekonomik olarak değerlendirilebilecek linyit, taşkömürü ve hidroelektrik potansiyelimiz ortalama yağışlı bir yıl için 245 Milyar kWh/yıl olup, bu potansiyelin tamamı, maliyet dikkate alınmadan kullanıma geçilirse bile, artan elektrik enerjisi talebimiz 2009 yılından sonra karşılanamamaktadır. Bu nedenle planlarda zorunlu olarak, ithal yakıtı dayalı santraller de göz önünde bulundurulmaktadır. İthal kaynaklarda tek bir ülke ve tek bir kaynağa bağımlı kalınmaması politikası çerçevesinde, ithal doğalgaz, ithal kömür ve nükleer gibi tüm kaynaklar TEAŞ Genel Müdürlüğüince yürütülmekte olan planlama çalışmalarında göz önünde bulundurulmakta ve planlarda optimum koşullarda üretim sağlayacak çözümler önerilmektedir.

7. – Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, off-shore hesaplarda batan paraların ödenmesine ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın cevabı (7/2175)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

7.6.2000

Kemal Albayrak
Kırıkkale

1. Hükümetin Of-Shore'de'lere ödemek üzere ayırdığı para ne kadardır?
2. Bu paradan yararlanacak kişiler kimlerdir? Toplam sayıları ne kadardır?
3. Bu paradan yararlanmadaki kistası nedir? Nasıl uygulanacak ve ne miktar olacaktır?

T.C.

Devlet Bakanlığı

23.6.2000

Sayı : B.02.0.004/(16).2417

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) 13.6.2000 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2175-5905/14273 sayılı yazınız.

b) 22.6.2000 tarihli ve B.02.2.TCM.0.16.00.00/071455 sayılı yazı.

Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve Sayın Başbakanımızca koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip olunan 7/2175-5905 sayılı yazılı soru önergesi konusundaki ilgi (a) yazınız üzerine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan alınan ilgi (b) yazının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerine arz ederim.

Recep Önal
Devlet Bakanı

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

İdare Merkezi Nezdinde (+)

22.6.2000

Sayı : B.02.2.TCM.0.16.00.00/071455

Tas.Mev.Sig.Fonu Gn.Md.

(71Bankalar Tasfiye Müdürlüğü)

T.C.

Devlet Bakanlığı

(Sayın Recep Önal)

İlgi : 16.6.2000 tarih ve B.02.0.004/16-2323 sayılı yazınız.

İlgi yazınız konusu Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın yazılı soru önergesinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu ilgilendiren 2 nci maddesine ilişkin cevabımız aşağıda sunulmuştur.

Egebank A.Ş., Sümerbank A.Ş., Yurt Ticaret ve Kredi Bankası A.Ş. ve Yaşarbank A.Ş. aracılığıyla sırasıyla Egebank Off-Shore Ltd., Efektif Bank Off-Shore Ltd., Yurt Security Off-Shore Ltd. ve Yaşar Foreign Trade Off-Shore Ltd.'nde 4296 gerçek kişi tarafından toplam TL. 88.159 Milyar tutarında mevduat açılmıştır.

Bilgilerinize arz ederiz.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

Aydın Esen
İdare Meclisi Üyesi

Erdal Arslan
İdare Meclisi Üyesi

Petrolün Boru Hatları İle Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısına verilen oyların sonucu:

Üye Sayısı :550
Kabul edenler :194
Reddedenler : 5
Çekimser : 8
mükerrer oylar: 13
Toplam :220
Açık Üyelikler : 5

B.116

SS:503

Kanunlaşmıştır.

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ö Oyu	Tarih	Saati
Adana	BİLDİK	İbrahim Yavuz	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:37
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	ÇEKİMSER	23.06.2000	20:56:38
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:36
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:21
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:58:55
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:06
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Adana	YILDIRIM	Recai	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	BİLGİÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	RED	23.06.2000	20:56:26
Adıyaman	GÜLER	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	ÇEKİMSER	23.06.2000	20:57:26
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	ATTILA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLİ	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:09
Afyon	ÖZSOY	Halil İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:16
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	ESİN	Celal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:20
Amasya	GÜLLE	Akif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:05
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKGÖNENÇ MUĞİS	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:56
Ankara	BAYER	Melda	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:23
Ankara	BEDÜK	Saffet Ankan	Doğruyol Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:10
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ş Oyu	Tarih	Saati
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:57:05
Ankara	İŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:15
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:09
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:57:46
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:01
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	CEKİMSER	23.06.2000	20:57:22
Ankara	ULUGBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:22
Ankara	YAHNİCİ	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:12
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruyol Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:16
Antalya	GÜRDAL	İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:34
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:57:05
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:08
Antalya	VURAL	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:06
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	DİKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	KUMCUOĞLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Aydın	ONGUN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:01
Aydın	PİŞKİNSÜT	Sema	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:57:39
Aydın	UZUNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:14
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:18

İli	Soyadı	Adı	Parti	̇ Oyu	Tarih	Saati
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	CEKIMSER	23.06.2000	20:57:16
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:24
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:05
Bingöl	GÜLER	Mahfuz	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	KORKUTATA	Hüsamettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	GAYDALI	Edip Safder	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:19
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Burdur	COŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:18
Burdur	MACİT	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:09
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	KABUL	23.06.2000	20:59:18
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:40
Bursa	BEYRELI	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:13
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	GÜLENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	KARAPAŞAOĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ş Oyu	Tarih	Saati
Bursa	KORKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:15
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:27
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:09
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:25
Çanakkale	ERSÜMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:12
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:32
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	HATİBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ASLAN	Beyhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	FRÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:08
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:11
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ATİK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ENSARIOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdülbaki	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	RED	23.06.2000	20:56:34
Diyarbakır	HAŞİMİ	Seyyit Haşim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebğatullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	TURGUT	Abdülşamet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:01
Edirne	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:23
Edirne	ERTÜRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:24
Edirne	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:08
Edirne	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:39
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	GÜL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:58:45

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ş Oyu	Tarih	Saatı
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	AKSU	Mihrali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:39
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ERTUGAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:12
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	ALBAY	Necati	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:05
Eskişehir	BÜYÜKERMAN	Mehmet Mail	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	ERDİR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	ILIKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	̇ Oyu	Tarih	Saati
Gaziantep	KONUKOĞLU	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	21:00:01
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüştü	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	TIRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:59:18
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:31
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:11
Giresun	ZAIMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Hakkari	PARLAK	Evliya	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	PİRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:32
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ÇIRKIN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	CEKIMSER	23.06.2000	20:56:52
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:58:03
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent*	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	̇ Oyu	Tarih	Saati
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:36
Isparta	GÖL	Ramazan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:21
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:23
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:05
İçel	ÖKSÜZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:12
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:54
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
İçel	YILMAZ	Ayfer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İçel	YÜCELEN	Rüşti Kazım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	AĞAOĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:01
İstanbul	AKARCALI	Bölent	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:12
İstanbul	AKSU	Abdülkadir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:13

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:17
İstanbul	ANDİCAN	Ahat	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:03
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:09
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:14
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:05
İstanbul	DÜZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:09
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:26
İstanbul	FIRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	CEKIMSER	23.06.2000	20:57:10
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:09
İstanbul	GÜNDÜZ	İrfan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Öyü	Tarih	Saati
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:17
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ILICAK	Nazır Ayşe	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAHRAMAN	İsmail	Fazilet Partisi	RED	23.06.2000	20:58:24
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:07
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KOCAOĞLU	Emre	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:04
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:07
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	OĞUZ	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:08
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:08

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:12
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:05
İstanbul	SİPAHİ	Bahri	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:02
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:59:10
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:14
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:02
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:12
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Fazilet Partisi	KABUL	23.06.2000	21:00:02
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:07
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:05
İzmir	BIÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:24
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:16
İzmir	ÇELEBİ	Işın	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇÜMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:57:10

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	DİRİ	Hayri	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:46
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	MUTMAN	Atilla	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:13
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	SAYGIN	Işılçay	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	SEZGİN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:04
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:57:08
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Kars	AKÜZÜM	İlhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Kastamonu	BAŞEŞGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadî	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:10

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:05
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTİR	Hamdi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	GÜL	Abdullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:06
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:27
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:06
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:07
Kırşehir	MİRZAOĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:12
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	CEKIMSER	23.06.2000	20:56:48
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:02
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:04
Kocaeli	GÖNÜL	Vecdi Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ö Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	İMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:12
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	BİLGE	Abdullah Turan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:59:23
Konya	CANDAN	Veysel	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:04
Konya	İZGİ	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:05
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:20
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ÖKSÜZ	Özkan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	KARA	Ermin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ç Oyu	Tarih	Saatı
Kütahya	KARAKUYU	İsmail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:04
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:10
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	DURHAN	Namık Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
	AKGÜL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:19
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	BOZDAĞ	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:57:27
Manisa	ÇETİNKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:34
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:55
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:13
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Kahramanmaraş	DOĞAN	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:10
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:47
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:57:10
Mardin	ADAK	Fehim	Fazilet Partisi	RED	23.06.2000	20:57:06
Mardin	ÇELEBI	Süleyman	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muğla	DİKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:06
Muğla	ERGUN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:13
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:38
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:09
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:45
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	TAŞKIN	Mükremin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:14

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Niğde	LEVENT	Mükerrem	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:50
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	KABUL	23.06.2000	20:57:12
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	YÜRÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:11
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Rize	KABİL	Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:11
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:58:35
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:28
Samsun	CENGİZ	Tarık	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:23
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:06

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:24
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KABATAS	Kemal	Doğruyol Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:16
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:21
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	CEKIMSER	23.06.2000	20:57:37
Siirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	SEVGİLİ	Nizamettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:58:37
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	ŞENER	Abdülatif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	SÖLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:08

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:54
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:28
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	SOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	AŞIK	Eyüp	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BIÇAKÇIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:59:00
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	BUCAK	Sedat Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:09
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	ŞİHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:38
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:13
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ARVAS	Maliki Ejder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	GÜLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ARSLAN	İlyas	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:12
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÜŞENMEZ	Şuayip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:15
Zonguldak	CERRAHOĞLU	İsmail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:40

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Zonguldak	GEMİCİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:21
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	20:56:06
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	RED	23.06.2000	20:56:48
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karaman	ÖNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	FİLİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:03
Batman	AYDIN	Alaaddin Sever	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	HAMİDİ	Ataullah	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Batman	İSEN	Burhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	ÖZDEMİR	Faris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	YILDIRIM	Mehmet Salih	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:03

İli	Soyadı	Adı	Parti	Σ Oyu	Tarih	Saati
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:41
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İğdır	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İğdır	GÜNER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:37
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	23.06.2000	20:56:45
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	NACAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	23.06.2000	21:00:13
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Biröl	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	ÜNAL	Şükrü	Fazilet Partisi	KABUL	23.06.2000	20:56:16

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 465)

Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/506)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipler

Genel Müdürlüğü

21.3.2000

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310-4805

Konu : Konya Milletvekili Veysel Candan'ın Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 18.2.2000 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.0.-1.128.8.2000/004155 sayılı yazısı.

Belediye Meclisi kararı alınmaksızın ve 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaksızın Belediyeye ait Alavardı Kız Öğrenci Yurdu Bina ve Tesislerini 20 yıl süreli olarak Millî Gençlik Vakfına kiralamak suçunu işlediği iddia olunan Konya Milletvekili Veysel Candan hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ekte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Bilent Ecevit
Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

18.2.2000

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.8.2000/004155

Konu : Konya Milletvekili Veysel Candan'ın Yasama Dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

Belediye Meclisi kararı alınmaksızın ve 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaksızın Belediyeye ait Alavardı Kız Öğrenci Yurdu Bina ve Tesislerini 20 yıl süreli olarak Millî Gençlik Vakfına kiralamak suçunu işlediği iddia olunan Veysel Candan hakkında Memurun Muhakematı Hakkında Kanun uyarınca yapılan soruşturma sırasında adi geçenin, Konya İlinden milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında düzenlenen fezlekeli evrak, Konya Valiliği İl İdare Kurulu Müdürlüğününün 31.1.2000 gün ve B054VLK4.420600/31 sayılı yazısıyla alınmakta birlikte takdim kılınmıştır.

Konya Milletvekili Veysel Candan hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk
Adalet Bakanı

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden

Kurulu Karma Komisyon

29.5.2000

Esas No. : 3/505

Karar No. : 134

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 24.3.2000 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen Konya Milletvekili Veyssel Candan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi, İçtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan Hazırlık Komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık Komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 27.4.2000 günlü raporuyla görevi kötüye kullanma suçu isnat olunan Konya Milletvekili Veyssel Candan hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Konya Milletvekili Veyssel Candan, Komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile Hazırlık Komisyonu raporunu inceleyen Karma Komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını, ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini gözönüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak Konya Milletvekili Veyssel Candan hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan <i>Ertuğrul Yalçınbayır</i> Bursa	Başkanvekili <i>N. Kemal Atahan</i> Hatay (Muhalifim)	Sözcü <i>Ş. Bülent Yahnici</i> Ankara
Kâtip <i>Sühan Özkan</i> İstanbul	Üye <i>Ahmet İyimaya</i> Amasya	Üye <i>M. Zeki Sezer</i> Ankara (Muhalifim)
Üye <i>H. Tayfun İçli</i> Ankara (Muhalif; muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Salih Çelen</i> Antalya	Üye <i>Şaban Kardeş</i> Bayburt
Üye <i>İsmail Alptekin</i> Bolu	Üye <i>Ayvaz Gökdemir</i> Erzurum	Üye <i>Fahrettin Kukaracı</i> Erzurum

Üye <i>Mehmet Şandır</i> Hatay Üye <i>Osman Kılıç</i> İstanbul (Muhaliyim; muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Edip Özgenç</i> İçel Üye <i>Mehmet Ali Şahin</i> İstanbul	Üye <i>Cavit Kavak</i> İstanbul Üye <i>Mustafa Verkaya</i> İstanbul
Üye <i>Işın Çelebi</i> İzmir	Üye Mehmet Özcan İzmir (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Mustafa Kamalak</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Mehmet Sağlam</i> Kahramanmaraş Üye <i>Şeref Malkoç</i> Trabzon	Üye <i>Sadık Yakut</i> Kayseri Üye <i>Emin Karaa</i> Kütahya (Muhaliyim)	Üye <i>Mehmet Kundakçı</i> Osmaniye Üye <i>Turhan Tayan</i> Bursa
Üye <i>Mustafa İlmen</i> Edirne (Muhaliyim)	Üye <i>Adnan Fatih Özdemir</i> Adana	Üye <i>Dengir Mir Mehmet Fırat</i> Adıyaman
Üye <i>Ramazan Toprak</i> Aksaray	Üye <i>Ali Arabacı</i> Bursa (Muhaliyim)	Üye <i>Yasin Hatiboğlu</i> Çorum
Üye <i>Beyhan Aslan</i> Denizli Üye <i>Mehmet Gül</i> İstanbul	Üye <i>Mehmet Sadri Yıldırım</i> Eskişehir Üye <i>A. Nazlı Ilıcak</i> İstanbul	Üye <i>İsmail Aydın</i> İstanbul Üye <i>Nazire Karakuş</i> İstanbul (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Edip Özbaş</i> Kahramanmaraş Üye <i>İsmail Çevik</i> Nevşehir	Üye <i>Sevgi Esen</i> Kayseri Üye <i>Yekta Açıkgöz</i> Samsun (Muhaliyim)	Üye <i>Cemal Özbilen</i> Kırklareli Üye <i>Erdoğan Sezgin</i> Samsun
Üye <i>Yahya Akman</i> Şanlıurfa	Üye <i>Kamer Genç</i> Tunceli	

MUHALEFET GEREKÇEM

Yasama dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair Karma Komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır.

1. Anayasal gerekçe
2. Belirli objektif kustosların uygulanamaması

ANAYASAL GEREKÇE

Anayasamızın 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılamaz.

Anayasamızın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenleme ile çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamakta ve yargılamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasamızın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasamızın 76 ncı maddesindeki suç iddiaları ile ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, Karma Komisyon Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

OBJEKTİF ÖLÇÜLERİN BULUNMAMASINA İLİŞKİN GEREKÇE

Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ila 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi Kararlarında da belirtildiği üzere; Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması konusunda bir takım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte eski Cumhuriyet Senatosu içtüzüğünde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

SONUÇ

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasi ereklerle uygun ise yahut ülkenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siya-

sal nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma sevkinin kırılmasını bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtılmasını önlemektir. Yoksa kimilerinin TBMM'ni yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi milletvekiline soruşturmada kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu; "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili Seçilemeyecek Olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nun (Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler) başlıklı ikinci kitabının, birinci babından yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 ncı Maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nun 536 ncı Maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı yasanın 537 ncı Maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar :

Milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı Maddesine göre affedilmiş olsalar dahi belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre Yasama Dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için Anayasamızın 76 ncı Maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının Yasama Dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygınlığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki; ciddi olmamakla birlikte siyasi ereklere aykırıdır. Öte yandan öyle asılsız suç iddiaları vardır ki; üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddiaları ile ilgili olarak da Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü Maddesinde tanımlanan Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi; kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddi ve manevi unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi; ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini kimi istisnai durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci Maddesi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurul Kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargı ile dengelenmesi, objektif kısıtlara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümünden ilkesel olarak Yasama Dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

H. Tayfun İçli

Ankara

KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA KARŞI OY GEREKÇEMDİR

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımından milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “Parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkeme veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile, bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak Yasama Dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşüncelerle kullanılan oyların suç sayılmayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre Yasama Dokunulmazlığı, “TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden” sorumlu tutulamaması ile, “Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamamasıdır.”

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve “Kannunusuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz” şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasamızın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesiyle, 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine göre düşürmektedir.

Bu nedenle, Yasama Dokunulmazlığının “Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak” şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa’da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenleme ile adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, Yasama Dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere’de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir

vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulama eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenleme ile bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapılmaya kadar “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

Halkın egemenliğinin tesis edildiği TBMM'nin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin, saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk Milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak, en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için Sayın Milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının doğru olacağı düşüncesindeyim.

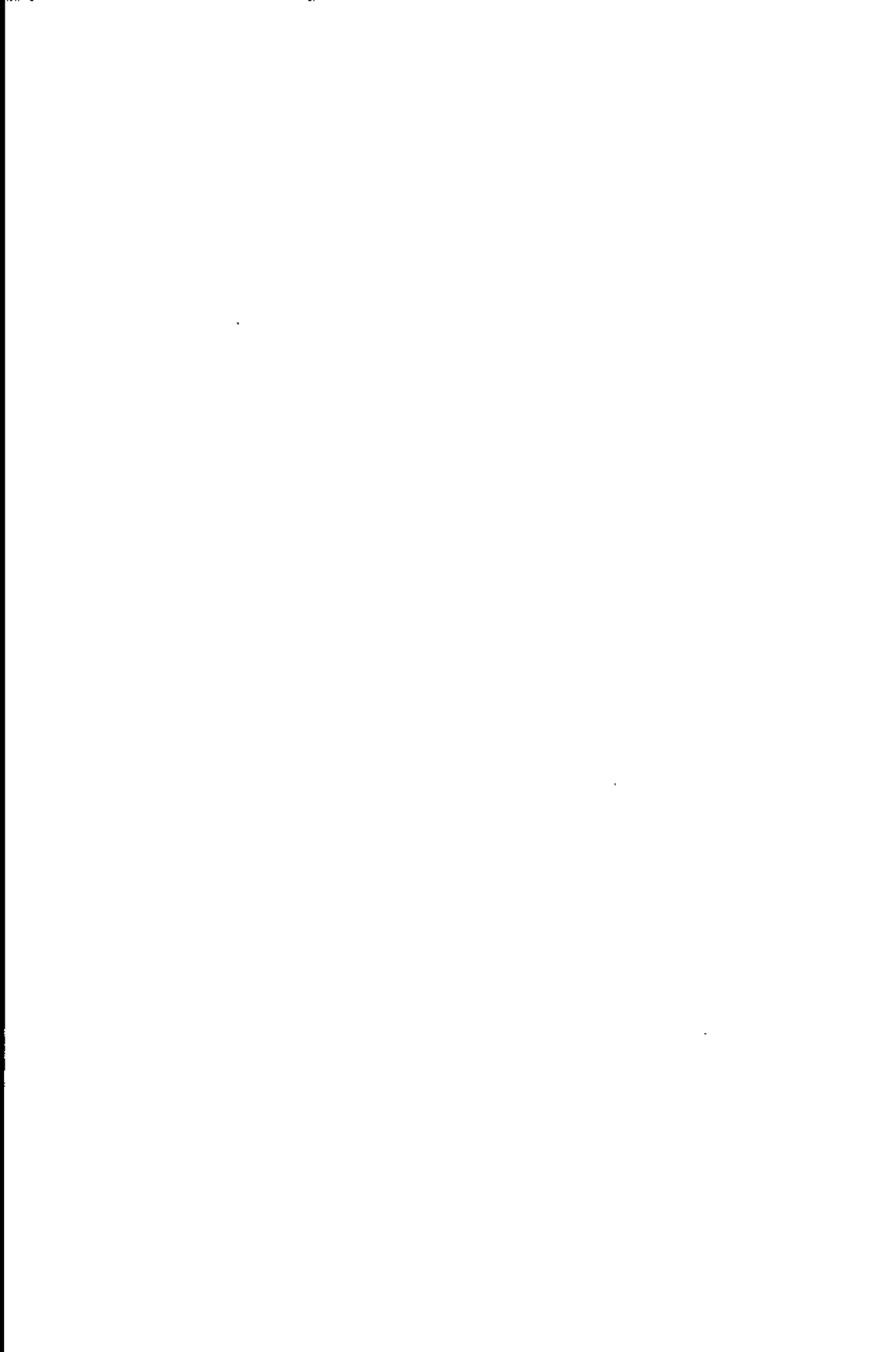
Karara bu anlamda muhalefet ediyorum, saygılar sunuyorum.

24.5.2000

Nazire Karakuş

İstanbul

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 466)

Adana Milletvekili Recai Yıldırım'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/507)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipler

Genel Müdürlüğü

21.3.2000

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310-4806

Konu : Adana Milletvekili Recai Yıldırım'ın Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 24.2.2000 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.0.-1.128.9.2000/005012 sayılı yazısı.

298 Sayılı Yasaya muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Adana Milletvekili Recai Yıldırım hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ekte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

24.2.2000

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.9.2000/005012

Konu : Adana Milletvekili Recai Yıldırım'ın Yasama Dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

298 Sayılı Yasaya muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Recai Yıldırım hakkında Adana 4 üncü Asliye Ceza Mahkemesine açılan dava sebebiyle yapılan yargılama sırasında, adı geçenin, Adana İtinden milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında usulî muamelelerin durdurulmasına ve evrakın Adana Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine dair Adana 4 üncü Asliye Ceza Mahkemesinin 27.1.2000 gün ve 1999/1732 esas sayılı kararını havi dosya, Adana Cumhuriyet Başsavcılığının 11.2.2000 gün ve 14/A-662 sayılı yazısıyla alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Adana Milletvekili Recai Yıldırım hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk
Adalet Bakanı

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden

Kurulu Karma Komisyon

29.5.2000

Esas No. : 3/507

Karar No. : 110

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 24.3.2000 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen Adana Milletvekili Recai Yıldırım'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi, İttizüğüün 132 nci maddesine göre kurulan Hazırlık Komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık Komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 27.4.2000 günlü raporuyla 298 sayılı Yasaya muhalefet suçu isnat olunan Adana Milletvekili Recai Yıldırım hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile Hazırlık Komisyonu raporunu inceleyen Karma Komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı başlıkların (dokunulmazlıkların) tanıdığı, ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yünden de güvence altına alınması amacıyla yöneldiğini gözönüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak Adana Milletvekili Recai Yıldırım hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ertuğrul Yalçınbayır</i>	<i>N. Kemal Atahan</i>	<i>Ş. Bülent Yahnici</i>
Bursa	Hatay	Ankara
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sühan Özkan</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
İstanbul	Amasya	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>H. Tayfun İçli</i>	<i>Salih Çelen</i>	<i>Şaban Kardeş</i>
Ankara	Antalya	Bayburt
(Muhalef; muhalefet şerhi eklidir)		
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Alptekin</i>	<i>Ayyaz Gökdemir</i>	<i>Fahrettin Kukaracı</i>
Bolu	Erzurum	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Şandır</i>	<i>Edip Özgenç</i>	<i>Cavit Kavak</i>
Hatay	İçel	İstanbul

Üye <i>Osman Kılıç</i> İstanbul (Muhafifim; muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Mehmet Ali Şahin</i> İstanbul	Üye <i>Mustafa Verkaya</i> İstanbul
Üye <i>Işın Çelebi</i> İzmir	Üye <i>Mehmet Özcan</i> İzmir	Üye <i>Mustafa Kamalak</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Mehmet Sağlam</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Sadık Yakut</i> Kayseri	Üye <i>Mehmet Kundakçı</i> Osmaniye
Üye <i>Şeref Malkoç</i> Trabzon	Üye <i>Emin Karaa</i> Kütahya	Üye <i>Turhan Tayan</i> Bursa
Üye <i>Mustafa İlimen</i> Edirne	Üye <i>Adnan Fatih Özdemir</i> Adana	Üye <i>Dengir Mir Mehmet Fırat</i> Adıyaman
Üye <i>Ramazan Toprak</i> Aksaray	Üye <i>Ali Arabacı</i> Bursa	Üye <i>Yasin Hatiboğlu</i> Çorum
Üye <i>Beyhan Aslan</i> Denizli	Üye <i>Mehmet Sadri Yıldırım</i> Eskişehir	Üye <i>İsmail Aydınlı</i> İstanbul
Üye <i>Mehmet Gül</i> İstanbul	Üye <i>A. Nazlı Ilıcak</i> İstanbul	Üye <i>Nazire Karakuş</i> İstanbul
Üye <i>Edip Özbaş</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Sevgi Esen</i> Kayseri	Üye <i>Cemal Özbilen</i> Kırklareli
Üye <i>İsmail Çevik</i> Nevşehir	Üye <i>Yekta Açıkgöz</i> Samsun	Üye <i>Erdoğan Sezgin</i> Samsun
	Üye <i>Yahya Akınan</i> Şanlıurfa	Üye <i>Kamer Genç</i> Tunceli

MUHALEFET GEREKÇEM

Yasama dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair Karma Komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır.

1. Anayasal gerekçe
2. Belirli objektif kıstasların uygulanamaması

ANAYASAL GEREKÇE

Anayasamızın 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenleme ile çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilal, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddiaları ile ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, Karma Komisyon Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

OBJEKTİF ÖLÇÜLERİN BULUNMAMASINA İLİŞKİN GEREKÇE

Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ila 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere; Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması konusunda bir takım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte eski Cumhuriyet Senatosu içtüzüğünde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

SONUÇ

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasi ekrlelere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasal nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtulmasını önlemektir. Yoksa kimilerinin TBMM'ni yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi milletvekiline soruşturmadan kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu; "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili Seçilemeyecek Olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilal, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nun (Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler) başlıklı ikinci kitabının, birinci babından yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 nci Maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nun 536 nci Maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı yasanın 537 nci Maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasî ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar :

Milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı Maddesine göre affedilmiş olsalar dahi belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre Yasama Dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için Anayasamızın 76 ncı Maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının Yasama Dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygınlığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki; ciddi olmamakla birlikte siyasî ekrere aykırıdır. Öte yandan öyle asılsız suç iddiaları vardır ki; üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddiaları ile ilgili olarak da Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü Maddesinde tanımlanan Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi; kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddî ve manevî unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi; ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci Maddesi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurul Kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargı ile dengelenmesi, objektif kısıtlara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümünden ilkesel olarak Yasama Dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000
H. Tayfun İçli
Ankara

KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA KARŞI OY GEREKÇEMDİR

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımından milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “Parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkeme veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile, bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak Yasama Dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşüncelerle kullanılan oyların suç sayılmayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre Yasama Dokunulmazlığı, “TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden” sorumlu tutulamaması ile, “Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamamasıdır.”

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve “Kansuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz” şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesiyle, 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, Yasama Dokunulmazlığının “Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak” şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa’da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenleme ile adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, Yasama Dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere’de, dokunulmazlık zırhsız, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona er-

mesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenleme ile bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapıncaya kadar “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000
Osman Kılıç
İstanbul

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 467)

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'm, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/508)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipier

Genel Müdürlüğü

21.3.2000

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310/4807

Konu : Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 3.3.2000 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.0.-1.128.11.2000/006039 sayılı yazısı.

298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanuna muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ekte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

3.3.2000

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.11.2000/006039

Konu : Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanuna muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Ali Doğan hakkında yapılan hazırlık soruşturması sırasında adı geçeninin, Kahramanmaraş İından milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında düzenlenen fezlekeli evrak, Kahramanmaraş Cumhuriyet Başsavcılığının 11.2.2000 gün ve 1999/4719 Hz. sayılı yazısıyla alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden

Kurulu Karma Komisyon

29.5.2000

Esas No. : 3/508

Karar No. : 109

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 24.3.2000 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi, İçtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan Hazırlık Komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık Komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 27.4.2000 günlü raporuyla 298 sayılı Yasaya muhalefet suçu isnat olunan Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile Hazırlık Komisyonu raporunu inceleyen Karma Komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanıdığını, ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacıyla yöneldiğini gözönüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ertuğrul Yalçınbayır</i>	<i>N. Kemal Atahan</i>	<i>Ş. Bülent Yahnici</i>
Bursa	Hatay	Ankara
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sühan Özkan</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
İstanbul	Amasya	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>H. Tayfun İçli</i>	<i>Salih Çelen</i>	<i>Şaban Kardeş</i>
Ankara	Antalya	Bayburt
(Muhالیf; muhalefet şerhi eklidir)		
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Alptekin</i>	<i>Ayvaz Gökdemir</i>	<i>Fahrettin Kukaracı</i>
Bolu	Erzurum	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Şandır</i>	<i>Edip Özgenç</i>	<i>Cavit Kavak</i>
Hatay	İçel	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Kılıç</i>	<i>Mehmet Ali Şahin</i>	<i>Mustafa Verkaya</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Muhالیfim; muhalefet şerhi eklidir)		

Üye	Üye	Üye
<i>Işın Çelebi</i>	<i>Mehmet Özcan</i>	<i>Mustafa Kamalak</i>
İzmir	İzmir	Kahramanmaraş
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sağlam</i>	<i>Sadık Yakut</i>	<i>Mehmet Kundakçı</i>
Kahramanmaraş	Kayseri	Osmaniye
Üye	Üye	Üye
<i>Şeref Malkoç</i>	<i>Emin Karaa</i>	<i>Turhan Tayan</i>
Trabzon	Kütahya	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa İlimen</i>	<i>Adnan Fatih Özdemir</i>	<i>Denzir Mir Mehmet Fırat</i>
Edirne	Adana	Adıyaman
Üye	Üye	Üye
<i>Ramazan Toprak</i>	<i>Ali Arabacı</i>	<i>Yasin Hatiboğlu</i>
Aksaray	Bursa	Çorum
Üye	Üye	Üye
<i>Beyhan Aslan</i>	<i>Mehmet Sadri Yıldırım</i>	<i>İsmail Aydınlı</i>
Denizli	Eskişehir	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Gül</i>	<i>A. Nazlı Ilıcak</i>	<i>Nazire Karakuş</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Edip Özbaş</i>	<i>Sevgi Esen</i>	<i>Cemal Özbilen</i>
Kahramanmaraş	Kayseri	Kırklareli
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Çevik</i>	<i>Yekta Açıkgöz</i>	<i>Erdoğan Sezgin</i>
Neveşehir	Samsun	Samsun
	Üye	Üye
	<i>Yahya Akman</i>	<i>Kamer Genç</i>
	Şanlıurfa	Tunceli

MUHALEFET GEREKÇEM

Yasama Dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair Karma Komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır.

1. Anayasal gerekçe
2. Belirli objektif kıstasların uygulanamaması

ANAYASAL GEREKÇE

Anayasamızın 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükümlü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenleme ile çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükümlü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddiaları ile ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

OBJEKTİF ÖLÇÜLERİN BULUNMAMASINA İLİŞKİN GEREKÇE

Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ila 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere; Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması konusunda bir takım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte eski Cumhuriyet Senatosu içtüzüğünde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

SONUÇ

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasî ekrere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasal nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtulmasını önlemektir. Yoksa kimilerinin TBMM'ni yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi milletvekiline soruşturmada kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu; "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili Seçilemeyecek Olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nun (Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler) başlıklı ikinci kitabının, birinci babından yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 ncı Maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nun 536 ncı Maddesinin birinci, ikinci ve

üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı yasanın 537 nci Maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar :

Milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı Maddesine göre affedilmiş olsalar dahi belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre Yasama Dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için Anayasamızın 76 ncı Maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının Yasama Dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygılığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki; ciddi olmamakla birlikte siyasi ereklere aykırıdır. Öte yandan öyle asılsız suç iddiaları vardır ki; üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddiaları ile ilgili olarak da Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü Maddesinde tanımlanan Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi; kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddi ve manevi unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi; ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci Maddesi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olmaları hallerinde, Meclis Genel Kurul Kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargı ile dengelenmesi, objektif kıstaslara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanılması gerektiğini düşündüğümden ilkesel olarak Yasama Dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

H. Tayfun İçti

Ankara

KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA KARŞI OY GEREKÇEMDİR

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımından milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “Parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkemede veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile, bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak Yasama Dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşüncelerle kullanılan oyların suç sayılmayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre Yasama Dokunulmazlığı, “TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden” sorumlu tutulamaması ile, “Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamamasıdır.”

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve “Kannunusuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılamaz” şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesiyle, 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, Yasama Dokunulmazlığının “Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak” şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerçekçeye uygun olacaktır.

Fransa’da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenleme ile adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, Yasama Dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere’de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işlev indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulamayı eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerçeklerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenleme ile bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapılmaya kadar “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç
İstanbul

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 503)

Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/640)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1525/1094

23.2.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınızda arzı Bakanlar Kurulunca 21.1.2000 tarihinde kararlaştırılan "Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülkemiz bulunduğu bölge itibariyle zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarına sahip ülkelere komşu olmasının yanında bu enerjiye talebi olan Avrupa ülkelerine de yakın konumdadır. Bu durum, Türkiye'nin bir petrol ve doğalgaz transit ülkesi olmasını sağlamanın yanında bunun getireceği yeni ticari imkânlara ek olarak Türkiye'yi enerji ticareti yapan bir petrol ve doğalgaz terminali durumuna getirecektir. Türkiye, bir enerji köprüsü olma imkânını sağlayan ve coğrafi konumundan kaynaklanan bu avantajı kullanmak amacıyla; konu ile ilgili olarak gerekli tüm tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak zorundadır. Bu itibarla, kapsamlı, açık ve yatırımcıları özendirecek hukukî bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çerçevede, 6326 sayılı Petrol Kanununun 83 üncü maddesinin ihtiyaca cevap vermemesi nedeniyle yeni bir kanunî düzenleme yapılması ihtiyacı doğmuştur. Gerçekten, 1992 yılında başlayıp 18 Kasım 1999 tarihinde sona eren Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı müzakereleri ile Türkmenistan doğalgaz projelerine ait müzakereler, kanunî düzenlemelere olan ihtiyacı açık bir şekilde ortaya koymuş bulunmaktadır.

Tasarı ile, farklı kamu kuruluşlarının yetki alanına giren ve sorunları giderebilecek bir kanun çıkarılmasına duyulan ihtiyaç nedeniyle petrolün boru hatlarıyla transit geçişine ilişkin hukukî statü belirlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile, petrolün boru hatları ile transit geçişinde uygulanacak usul ve esasları belirlemek ve transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşma hükümlerinin uygulanmasının temini amaçlanmaktadır.

Madde 2. – Madde ile, petrolün Türkiye üzerinden boru hatları ile transit geçişinde; etüt ve güzergâh tayini, mühendisliği, finansmanı, kamulaştırma işlemleri, inşaatı, işletilmeye alınması, işletimi, bakımı, onarımı, terminallerden yüklenmesi, depolanması, sevkiyatı, yönetimi, terk işlemleri ve terk sonrası çevresel rehabilitasyonu ile ilgili hususlar düzenlenmektedir.

Madde 3. — Madde ile, Bu Kanunda geçen ifadeler açıklanmaktadır.

Madde 4. — Madde ile, transit petrol boru hatları projesine ait proje anlaşmalarında yer alan hükümler çerçevesinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Çevre Bakanlığına düzenleme yapma yetkisi verilmektedir.

Madde 5. — Madde ile, transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak yapılacak mühendislik, inşaat işleri ile işletme safhalarında ve projeye ait diğer uygulamalarda; mal, can ve çevre güvenliğinin temini için uluslararası düzeyde kabul görmüş standartların esas alınması hükme bağlanmaktadır.

Madde 6. — Madde ile, uluslararası yatırım ve yatırımcıları özendirmek amacıyla; ülkeden transit geçecek olan boru hattı ve tesislerin güvenliğinin Devlet tarafından sağlanacağı hususu düzenlenmektedir.

Madde 7. — Madde ile, proje faaliyetlerinin yürütülmesi esnasında çevreye zarar verilmemesi amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

Madde 8. — Madde ile, transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak;

(a) bendi ile, boru hatları güzergâhları ve diğer tesislerle ilgili olarak araziye ait yapılması gereken etüt, izin, kamulaştırma ve diğer işlemleri tek elden ve kontrollü olarak yürütmek amacıyla Bakanlar Kuruluna bir kamu kurum veya kuruluşunu görevlendirme yetkisi verilmektedir.

(b) bendi ile, kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunun kamulaştırma kapsamına giren arazi ile ilgili her türlü eylem ve işlemlerde çıkabilecek hukuki ihtilafların da muhatapı olacağı hükme bağlanmaktadır.

(c) bendi ile, Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunca, kamulaştırılacak arazilerin tespiti sırasında yapılacak masraflar ile üçüncül şahıslara verilebilecek maddî zararların kamulaştırma bedeli olarak kabul edilmesi öngörülmektedir.

(d) bendi ile, petrol boru hatlarını geçeceği yerlerde ve proje için gerekli arazi için yapılacak kamulaştırma ve diğer iktisaplarda yatırımcı tarafından ödenecek arazi bedelinin ilgili proje anlaşması kapsamında sabit bir fiyat olarak belirlendiği durumlarda, fiili ödemeler neticesinde doğacak farklar ile açılacak bedele itiraz davalarında belirlenecek farkların, proje anlaşmasında belirlenen sabit bedeli aştığı takdirde bu farkın genel bütçeye konulacak ödenekten karşılanması öngörülmektedir.

(e) bendi ile, görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşuna kamulaştırma veya diğer iktisapları, gayrimenkuller üzerinde mülkiyet edinme veya irtifak hakkı tesisi şeklinde yapabilme imkânı sağlanmaktadır.

(1) numaralı alt bent ile, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile tapulama veya kadastro sırasında tespit veya tescil dışı bırakılmış yerler ve tahdit görmemiş ormanların, hazine adına tapu siciline tescil edilebileceği öngörülmektedir.

(2) numaralı alt bent ile, (1) numaralı alt bent uyarınca tescil edilmiş bu yerler ile diğer kamu kurum veya kuruluşları ve Hazine adına tapu siciline ormanlar dahil tescil edilmiş olan gayrimenkuller üzerinde kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluşun ilgili kuruma vereceği bilgiye dayanılarak, kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş lehine müstakil ve daimî hak dahil irtifak hakkı tesis edilebileceği hususu düzenlenmektedir.

(f) bendi ile, mera, çayır, yaylak ve kışlaklar üzerinde, kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunun yaptığı müracaat üzerine, ilgili bakanlığın tahsis amacı değişikliğini müteakip müstakil ve daimî hak tesis edileceği öngörülmektedir.

(g) bendi ile, orman sayılan yerlerden geçecek projelere ilişkin boru hatları ve tesisler için 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre irtifak hakkı tesis edileceği belirtilmektedir.

(h) bendi ile, tesis edilen müstakil ve daimî hakkın, Türk Medenî Kanununa göre devredilebilir olması nedeni ile proje kapsamında petrol hakkı sahiplerine devir ve tahsis edilebileceği hususu düzenlenmektedir.

(i) bendi ile, transit petrol boru hattı projelerinin bütünlüğü dikkate alınarak Genel Müdürlüğün izni olmadan boru hattı ve tesislerin belgeden ayrı olarak herhangi bir tasarrufa konu olamayacakları şeklinde düzenleme yapılarak petrol sicili ile tapu sicili arasında bir irtibat öngörülmektedir.

Madde 9. — Madde ile, transit petrol boru hatları projelerinin uluslararası nitelik taşıması nedeniyle transit petrol boru hatları projelerinin her aşamasında ve sözleşme görüşmelerinde hukukî, teknik, idarî ve malî konularda hizmet almak amacıyla Bakanlık ve/veya kamu kurum ve kuruluşlarınınca gerekli yeterlik ve niteliği haiz olanlar arasından yabancı veya yerli kişi veya kuruluşlarla hizmet sözleşmeleri yapabilmeye imkân sağlanmakta ve bu hizmet satın alımlarında işin aciliyeti de dikkate alınarak, 1050 sayılı Muhasebî Umumiye Kanunu ile, 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescile ilişkin hükümlerine ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi olmayacakları öngörülmektedir.

Madde 10. — Madde ile, transit petrol boru hattı projelerinin geçtiği yerlerde can, mal ve çevre emniyetinin temini ve bunlara verilecek zararların sîratile tazmininin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 11. — Yatırımcıların çok sayıda vergi ve vergi benzeri ödemelerin miktarı konusunda belirsizliklerle karşılaşmalarını ve yatırım hesaplarını daha kolay yapabilmelerini sağlamak amacıyla, bu mükellefiyetlerden kurtulmayı amaçlayarak sistemden geçen ham petrol veya doğalgazın birim hacim başına, tek bir ad altında ödeme yapılması öngörülmektedir. Bu amaçla madde ile, transit petrol boru hattı projelerine ait işlemlerle ilgili olarak, damga vergisi, gümrük vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve diğer tüm vergi, resim, harç ve transit geçiş ücreti de dahil fonların uygulanıp şeklinin ilgili transit petrol boru hattı projesine ait usulüne göre yürürlüğe girmiş milletlerarası anlaşmalarda yer alan hükümlere göre belirleneceği hususu düzenlenmektedir.

Ayrıca, transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı ile ilgili tesislerin petrol sicili ve tapu siciline tescilinden harç alınmayacağı hükmlerle getirilmektedir.

Madde 12. — Madde ile, bu Kanun kapsamında bulunan hususlarla ilgili olarak imzalanmış veya daha sonra imzalanacak proje anlaşmalarında yer alan hususlarda sınırlayıcı hükümlerinin uygulanmaması hükme bağlanmaktadır.

Madde 13. — Madde ile, transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili olarak devletlerarası ihtilaflar ve Devlet mercileri ile yatırımcılar arasında çıkabilecek ihtilafların, ilgili proje anlaşmalarında başka bir hüküm bulunmuyorsa, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalarda yer alan çözüm sistemine ve/veya milletlerarası tahkim usullerine göre çözümlenmesi öngörülmektedir.

Madde 14. — Madde ile, emlak vergisinde muafiyet sağlanarak yatırımcıyı teşvik etmek ve kamulaştırmaya konu olan arazilerin çoğunun boru hattı güzergâhı boyunca dar bir şerit halinde binlerce parselden oluşması nedeniyle; hem yatırımcı hem de kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş her yıl beyanname verme ve benzeri bürokratik işlemleri ortadan kaldırmak amacıyla Maliye Bakanlığının görüşlerinin de dikkate alınması suretiyle söz konusu muafiyetin getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 15. — Yürürlük maddesidir.

Madde 16. — Yürütme maddesidir.

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

Esas No. : 11640

Karar No. : 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca, tali komisyon olarak Komisyonumuza 25.2.2000 tarihinde gönderilen Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 13.4.2000 ve 20.4.2000 tarihli Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Orman Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı yetkililerinin hazır bulunduğu 9 uncu ve 10 uncu toplantılarında görüşülmüştür.

Tasarının, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının, "Çevre" başlıklı 7 nci maddesi üzerinde yapılan müzakereler sonucu 7 nci maddeye, "yer altı" kelimesinden sonra "ve kıta içi sular" ibaresi eklenmiş, "fauna" kelimesi "hayvan varlığı" ibaresi olarak değiştirilerek aşağıdaki şekilde kabul edilmiştir.

"Çevre

Madde 7. — Proje iştirakçileri, proje faaliyetlerinin yürütülmesinde; yer üstü, yer altı ve kıta içi sular, deniz, hava, göl, bitki örtüsü, hayvan varlığı ve diğer doğal kaynaklar dahil çevreye zarar vermemekle yükümlüdür. Çevreye verilen zarar, proje anlaşmalarında öngörülen esaslar dahilinde proje iştirakçileri tarafından tazmin edilir."

Tasarının diğer maddeleri, Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Ediz Hun
İstanbul
Sözcü
Sedat Çevik
Ankara

Üye
M. Güven Karahan
Balıkesir

Üye
Ahmet Sünnetçioğlu
Bursa

(Zabıtlardaki 8 ve 12 nci maddelerde yaptığım konuşmaların dikkate alınması şartı ile)

Üye
Lütfi Doğan
Gümüşhane

(8 ve 12 nci maddeler hakkındaki düşüncelerim saklıdır)

Başkanvekili
Esvet Özdoğu
Ankara
Üye
Eytüp Sanay
Ankara

(8 ve 12 nci maddelerdeki konuşmalarının dikkate alınması şartı ile)

Üye
Burhan İsen
Batman

(Son toplantıya katılmadı)

Üye
Nurettin Aktaş
Gaziantep

(12 nci Maddede çekingem var)

Üye
Hakkı Töre
Hakkâri

Üye
Hakkı Oğuz Aykut
Hatay

Üye
Hasan Çalış
Karaman

Üye
Hasan Özyer
Muğla

Üye
Mükremin Taşkın
Nevşehir

(Son toplantıya katılmadı)

Üye
Hasan Suna
Yalova

Üye
Metin Kocabaş
Kahramanmaraş
(Son toplantıya katılmadı)

Üye
Nural Karagöz
Kırklareli

Üye
Nazif Topaloğlu
Muğla

Üye
Mehmet Yaşar Ünal
Uşak

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Esas No. : 1/640
Karar No. : 28

13.6.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

"Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı" Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı M. Cumhuri Erstlmer ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Dışışleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İiçişleri Bakanlığı ve BOTAŞ Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katıldığı komisyonumuzun 25.5.2000 tarihinde yaptığı toplantıda incelenip görüşülmüştür.

Kanun Tasarısının genel gerekçesinde belirtildiği üzere; Türkiye bulunduğu bölge itibarı ile zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarına sahip ülkelerle komşu olmasının yanında bu enerjiye talebi olan Avrupa ülkelerine de yakın konumdadır. Bu durum, Türkiye'nin bir petrol ve doğalgaz transit ülkesi olmasını sağlaması yanında bunun getireceği yeni ticarî imkânlarla ek olarak Türkiye'yi enerji ticareti yapan bir petrol ve doğalgaz terminali durumuna getirecektir. Türkiye bir enerji köprüsü olma imkânını sağlayan ve coğrafi konumundan kaynaklanan bu avantajı kullanmak amacıyla konu ile ilgili gerekli tüm tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak zorundadır. Bu itibarla, kapsamlı, açık ve yatırımcıları özendirerek hukukî bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

1992 yılında başlayıp 18 Kasım 1999 tarihinde sona eren Baklı-Tiflis-Ceyhan boru hattı müzakereleri ile Türkmenistan doğalgaz projelerine ait müzakereler neticesinde halen yürürlükte olan 6326 sayılı Petrol Kanununun 83 üncü maddesinin bu ihtiyaçlara cevap vermemesi, yeni kanunî düzenlemeler yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Hazırlanmış olan Kanun Tasarısı ile farklı kamu kuruluşlarının yetki alanına giren sorunları giderebilecek, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin hukukî statü belirlenmektedir.

Hükümet adına yapılan açıklamalarda Sayın Bakan: Türkiye'nin nüfusunun hızla artmakta olduğunu, buna paralel olarak enerji açığının da hızla artmakta olduğunu, Türkiye'nin şu anda kullanmakta olduğu enerjii 2010 yılında 294 milyar kilowat saate, 2020 yılında da 547 milyar kilowat saate çıkarmak zorunda olduğunu, enerji ihtiyacının her yıl % 8-9 mertebesinde arttığını belirtmiştir.

Kullanılan enerjinin kaynakları durumunda bir değerlendirme yapıldığında şu anda Türkiye'nin 30 milyon tonu aşkın petrol kullandığını, 2010 yılında bunun 49 milyon tona, 2020 yılında 66 milyon tona ulaşacağını, Türkiye'nin tükettiği doğalgaz veya tüketeceği doğalgaz bakımından bir değerlendirme yapıldığında doğalgaz talebinin 2010 yılında 55 milyar metreküpe, 2020 yılında da 82 milyar metreküpe ulaşmasının planlandığını söyleyerek;

Türkiye'nin bu enerji kaynaklarını gerek ihtiyacını karşılayabilmesi, gerekse uluslararası ihtiyaçların karşılanmasında köprü görevini yerine getirebilmesi ile ilgili çalışmalar olduğunu, şu ana kadar yürürlükte olan 1954 tarihli Petrol Yasasının Türkiye sınırları içerisindeki petrol boru hatlarının nasıl yapılacağını, nasıl inşa edileceğini düzenlediğini, ancak bu Yasada Türkiye'den transit olarak geçeceği planlanan boru hatlarının Türkiye sınırları içinde nasıl yapılacağını, nasıl inşa edileceğinin belirlenmiş durumda olmadığını, görüşmekte olduğumuz Kanun Tasarısının bu ihtiyacı önemli ölçüde karşılayacağını söylemiştir.

BOTAŞ'ın temsilcileri de Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattının 50 milyon ton kapasite taşıyabilecek şekilde dizayn edileceğini, toplam uzunluğun 1730 km. olacağını, bunun 460 km'sinin Azerbaycan'da, 225 km'sinin Gürcistan'da, 1037 km'sinin Türkiye topraklarında bulunacağını, başlama noktasının Azerbaycan'ın Bakü Şehri yakınlarındaki Sangaçal Terminali, bitiş noktasının Türkiye'nin Ceyhan Terminali olacağını, boru çapının 42 inç olarak dizayn edileceğini, boru basıncının 100 bar, boru üzerindeki pompa istasyonlarının sayısının toplam 10 ila 12 adet, bunlardan 2 tanesi Azerbaycan'da, 3 tanesi Gürcistan'da, 4 tanesi Türkiye'de ve 1 tanesi de yine Azerbaycan'da başlangıç noktasında olacağını, boru hattı boyunca bir fiber optik kablo döşeneceğini bunun ilgili ülkelerin birbirleriyle haberleşme ihtiyacını karşılayacağını belirtmişlerdir.

Ayrıca görüşülmekte olan Kanun Tasarısının petrolün boru hatlarıyla transit geçişine ilişkin hukuki statünün belirlenmesi ve farklı kamu kuruluşlarının yetki alanına giren sorunların giderilebilmesine de imkân sağlayacağını, daha önce Komisyonda kabul edilen bir Kanun Tasarısı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde "Transit Petrol Boru Hatları Kurulu" ile Bakanlık bünyesinde bu kurulun hizmetlerini görecek ana hizmet birimi olarak bir "Transit Petrol Dairesi Başkanlığı" oluşturulduğunu, buradaki temel amacın petrolün transit geçişine ilişkin projelerle ilgili mülletlerarası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerin zamanında, tam olarak yerine getirilmesini ve bu kapsamda projelerin etkin olarak yürütülmesini, acil durumlarda müdahalenin sağlanmasını, gerekli olan projelerin, gerekli vize, izin, herhangi bir anlaşmazlık olursa, tahkime gidilirse, tahkimin takip edilmesi, yurtdışından, yurtiçinden veya sistem dışından alınabilecek teknik ve idari konularda danışman tutulması, hukuki düzenlemeler yapılması, proje anlaşmalarıyla ilgili ve mülletlerarası anlaşmalardan doğabilecek diğer görevleri yerine getirmek olduğunu belirtmişlerdir.

Komisyonda yapılan görüşmelerde; Komisyon üyeleri doğalgaz almak istediğimiz Rusya'nın şu anki kapasitesinin bize satacak kadar olmadığı, Rusların Türkmenistan'dan doğalgazı ucuza alıp, bize pahalıya satacakları şeklinde iddiaların olduğunu, boru hatları güzergâhının tartışma konusu olduğunu, boru hatları döşeme işinin verilmesi usulünün işin verildiği veya verileceği şirketler açısından şeffaf olması gerektiğini, tartışmaya mahal vermeyecek şekilde düzenlenmesinin faydalı olacağını, Bakü-Ceyhan boru hattının gerçekleşmeyeceği, yönünün değiştirileceği yolunda Türkmen Do-

ğalgazının Türkiye'ye gelmeyeceği endişesi olduğunu, Rusya'nın artık Türkiye'yi devreden çıkarıp, doğrudan doğruya batıya enerji naklinde önceliği tümüyle alıp almayacağı, önemli olan konunun Türkiye'nin devreden çıkıp çıkmadığı konusunun olduğu, Türk devletlerinin doğal zenginliklerinde Türkiye Cumhuriyeti olarak bir ağırlığımız, bir yönlendiriciliğimiz, bir hakimiyetimiz ve söz sahibi olma imkân ve şartlarına sahip olup olmadığımız konusunda endişelerin olduğunu, enerji sorununun kademeli olarak halledilmesi halinde teşviklerin de ona göre planlanması veya kesinlikle durdurulması gerektiği;

- Türkiye'nin asıl hedefinin hem kendi gaz açığını, hem de Avrupa'da oluşabilecek gaz açığını karşılamak olduğu;

- Türkiye'nin enerji güvenliğinde tek bir kaynağa bağımlı olmaması gerektiği;

- Türkiye'nin bulunduğu bölge itibarıyla zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarına sahip ülkelerle komşu olmasının yanında, bu enerjiye talebi olan Avrupa ülkelerine de yakın bir konumda bulunduğu,

Bu durumun Türkiye'ye bir petrol ve doğalgaz transit ülkesi olmasını sağlamasının yanında bunun getireceği yeni ticari imkânlarla ilave olarak, Türkiye'yi enerji ticareti yapan bir petrol ve doğalgaz terminali durumuna getirdiği ifade edilmiş,

Ayrıca Bakü-Ceyhan petrol boru hattı projesiyle birlikte diğer projelerin de hayata geçirilebilmesi için tasarının olumlu karşılandığı belirtilmiştir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise; Komisyon üyelerinin endişelerinin yeriz olduğunu, bahsedilen konuların basında ve medyada abartıldığını, doğalgaz anlaşmalarının gizli olduğunu bir bakan olarak bu anlaşmaları burada açıklama hak ve yetkisinin anlaşmanın gizlilik maddesini ihlal edeceğini bildirmişlerdir.

Tasarının tümü üzerinde görüşmeler tamamlanarak maddelerine geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi daha anlaşılır hale getirmek için 2 nci satırında "ve" ibaresinden sonra "bir" ibaresi eklenerek düzeltilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde transit geçiş ile ilgili faaliyetler sıralanırken tüm faaliyetler sayılmış ancak önemli bir faaliyet sayılan kapasite artırımı için kullanılan "genişletme" tabiri sayılmamıştır. Adı geçen faaliyetin özellikle kapsam dışı bırakıldığı izlenimini veya bu anlama gelebilecek yorumlara meydan vermemek için "genişletme" faaliyetinin de ilave edilmesi, ayrıca aynı maddenin son cümlesinde geçen "bunlarla" ifadesi ile madde içinde sayılan faaliyetlerle ilgili diğer işler anlaşıldığından, bu nedenle "bunlarla" ibaresinin "projelerle" ibaresi olarak düzeltilmesi uygun görülmüştür.

Tasarının 3 üncü maddesinde (d) bendi Transit Geçiş Projesi ile yatırımlara sağlanacak hak, güvence ve izinlerin münhasıran bir müracaat üzerine verilmiş ruhsata veya belgeye istinat ettirilmemesinde yarar gördükleri, esas itibarıyla bu hak, güvence ve izinler, milletlerarası anlaşmalarla sağlanmış haklar olduğundan yanlış anlamalara meydan vermemek için yeniden düzenlenmiştir.

Aynı maddenin (e) bendinde "sınırlar" tabirinin uluslararası hukukta egemenlik hakkını kullandığımız sahayı içine alması, yapılan anlaşmalarla paralellik arz etmesi bakımından "ülkesi" tabiri ile değiştirilmesinin uygun bir ifade olduğu düşünülmüş, ayrıca Türkiye pazarına yapılacak petrol sevkiyatının boru hattı sisteminin transit özelliğini bozmadığını ifade etmek için gerekli düzenleme yapılmıştır.

Aynı maddenin (f) bendi 2 nci maddede yazılan faaliyetlerin de "proje faaliyeti" olarak anlaşılmasını temin için yeniden düzenlenmiştir.

Aynı maddenin (g) bendi, transit geçiş projelerinde yatırımın büyüklüğü dikkate alındığında, sadece yatırımcıların niyetlerinin yeterli olmadığı, projeye kredi sağlayacak ve bunu garantileyecek kuruluşların ve transit boru hattının geçtiği diğer ülkelerin kararının da önemli bir etken olduğu, bu itibarla bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak yatırımların proje anlaşmalarına taraf olmalarının yeterli kabul edilmesi ve ayrıca bir taahhüt istenmemesi, düşünlülerek, bir karışıklığa meydan vermemek ve milletlerarası anlaşmaya taraf olan ülkeleri de yatırımcı olarak addetmemek için "proje anlaşmalarına taraf olan" ifadesinden önce "milletlerarası anlaşma hariç diğer" ifadesi eklenerek kabul edilmiştir.

Yine aynı maddenin (ı) bendindeki "hisse sahiplerinin" ifadesi yanlış anlamlara meydan vermemesi için "onların hissedarlarının" ifadesi şeklinde düzeltilmiştir.

Tasarının 5 inci maddesi, hangi norm ve standardın uluslararası düzeyde kabul görmüş norm ve standart olduğu konusunun yatırımcı ile devlet arasında bir tartışma yaratmaması için bahsedilen norm ve standartların "proje anlaşmalarında belirtilen" ifadesi ile tanımlanmasında fayda görülmüş; ayrıca bendin başlangıç kısmında anlam bütünlüğünü sağlamak için "proje ile ilgili olarak yapılacak" ifadesinin "projesinin" olarak düzeltilmesi uygun görülerek kabul edilmiştir.

Tasarının 6 nci maddesi, emniyet ve güvenliğin 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanuna göre yapılması ve bunun yanında diğer masrafların ilgili kamu kurumu tarafından karşılanması daha uygun görülerek yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi Çevre Komisyonunun kabul ettiği metin şeklinde, aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 8 inci maddesi (a) bendindeki "güzergâhları" ibaresi anlam bütünlüğü açısından "güzergâhı" ibaresi olarak düzeltilmiştir.

Aynı maddenin (d) bendi boru hatları ile ilgili tesisleri de kapsama almak ve projede kamulaştırma için ayrılan miktarda daha fazla bir ödeme yapılmasını gerektirmesi durumunda aradaki farkın bütçeden karşılanmasını teminen yeniden düzenlenmiştir.

Aynı maddenin (f) bendi 4342 sayılı Mera Kanunu uyarınca mera, yaylak, kışlak gibi ortak malların gerektiğinde vasıflarını değiştirme yetkisi Tarım ve Köyişleri Bakanlığına ait olduğu, ancak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yapılan vasıf değişikliği işlemlerinin uzun zaman alması sebebiyle yatırımların gecikmemesi amacıyla bu yetkinin transit petrol boru hattının geçtiği yerlere mahsus olmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına verilmesi suretiyle yatırımların hızlandırılması amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

Aynı maddenin (g) bendinde Orman Kanununa göre verilen izinleri de kapsamak için ikinci satırındaki "dahil" kelimesinden sonra "izin ve" ibaresinin eklenmesi uygun görülmüştür.

Aynı maddenin (ı) bendinde "ile" ibaresi bentte esas itibarıyla boru hattı ve onun tesisleri kasdedildiği için "ve" ibaresi olarak düzeltilmiştir.

Tasarının 9 uncu maddesinin birinci satırında, anlam bütünlüğü açısından "münhasıran" ibaresinden sonra "bir" ibaresi ilave edilmiş, ayrıca "hatları projeleri" ifadesi "hattı projesi" olarak düzeltilmiştir.

Tasarının 11 inci maddesi; maddeyi daha kapsamlı hale getirmek ve uygulamada kolaylık sağlamak amacıyla yeniden düzenlenmiş ayrıca maddenin milletlerarası anlaşmada hüküm bulunmadığı takdirde ilgili kanunun tatbik edileceği münhasıran belirtilmiştir.

Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 13 üncü maddesi; devletler arasında çıkabilecek ihtilâfların çözümü; ilgili devletlerin kendi çözüm usulleri dairesinde ve belli teamüllere göre yürütüldüğünden devletlerarası ihtilâfların bu Kanunun konusu olmadığı düşüncesi ile “Devletler arası ihtilâflar” ifadesi çıkarılmış, ayrıca ihtilâf vukuunda öncelikle ilgili proje anlaşmaları hükümlerine itibar edilmesi maksadıyla, bendin ikinci satırına “ilgili proje anlaşmaları hükümlerine göre” ifadesi eklenerek kabul edilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Anlam bütünlüğü sağlamak ve kastedileni daha iyi vurgulamak için Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin en sonunda, 3 üncü maddesinin (f), (g), (h) bendlerinde 4 üncü maddesinde, 5 inci maddesinde ve 8 inci maddesinin (a), (d), (e) bendinin, 1 numaralı alt bendinde (g) bendinde 9, 10, 11 ve 13 üncü maddelerinde çoğul olarak kullanılan “hatlar” kelimesinin “hat” olarak değiştirilmesi Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

İşbu raporumuz gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Oktaç Vural</i>	<i>Miraç Akdoğan</i>	<i>Fahrettin Gülener</i>
İzmir	Malatya	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Cengiz Altunkaya</i>	<i>Halit Dikmen</i>	<i>Ali Rıza Gönül</i>
Aydın	Aydın	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Kenan Sönmez</i>	<i>Orhan Şen</i>	<i>Abdülşamet Turgut</i>
Bursa	Bursa	Diyarbakır
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Geçer</i>	<i>Akif Serin</i>	<i>Nevzat Taner</i>
Hatay	İçel	Kahramanmaraş
Üye	Üye	Üye
<i>Özkan Öksüz</i>	<i>Ali Serdengeçti</i>	<i>Eyüp Doğanlar</i>
Konya	Manisa	Niğde
	(İmzada bulunamadı)	
Üye		Üye
<i>Mükerrem Levent</i>		<i>Şükrü Ünal</i>
Niğde		Osmaniye

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**PETROLÜN BORU HATLARI İLE TRANSİT GEÇİŞİNE DAİR
KANUN TASARISI
BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Yetki

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşma hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin olarak; etüt, güzergâh tayini, mühendislik, finansman, kamulaştırma işlemleri, inşaat, devreye alma, işletme, bakım, onarım, terminallerden yükleme, depolama, sevkiyat, yönetim, terk işlemleri, terk sonrası çevresel rehabilitasyon faaliyetlerini ve bunlarla ilgili diğer tüm faaliyetleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- b) Genel Müdürlük : Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,
- c) Belge : Bu Kanun kapsamındaki faaliyetler için, ilgili proje anlaşmalarında belirtilen proje süresi boyunca geçerli olacak izni,
- d) Petrol hakkı : Belgeden doğan haklardan herhangi birini,
- e) Transit geçiş : Başka bir ülkeden veya bu ülke yoluyla gelen petrolün başka bir ülkeye tevcihen, Türkiye sınırları içerisinde boru hatları vasıtasıyla transit olarak taşınmasını,
- f) Transit petrol boru hatları projesi (proje) : Transit geçiş için gerekli olan ve yatırımcılar tarafından veya bunlar adına sahip olunan, kontrol edilen ve/veya işletilen boru hatları ve ilgili tüm tesisler ile tüm proje faaliyetlerini ve bu Kanun kapsamındaki diğer faaliyetleri,
- g) Yatırımcı : Bir transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak yatırım yapmayı taahhüt eden ve buna ilişkin olarak ilgili proje anlaşmalarına taraf olan gerçek veya tüzelkişiler ve ortaklıklar ile bunların kanunî halefleri veya devralanlarını,
- h) Proje anlaşması : Bir transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak ilgili milletlerarası anlaşmalar ile kamu kurum veya kuruluşlarının yatırımcıyla imzaladıkları her bir anlaşmayı,
- ı) Proje iştirakçileri : Yatırımcıların, hisse sahiplerinin, işletmecî şirketlerin, mütteahhitlerin, taşıtıcıların, borç verenlerin ve sigortacıların herhangi birini ya da tümünü,
- i) Transit geçiş ücreti : Petrolün ülkeden transit geçişi karşılığında, boru hattı sisteminden taşınan her birim hacim petrol için, ilgili yatırımcı tarafından Devlete ödenen bedeli,
- j) Petrol : Yer altından çıkan veya çıkarılan sıvı veya gaz halindeki doğal hidrokarbonları,
- k) Müstakim ve daimî hak : Gayrimenkul statüsüne tâbi mülkiyetin gayri aynî hakkı, ifade eder.

Yetki

MADDE 4. — Transit petrol boru hatları projesine ait proje anlaşmalarının yürürlükte bulunmasında;

- a) Belgenin verilmesi, petrol hakkı sahipliği, bunların devri ve bu Kanunun uygulanmasına dair usul ve esaslar ile ilgili diğer konularda Bakanlık,

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE
TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
PETROLÜN BORU HATLARI İLE TRANSİT GEÇİŞİNE DAİR
KANUN TASARISI
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Yetki

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşma hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanun, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin olarak; etüd, güzergâh tayini, mühendislik, finansman, kamulaştırma işlemleri, inşaat, devreye alma, işletme, bakım, onarım, genişletme, terminallerden yükleme, depolama, sevkiyat, yönetim, terk işlemleri, terk sonrası çevresel rehabilitasyon faaliyetlerini ve projelerle ilgili diğer tüm faaliyetleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. – Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- b) Genel Müdürlük: Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,
- c) Belge: Bu Kanun kapsamındaki faaliyetler için, ilgili proje anlaşmalarında belirtilen proje süresi boyunca geçerli olacak izni.
- d) Petrol hakkı: Tabii bulunan milletlerarası anlaşmalardan doğan ve belge ile tevsik edilen haklardan herhangi birini,
- e) Transit geçiş başka bir ülkeden veya bu ülke yoluyla gelen petrolün başka bir ülkeye tevcihen, Türkiye ülkesi içerisinde boru hattı vasıtasıyla transit olarak taşınmasını, (Bu petrolün sistemi yapılacak herhangi bir bağlantı ile Türkiye pazarına girmesi, sistemin transit özelliğini kaldırmaz.)
- f) Transit petrol boru hattı projesi (proje): Transit geçiş için gerekli olan ve yatırımcılar tarafından veya bunlar adına sahip olunan, kontrol edilen ve/veya işletilen boru hattı ve ilgili tüm tesisler ile bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan tüm faaliyetleri ve bu Kanun kapsamındaki diğer faaliyetleri,

g) Yatırımcı : Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak milletlerarası anlaşma hariç diğer proje anlaşmalarına taraf olan gerçek ve tüzel kişiler ve ortaklıklar ile bunların kanunî halefleri veya devralanlarını,

h) Proje anlaşması : Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak ilgili milletlerarası anlaşmalar ile kamu kurum veya kuruluşlarının yatırımcıyla imzaladıkları her bir anlaşmayı,

i) Proje iştirakçileri : Yatırımcıların, onların hissedarlarının, işletmeciler şirketlerin, müteahhiflerin, taşıyıcıların, borç verentelerin ve sigortacıların herhangi birini ya da tümünü,

ii) Transit geçiş ücreti : Petrolün ülkeden transit geçişi karşılığında, boru hattı sisteminden taşınan her birim hacim petrol için, ilgili yatırımcı tarafından Devlete ödenen bedeli,

j) Petrol: Yer altından çıkan veya çıkarılan sıvı veya gaz halindeki doğal hidrokarbonları,

k) Müstakil ve daimi hak : Gayrimenkul statüsüne tabi mülkiyetin gayri ayni hakkı, ifade eder.

Yetki

MADDE 4. – Transit petrol boru hattı projesine ait proje anlaşmalarının yürütülmesinde;

a) Belgenin verilmesi, petrol hakkı sahipliği, bunların devri ve bu Kanunun uygulanmasına dair usul ve esaslar ile ilgili diğer konularda Bakanlık,

(Hükümetin Teklif Ettüğü Metin)

b) Çevre mevzuatında yer alan standartlar, çevresel etki değerlendirme prosedürü ve çevre ile ilgili diğer konularda Çevre Bakanlığı, düzenlemeler yapmaya yetkilidir.
Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler çıkarabilir.

İKİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Standartlar

MADDE 5. — Transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak yapılacak mühendislik, inşaat ve işletme safhalarında ve projeye yönelik diğer uygulamalarda, uluslararası düzeyde kabul görmüş teknik, kalite, çevre, emniyet ve sağlık norm ve standartları esas alınır.

Güvenlik

MADDE 6. — Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak; güzergâh belirlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin ilk proje faaliyetlerinden başlayarak tüm proje süreci boyunca, bu Kanun kapsamında yer alan proje faaliyetlerinin söz konusu olduğu bölge içindeki tüm arazi ve tesislerin emniyet ve güvenliği Devlet tarafından sağlanır.

Çevre

MADDE 7. — Proje iştirakçileri, proje faaliyetlerinin yürütülmesinde; yer üstü, yer altı, deniz, hava, göl, bitki örtüsü, fauna ve diğer doğal kaynaklar dahil çevreye zarar vermemekle yükümlüdür. Çevreye verilen zarar, proje anlaşmalarında öngörülen esaslar dahilinde proje iştirakçileri tarafından tazmin edilir.

Kamulaştırma ve tescil

MADDE 8. — Transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak;

a) Boru hatları güzergâhları ve diğer tesislere ilişkin olarak arazi ile ilgili yapılması gereken; etüt, izin, kamulaştırma ve diğer işlemleri yürütmek üzere, Bakanlar Kurulu bir kamu kurum veya kuruluşunu görevlendirebilir.

b) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, bu görevi en kısa zamanda ve öncelikle yerine getirmek zorundadır. Söz konusu kamu kurum veya kuruluşu, bu kamulaştırma kapsamına giren her türlü eylem ve işlem ile ilgili olarak çıkabilecek hukukî ihtilafların da muhatabıdır.

c) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunca, gerekli arazilerin tespiti sırasında, yapılacak masraflar ile üçüncü şahıslara verilebilecek maddî zararlar, bu maddenin uygulanmasında kamulaştırma bedeli olarak kabul edilir.

d) Transit petrol boru hatları projelerinin geçeceği yerlerde yapılacak kamulaştırma veya diğer iktisaplarda, yatırımcı tarafından ödenecek arazi bedelinin ilgili proje anlaşması kapsamında sabit bir fiyat olarak belirlendiği durumlarda, fiilî ödemeler neticesinde doğacak farklar ile mülk sahiplerince açılacak bedele itiraz davalarında belirlenecek farklar, ilgili proje anlaşmasında belirlenen sabit bedeli aştığı takdirde, bu fark, genel bütçeye konulacak ödenekten karşılanır.

e) Görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, kamulaştırma ve/veya diğer iktisapları, mülkiyet edinme veya gayrimenkul üzerinde müstakîl ve daimî haklar dahil irtifak hakkı tesisi suretiyle yapabilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

- b) Çevre mevzuatında yer alan standartlar, çevresel etki değerlendirme prosedürü ve çevre ile ilgili diğer konularda Çevre Bakanlığı,
Düzenlemeler yapmaya yetkilidir.
Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler çıkarabilir.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Standartlar

MADDE 5. – Transit petrol boru hattı projesinin mühendislik, inşaat ve işletme safhalarında ve projeye yönelik diğer uygulamalarda, proje anlaşmalarında belirtilen, uluslararası düzeyde kabul görmüş teknik, kalite, çevre, emniyet ve sağlık norm ve standartları esas alınır.

Güvenlik

MADDE 6. – Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak; güzergâh belirlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin ilk proje faaliyetlerinden başlayarak tüm proje süreci boyunca ve proje tamamlandıktan sonra, bu Kanun kapsamında yer alan proje faaliyetlerinin söz konusu olduğu bölge içindeki tüm arazi ve tesislerin emniyet ve güvenliği 2495 sayılı Yasa hükümlerine göre sağlanır. Boru hattı ve tesislerin ilave güvenlik ihtiyacı ise, gerekli bina, tesis, malzeme, araç, teçhizat vb. bedeli ilgili kamu kurumu tarafından karşılanmak suretiyle devletin ilgili güvenlik kuvvetince sağlanır.

Çevre

MADDE 7. – Proje iştirakçileri, proje faaliyetlerinin yürütülmesinde; yer üstü, yer altı ve kıta içi sular, deniz, hava, göl, bitki örtüsü, hayvan varlığı ve diğer doğal kaynaklar dahil çevreye zarar vermemekle yükümlüdür. Çevreye verilen zarar, proje anlaşmalarında öngörülen esaslar dahilinde proje iştirakçileri tarafından tazmin edilir.

Kamulaştırma ve tescil

MADDE 8. – Transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak;

a) Boru hattı güzergâhı ve diğer tesislere ilişkin olarak arazi ile ilgili yapılması gereken, etüt, izin, kamulaştırma ve diğer işlemleri yürütmek üzere, Bakanlar Kurulu bir kamu kurum veya kuruluşunu görevlendirebilir.

b) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, bu görevi en kısa zamanda ve öncelikle yerine getirmek zorundadır. Söz konusu kamu kurum veya kuruluşu, bu kamulaştırma kapsamına giren her türlü eylem ve işlem ile ilgili olarak çıkabilecek hukukî ihtilafların da muhatabıdır.

c) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunca, gerekli arazilerin tespiti sırasında, yapılacak masraflar ile üçüncü şahıslara verilebilecek maddî zararlar, bu maddenin uygulanmasında kamulaştırma bedeli olarak kabul edilir.

d) Transit petrol boru hattı ve ilgili tesislerine ilişkin olarak yapılacak kamulaştırma veya diğer iktisaplarda, yatırımcı tarafından ödenecek arazi bedelinin ilgili proje anlaşması kapsamında sabit bir fiyat olarak belirlendiği durumlarda, fiili ödemeler ile mülk sahiplerince açılacak bedele itiraz davalarında belirlenecek fiyatlar arasındaki fark, ilgili proje anlaşmasında belirlenen sabit bedeli aştığı ölçüde, genel bütçeye konulacak ödenekten karşılanır.

e) Görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, kamulaştırma ve/veya diğer iktisapları, mülkiyet edinme veya gayrimenkul üzerinde müstakil ve daimî haklar dahil irtifak hakkı tesisi suretiyle yapabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

1. Transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı güzergâhında bulunan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile tapulama veya kadastro sırasında tespit veya tescil dışı bırakılmış yerler ve tahdit görmemiş ormanlar, Hazine adına tapu siciline tescil edilir.

2. (1) numaralı alt bende göre tescil edilen yerler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve Hazine adına tapu siciline tescil edilmiş bulunan tescilli ormanlar dahil gayrimenkuller üzerinde, kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluşun ilgili kuruma vereceği bilgiye dayanılarak kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş lehine müstakil ve daimî hak dahil irtifak hakkı tesis edilir.

f) Bu maddenin (e) bendinin (1) numaralı alt bendinde sayılan yerler dışında kalan ve mera, çayır, yaylak ve kışlaklar üzerinde ilgili bakanlık tarafından tahsis amacı değişikliği yapıldıktan sonra kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş lehine müstakil ve daimî hak tesis edilir.

g) Orman sayılan yerlerden geçecek transit petrol boru hatları projesine ilişkin boru hatları ve tesisler için müstakil ve daimî haklar dahil irtifak hakkı tesisi, 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yapılır.

h) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu lehine tesis edilen müstakil ve daimî hak, proje kapsamında petrol hakkı sahiplerine devir ve tahsis edilebilir.

i) Boru hattı ile ilgili tesisler, belgeden ayrı olarak herhangi bir tasarrufa konu olamazlar. Bunlar petrol siciline kaydedildikten sonra belge sahibi, görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu veya Genel Müdürlüğün bu sicile afen lüzumlu evrakları vermek suretiyle yapacağı talep üzerine tapu siciline tescil edilir. Tapu siciline, bunlara ait herhangi bir tasarrufun Genel Müdürlüğün izni olmadıkça yapılamayacağı şerhi verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmet Satın Alımları, Diğer Giderler, Sigorta ve Vergi

Hizmet satın alımları ve diğer giderler

MADDE 9. – Münhasıran transit petrol boru hatları projeleri için, bu projelerin her aşamasında ve sözleşme görüşmelerinde hukukî, malî ve teknik konularda ihtiyaç duyulan hizmetler, bu konularda gerekli yeterlik ve niteliği haiz olanlar arasından, Bakanlık ve/veya kamu kurum veya kuruluşunca temin edilir. Bu hizmet alımları, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 832 sayılı Sayıştaş Kanununun vize ve tescile ilişkin hükümlerine ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa Tabi değildir.

Transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili hizmet satın alımları, proje takip, tahkim, mahkeme, sigorta, tazminat ve proje ile ilgili sorumluluk ve taahhütlerden doğan veya diğer tüm giderler, her yıl bütçe kanununa konulacak ödenekten karşılanır.

Sigorta

MADDE 10. – Transit petrol boru hatları proje faaliyetleri ile ilgili olarak üçüncü şahıslara ve-rilebilecek zararlara karşı sigorta yaptırılır.

Vergi

MADDE 11. – Transit petrol boru hatları projelerine ait işlemlerle ilgili olarak, damga vergisi, günlük vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve diğer vergi, resim, harç ve transit geçiş ücreti dahil fonların uygulama usul ve esasları, söz konusu projeye ait usulüne göre yürürlüğe girmiş milletlerarası anlaşmalarda yer alan hükümler çerçevesinde belirlenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

1) Transit petrol boru hattı projesine ait boru hattı güzergâhında bulunan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile tapulama veya kadastro sırasında tespit veya tescil dışı bırakılmış yerler ve tahdit görmemiş ormanlar, Hazine adına tapu siciline tescil edilir.

2) (1) numaralı alt bende göre tescil edilen yerler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve Hazine adına tapu siciline tescil edilmiş bulunan tescilli ormanlar dahil gayrimenkuller üzerinde, kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluşun ilgili kuruma vereceği bilgiye dayanılarak kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş lehine müstakil ve daimî hak dahil irtifak hakkı tesis edilir.

f) Bu maddenin (e) bendinin (1) numaralı alt bendinde sayılan yerler dışında kalan ve transit petrol boru hattı projesi güzergâhında bulunan mera, çayır, yaylak ve kırsak gibi orta mallarının vasıfları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca 4342 sayılı Mera Kanununa bağlı kalmaksızın resen kaldırılarak Hazine adına tescil edildikten sonra kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kuruluşu lehine müstakil ve daimî hak olarak tesis edilir.

g) Orman sayılan yerlerden geçecek transit petrol boru hattı projesine ilişkin boru hattı ve tesisler için müstakil ve daimî haklar dahil izin ve irtifak hakkı tesisi, 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yapılır.

h) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu lehine tesis edilen müstakil ve daimî hak, proje kapsamında petrol hakkı sahiplerine devir ve tahsis edilebilir.

ı) Boru hattı ve ilgili tesisler, belgeden ayrı olarak herhangi bir tasarrufa konu olamazlar. Bunlar petrol siciline kaydedildikten sonra belge sahibi, görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu veya Genel Müdürlüğün bu sicile atfen lüzumlu evrakları vermek suretiyle yapacağı talep üzerine tapu siciline tescil edilir. Tapu siciline, bunlara ait herhangi bir tasarrufun Genel Müdürlüğün izni olmadıkça yapılamayacağı şerhi verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmet Satın Alımları, Diğer Giderler, Sigorta ve Vergi

Hizmet satın alımları ve diğer giderler

MADDE 9. – Münhasıran bir transit petrol boru hattı projesi için, bu projelerin her aşamasında ve sözleşme görüşmelerinde hukukî, malî ve teknik konularda ihtiyaç duyulan hizmetler, bu konularda gerekli yeterli ve niteliği haiz olanlar arasından, Bakanlık ve/veya kamu kurum veya kuruluşunca temin edilir. Bu hizmet alımları, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescile ilişkin hükümlerine ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi değildir.

Transit petrol boru hattı projeleri ile ilgili hizmet satın alımları, proje takip, tahkim, mahkeme, sigorta, tazminat ve proje ile ilgili sorumluluk ve taahhütlerden doğan veya diğer tüm giderler, her yıl bütçe kanununa konulacak ödenekten karşılanır.

Sigorta

MADDE 10. – Milletlerarası andlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydı ile, transit petrol boru hattı proje faaliyetleri ile ilgili olarak üçüncü şahıslara verilebilecek zararlara karşı sigorta yaptırılır.

Vergi

MADDE 11. – Transit petrol boru hatları projelerine ait faaliyetler, mal varlıkları, gelirler ve işlemlerden doğan damga vergisi, gümrük vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve transit geçiş ile ilgili diğer vergi, resim, harç ve fonlarla ilgili olarak, söz konusu projeye ait olup usulüne

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı ve ilgili tesislerin, petrol sicili ve tapu siciline tescilinden harç alınmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 12. – Bu Kanun kapsamındaki hususlarla ilgili olarak milletlerarası anlaşmalarda yer alan konularda; 2644 sayılı Tapu Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, 6326 sayılı Petrol Kanunu ve 6831 sayılı Orman Kanunu ile diğer kanunların tahdidi ve takyidi hüküm getiren ilgili maddeleri uygulanmaz.

İhtilafların çözümü

MADDE 13. – Transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili olarak, devletler arası ihtilaflar veya Devlet mercileri ile yatırımcılar arasında çıkabilecek ihtilaflar, ilgili proje anlaşmasında başka bir hüküm bulunmuyor ise, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalarda yer alan çözüm usulleri vasıtasıyla ve/veya milletlerarası tahkim usullerine göre çözümlenir.

Değiştirilen hüküm

MADDE 14. – 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (h) bendi eklenmiştir.

“h) Petrolün boru hatları ile transit geçişi ile ilgili projeler kapsamında; kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunun maliki veya irtifak hakkı sahibi olduğu ve ilgili proje yatırımcıları lehine irtifak hakkı tesis edilmiş gayrimenkuller.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

göre yürürlüğe girmiş milletlerarası anlaşmada bir hüküm bulunmadığı durumda ilgili kanunlar-
da yer alan hükümler uygulanır.

Transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı ve ilgili tesislerin, petrol sicili ve tapu sici-
line tescilinden harç alınmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 12. – Kanun Tasarısının 12 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İhtilafların çözümü

MADDE 13. – Transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili olarak, Devlet mercileri ile yatı-
rıcılar arasında çıkabilecek ihtilaflar, ilgili proje anlaşmaları hükümlerine göre, ilgili proje anlaş-
masında başka bir hüküm bulunmuyor ise, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalarda
yer alan çözüm usulleri vasıtasıyla ve/veya milletlerarası tahkim usullerine göre çözümlenir.

Değiştirilen hüküm

MADDE 14. – Kanun Tasarısının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiş-
tir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	En. ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd. <i>M. C. Ersüner</i>
Devlet Bakanı <i>R. Önal</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	Devlet Bakanı <i>S. Somuncuoğlu</i>	Devlet Bakanı V. <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı V. <i>H. H. Özkan</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. A. Çay</i>	Devlet Bakanı <i>M. A. İremçelik</i>
Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	Millî Savunma Bakanı <i>S. Çakmakoğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Tantan</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. Cem</i>	Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>K. Aydın</i>	Sağlık Bakanı <i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>
Tarım ve Köyşleri Bakanı <i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı V. <i>M. C. Ersüner</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>A. K. Tanrıku</i>
Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı <i>E. Mumcu</i>	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı <i>F. Aytekin</i>	

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

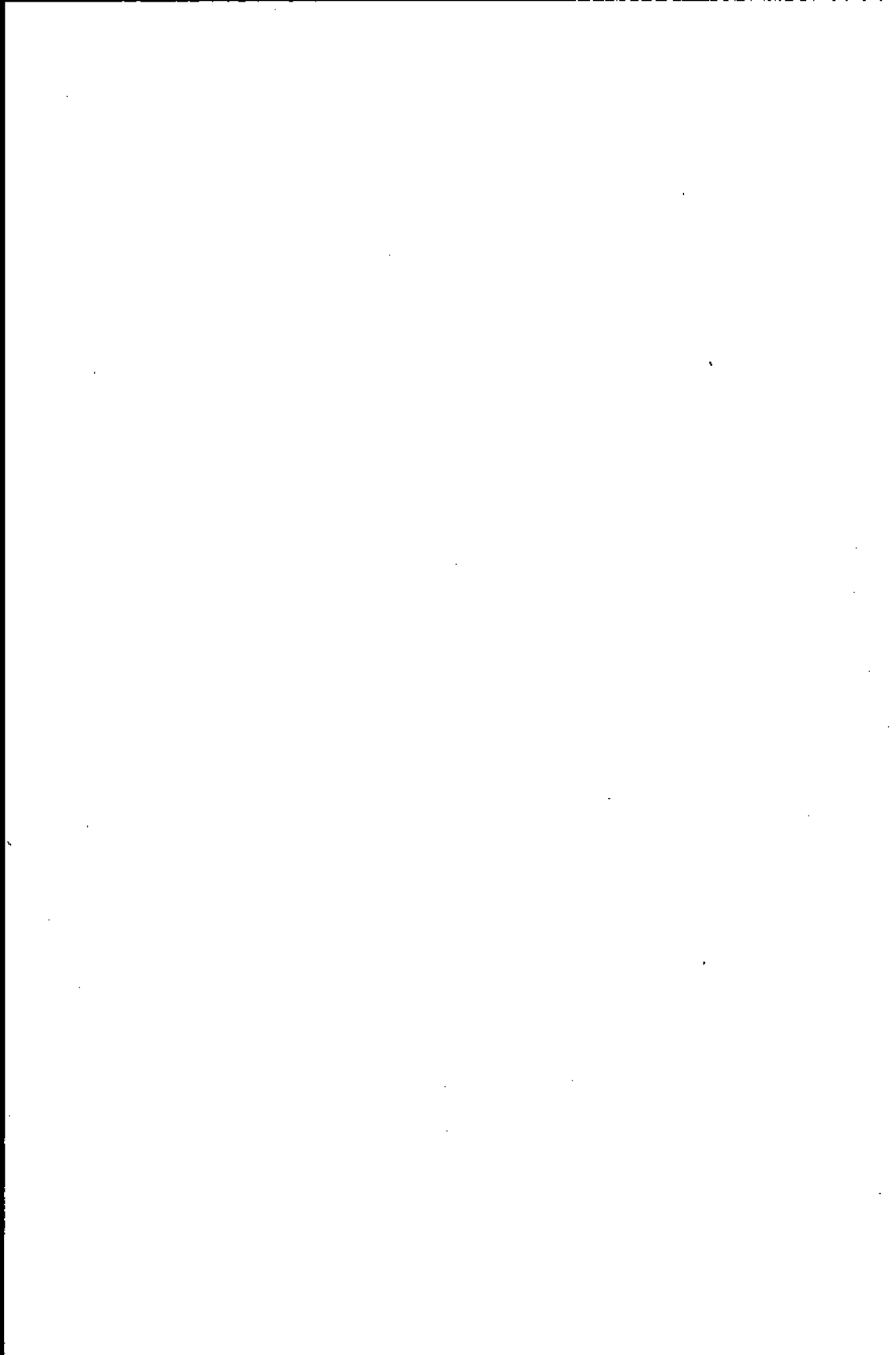
Yürürlük

MADDE 15. – Kanun Tasarısının 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 16. – Kanun Tasarısının 16 ıncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 504)

**Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun
Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları
Raporları (1/700)**

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipler

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-54/2712

30.5.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 17.5.2000 tarihinde kararlaştırılan "Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Avrupa Birliğinin 10 Aralık 1999 tarihinde gerçekleştirdiği Helsinki Zirvesinde, ülkemizin Avrupa Birliğine tam üyelik adaylığının tescil edilmesi, Avrupa Birliği ile ülkemiz arasındaki ilişkilere yeni bir boyut kazandırmıştır. Bu gelişme, tam üyelik sürecinde tüm kamu kurum ve kuruluşlarımızın kendi görev alanlarına giren konularda yoğun bir çalışma içerisinde girmesini, bu çalışmaların yürütülmesinde etkili bir işbirliğinin ve eşgüdümün sağlanmasını gerekli kılmaktadır.

Bu itibarla, bir yandan kamu kurum ve kuruluşları arasında gerekli eşgüdümün sağlanması, diğer yandan Hükümet tarafından konuyla ilgili oluşturulan kurul ve komitelere sekreteryaya hizmeti sunulması, bu Kurul ve Komiteler tarafından alınan kararların yürütülmesi gibi görevlerin yerine getirilebilmesini teminen 27.9.1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanununun 10 uncu maddesi anlamında, Başbakanlığa bağlı bir Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulması, söz konusu Genel Sekreterliğin hizmetin gereklerine uygun şekilde bir teşkilâta kavuşturulması gerekli görülmektedir.

Bu çerçevede kurulacak Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Başbakanlığa bağlı olmakla birlikte, 5.5.1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun ile 24.6.1994 tarihli ve 4009 sayılı Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri uyarınca görevini Dışişleri Bakanlığı ile yakın işbirliği içerisinde yürütecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile, Kanunun amacının, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanması yönelik çalışmalar sırasında, kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülecek faaliyetlerde gerekli eşgüdüm ve uyumun plan ve programlara uygun olarak yürütülmesinin sağlanmasına yönelik ola-

rak, Başbakanlığa bağlı bir Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulması ve söz konusu Genel Sekreterliğin teşkilât ve görevlerine ilişkin esasların düzenlenmesi olduğu belirtilmektedir.

Madde 2. — Madde ile, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin görev ve yetkileri belirlenmektedir.

Madde 3. — Madde ile, Genel Sekreterliğin, ana hizmet birimleri, İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi ve yardımcı birimlerden oluşması öngörülmektedir.

Madde 4. — Madde ile, Avrupa Birliği Genel Sekreterinin, kurumun en üst amiri olarak atanması için aranan nitelikler ile Genel Sekreterin, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin kuruluş amacının gerçekleştirilmesindeki ve teşkilât yapısı içerisindeki yetki ve görevleri belirlenmektedir.

Madde 5. — Madde ile, ana hizmet birimlerinin yönetim ve eşgüdümü faaliyetlerinde Genel Sekretere yardımcı olmak üzere üç Genel Sekreter Yardımcısının görevlendirilmesi hükme bağlanmaktadır.

Avrupa Birliği ile ilişkilerde Dışişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığının ağırlıklı olarak rol alacağı düşünülmektedir. Genel Sekretere yardımcı olmak üzere Dışişleri Bakanlığı ile adı geçen müsteşarlıklardan temsilci atanabilmesi amacıyla üç Genel Sekreter yardımcısı atanması öngörülmektedir.

Madde 6. — Avrupa Birliğine tam üyeliğe hazırlanması kapsamında Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin, yürüteceği iç eşgüdüm ve uyumun sağlanmasına ilişkin görevlerinin niteliği gereği, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin bulunduğu devamlı bir kurula, Sekreterliğin teşkilât yapısı içerisinde yer verilmesi bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu nedenle madde ile, 27.9.1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanununun 39 uncu maddesine uygun olarak sürekli kurul niteliğinde İç Koordinasyon ve Uyum Komitesinin kurulması öngörülmekte, söz konusu Komitenin, hangi kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşacağı ve görevleri belirlenmekte, Komiteye katılacak temsilcilerin görev ve unvanları ile Komitenin çalışma usullerinin bir yönetmelik ile belirlenmesi hükme bağlanmaktadır.

Madde 7. — Avrupa Birliği tam üyeliğine hazırlanılmasına yönelik yürütülen çalışmalarda, iç eşgüdüm ve uyumun sağlanması faaliyetleri, adaylık sürecindeki aşamalara bağlı olarak şimdiden öngörülmesi mümkün olmayan yeni gereksinimleri ve çalışma alanlarını gerektirebilecektir.

Bu nedenle, hizmetin gerektirdiği esnekliğin sağlanması ve son derece dinamik olan bu konuda yeni koşul ve gereksinimlerin ortaya koyacağı ihtiyaçların Genel Sekreterliğin teşkilât yapısına aktarılmasında her seferinde kanun değişikliği yoluna gidilmesinin önüne geçilmesi amacıyla, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin ana hizmet birimlerinin 6 daire başkanlığından meydana geleceği, bunların isimleri ve görev alanlarının Başbakan onayıyla belirleneceği öngörülmektedir.

Madde 8. — Madde ile, Personel, İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin yardımcı birimi olması öngörülmekte ve söz konusu dairenin görevleri belirtilmektedir.

Madde 9. — Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinde, hizmetin gerektirdiği nitelik ve koşulları haiz uzman personel istihdamı bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, Genel Sekreterlikte istihdam edilmeleri öngörülen Avrupa Birliği uzman yardımcılarının ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Madde 10. — Madde ile, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği personelinin tabi olacakları hukukî rejim belirtilmektedir.

Madde 11. – Madde ile, kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelerde çalışanların, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinde geçici olarak görevlendirilebilmesi öngörülmektedir.

Madde 12. – Madde ile hizmetin gerektirdiği durumlarda, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin, görev alanına giren konularda sözleşme ile araştırma ve eğitim yaptırabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Madde 13. – Madde ile, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin bütçesinin Başbakanlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenek ve Başbakan onayı ile yapılacak transferlerden oluşması hükme bağlanmaktadır.

Madde 14. – Madde ile, Genel Sekreterlikte istihdam edilmesi öngörülen personel için gerekli kadro ihdası yapılmaktadır.

Madde 15. – Madde ile, Genel Sekreterliğin bu Kanunla yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetlere ilişkin olarak yönetmelik, tebliğ, genelge ve benzeri düzenleyici işlemleri Başbakanlık vasıtasıyla yapması öngörülmektedir.

Geçici Madde 1. – Madde ile, Genel Sekreterliğin nitelikli personel ihtiyacını karşılamak amacıyla, bir defaya mahsus olmak üzere; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kamu kurum ve kuruluşlarında Avrupa Birliği alanında en az 4 yıl fiilen çalışmış, Avrupa Birliği uzman yardımcılığı yarışma sınavına girme niteliğini haiz ve 41 yaşından gün almamış olanların, en geç üç ay içerisinde müracaat etmeleri ve açılacak yeterlik sınavında başarılı olmaları kaydıyla, başarı sıralaması dikkate alınarak Avrupa Birliği uzmanı olarak atanmaları hükme bağlanmaktadır.

Madde 16. – Yürürlük maddesidir.

Madde 17. – Yürütme maddesidir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

7.6.2000

Esas No. : 1/700

Karar No. : 159

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 7.6.2000 tarihli 36 ncı Birleşiminde Başbakanlık ve Dışişleri Bakanlığı temsilcileri ile Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkililerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Avrupa Birliğine tam üyelik adaylığımızın tescil edilmesinden sonra çalışmaların yürütülmesinde etkili bir işbirliği ve koordinasyonun sağlanması amacıyla Başbakanlığa bağlı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulmasını öngören Tasarı Komisyonumuzca benimsenmiş ve yapılan bazı değişikliklerle kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca Tasarı başlığının “Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı” olarak değiştirilmesine karar verilmiştir.

Komisyonumuzca Tasarının 3, 5 ve 7 nci maddeleri, metinde geçen “anahizmet” kelimelerinin ayrı yazılması şeklinde bir redaksiyon yapılarak kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca 4 üncü maddenin birinci fıkrasındaki “ve Genel Sekreterliğin en üst amiridir” ibaresinin metinden çıkarılmasına, 6 ncı maddede geçen “GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı” adının çıkarılmasına, aynı cümledeki “diğer kamu kurum ve kuruluşları ile” ibaresinden sonra “Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve” ibaresinin eklenmesine karar verilmiştir.

Komisyonumuzca 8 inci maddenin ikinci fıkrası "Personel, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görevleri yönetmelikle düzenlenir." şeklinde değiştirilmiş ve düzenleme yönetmeliğe bırakıldığından daha sonra gelen bentler metinden çıkarılmıştır.

Komisyonumuzca 9 uncu maddenin son fıkrası "yarışma ve yeterlik sınavları" ibaresinden sonra "yukarıda aranan vasıflar gözönünde bulundurularak, AB Genel Sekreterliği ile ilgili üç Bakanlık ve dil eğitimi veren fakültelerin temsilcilerinin katılacakları bir kurul tarafından tespit edilir ve yapılır" şeklinde bir ibare eklenmek suretiyle kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca Tasarının 10 uncu maddesinde birinci fıkranın ikinci cümlesinin metinden çıkarılmasına karar verilmiştir.

14 üncü maddede sözü edilen Ek 1 sayılı listedeki "Bilgisayar İşletmeni" adı "Bilgisayar İşleticisi" olarak değiştirilmiştir.

Komisyonumuzca Tasarının 1, 2, 11, 12, 13, 15, Geçici Madde, 16 ve 17 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Kâmrân İnan</i>	<i>B. Suat Çağlayan</i>	<i>Mehmet Kaya</i>
Van	İzmir	Kahramanmaraş
Üye	Üye	Üye
<i>Müjdat Kayayerli</i>	<i>Teoman Özalp</i>	<i>Mahmut Erdir</i>
Afyon	Bursa	Eskişehir
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Yaman</i>	<i>Azmi Ateş</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Necdet Saruhan</i>	<i>Rahmi Sezgin</i>	<i>Basri Coşkun</i>
İstanbul	İzmir	Malatya
Üye	Üye	Üye
<i>Bülent Arınç</i>	<i>Biröl Büyüköztürk</i>	<i>M. Cengiz Güleç</i>
Manisa	Osmaniye	Sivas

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/700

Karar No. : 119

15.6.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 30.5.2000 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 2.6.2000 tarihinde tali komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 8.6.2000 tarihinde yapmış olduğu 54 üncü birleşimde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Yüksel Yalova ile Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, Avrupa Birliğinin 10 Aralık 1999 tarihinde gerçekleştirmiş olduğu Helsinki Zirvesinde, ülkemizin Avrupa Birliğine tam üyelik adaylığının kabulü ve Avrupa Birliği ile ilişkilerimize yeni bir boyut kazandırmıştır. Tam üyelik kriterlerinin gerçekleştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarımız görev alanlarına giren konularda yoğun bir çalışmaya girmiş, bu aşamada sözkonusu kuruluşlar arasında işbirliğinin ve eşgüdümün sağlanması gereği doğmuştur.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; Avrupa Birliğine tam üyelik kriterlerinin gerçekleştirilmesine ilişkin olarak çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen çalışmalarda eşgüdüm ve işbirliğinin sağlanması amacıyla, Başbakanlığa bağlı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulmasının ve Genel Sekreterliğin Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği içerisinde çalışmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

— Avrupa Birliğine tam üyeliğin Türkiye açısından hayati önem taşıyan bir mesele olduğu, bu nedenle Ülkemizin her yönüyle Avrupa Birliğine uyumunu gerçekleştirecek etkin bir teşkilatlanmaya gidilmesi gerektiği, bu bakımdan Tasarı ile öngörülen teşkilatlanmanın yeterli bulunmadığı,

— AB'ye üyelik sürecinde bugüne kadar pek çok bakanlıkta AB ile ilgili birimler oluşturulmuş, ancak bu birimlerin verimli bir şekilde çalıştırılmadığı, yeni kurulacak teşkilâtın oluşturulması aşamasında bu deneyimlerden de yararlanılmasının uygun olacağı,

— Ülkemizin AB üyeliğinin toplumun tüm kesimlerince arzulanan bir durum olduğu, ancak AB kriterlerine uyum konusundaki çalışmaların organize bir biçimde sürdürülemediği, bu nedenle de uyum sürecinin geciktiği, bu bakımdan Tasarının amacı itibarıyla benimsenmekle beraber kurulması öngörülen teşkilâtın gözden geçirilmesinde yarar görüldüğü,

— Tasarı ile kurulması öngörülen teşkilâtın genel sekreterlik şeklinde örgütlenmesinin kamu kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinde hiyerarşi sorunu yaratabileceği, bir bakanlık ya da müsteşarlık olarak teşkilatlanmasında yarar görüldüğü,

— AB'nin siyasi özelliği yanında, esas olarak ekonomik temellere dayanan bir teşkilât olduğu, bu nedenle ülkemizin AB'ye uyumundan sorumlu teşkilâtın ekonomik uyumu da gerçekleştirilebilmesi için buna uygun şekilde oluşturulması gerektiği,

— Avrupa Birliği Genel Sekreterinin sadece büyükelçiler arasından atanmasının dar bir bakış açısı olabileceği, diğer kamu kurum ve kuruluşlarından da belli nitelikleri taşıyan üst düzey yöneticilerin Genel Sekreter olarak atanabilmesine imkân tanınması gerektiği,

— Tasarı ile oluşturulması öngörülen İç Koordinasyon ve Uyum Komitesinin oluşumunda özel sektörün yeterince temsil edilmediği, oysa ekonomik uyumun özel sektörü de ilgilendiren bir konu olduğu, bu nedenle, sözkonusu Komitede Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) gibi kuruluşların da temsiline imkân tanınmasının yararlı olacağı,

— Tasarı ile oluşturulması öngörülen teşkilâtın sadece çeşitli bakanlıklarda ve kuruluşlarda Avrupa Birliği ile ilgili çalışmaları yürüten birimlerin eşgüdümünden ve yönlendirilmesinden sorumlu olacağı, bu bakımdan uyum çalışmalarının yine farklı kurum ve kuruluşlarca sürdürüleceği, bu nedenle bu kuruluşların yeni kurulacak teşkilât tarafından gerek teknik gerekse personel yönünden desteklenmesinin zorunlu olduğu,

Şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına tamamlayıcı açıklamalarda;

— Ülkemizin AB'ye tam üye olması sonucunda AB ile ilişkilerimizin olumlu yönde geliştiği, Ülkemize ödenmesi taahhüt edilen ancak, bu güne kadar ödenmeyen mali yardımların ödenmeye başlandığı.

— Türkiye'nin AB'ye üyeliğinin kamuoyu tarafından da desteklenmesinin memnuniyet verici olduğu,

— Ülkemizde AB'ye uyum süreci kapsamında yürütülen çalışmaların bu güne kadar çeşitli bakanlıklar ve kuruluşlar tarafından birlikte yürütülmesine çalışıldığı ancak; uygulamada ortaya çıkan eşgüdüm sorununun Tasarı ile kurulması öngörülen teşkilâtı zorunlu kıldığı,

— Ekonominin çeşitli kesimlerinin de kurulması öngörülen İç Koordinasyon ve Uyum Komitesinde temsiline yönelik önerilere katıldığı,

— Kurulması öngörülen Genel Sekreterliğin uygulamadan ziyade çeşitli kuruluşlarca yürütülen uyum çalışmalarının koordinasyonu ve yönlendirilmesinden sorumlu olacağı,

— Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin Dışişleri Bakanlığına bağlı bir kuruluş olmamakla birlikte bu Bakanlıkla yakın bir çalışma ilişkisi içinde bulunacağı, ayrıca Avrupa Birliği ile ilişkilerin bugüne değin Dışişleri Bakanlığınca yürütüldüğü, bu nedenle sözkonusu Teşkilâtın başına en azından belli bir süre için Dışişleri Bakanlığı memuru olan bir büyükelçinin atanmasında yarar bulunduğu,

İfade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmelerden sonra Tasarı ve Gereçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve Tasarının ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyonun 9.10.2000 tarihinde ilgili bakanlık ve kuruluş temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu titiz ve kapsamlı çalışmalar sonucunda Tasarının;

— “amaç” başlıklı 1 inci maddesine, “... yürütülmesini sağlamak ...” ibaresinden önce gelmek üzere “yönlendirilmesini” ibaresinin eklenmesi suretiyle,

— 2 nci maddesinin, 12 nci, 15 inci maddelerle birleştirilmesi suretiyle,

— 3, 4, 5, 6, 7 ve 8 inci maddelerinin birbirleriyle ilgili görülmeleri nedeniyle tek bir madde olarak düzenlenmeleri ve Avrupa Birliği Genel Sekreter yardımcılarının sayısının Hazine Müsteşarlığından da bir Genel Sekreter Yardımcısının atanabilmesini teminen dörde çıkarılması, İç Koordinasyon ve Uyum Komitesine ilişkin düzenlemelerin, özel sektörün de temsiline imkân verecek şekilde değiştirilmesi, ana hizmet birimleri ile yardımcı hizmet birimlerine ilişkin düzenlemenin sözkonusu birimlerin görevlerinin yönetmelikle belirlenmesi suretiyle,

— 9, 10 ve 11 inci maddeler birleştirilerek tek madde haline getirilmeleri ve Avrupa Birliği Uzman Yardımcılığına giriş sınavı için aranan “35 yaş” şartının “30” olarak değiştirilmesi, yeterlik sınavında başarılı olamayan Avrupa Birliği uzman yardımcılarının Başbakanlıkça kamu kurum ve kuruluşlarına memur olarak atanabilmelerine ilişkin bir düzenlemenin metne eklenmesi suretiyle,

— 13 üncü maddesi, madde metnindeki düzenlemenin Bütçe Kanununda yer alacak bir husus olması nedeniyle, çıkarılmak suretiyle,

— 14 üncü maddesi, ekli listede bulunan kadrolarda değişiklik yapılmak suretiyle,

— Avrupa Birliği Genel Sekreterliği personelinin özlük haklarına ilişkin olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklemeler yapılmasına ilişkin bir düzenlemenin metne 6 ncı madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

— Geçici 1 inci maddesi kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan, Avrupa Birliği uzmanlığına atanacak olanlar için aranan “41 yaş” sınırının “35'e” çekilmesi suretiyle,

— Avrupa Topluluğunun, Avrupa Birliğine dönüşmesi nedeniyle yürürlükte bulunan kanun ve kanun hükmünde kararname ile bunlara dayanılarak çıkarılan mevzuatta ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararı ile yer alan “Avrupa Topluluğu” ibarelerinin “Avrupa Birliği” şeklinde değiştirilmesine ilişkin bir düzenlemenin Tasarıya geçici 2 nci madde olarak eklenmesi suretiyle,

Oluşturulan metin bir raporla birlikte Komisyonumuza sunulmuştur.

Bu defa, Komisyonumuzun 15.6.2000 tarihinde yaptığı 56 ncı birleşiminde, görüşmelere alt komisyon metni esas alınmak suretiyle devam edilmesine karar verilmiştir.

Alt Komisyon metninin;

— 1 inci maddesi aynen,

— 2 nci maddesi; (e) bendinin, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin, görevi ile ilgili düzenleyici işlemleri Başbakanlık vasıtasıyla yapmasını teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— 3 üncü maddesi; İç Koordinasyon ve Uyum Komitesinin oluşturulmasına ilişkin beşinci fıkrasının, söz konusu Komitenin Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelik çerçevesinde oluşturulmasını teminen yeniden düzenlenmesi, İç Koordinasyon ve Uyum Komitesinin görevlerine ilişkin altıncı fıkrasının, (d) bendine Avrupa Birliğine uyum için gerekli mevzuat değişikliğine ilişkin önceliklerin belirlenmesinin de ilave edilmesi suretiyle,

— 4 üncü maddesi; ilk fıkrasında yer alan ve sözleşmeli olarak çalıştırılacaklar arasında müttercimlerin de eklenmesi, altıncı fıkranın (c) bendinde yer alan “30 yaş” şartının “35”e çıkarılması suretiyle,

— 5 inci maddesi ekli cetvelde değişiklik yapılması suretiyle,

— 6 ncı maddesi aynen,

— Geçici 1 inci maddesi; kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmakta olan personelden “Avrupa Topluluğu Uzmanlığı”na atacaklarda aranan fiilen “4 yıl” çalışma şartının “3 yıl”a indirilmesi ve “35” yaş şartının “41” olarak değiştirilmesi suretiyle,

— Geçici 2 nci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 7 ve 8 inci maddeleri ise aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Metin Şahin</i>	<i>Mehmet Hanifi Tiryaki</i>
Antalya	Gaziantep
Sözetü	Kâtip
<i>Nihat Gökbulut</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>
Kırıkkale	Bartın
Üye	Üye
<i>Abdülkadir Akcan</i>	<i>Gaffar Yakın</i>
Afyon	Afyon
Üye	Üye
<i>Hikmet Uluğbay</i>	<i>Cengiz Aydoğan</i>
Ankara	Antalya
Üye	Üye
<i>Ali Uzunırmak</i>	<i>Zeki Ergezen</i>
Aydın	Bitlis

(Muhalefet şerhi eklidir)

Üye
M. Altan Karapaşaoğlu
Bursa
(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye
Süleyman Coşkun
Burdur
Üye
Aslan Polat
Erzurum
(İmzada bulunamadı)
Üye
Ramazan Gül
Isparta
(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye
Celal Adan
İstanbul
Üye
Ali Coşkun
İstanbul
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Hasan Metin
İzmir
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Ahmet Derin
Kütahya
(İmzada bulunamadı)
Üye
Veysi Şahin
Mardin
(İmzada bulunamadı)
Üye
Ş. Ramis Savaş
Sakarya

Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Oğuz Tezmen
Bursa
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Hakkı Duran
Çankırı
Üye
Mehmet Döner
Hatay
(İmzada bulunamadı)
Üye
Ali Er
İçel

Üye
Aydın Ayaydın
İstanbul
Üye
Masum Türker
İstanbul

Üye
İlhami Yılmaz
Karabük
Üye
Ali Gebeş
Konya
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin

Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Kemal Kabataş
Samsun
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Evlîya Parlak
Hakkâri

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA İTİRAZ ŞERHİMİZDİR

Tasarının 3 üncü Maddesinde ifade edilen "Avrupa Birliği Genel Sekreteri, Büyükelçi Düzeyindeki Dışişleri Bakanlığı memurları arasından atanır." olarak belirtilen Genel Sekreter atamasının; Toplulukla ilişkileri sınırlayabilecek ve belli bir bakanlığın güdümüne sokabilecek özellik arz etmesi bahis konusudur.

Yasaya; Dışişleri Bakanlığı memurları dışından; konuya ehil diğer kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarında bulunabilecek kimselere de Büyük Elçilik unvanı verilebilecek esneklik kazandırılması gerekmektedir.

Ayrıca Genel Sekreter Yardımcılarının Bakanlık Bazında, tarifi yerine, Dış İlişkiler, İktisat, Maliye ve Hukuk konularında görevlendirilmesi gerekir şeklinde ifadesi gerekir.

Alt komisyonda kararlaştırılan metin kabul edilmediğine göre, Yönetmelikte komite üyeliklerinin belirlenmesinde, Avrupa Birliği Kararı mercilerinde Resmî Danışma organı olarak tanınan kuruluşlara, ülkemizden üye, sivil toplum ve kamu nitelikli meslek kuruluşları öncelikle alınır ibaresinin ilavesi uygun olacaktır.(*)

Bu görüş ve düşüncelerle yasa tasarısına karşı olduğumuzu belirtiriz.

(*) 1 inci Maddede ifade edilen genel sekreterlik unvanının "Avrupa Birliği Koordinasyon Kurulu" şekline dönüştürülmesi de gerektiğinden.

Zeki Ergezen

Bitlis

Ali Coşkun

İstanbul

Cevat Ayhan

Sakarya

M. Altan Karapaşaoğlu

Bursa

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulmasına ilişkin tasarının tümüne aşağıda belirtilen gerekçelerle muhalif olduğumuzu bilgilerinize arz ederiz.

1. Türkiye AB ilişkilerinde tam üyelik adaylığı statüsüne geçiş döneminin başlatılmış olması ülkemiz açısından fevkalade önem arzmektedir. Türkiye bu yeni dönemde AB'ye uyum ve AB ile entegrasyon yönünden çok yönlü düzenlemeler yapmak zorundadır. Tam üyeliğe adaylık için geçecek süre konusunda, yani uyum ve entegrasyonun tamamlanacağı süre konusunda ortada kabul görmüş bir çalışma takvimi yoktur. Tam üyeliğe adaylık süresinin kısaltılması, ülkemizin çağdaşlaşma yolunda çok temel ve öncelikli hedefi olan AB üyeliğine kabul sürecinin kısaltılması için Türkiye'nin AB'ye uyum ve entegrasyon konusunun ciddiyetle ele alınması ve bu uyum ve entegrasyon dan sorumlu teşkilâtın da geniş yetkilerle donatılmış ve güçlü bir teşkilât olması gerekmektedir.

Tasarı ile kurulacak teşkilât AB'ye uyum ve entegrasyon konusunda etkin olmayacak bir yapıda oluşturulmaktadır. Oluşturulan Genel Sekreterlik AB ve AB bünyesindeki kurum ve kuruluşlarla ilişkiler konusunda yetkisi olmayan, sadece iç uyum çalışmalarında eşgüdüm sağlayacak bir teşkilât olarak kurulmaktadır. İç uyum çalışmalarında nasıl bir eşgüdüm sağlayacağı ve ne ölçüde etkili olacağı da bilinmemektedir. Yetkililer, bu teşkilâtın büyük ölçüde AB mevzuatına uyum konusunda yapılacak çalışmalarda eşgüdüm sağlayacağını ifade etmektedirler. Sadece mevzuat çalışmalarında eşgüdüm sağlamakla görevli yeni bir teşkilâta ihtiyaç olup olmadığı konusunda ciddi tereddütler vardır. Bu teşkilâtın karar alma ve kararlarını uygulamada konusunda hiç bir icrai gücü bulun-

mamaktadır. Başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere ekonomideki tüm kurumların, sistemlerin ve uygulamaların AB kurumlarına, standartlarına ve normlarına uyumlandırılması fevkalade önemli ve stratejik bir konudur. Türk ekonomisi, hukuk sistemi ve yönetim yapısı ve uygulamalarının topluca ve hiç eksiksiz AB kurum ve normlarına uyumlandırılması Türk tarafında çok ciddi ve kendi içinde tutarlı çalışmaların yapılmasını gerektirmektedir. Bugün itibarıyla AB'ye uyum çalışmalarının programlanması, uygulanması, izlenmesi konusunda Türkiye'de tek yetkili ve sistem içinde etkili olabilecek bir teşkilât bulunmamaktadır. Türkiye daha fazla gecikmeden, AB'ye uyum konusunda bir program yapma, karar alma, aldığı kararları uygulama ve uygulatma konusunda yetkili ve kurumlararası koordinasyonu sağlamada güçlü ve etkin bir teşkilâtı acilen kurmak zorundadır. Bu teşkilâtın bir karar organı olması ve bu organa Başbakanın başkanlık etmesi (AB Yüksek Koordinasyon Kurulu olabilir) ve karar organının AB'ye uyum konusunda direktif niteliğinde bağlayıcı karar alabilmesi ve ilgili kurum ve kuruluşların da bu direktiflere uymasının sağlanması gerekmektedir. Tasarıya göre oluşturulan Genel Sekreterlik, kuruluşların yapacakları çalışmaları koordine edecek, sekreteryalar olarak görev yapacaktır. Genel Sekreterlik AB'ye uyum çalışmalarını yapabilecek yetki, güç ve ağırlıktan yoksun olarak oluşturulmaktadır. Bu haliyle oluşturulan yeni teşkilât yeterli olmaktan uzaktır.

2. Türk Devlet Teşkilâtında Genel Sekreterlik, genellikle idarî işler yapmak üzere belli kuruluşlar nezdinde (Cumhurbaşkanlığı, TBMM, DPT) oluşturulmuştur. Devletin temel yapısı içinde icra gücü olan kuruluşlar genellikle müsteşarlık şeklinde kurulmuş veya Başbakanlığa bağlı Başkanlık olarak kurulmuştur. Söz konusu teşkilâtın hiç değilse bu aşamada Başbakanlığa bağlı "AB ile İlişkiler Başkanlığı" olarak kurulması daha sonraki aşamada "AB ile İlişkiler Müsteşarlığına" dönüştürülmesi daha doğru bir strateji olacaktır.

3. Önerilen şekliyle Genel Sekreterlik Dışişleri Bakanlığının bir anlamda gözetiminde ve sadece iç uyum çalışmalarında koordinasyonla görevlendirilmiş bir kurum olacaktır. Devlet yapısı içinde, eski bir Dışişleri görevlisi olarak Büyükelçi Genel Sekreter güçlü kamu kurumlarının üstünde koordinasyon sağlamada etkin olamayacaktır. Genel Sekreterin büyükelçi düzeyindeki Dışişleri memurları arasından atanmasına ilişkin düzenleme yanlıştır. Ağırlıklı görevi iç koordinasyon ve uyum çalışmaları olacak Genel Sekreterin devlet ve ekonomi konusunda tecrübeli üst düzey yetkililer arasından seçilmesi doğru bir yaklaşım olacaktır. Bu niteliklere haiz Dışişleri memurları arasından da seçim yapılabilir. Ancak açık hükümlerle Dışişleri memurları dışında kalanlara bu göreve atanma konusunda kısıtlama getirilmesi Türkiye'deki yönetim yapısı ve ilkeleri ile bağdaşmamaktadır.

14.6.2000

Ramazan Gül
Isparta

Oğuz Tezmen
Bursa

Kemal Kabataş
Samsun

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU ALT KOMİSYON RAPORU

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 17.5.2000 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 2.6.2000 tarihinde tali komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 8.6.2000 tarihinde yapmış olduğu 54 üncü birleşimde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Yüksel Yalova ile, Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinin de katılımıyla incelenip, görüşülmüştür.

Komisyonumuzda, Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; Tasarı ile kurulması öngörülen Avrupa Birliği Genel Sekreterliği teşkilâtının Türkiye'nin Avrupa Birliğine uyum sürecinde daha etkin bir rol oynayabilmesi için yeniden ele alınması gerektiği kanaati hâsıl olmuş ve konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyonun 9.10.2000 tarihinde ilgili bakanlık ve kuruluş temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu toplantıda, Tasarı üzerindeki görüş, düşünce ve öneriler geniş bir şekilde dile getirilmiş ve Komisyonunda oluşan genel kana doğrultusunda gerekli düzenlemelerin yapılması ve birbirleriyle ilgili görülen maddelerin kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde birleştirilmesi sonucunda oluşturulan metin ekte sunulmuştur.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan	Üye	Üye
<i>Metin Şahin</i>	<i>Ş. Ramis Savaş</i>	<i>Ali Uzunurmak</i>
Antalya	Sakarya	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Kemal Kabataş</i>	<i>Ali Coşkun</i>	<i>Cengiz Aydoğan</i>
Samsun	İstanbul	Antalya

(Muhalefet şerhim eklidir)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Avrupa Birliği ile ilişkiler Genel Sekreterliği kurulmasına ilişkin tasarının alt komisyon çalışmalarına DYP adına katıldım. Söz konusu tasarıya aşağıda belirttiğim gerekçelerle muhalif olduğumu bilgilerinize arz ederim.

1. Türkiye AB ilişkilerinde tam üyelik adaylığı statüsüne geçiş döneminin başlatılmış olması ülkemiz açısından fevkalade önem arz etmektedir. Türkiye bu yeni dönemde AB'ye uyum ve AB ile entegrasyon yönünde çok yönlü düzenlemeler yapmak zorundadır. Tam üyeliğe adaylık için geçecek süre konusunda, yani uyum ve entegrasyonun tamamlanacağı süre konusunda ortada kabul görmüş bir çalışma takvimi yoktur. Tam üyeliğe adaylık süresinin kısaltılması, ülkemizin çağdaşlaşma yolunda çok temel ve öncelikli hedefi olan AB üyeliğine kabul sürecinin kısaltılması için Türkiye'nin AB'ye uyum ve entegrasyon konusunun ciddiyetle ele alınması ve bu uyum ve entegrasyondan sorumlu teşkilâtın da geniş yetkilerle donatılmış ve güçlü bir teşkilât olması gerekmektedir.

Tasarı ile kurulacak teşkilât AB'ye uyum ve entegrasyon konusunda etkin olmayacak bir yapıda oluşturulmaktadır. Oluşturulan Genel Sekreterlik AB ve AB bünyesindeki kurum ve kuruluşlarla ilişkiler konusunda yetkisi olmayan, sadece iç uyum çalışmalarında eşgüdüm sağlayacak bir teşkilât olarak kurulmaktadır. İç uyum çalışmalarında nasıl bir eşgüdüm sağlayacağı ve ne ölçüde etkili olacağı da bilinmemektedir. Yetkililer, bu teşkilâtın büyük ölçüde AB mevzuatına uyum konusunda yapılacak çalışmalarda eşgüdüm sağlayacağını ifade etmektedirler. Sadece mevzuat çalışmalarında eşgüdüm sağlamakla görevli yeni bir teşkilâta ihtiyaç olup olmadığı konusunda ciddi tereddütler vardır. Bu teşkilâtın karar alma ve kararlarını uygulatma konusunda hiç bir icrai gücü bulunmamaktadır. Başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere ekonomideki tüm kurumların, sistemlerin ve uygulamaların AB kurumlarına, standartlarına ve normlarına uyumlandırılması fevkalade önemli ve stratejik bir konudur. Türk ekonomisi, hukuk sistemi ve yönetim yapısı ve uygulamalarının topluca ve hiç eksiksiz AB kurum ve normlarına uyumlandırılması Türk tarafında çok ciddi ve kendi içinde tutarlı çalışmaların yapılmasını gerektirmektedir. Bugün itibarıyla AB'ye uyum çalışmalarının programlanması, uygulanması, izlenmesi konusunda Türkiye'de tek yetkili ve sistem

içinde etkili olabilecek bir teşkilât bulunmamaktadır. Türkiye daha fazla gecikmeden, AB'ye uyum konusunda bir program yapma, karar alma, aldığı kararları uygulama ve uygulatma konusunda yetkili ve kurumlararası koordinasyonu sağlamada güçlü ve etkin bir teşkilâtı acilen kurmak zorundadır. Bu teşkilâtın bir karar organı olması ve bu organa Başbakanın başkanlık etmesi (AB Yüksek Koordinasyon Kurulu olabilir) ve karar organının AB'ye uyum konusunda direktif niteliğinde bağlayıcı karar alabilmesi ve ilgili kurum ve kuruluşlarında bu direktiflere uymasının sağlanması gerekmektedir. Tasarıya göre oluşturulan Genel Sekreterlik, kuruluşların yapacakları çalışmalarını koordine edecek, sekreteryaya olarak görev yapacaktır. Genel Sekreterlik AB'ye uyum çalışmalarını yapabilecek yetki, güç ve ağırlıktan yoksun olarak oluşturulmaktadır. Bu haliyle oluşturulan yeni teşkilât yeterli olmaktan uzaktır.

2. Türk Devlet Teşkilâtında Genel Sekreterlik genellikle idarî işler yapmak üzere belli kuruluşlar nezdinde (Cumhurbaşkanlığı, TBMM, DPT) oluşturulmuştur. Devletin temel yapısı içinde icra gücü olan kuruluşlar genellikle Müsteşarlık şeklinde kurulmuş veya Başbakanlığa bağlı Başkanlık olarak kurulmuştur. Söz konusu teşkilâtın hiç değilse bu aşamada Başbakanlığa bağlı "AB ile İlişkiler Başkanlığı" olarak kurulması daha sonraki aşamada "AB ile İlişkiler Müsteşarlığına" dönüştürülmesi daha doğru bir strateji olacaktır.

3. Önerilen şekliyle Genel Sekreterlik Dışişleri Bakanlığının bir anlamda gözetiminde ve sadece iç uyum çalışmalarında koordinasyonla görevlendirilmiş bir kurum olacaktır. Devlet yapısı içinde, eski bir Dışişleri görevlisi olarak Büyükelçi Genel Sekreter güçlü kamu kurumlarının üstünde koordinasyon sağlamada etkin olamayacaktır. Genel Sekreterin büyükelçi düzeyindeki Dışişleri memurları arasından atanmasına ilişkin düzenleme yanlıştır. Ağırlıklı görevi iç koordinasyon ve uyum çalışmaları olacak Genel Sekreterin devlet ve ekonomi konusunda tecrübeli üst düzey yetkililer arasından seçilmesi doğru bir yaklaşım olacaktır. Bu niteliklere haiz Dışişleri memurları arasından da seçim yapılabilir. Ancak açık hükümlerle Dışişleri memurları dışında kalanlara bu göreve atanma konusunda kısıtlama getirilmesi Türkiye'deki yönetim yapısı ve ilkeleri ile bağdaşmamaktadır.

14.6.2000

Kemal Kabataş
Samsun

PLÂN VE BÜTÇE KOMİSYONU ALT KOMİSYON METNİ

AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ TEŞKİLÂT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanmasına yönelik çalışmalar çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları hazırlık ve çalışmalarda iç eşgüdüm ve uyumun plan ve programlara uygun olarak yönlendirilmesini ve yürütülmesini sağlamak üzere, Başbakanlığa bağlı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulması ve bu Genel Sekreterliğin teşkilât ve görevlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin görevleri

MADDE 2. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliği; Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyelik sürecinde Dışişleri Bakanlığınca yürütülen dış ilişkilerin eşgüdüm ve katılım müzakereleri dahil tüm dış temas ve müzakereler çerçevesinde aşağıda belirtilen görevleri yürütür.

a) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülecek iç uyum çalışmalarında plan ve programlara uygun olarak eşgüdümtü sağlamak.

b) Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanması amacıyla oluşturulacak kurul ve komitelerin sekreteryaya hizmetlerini yürütmek ve anılan kurul ve komiteler tarafından alınan kararların uygulanmasını yönlendirmek,

c) Hükümetin ve oluşturulacak kurul ve komitelerin kararları doğrultusunda gerekli araştırma ve incelemeleri yapmak,

d) Görev alanına giren konularda sözleşme ile yurtiçi veya yurtdışında gerçek ve tüzel kişilere araştırma ve ettüt işleri yaptırmak,

e) Yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetlere ilişkin olarak yönetmelik, tebliğ, genelge ve benzeri düzenleyici işlemleri yapmak.

Teşkilât

MADDE 3. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi ile Genel Sekreterliğe bağlı biri Personel İdari ve Mali İşleri Dairesi Başkanlığı olmak üzere toplam (7) daire başkanlığından oluşur. Bunların isimleri ve görev alanları Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Avrupa Birliği Genel Sekreteri, büyükelçi düzeyindeki Dışişleri Bakanlığı memurları arasından atanır. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanması alanında Genel Sekreterliğin kuruluş amacı doğrultusunda gerekli işbirliği ve iç eşgüdümün sağlanması ile görevlidir.

Avrupa Birliği Genel Sekreteri; İç Koordinasyon ve Uyum Komitesine başkanlık eder, Komitenin görevlerini etkili şekilde ifa etmesini sağlamak için uygun göreceği tedbirleri alır ve gerekli gördüğü hallerde Komiteyi toplantıya çağırır.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla yürütülecek işbirliği ve uyum çalışmalarında, Genel Sekretere yardımcı olmak amacıyla Dışişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığından olmak üzere dört Genel Sekreter yardımcısı atanır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmalarının yürütülmesi amacıyla ilgili Devlet Bakanlıkları, Bakanlıklar, Bakanlık Bağlı ve İlgili Kuruluşları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı, Rekabet Kurumu, Sermaye Piyasası Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Haberleşme Yüksek Kurulu, İşçi ve İşveren Konfederasyonları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve kanunla kurulan meslek odalarının üst kuruluşları, yerel yönetim birlikleri, üretici ve ihracatçı birlikleri Avrupa Birliği karar mercilerinde resmi danışma organı olarak tanınan sivil toplum örgütlerine üye kuruluşlar ve akademik çevreler ile Genel Sekreter tarafından uygun görülen diğer kurum ve kuruluşların temsilcilerinden meydana gelen İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi oluşturulur. Komite toplantılarına gündem çerçevesinde hangi kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılacağı Genel Sekreter tarafından belirlenir. Komite üyelerinin toplantıya hangi düzeyde katılacakları ile komitenin çalışma esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir. Komite toplantılarına çağrı yapılan kurum ve kuruluş temsilcileri katılır.

İç Koordinasyon ve Uyum Komitesinin görevleri şunlardır:

a) Kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri çerçevesindeki Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili her türlü çalışmayı izlemek, değerlendirmek ve gerekli eşgüdümü sağlamak,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarının, Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili olarak görev alanlarına giren konulardaki önerilerini incelemek ve değerlendirmek, gerektiğinde ilgili kurul ve komitelere sunmak,

c) Özel sektör, sendikalar, sivil toplum ve akademik çevrelerin Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili önerilerini incelemek ve değerlendirmek, gerektiğinde ilgili kurul ve komitelere sunmak.

- d) Avrupa Birliğine uyum için gerekli mevzuat değişikliği çalışmalarını yönlendirmek,
e) Mevzuat değişikliği önerileri hazırlayıp ilgili kurul ve komitelere sunmak.

Personel rejimi

MADDE 4. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliği personeli, 657 sayılı Delet Memurları Kanununa tabidir. Avrupa Birliği uzman ve uzman yardımcıları hakkında 14.4.1989 tarihli ve 367 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Atama bakımından; Avrupa Birliği Genel Sekreteri bakanlık müsteşarları, Avrupa Birliği Genel sekreter yardımcıları, bakanlık müsteşar yardımcıları, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Daire Başkanları, bakanlık daire başkanları hakkında uygulanan hükümlere tabidir. Kurumun diğer personeli Avrupa Birliği Genel Sekreteri tarafından atanır.

Genel ve katma bütçeli daireler, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar, belediyeler ve il özel idareleri, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait kuruluşlar, iktisadî Devlet teşekkülleri ve kamu iktisadî kuruluşları ile bunlara bağlı ortaklıklar ve müesseselerde Avrupa Birliği ile ilgili alanlarda çalışanlar veya çalışmış olanlar; kurumlarının muvafakatıyla, aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer malî ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinde geçici olarak görevlendirilebilir. Bu personel, kurumlarından maaşlı izinli sayılır. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları kurumlarında devam eder.

Üniversite öğretim elemanları 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 38 inci maddesine göre, Avrupa Birliği Genel sekreterliğinde görevlendirilebilir.

Bu Kanunla Avrupa Birliği Genel Sekreterliğine verilen görevlerin yürütülmesini sağlamak üzere yeteri kadar Avrupa Birliği uzmanı ve uzman yardımcısı istihdam edilir.

Avrupa Birliği uzman yardımcılığına atanabilmek için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak;

- a) Üniversitelerin en az 4 yıllık eğitim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisadî ve idarî bilimler, iktisat, işletme ve mühendislik fakülteleri ile fakültelerin matematik ve istatistik bölümleri ve bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakültelerden mezun olmak,
b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak,
c) Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde 30 yaşını doldurmamış olmak,
d) İngilizce, Fransızca veya Almanca dillerinden birini iyi derecede bilmek,
koşulları aranır.

Avrupa Birliği uzman yardımcılığına atananlar en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla, açılacak Avrupa Birliği uzmanlığı yeterli sınavına girmeye hak kazanırlar. Sınavda başarılı olanlar Avrupa Birliği uzmanı unvanını alırlar.

Yeterlik sınavında iki defa başarı gösteremeyenler, Maliye Bakanlığının ve Devlet Personel Başkanlığının görüşleri üzerine diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki boş "memur" unvanlı kadrolara atanırlar.

Avrupa Birliği uzman ve uzman yardımcılarının yarışma ve yeterlik sınavlarının nasıl yapılacağı ile çalışma usul ve esasları, yönetmelikle düzenlenir.

Kadrolar

MADDE 5. – Eklî (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulu Hakkında Kanun Hükmünde karararnenin eki (I) sayılı cetvele Avrupa Birliği Genel Sekreterliği bölümü olarak eklenmiştir.

MADDE 6. – 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) Ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün,

1) (b) bendine “Müsteşarlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “Avrupa Birliği Genel Sekreteri” ibaresi,

2) (d) bendine “Müsteşar Yardımcıları ve Genel Müdürler” ibaresinden sonra gelmek üzere “Avrupa Birliği Genel Sekreter Yardımcıları” ibaresi,

b) Ekli (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “2-Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yükseköğretim Kuruluşlarında” bölümüne “Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Daire Başkanları” ibaresi,

c) Ekli (IV) Sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin;

1) 2 nci sırasına “Avrupa Birliği Genel Sekreteri” ibaresi,

2) 5 inci sırasının (c) bendine “Başbakanlık, Bakanlık ve Müsteşarlık ve Müstakil Daire Başkanlıkları (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimleri) ibaresinden sonra gelmek üzere “Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Daire Başkanları” ibaresi,

eklenmiştir.”

Geçici Madde 1. – Bir defaya mahsus olmak üzere; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kamu kurum ve kuruluşlarında Avrupa Birliği alanında en az 4 yıl fiilen çalışmış, Avrupa Birliği uzman yardımcılığı yarışma sınavına girme niteliğini haiz ve 35 yaşından gün almamış olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, en geç altı ay içerisinde müracaat etmek ve açılacak yeterlik sınavında başarılı olmak kaydıyla, başarı sıralaması dikkate alınarak Avrupa Birliği uzmanı olarak atanırlar.

Geçici Madde 2. – Yürürlükte bulunan Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler ile bunlara dayanılarak çıkarılan mevzuatta ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerde yer alan kadro unvanlarında geçen “Avrupa Topluluğu” ibaresi “Avrupa Birliği” olarak değiştirilmiştir.

Yürürlük

MADDE 7. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTE
(I) SAYILI CETVEL
KURUMU: AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ
TEŞKİLÂTI : MERKEZ
İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLAR

<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	Serbest Kadro <u>Adedi</u>	Tutulan Kadro <u>Adedi</u>	<u>Toplam</u>
GİH	Genel Sekreter	1	1	-	1
GİH	Genel Sekreter Yardımcısı	1	4	-	4
GİH	Daire Başkanı	1	6	-	6
GİH	Personel, İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanı	1	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	1	2	-	2
GİH	Hukuk Müşaviri	1	2	-	2
THS	Avrupa Birliği Uzmanı	1	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	2	2	-	2
THS	Avrupa Birliği Uzmanı	2	1	-	1
GİH	Hukuk Müşaviri	2	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	3	2	-	2
THS	Avrupa Birliği Uzmanı	3	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	4	1	-	1
THS	Avrupa Birliği Uzmanı	4	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	5	2	-	2
THS	Avrupa Birliği Uzmanı	5	2	-	2
GİH	Mütercim	5	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	6	5	-	5
GİH	Mütercim	6	1	-	1
THS	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	7	2	-	2
GİH	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	8	5	-	5
THS	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	8	5	-	5
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	5	-	5
GİH	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	9	10	-	10
GİH	Sekreter	9	3	-	3
GİH	Şoför	9	5	-	5
YHS	Bekçi	10	2	-	2
YHS	Hizmetli	10	2	-	2
Toplam					76

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ KURULMASINA İLİŞKİN
KANUN TASARISI**

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanmasına yönelik çalışmalar çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları hazırlık ve çalışmalarda iç eşgüdüm ve uyumun plan ve programlara uygun olarak yürütülmesini sağlamak üzere, Başbakanlığa bağlı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulmasına ve bu Genel Sekreterliğin teşkilât ve görevlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin görevleri

MADDE 2. – Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyelik sürecinde Dışişleri Bakanlığınca yürütülen dış ilişkilerin eşgüdümü ve katılım müzakereleri dahil tüm dış temas ve müzakereler çerçevesinde;

a) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülecek iç uyum çalışmalarında plan ve programlara uygun olarak eşgüdümlü sağlamakla,

b) Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanması amacıyla oluşturulacak kurul ve komitelerin sekretarya hizmetlerini yürütmek ve anılan kurul ve komiteler tarafından alınan kararların uygulanmasını yönlendirmekle,

c) Hükümetin ve oluşturulacak kurul ve komitelerin kararları doğrultusunda gerekli araştırma ve incelemeleri yapmakla,

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği görevlidir.

**DIŐIŐLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETER-
LİĞİ KURULMASI HAKKINDA KANUN
TASARISI**

Amaç

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin
görevleri**

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETER-
LİĞİ TEŞKİLÂT VE GÖREVLERİ
HAKKINDA KANUN TASARISI**

(“23.7.1965 tarihli ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu” ile “13.12.1983 tarihli ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin eki cetvel-lerde Değişiklik Yapılması ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı)

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanmasına yönelik çalışmalar çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları hazırlık ve çalışmalarda iç koordinasyon ve uyumun plan ve programlara uygun olarak yönlendirilmesini ve yürütülmesini sağlamak üzere, Başbakanlığa bağlı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulması ve bu Genel Sekreterliğin teşkilât ve görevlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

**Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin
görevleri**

MADDE 2. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliği; Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Dışişleri Bakanlığınca yürütülen dış ilişkilerin koordinasyonu ve katılım müzakereleri dahil tüm dış temas ve müzakereler çerçevesinde aşağıda belirtilen görevleri yürütür.

a) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülecek iç uyum çalışmalarında plan ve programlara uygun olarak koordinasyonu sağlamak,

b) Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanması amacıyla oluşturulacak kurul ve komitelerin sekreteryâ hizmetlerini yürütmek ve anılan kurul ve komiteler tarafından alınan kararların uygulanmasını yönlendirmek,

c) Hükümetin ve oluşturulacak kurul ve komitelerin kararları doğrultusunda gerekli araştırma ve incelemeleri yapmak,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Teşkilât

MADDE 3. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi, ana hizmet birimleri ve yardımcı birimden oluşur.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Teşkilât

MADDE 3. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi, ana hizmet birimleri ve yardımcı birimden oluşur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

d) Görev alanına giren konularda sözleşme ile yurtiçi veya yurtdışında gerçek ve tüzel kişilere araştırma, etüt ve tercüme işleri yaptırmak,

e) Yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetlere ilişkin olarak yönetmelik, tebliğ, genelge ve benzeri düzenleyici işlemleri Başbakanlık vasıtasıyla yapmak.

Teşkilât

MADDE 3. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi ile Genel sekreterliğe bağlı biri Personel İdarî ve Mali İşleri Dairesi Başkanlığı olmak üzere toplam (7) daire başkanlığından oluşur. Bunların isimleri ve görev alanları Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Avrupa Birliği Genel Sekreteri, büyükelçi düzeyindeki Dışişleri Bakanlığı memurları arasından atanır. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanması alanında Genel Sekreterliğin kuruluş amacı doğrultusunda gerekli işbirliği ve iç koordinasyonun sağlanması ile görevlidir.

Avrupa Birliği Genel Sekreteri; İç Koordinasyon ve Uyum Komitesine başkanlık eder, Komitenin görevlerini etkili şekilde ifa etmesini sağlamak için uygun göreceği tedbirleri alır ve gerekli gördüğü hallerde Komiteyi toplantıya çağırır.

Kamu kurum ve kuruluşlarıyla yürütülecek işbirliği ve uyum çalışmalarında, Genel Sekretere yardımcı olmak amacıyla Dışişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığından olmak üzere dört Genel Sekreter yardımcısı atanır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmalarının yürütülmesi amacıyla, Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenecek kurum ve kuruluşların temsilcilerinden meydana gelen İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi oluşturulur. Komite toplantılarına gündem çerçevesinde hangi kurum ve kuruluş

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Avrupa Birliği Genel Sekreteri

MADDE 4. – Avrupa Birliği Genel Sekreteri, büyükelçi düzeyindeki Dışişleri Bakanlığı memurları arasından müşterek kararlar ile atanır ve Genel Sekreterliğin en üst amiridir. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanması alanında Genel Sekreterliğin kuruluş amacı doğrultusunda gerekli işbirliği ve iç eğitimin sağlanması ile görevlidir.

Avrupa Birliği Genel Sekreteri; İç Koordinasyon ve Uyum Komitesine başkanlık eder, Komitenin görevlerini etkili şekilde ifa etmesini sağlamak için uygun göreceği tedbirleri alır ve gerekli gördüğü hallerde Komiteyi toplantıya çağırır.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

temsilcilerinin katılacağı Genel Sekreter tarafından belirlenir komite üyelerin toplanmaya hangi düzeyde katılacakları ile Komitenin çalışma esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir. Komite toplantılarına, çağrı yapılan kurum ve kuruluş temsilcileri katılır.

İç Koordinasyon ve Uyum Komitesinin görevleri şunlardır:

a) Kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri çerçevesindeki Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili her türlü çalışmayı izlemek, değerlendirmek ve gerekli koordinasyonu sağlamak,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarının, Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili olarak görev alanlarına giren konulardaki önerilerini incelemek ve değerlendirmek, gerektiğinde ilgili kurul ve komitelere sunmak,

c) Özel sektör, sendikalar, sivil toplum kuruluşları ve akademik çevrelerin Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili önerilerini incelemek ve değerlendirmek, gerektiğinde ilgili kurul ve komitelere sunmak,

d) Avrupa Birliğine uyum için gerekli mevzuat değişikliğine ilişkin öncelikleri belirlemek ve çalışmaları yönlendirmek,

e) Mevzuat değişikliği önerileri hazırlayıp ilgili kurul ve komitelere sunmak.

Avrupa Birliği Genel Sekreteri

MADDE 4. – Avrupa Birliği Genel Sekreteri, büyükelçi düzeyindeki Dışişleri Bakanlığı memurları arasından müşterek kararlarla atanır. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanması alanında Genel Sekreterliğin kuruluş amacı doğrultusunda gerekli işbirliği ve iç eşgüdümün sağlanması ile görevlidir.

Avrupa Birliği Genel Sekreteri; İç Koordinasyon ve Uyum Komitesine başkanlık eder, Komitenin görevlerini etkili şekilde ifa etmesini sağlamak için uygun göreceği tedbirleri alır ve gerekli gördüğü hallerde Komiteyi toplantıya çağırır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Avrupa Birliği Genel Sekreter yardımcıları

MADDE 5. – Kamu kurum ve kuruluşlarıyla yürütülecek işbirliği ve uyum çalışmalarında, anahizmet birimleri ile yardımcı hizmet biriminin yönetim ve eşgüdümünde Genel Sekretere yardımcı olmak amacıyla Dışişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığından olmak üzere üç Genel Sekreter yardımcısı görevlendirilir.

İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi

MADDE 6. – Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmalarının yürütülmesi amacıyla Adalet, İçişleri, Dışişleri, Maliye, Millî Eğitim, Bayındırlık ve İskân, Sağlık, Ulaştırma, Tarım ve Köyişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Kültür, Turizm, Orman ve Çevre bakanlıkları, ilgili Devlet bakanlıkları, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı, Rekabet Kurulu Başkanlığı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Türk Patent Enstitüsü Başkanlığı ve gerekli görülen diğer kamu kurum ve kuruluşları ile meslek kuruluşları temsilcilerinden meydana gelen İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi oluşturulur. Komite toplantılarına, gündem çerçevesinde hangi kurum temsilcilerinin katılacağı Genel Sekreter tarafından belirlenir. Komite üyelerinin toplantıya hangi düzeyde katılacakları ile Komitenin çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

İç Koordinasyon ve Uyum Komitesinin görevleri şunlardır :

- a) Kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri çerçevesindeki Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili her türlü çalışmayı izlemek, değerlendirmek ve gerekli eşgüdümü sağlamak,
- b) Kamu kurum ve kuruluşlarının, Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili olarak görev alanlarına giren konulardaki önerilerini incelemek ve değerlendirmek, gerektiğinde ilgili kurul ve komitelere sunmak,
- c) Özel sektör, sendikalar, sivil toplum ve akademik çevrelerin Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili önerilerini incelemek ve değerlendirmek, gerektiğinde ilgili kurul ve komitelere sunmak,
- d) Avrupa Birliğine uyum için gerekli mevzuat değişikliği çalışmalarını yönlendirmek,
- e) Mevzuat değişikliği önerileri hazırlayıp ilgili kurul ve komitelere sunmak.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Avrupa Birliği Genel Sekreter yardımcılarını

MADDE 5. – Kamu kurum ve kuruluşlarıyla yürütülecek işbirliği ve uyum çalışmalarında, ana hizmet birimleri ile yardımcı hizmet biriminin yönetim ve eşgüdümünde Genel Sekretere yardımcı olmak amacıyla Dışişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığından olmak üzere üç Genel Sekreter yardımcısı görevlendirilir.

İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi

MADDE 6. – Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmalarının yürütülmesi amacıyla Adalet, İçişleri, Dışişleri, Maliye, Millî Eğitim, Bayındırlık ve İskân, Sağlık, Ulaştırma, Tarım ve Köyüşleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Kültür, Turizm, Orman ve Çevre bakanlıkları, ilgili Devlet bakanlıkları, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Başkanlığı, Rekabet Kurulu Başkanlığı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, Türk Patent Enstitüsü Başkanlığı ve gerekli görülen diğer kamu kurum ve kuruluşları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve diğer meslek kuruluşları temsilcilerinden meydana gelen İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi oluşturulur. Komite toplantılarına, gündem çerçevesinde hangi kurum temsilcilerinin katılacağı Genel Sekreter tarafından belirlenir. Komite üyelerinin toplantıya hangi düzeyde katılacakları ile Komitenin çalışma usul esasları yönetmelikle belirlenir.

İç Koordinasyon ve Uyum Komitesinin görevleri şunlardır:

a) Kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri çerçevesindeki Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili her türlü çalışmayı

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Ana hizmet birimleri

MADDE 7. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliğindeki ana hizmet birimleri 6 daire başkanlığından meydana gelir. Bunların isimleri ve görev alanları Başbakan onayı ile belirlenir.

Yardımcı birim

MADDE 8. – Personel, İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin yardımcı birimidir.

Personel, İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

- a) Genel Sekreterliğin insan gücü planlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmaları yapmak,
- b) Genel Sekreterliğin personelinin atama, özlük, emeklilik ve sağlık işleriyle ilgili işleri yapmak,
- c) Personel eğitim planını hazırlamak, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek, eğitim kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği sağlamak, ihtiyaç duyulan yayımları temin etmek,
- d) Genel Sekreterlik için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- e) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralama ve satın alma işlerini yürütmek,
- f) Genel Sekreterliğin malî işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek,
- g) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak,

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

izlemek, değerlendirmek ve gerekli eşgüdümü sağlamak,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarının, Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili olarak görev alanlarına giren konulardaki önerilerini incelemek ve değerlendirmek, gerektiğinde ilgili kurul ve komitelere sunmak,

c) Özel sektör, sendikalar, sivil toplum ve akademik çevrelerin Avrupa Birliği mevzuatına uyum çalışmaları ile ilgili önerilerini incelemek ve değerlendirmek, gerektiğinde ilgili kurul ve komitelere sunmak,

d) Avrupa Birliğine uyum için gerekli mevzuat değişikliği çalışmalarını yönlendirmek,

e) Mevzuat değişikliği önerileri hazırlayıp ilgili kurul ve komitelere sunmak.

Ana hizmet birimleri

MADDE 7. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliğindeki ana hizmet birimleri altı daire başkanlığından meydana gelir. Bunların isimleri ve görev alanları Başbakan onayı ile belirlenir.

Yardımcı birim

MADDE 8. – Personel, İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin yardımcı birimidir.

Personel, İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığının görevleri yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Etiği Metin)

- h) Genel evrak ile arşiv hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- i) Genel Sekreterce verilecek benzeri görevleri yapmak.

Avrupa Birliği uzmanı ve uzman yardımcılığı

MADDE 9. – Avrupa Birliği uzman yardımcılığına atanabilmek için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak;

- a) Üniversitelerin en az 4 yıllık eğitim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisadi ve idari bilimler, iktisat, işletme ve mühendislik fakülteleri ile fakültelerin matematik ve istatistik bölümleri ve bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakültelerden mezun olmak,
 - b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak,
 - c) Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde 35 yaşını doldurmamış olmak,
 - d) İngilizce, Fransızca veya Almanca dillerinden birini iyi derecede bilmek,
- koşulları aranır.

Avrupa Birliği uzman yardımcılığına atananlar en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla, açılacak Avrupa Birliği uzmanlığı yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Sınavda başarılı olanlar Avrupa Birliği uzmanı unvanını alırlar.

Yeterli sınavında iki defa başarı gösteremeyenler, durumlarına uygun diğer memur kadrolarına atanırlar.

Avrupa Birliği uzman ve uzman yardımcılarının çalışma usul ve esasları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, uzman yardımcılığından uzmanlığa yükseltilme şartları, yarışma ve yeterlik sınavları ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Avrupa Birliği uzmanı ve uzman yardımcılığı

MADDE 9. – Avrupa Birliği uzman yardımcılığına atanabilmek için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak;

a) Üniversitelerin en az dört yıllık eğitim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisadî ve idarî bilimler, iktisat, işletme ve mühendislik fakülteleri ile fakültelerin matematik ve istatistik bölümleri ve bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakültelerden mezun olmak,

b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak,

c) Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde 35 yaşını doldurmamış olmak,

d) İngilizce, Fransızca veya Almanca dillerinden birini iyi derecede bilmek,

Koşulları aranır.

Avrupa Birliği uzman yardımcılığına atanmalar en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla, açılacak Avrupa Birliği uzmanlığı yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Sınavda başarılı olanlar Avrupa Birliği uzmanı unvanını alırlar.

Yeterlik sınavında iki defa başarı gösteremeyenler, durumlarına uygun diğer memur kadrolarına atanırlar.

Avrupa Birliği uzman ve uzman yardımcılarının çalışma usul ve esasları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, uzman yardımcılığından uzmanlığa yükseltilme şartları, yarışma ve yeterlik sınavları yukarıda aranan vasıflar gözönünde bulundurularak, AB Genel Sekreterliği ile ilgili üç Bakanlık ve dil eğitimi veren fakültelerin temsilcilerinin katılacakları bir kurul tarafından tespit edilir ve yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

Personel rejimi

MADDE 10. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliği personeli, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbidir. Avrupa Birliği uzman ve uzman yardımcıları hakkında 14.4.1989 tarihli ve 367 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Avrupa Birliği Genel Sekreteri atanma, aylık ve özlük hakları bakımından bakanlık müsteşarları, Avrupa Birliği Genel Sekreter yardımcıları bakanlık müsteşar yardımcılar hakkında uygulanan hükümlere tâbidir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Personel rejimi

MADDE 10. — Avrupa Birliği Genel Sekreterliği personeli, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

Avrupa Birliği Genel Sekreteri atanma, aylık ve özlük hakları bakımından bakanlık müsteşarları, Avrupa Birliği Genel Sekreter yardımcılarını bakanlık müsteşar yardımcılarını hakkında uygulanan hükümlere tabidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Personel rejimi

MADDE 4. — Avrupa Birliği Genel Sekreterliği personeli, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir. Avrupa Birliği uzman ve uzman yardımcılarını hakkında 14.4.1989 tarihli ve 367 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesi hükümleri uygulanır. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği mütercim kadrolarına atanan personel bu kadrolar karışık gösterilmek kaydıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer kanunların sözleşmeli personel hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli olarak çalıştırılabilir. Bu suretle çalıştırılacakların, çalıştırılma usul ve esasları ile ücret ve diğer malî hakları Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir. Sözleşmeli olarak istihdam edilecek personel istekleri üzerine, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilir.

Atama bakımından; Avrupa Birliği Genel Sekreteri bakanlık müsteşarları, Avrupa Birliği genel sekreter yardımcılarını bakanlık müsteşar yardımcılarını, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği daire başkanları bakanlık daire başkanları hakkında uygulanan hükümlere tabidir. Kurumun diğer personeli Avrupa Birliği Genel Sekreteri tarafından atanır.

Genel ve katma bütçeli daireler, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar, belediyeler ve il özel idareleri, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait kuruluşlar, iktisadî devlet teşekkülleri ve kamu iktisadî kuruluşları ile bağlı ortaklıklar ve müesseselerde Avrupa Birliği ile ilgili alanlarda çalışanlar veya çalışmış olanlar; kurumlarının muvafakatıyla, aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer malî ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinde geçici olarak görevlendirilebilir. Bu personel, kurumlarından maaşlı izinli sayılır. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları kurumlarında devam eder.

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Üniversite öğretim elemanları 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 38 inci maddesine göre, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinde görevlendirilebilir.

Bu Kanunla Avrupa Birliği Genel Sekreterliğine verilen görevlerin yürütülmesini sağlamak üzere yeteri kadar Avrupa Birliği uzmanı ve uzman yardımcısı istihdam edilir.

Avrupa Birliği uzman yardımcılığına atanabilmek için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ek olarak;

a) Üniversitelerin en az dört yıllık eğitim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisadî ve idarî bilimler, iktisat, işletme ve mühendislik fakülteleri ile fakültelerinin matematik ve istatistik bölümleri ve bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakültelerden mezun olmak,

b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak,

c) Sınavın yapıldığı yılın ocak ayının ilk gününde 35 yaşını doldurmamış olmak,

d) İngilizce, Fransızca veya Almanca dillerinden birini iyi derecede bilmek,

Koşulları aranır.

Avrupa Birliği uzman yardımcılığına atanmalar en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla, açılacak Avrupa Birliği uzmanlığı yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Sınavda başarılı olanlar Avrupa Birliği uzmanı unvanını alırlar.

Yeterlik sınavında iki defa başarı gösteremeyenler, Maliye Bakanlığının ve Devlet Personel Başkanlığının görüşleri üzerine Başbakanlıkça diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki boş memur unvanlı kadrolara atanırlar.

Avrupa Birliği uzman ve uzman yardımcılarının yarışma ve yeterlik sınavlarının nasıl yapılacağı ile çalışma usul ve esasları, yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kamu kurum ve kuruluşlarındaki personelin görevlendirilmesi

MADDE 11. – Genel ve katma bütçeli daireler, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar, belediyeler ve özel idareler, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait kuruluşlar, iktisadi Devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunlara bağlı ortaklıklar ve müesseselerde çalışanlar; kurumlarının muvafakatıyla, aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla Genel Sekreterlikte geçici olarak görevlendirilebilir. Bu personel, kurumlarından maaşlı izinli sayılır. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam eder.

Üniversite öğretim elemanları 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 38 inci maddesine göre, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinde görevlendirilebilir.

Sözleşme ile araştırma, etüt yaptırma

MADDE 12. – Genel Sekreterliğin görev alanına giren konularda sözleşme ile yurt içi veya yurt dışında gerçek ve tüzelkişilere araştırma ve etüt işleri yaptırılabilir.

Bütçe

MADDE 13. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin bütçesi, Başbakanlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenek ve Başbakan onayı ile yapılacak transferlerden oluşur.

Kadrolar

MADDE 14. – Eklî (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin eki (I) sayılı cetvele Avrupa Birliği Genel Sekreterliği bölümleri olarak eklenmiştir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Kamu kurum ve kuruluşlarındaki personelin görevlendirilmesi

MADDE 11. – Tasarımın 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Sözleşme ile araştırma, etüt yaptırma

MADDE 12. – Tasarımın 12 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bütçe

MADDE 13. – Tasarımın 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kadrolar

MADDE 14. – Tasarımın 14 üncü maddesi Ekli Listede yapılan değişiklikle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Kadrolar

MADDE 5. – Ekli (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele Avrupa Birliği Genel Sekreterliği bölümü olarak eklenmiştir.

MADDE 6. – 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) Ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümünün;

1. (b) bendine "Müsteşarlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "Avrupa Birliği Genel Sekreteri" ibaresi,

2. (d) bendine "Müsteşar Yardımcıları ve Genel Müdürler" ibaresinden sonra gelmek üzere "Avrupa Birliği Genel Sekreter Yardımcıları" ibaresi,

b) Ekli (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "2- Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yükseköğretim Kuruluşlarında" bölümüne "Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Daire Başkanları" ibaresi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Düzenleme yetkisi

MADDE 15. – Genel Sekreterlik, bu Kanunla yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetlere ilişkin olarak yönetmelik, tebliğ, genelge ve benzeri düzenleyici işlemleri Başbakanlık vasıtasıyla yapar.

GEÇİCİ MADDE 1. – Bir defaya mahsus olmak üzere; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kamu kurum ve kuruluşlarında Avrupa Birliği alanında en az 4 yıl fiilen çalışmış, Avrupa Birliği uzman yardımcılığı yarışma sınavına girme niteliğini haiz ve 41 yaşından gün almamış olanlar, en geç üç ay içerisinde müracaat etmek ve açılacak yeterlik sınavında başarılı olmak kaydıyla, başarı sıralaması dikkate alınarak Avrupa Birliği uzmanı olarak atanırlar.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

c) Ekli (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin;

1. 2 nci sırasına "Avrupa Birliği Genel Sekreteri" ibaresi,

2. 5 inci sırasının (c) bendine "Başbakanlık, Bakanlık ve Müsteşarlık ve Müstakil Daire Başkanlıkları (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimi)" ibaresinden sonra gelmek üzere "Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Daire Başkanları" ibaresi,

Eklenmiştir."

Düzenleme yetkisi

MADDE 15. – Tasarının 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. – Tasarının geçici 1 inci Maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. – Bir defaya mahsus olmak üzere; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kamu kurum ve kuruluşlarında Avrupa Birliği alanında en az üç yıl fiilen çalışmış, Avrupa Birliği uzman yardımcılığı yarışma sınavına girme niteliğini haiz ve 41 yaşından gün almamış olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içerisinde müracaat etmek ve açılacak yeterlik sınavında başarılı olmak kaydıyla, başarı sıralaması dikkate alınarak Avrupa Birliği uzmanı olarak atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 2. – Yürürlükte bulunan kanun ve kanun hükmünde kararnamele ile bunlara dayanılarak çıkarılan mevzuatta ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerde yer alan kadro unvanlarında geçen "Avrupa Topluluğu" ibaresi "Avrupa Birliği" olarak değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 16. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Bülent Ecevit</i> Başbakan		Enerji ve Tabii Kay. Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Dev. Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	<i>M. C. Ersümer</i>
Devlet Bakanı <i>R. Önal</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	Devlet Bakanı V. <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı <i>H. Gemici</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. A. Çay</i>	Devlet Bakanı V. <i>R. K. Yücelen</i>
Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	Millî Savunma Bakanı <i>S. Çakmakoğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Tantan</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. Cem</i>	Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>K. Aydın</i>	Sağlık Bakanı V. <i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>
Tarım ve Köyişleri Bakanı <i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>	Çalışma ve Sos. Gtlv. Bakanı <i>Y. Okuyan</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>A. K. Tanrıku</i>
Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı <i>E. Mumcu</i>	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı <i>F. Aytekin</i>	

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 16. – Tasarının 16 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 17. – Tasarının 17 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 7. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TASARIYA EKLİ LİSTE

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ

TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
GİH	Genel Sekreter	1	1	-	1
GİH	Genel Sekreter Yardımcısı	1	3	-	3
GİH	Daire Başkanı	1	6	-	6
GİH	Personel, İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanı	1	1	-	1
GİH	Uzman	1	2	-	2
GİH	Hukuk Müşaviri	1	2	-	2
THS	Uzman	1	1	-	1
GİH	Uzman	2	2	-	2
THS	Uzman	2	1	-	1
GİH	Hukuk Müşaviri	2	1	-	1
GİH	Uzman	3	2	-	2
THS	Uzman	3	1	-	1
GİH	Uzman	4	1	-	1
THS	Uzman	4	1	-	1
GİH	Uzman	5	2	-	2
THS	Uzman	5	2	-	2
GİH	Mütercim	5	1	-	1
GİH	Uzman	6	5	-	5
GİH	Mütercim	6	1	-	1
THS	Uzman Yardımcısı	7	2	-	2
GİH	Uzman Yardımcısı	8	5	-	5
THS	Uzman Yardımcısı	8	5	-	5
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	5	-	5
GİH	Uzman Yardımcısı	9	10	-	10
GİH	Santral Memuru	9	2	-	2
GİH	Şoför	9	4	-	4
YHS	Bekçi	10	2	-	2
YHS	Hizmetli	10	2	-	2

Genel toplam :

73

DIŐIŐLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTE

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ

TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	Serbest Kadro <u>Adedi</u>	Tutulan Kadro <u>Adedi</u>	<u>Toplam</u>
GH	Genel Sekreter	1	1	-	1
GH	Genel Sekreter Yardımcısı	1	3	-	3
GH	Daire Başkanı	1	6	-	6
GH	Personel, İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanı	1	1	-	1
GH	Uzman	1	2	-	2
GH	Hukuk Müşaviri	1	2	-	2
THS	Uzman	1	1	-	1
GH	Uzman	2	2	-	2
THS	Uzman	2	1	-	1
GH	Hukuk Müşaviri	2	1	-	1
GH	Uzman	3	2	-	2
THS	Uzman	3	1	-	1
GH	Uzman	4	1	-	1
THS	Uzman	4	1	-	1
GH	Uzman	5	2	-	2
THS	Uzman	5	2	-	2
GH	Mütercim	5	1	-	1
GH	Uzman	6	5	-	5
GH	Mütercim	6	1	-	1
THS	Uzman Yardımcısı	7	2	-	2
GH	Uzman Yardımcısı	8	5	-	5
THS	Uzman Yardımcısı	8	5	-	5
GH	Bilgisayar İşleticisi	8	5	-	5
GH	Uzman Yardımcısı	9	10	-	10
GH	Santral Memuru	9	2	-	2
GH	Şoför	9	4	-	4
YHS	Bekçi	10	2	-	2
YHS	Hizmetli	10	2	-	2
Genel toplam :					73

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLI LİSTE

(1) SAYILI CETVEL

KURUMU : AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ

TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	Serbest	Tutulan	<u>Toplamı</u>
			<u>Kadro</u>	<u>Kadro</u>	
			<u>Adedi</u>	<u>Adedi</u>	
GİH	Genel Sekreter	1	1	-	1
GİH	Genel Sekreter Yardımcısı	1	4	-	4
GİH	Daire Başkanı	1	6	-	6
GİH	Personel, İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanı	1	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	1	3	-	3
GİH	Hukuk Müşaviri	1	2	-	2
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	2	3	-	3
GİH	Hukuk Müşaviri	2	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	3	3	-	3
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	4	2	-	2
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	5	4	-	4
GİH	Mütercim	5	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzmanı	6	5	-	5
GİH	Mütercim	6	1	-	1
GİH	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	8	12	-	12
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	5	-	5
GİH	Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı	9	10	-	10
GİH	Sekreter	9	3	-	3
GİH	Şoför	9	5	-	5
YHS	Bekçi	10	2	-	2
YHS	Hizmetli	10	2	-	2
Toplam :					76

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

116 NCİ BİRLEŞİM

23 . 6 . 2000 CUMA

Saat : 14.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. – Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/506) (S. Sayısı : 465) (Dağıtım tarihi : 21.6.2000)

2. – Adana Milletvekili Recai Yıldırım'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/507) (S. Sayısı : 466) (Dağıtım tarihi : 21.6.2000)

3. – Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/508) (S. Sayısı : 467) (Dağıtım tarihi : 21.6.2000)

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1. – Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planının Sunulduğuna Dair Başbakanlık Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (3/600) (S. Sayısı : 516) (Dağıtım tarihi : 23.6.2000)

3

SEÇİM

4

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

1. – 20 nci Yasama Döneminde Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 55 Arkadaşı Tarafından Verilen Denizcilik Müsteşarlığına Ait Bazı İşlerin İhalelerinde ve Personel Alımıyla İlgili Konularda Görevini Költüye Kullanma, İhaleye Fesat Karıştırma ve Evrakta Sahtecilik Suçlarını İşlediği ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240, 339 ve 366 ncı Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Devlet Eski Bakanı Burhan Kara Hakkında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğü'nün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önerge ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/29) (S. Sayısı : 501) (Dağıtım tarihi : 16.6.2000)

2. – 20 nci Yasama Döneminde İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 71 Arkadaşı Tarafından Verilen Başbakanlık Örtülü Ödenekğini 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 77 nci Maddesine Aykırı Bir Şekilde Harcamak Suretiyle Hazineyi Zarara Uğratarak Görevini Költüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ncı Maddesine Uyduğu İddiasıyla Eski Başbakan Tansu Çiller ve Maliye Eski Bakanı İsmet Atilla Haklarında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğü'nün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önerge ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/27) (S. Sayısı : 502) (Dağıtım tarihi : 16.6.2000)

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

7

SÖZLÜ SORULAR

8

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) (Dağıtım tarihi : 29.5.2000) (*)

X 2. – Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/640) (S. Sayısı : 503) (Dağıtım tarihi : 16.6.2000)

3. – Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/700) (S. Sayısı : 504) (Dağıtım tarihi : 20.6.2000)

4. – 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtım tarihi : 13.10.1999)

5. – Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtım tarihi : 15.11.1999)

6. – Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtım tarihi : 26.11.1999)

7. – Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/477) (S. Sayısı : 377) (Dağıtım tarihi : 8.3.2000)

8. – Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/485) (S. Sayısı : 356) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

9. – Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtım tarihi : 23.7.1999)

10. – Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/597, 1/562) (S. Sayısı : 394) (Dağıtım tarihi : 10.4.2000)

X 11. – Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre Komisyonları Raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtım tarihi : 30.7.1999) (*)

12. – Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 402) (Dağıtım tarihi : 11.4.2000)

X 13. – Hayvan İstahı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/630) (S. Sayısı : 418) (Dağıtım tarihi : 4.5.2000)

14. – Ankara Milletvekili Aydın Tümen'in; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun 2 nci Maddesinin III Numaralı Bendinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ile Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bir Geçici Madde Eklenmesi ile 11.12.1936 Tarihli ve 3078 Sayılı Tuz Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/380, 2/453) (S. Sayısı : 399) (Dağıtım tarihi : 11.4.2000)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

(*) Hükmünet bulunmadığından görüşmeleri bir defaya mahsus ertelenmiştir.

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 15. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

16. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

X 17. – Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

X 18. – Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 19. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 20. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 21. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 22. – Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 23. – Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

24. – Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

25. – Hazır Gıda İlaresi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

X 26. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

X 27. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 28. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

X 29. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

X 30. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 31. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 32. – Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 33. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 34. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 35. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 36. – Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 37. – Dünya Turizm Teşkilatı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 38. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 39. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtzasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 40. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/331) (S. Sayısı :103) (Dağıtım tarihi : 3.8.1999)

X 41. – Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtım tarihi : 3.8.1999)

X 42. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtım tarihi : 9.8.1999)

43. – Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtım tarihi : 12.8.1999)

44. – Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S.Sayı: 139) (Dağıtım tarihi : 13.8.1999)

45. – Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtım tarihi : 14.8.1999)

X 46. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtım tarihi: 25.8.1999)

X 47. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtım tarihi: 25.8.1999)

X 48. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtım tarihi: 26.8.1999)

X 49. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtım tarihi : 26.8.1999)

X 50. – Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı:165) (Dağıtım tarihi : 1.10.1999)

X 51. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/489) (S. Sayısı: 174) (Dağıtım tarihi : 19.10.1999)

52. – Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı: 181) (Dağıtım tarihi : 19.10.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 53. – Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

X 54. – Türkiye'de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

X 55. – Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

X 56. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

57. – Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

58. – Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

59. – Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

60. – Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

X 61. – EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

X 62. – Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

X 63. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Malî Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

64. – Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 65. – Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtım tarihi : 17.11.1999)

X 66. – Ozon Tabakasının İnceltilen Maddelere Dair Montreal Protokollünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtım tarihi : 18.11.1999)

67. – Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizütünün 37 nci Maddesine göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtım tarihi : 25.11.1999)

68. – Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizütünün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı: 220) (Dağıtım tarihi : 6.12.1999)

69. – Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri ve 8 Arkadaşının, Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizütünün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı: 219) (Dağıtım tarihi : 8.12.1999)

70. – Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/568) (S. Sayısı: 252) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

71. – Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı: 253) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

72. – Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı: 254) (Dağıtım tarihi :21.12.1999)

73. – Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilâtı Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı: 295) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

74. – Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı: 296) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

75 – Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı KHK'nin 1 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizütünün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

76. – Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizütünün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtım tarihi : 24.12.1999)

77. – Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) (S. Sayısı : 303) (Dağıtım tarihi : 24.12.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

78. – Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

79. – Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İktisadî İşleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 287) (Dağıtma tarihi : 28.12.1999)

80. – Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/253) (S. Sayısı : 257) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

81. – Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/287) (S. Sayısı : 271) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

82. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/352) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

83. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/371) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

84. – Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/566) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

85. – Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/386) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

86. – Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/387, 1/414, 1/462) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

87. – Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İktisadî İşleri Komisyonu Raporu (2/22) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

88. – Gülmüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 48 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İktisadî İşleri Komisyonu Raporu (2/34) (S. Sayısı : 316) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

89. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Kamu İktisadî Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İktisadî İşleri Komisyonu Raporu (2/329) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

90. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/307) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

91. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/391) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

92. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/392) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

93. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/393) (S. Sayısı : 325) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

94. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/395) (S. Sayısı : 326) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

95. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

96. – İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı : 221'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

97. – Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/170) (S. Sayısı : 222'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

98. – Sivas Milletvekili Musa Demirci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/171) (S. Sayısı : 223'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

99. – Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/172) (S. Sayısı : 224'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

100. – Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/174) (S. Sayısı : 226'ya 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

101. – İstanbul Milletvekili Abdülkadir Aksu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/175) (S. Sayısı : 227'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

102. – Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı : 228'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

103. – Ankara Milletvekili Rıza Ulucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/177) (S. Sayısı : 229'a 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

104. – Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/186) (S. Sayısı : 234'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

105. – Sivas Milletvekili Temel Karamollaoğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı : 235'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

106. – Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/196) (S. Sayısı : 241'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

107. – Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/197) (S. Sayısı : 242'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

108. – Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Darıca Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/338) (S. Sayısı : 320) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

109. – Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/278) (S. Sayısı : 262'ye 1 inci ek) (Dağıtım tarihi : 18.2.2000)

110. – Trabzon Milletvekili Eyüp Aşık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/351) (S. Sayısı : 272'ye 1 inci ek) (Dağıtım tarihi : 18.2.2000)

111. – Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ve Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/367) (S. Sayısı : 274'e 1 inci ek) (Dağıtım tarihi : 18.2.2000)

112. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/413) (S. Sayısı : 347) (Dağıtım tarihi : 18.2.2000)

113. – Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonları Raporları (1/470) (S. Sayısı : 348) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

114. – Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/85) (S. Sayısı : 349) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

115. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/364) (S. Sayısı : 350) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

X 116. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Tesarisi ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/591) (S. Sayısı : 353) (Dağıtım tarihi : 23.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

117 – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/181) (S. Sayısı : 360) (Dağıtım tarihi : 23.2.2000)

X 118. – Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/580) (S. Sayısı : 352) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

119. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 Arkadaşının, Kahramanmaraş İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/352) (S. Sayısı : 365) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

120. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/329) (S. Sayısı : 358) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

121. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/252) (S. Sayısı : 359) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

122. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/178) (S. Sayısı : 361) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

123. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı : 362) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

124. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/167) (S. Sayısı : 363) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

125. – Burdur Milletvekili Süleyman Coşkun'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/362) (S. Sayısı : 364) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

X 126. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 372) (Dağıtım tarihi : 6.3.2000)

127. – Fazilet Partisi Genel Başkanı Malatya Milletvekili Recai Kutan ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 185 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/452) (S. Sayısı : 379) (Dağıtım tarihi : 6.3.2000)

128. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış ve 50 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/263) (S. Sayısı : 378) (Dağıtım tarihi : 7.3.2000)

129. – İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/305) (S. Sayısı : 332'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 22.3.2000)

130. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/309) (S. Sayısı : 334'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 22.3.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

131. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İhtizüzüğü 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/346) (S. Sayısı : 339'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

132. – Amasya Milletvekili Akif Gülle'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İhtizüzüğü 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/347) (S. Sayısı : 340'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

133. – Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İhtizüzüğü 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/394) (S. Sayısı : 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

134. – Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İhtizüzüğü 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/397) (S. Sayısı : 345'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

135. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğü 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/107) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

136. – Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle ve 56 Arkadaşının, Erzincan'a Erzincan Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğü 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

137. – Aksaray Milletvekilleri Sadi Somuncuoğlu ve Kılıç Esmer'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğü 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/376) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 30.3.2000)

X 138. – Sınır Aşan Suçları Önleme ve Mücadele Etmeye İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/636) (S. Sayısı : 387) (Dağıtma tarihi : 3.4.2000)

X 139. – Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/634) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

140. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğü 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/420) (S. Sayısı : 388) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

141. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam ve 13 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Ekleneğine Dair Kanun Teklifi ve İhtizüzüğü 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/370) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

142. – Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğü 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/240) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

143. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 18 Arkadaşının, Trabzon İli Merkezinde Gazipaşa, Fatih ve Değirmendere Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtütüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/413) (S. Sayısı : 396) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

144. – Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 73 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtütüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 397) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

145. – İsperto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/443) (S. Sayısı : 398) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

146. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değışiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İhtütüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 404) (Dağıtma tarihi : 17.4.2000)

147. – Giresun Milletvekilleri Mustafa Yaman, Burhan Kara, Hasan Akgün, Turhan Alçelik, Rasim Zaimoğlu ve 14 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtütüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/333) (S. Sayısı : 403) (Dağıtma tarihi : 18.4.2000)

X 148. – Emniyet Genel Müdürlüğüne Ait Araç, Gereç, Mal ve Malzemenin Satış, Hibe, HEK ve Hurda Durum ve İşlemlerine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/618) (S. Sayısı : 406) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

X 149. – Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değıştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değıştirilmesine Dair 31.5.1989 Tarihli ve 3567 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/382, 1/258) (S. Sayısı : 407) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

150. – Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse, Cezmi Polat ve Mücahit Himoğlu'nun, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İhtütüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/379) (S. Sayısı : 408) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

151. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 3 arkadaşının, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtütüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/105) (S. Sayısı : 409) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

152. – Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/595) (S. Sayısı : 411) (Dağıtma tarihi : 26.4.2000)

153. – Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun Bir Maddesinin Değıştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/647) (S. Sayısı : 412) (Dağıtma tarihi : 26.4.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

154. — Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Kütahya Milletvekili Emin Karaa'nın, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/422, 1/411, 2/317) (S.Sayısı: 413) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 155. — Özel Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi Değişikliklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/655) (S. Sayısı: 415) (Dağıtma tarihi: 1.5.2000)

X 156. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Avrupa Teşkilâtı Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/656) (S. Sayısı: 416) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 157. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/654) (S. Sayısı: 417) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 158. — MEDA Programı ve Avrupa Yatırım Bankasının Akdeniz Ülkelerindeki Diğer Mali Anlaşmaları Çerçevesinde Mali ve Teknik İşbirliğinin Uygulanmasına İlişkin Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/652) (S. Sayısı: 414) (Dağıtma tarihi: 3.5.2000)

159. — Bursa Milletvekili Burhan Orhan'ın, Beş İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/301) (S. Sayısı: 419) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

160. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 21 Arkadaşının, İnegöl Adıyla Bir İl, Alan-yurt, Cerrah, Kurşunlu, Tahtaköprü ve Yenice Adıyla 5 İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/357) (S. Sayısı: 420) (Dağıtma tarihi : 4.5.2000)

161. — Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 8 Arkadaşının, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 425) (Dağıtma tarihi : 15.5.2000)

162. — Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 8.3.1950 Tarih ve 5590 Sayılı Kanunun Adı ile Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Dört Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/344) (S. Sayısı : 424) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

163. — 3414 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (1/639)(S. Sayısı : 428) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

X 164. — Türkiye Cumhuriyeti ile Singapur Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/628) (S. Sayısı: 430) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

X 165. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Devleti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı : 431) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

X 166. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/649) (S. Sayısı : 432) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

167. – Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İhtüzlüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/295) (S. Sayısı : 436) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

168. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 94 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzlüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/378) (S. Sayısı : 437) (Dağıtma tarihi: 29.5.2000)

169. – Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Bütüklüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ile Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi ile 7 Arkadaşının, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İşleri Komisyonu Raporu (1/559, 2/250, 2/360) (S. Sayısı: 435) (Dağıtma Tarihi: 30.5.2000)

170. – Emniyet Teşkilâtı Kanunu, Polis Yükseköğretim Kanunu ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İşleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/497, 1/212) (S. Sayısı : 438) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

171. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/465) (S. Sayısı : 439) (Dağıtma tarihi 5.6.2000)

172. – Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/430) (S. Sayısı : 440) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

173. – Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu'nun, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/443) (S. Sayısı : 441) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

174. – İcel Milletvekili Hidayet Kılınç'ın, Belediyelerin Faiz Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzlüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/427) (S. Sayısı : 460) (Dağıtma tarihi : 7.6.2000)

X 175. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreteri Arasında Radyokomünikasyon Meclisi ve Dünya Radyokomünikasyon Konferansı ile Radyokomünikasyon Sektörü ile İlgili Diğer Toplantıların Düzenlenmesi, Gerçekleştirilmesi ve Giderlerinin Karşılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/661) (S. Sayısı : 454) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

X 176. – Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/666) (S. Sayısı : 455) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

X 177. – En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/673) (S. Sayısı : 457) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

X 178. – Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/672) (S. Sayısı : 456) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 179. – 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 ve 26 ncı Maddelerine Uygun Olarak, Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Düzenlenen Hollanda-Türkiye Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan ve Hakların Mevzuatını İlgilendiren Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/674) (S. Sayısı : 458) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

X 180. – 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 nci ve 26 ncı Maddeleri Uyarınca, 5 Nisan 1966 Tarihli Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/675) (S. Sayısı : 459) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

181. – Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/581) (S. Sayısı : 482) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

182. – Nevşehir Milletvekilleri Mükremin Taşkın ve İsmail Çevik'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/424) (S. Sayısı : 486) (Dağıtma tarihi : 14.6.2000)

183. – Bolu Milletvekili Mustafa Karşoğlu'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/447) (S. Sayısı : 487) (Dağıtma tarihi : 14.6.2000)

X 184. – Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/677) (S. Sayısı : 491) (Dağıtma tarihi : 15.6.2000)

X 185. – Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/671) (S. Sayısı : 489) (Dağıtma tarihi : 19.6.2000)

186. – Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Kastamonu Milletvekili Murat Başesgioğlu, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Konya Milletvekili Ömer İzgi, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük, Fazilet Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili İsmail Kahraman ve Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Konya Milletvekili Emrehan Halıcı'nın, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 47 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/527) (S. Sayısı : 494) (Dağıtma tarihi : 19.6.2000)

187. – İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve Işıl Saygın'ın, İzmir İlinde Uzundere Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/365) (S. Sayısı : 498) (Dağıtma Tarihi : 19.6.2000)

188. – Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, 24.2.1983 Tarih ve 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ile Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, Aynı Mahiyeteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/433, 2/500) (S. Sayısı : 493) (Dağıtma Tarihi : 21.6.2000)